R-3 NUMARALI RUSÇUK ŞER'İYYE SİCİLİNİN ÇEVİRİYAZISI VE TAHLİLİ (H. 1093-1100/M. 1682-1688)

Duygu TANIDI

T.C.
Eskişehir Osmangazi Üniversitesi
Sosyal Bilimler Enstitüsü

Yeniçağ Tarihi Anabilim Dalı
YÜKSEK LİSANS TEZİ

ESKİŞEHİR
2013

R-3 NUMARALI RUSÇUK ŞER'İYYE SİCİLİNİN ÇEVİRİYAZISI VE TAHLİLİ (H. 1093-1100/M. 1682-1688)

Duygu TANIDI

T.C.
Eskişehir Osmangazi Üniversitesi
Sosyal Bilimler Enstitüsü

Yeniçağ Tarihi Anabilim Dalı
YÜKSEK LİSANS TEZİ

ESKİŞEHİR
2013

T.C.
ESKİŞEHİR OSMANGAZİ ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTİSÜ MÜDÜRLÜĞÜNE

Duygu TANIDI Tarafından hazırlanan R-3 Numaralı Rusçuk Şer'iyye Sicili Transkripsiyon ve Tahlili (H. 1093-1100/M. 1682-17688) başlıklı bu çalışma (savunma tarihi) tarihinde Eskişehir Sosyal Bilimler Enstitüsü Lisansüstü Eğitim ve Öğretim Yönetmeliğinin ilgili maddesi uyarınca yapılan savunma sınavı sonucunda başarılı bulunarak, Jürimiz tarafından Yeniçağ Tarihi Anabilim dalında Yüksek lisans tezi olarak kabul edilmiştir.

Başkan: Doç. Dr. İsmet ŞANLI

Üye: Yrd. Doç. Dr. Meryem KAÇAN ERDOĞAN

(Danışman)

Üye: Yrd. Doç. Dr. Mehmet TOPAL

ONAY
.../.../20...
Doç. Dr. Hasan Hüseyin ADALIOĞLU
Enstitü Müdürü

ÖZET

R-3 NUMARALI RUSÇUK ŞER'İYYE SİCİLİNİN ÇEVİRİYAZISI VE TAHLİLİ (H. 1093-1100/M. 1682-1688)

TANIDI, Duygu
Yüksek Lisans-2013
Tarih Anabilim Dalı
Yeniçağ Tarihi Anabilim Dalı

Danışman: Yrd. Doç. Dr. Meryem KAÇAN ERDOĞAN

Bu tezde, Osmanlı Devleti'nin mahkeme kayıtları anlamına gelen şer'iyye sicillerinden biri olan R-3 Nolu Rusçuk Şer'iyye Sicilinin transkripsiyonu ve tahlili ortaya konulmaya çalışılmıştır. Sicil çalışması, XVII. yüzyılda Osmanlı Devleti'ne bağlı bir bölge olan Rusçuğa ait olup R-3 nolu defterin çeviriyazıya aktarılması ve değerlendirilmesi amacıyla yapılmıştır. Bu çalışma ile değerli bir materyalin araştırmacıların kullanımına sunulması hedeflenmiştir.

Defterin Latin alfabesi ile yazımı sırasında basit transkripsiyon kuralları uygulanmıştır. Transkripsiyonu yapılan metindeki hükümler, tarihsel bir bakış açısı ile değerlendirilmiştir. Ana metne geçmeden önce Osmanlı hukuk sistemi ile Rusçuk ve çevresinin tarihi hakkında kısaca bilgi verilmiştir. R-3 numaralı Rusçuk Şer'iyye Sicili, Bulgaristan'ın Milli Kütüphânesi'nde mevcut olan ve Sofya'daki Cyril ve Methodius Kütüphânesi Şark Koleksiyonu'nda bulunmaktadır. Bu sicil ve Rusçuk ile ilgili diğer siciller Tarih bölümü öğretim üyelerince üniversitemize kazandırılmıştır. Çeşitli konularda 213 adet hükmün yer aldığı defter, dönemin siyasi, kültürel, ekonomik ve askeri yönleri hakkında bilgi vermektedir. Hükümlerden edinilen bu bilgiler doğrultusunda Osmanlı Devleti'nin taşradaki uygulamaları ve Rusçuk'un Osmanlı tarihindeki önemi gözler önüne serilmektedir. Ayrıca çalışılan metin orijinaldir ve araştırmacıların yararlanabileceği bir tarihi vesikadır.

ABSTRACT

TRANSCRIPTION AND ANALYSIS OF RUSE COURT REGISTER NO: R-3 (Hijri Calendar 1093-1100/ Gregorian Calendar 1682-1688)

TANIDI, Duygu
Master's Degree-2013
Department of History
Branch of Modern History

Tutor: Associated Profesor Meryem KAÇAN ERDOĞAN

Transcription and evaluation of Ruse court register numberde 3 is studied which is an example of sheriah judicial records means court registers of Ottoman State. This material has done for transcript and evaluate of court register of Ruse numbered R-3 where was subjected to Ottoman State in XVII. century. It is wanted to offer this material for use of researches.

Basic transcription rules have implemented in time of wiriting this record with Laitn alphabet. Decisions in the record that made the transcription have evaluated in a historical view. Genereal konwledge about Ottoman judicial system and history of place named Ruse had been given shortly before passing to the main text. Numbered R-3 Ruse Court Register is available at Oriental Collection of Sofia Cyril and Methodist Library in Bulgaria. This record and more records about Ruse region was brought in by members of History Department to our university. This record that preconditioned 213 number on variety subjects informs us about political, cultural, economic and military aspects of its period. Practices of Ottoman State at province and importance of Ruse at Ottoman history is unfolded in direction of informations get from decisions. Moreover, text worked is original and protected its importance in terms of historical material for usage of reseaches.

İÇİNDEKİLER

ÖZET ..... İV
ABSRACT V
İÇİNDEKİLER ..... Vİ
KISALTMALAR ..... Vİİ
EKLER ..... Vİİİ
ÖNSÖZ X
GİRİŞ 1

1. BÖLÜM

OSMANLI HUKUK SİSTEMİ VE RUSÇUK'UN TARİHSEL ARKA PLANI

1.1. ŞER'İYYE MAHKEMELERİ VE SİCİLLER 4
1.2. RUSÇUK KAZASI (BAŞLANGICINDAN GÜNÜMÜZE) 20

2. BÖLÜM

R-3 NUMARALI ŞER'İYYE SİCİLİ

2.1. DEFTERİN FİZİKSEL ÖZELLİKLERİ 31
2.2. DEFTERDEKİ HÜKÜMLERİN DEĞERLENDİRİLMESİ 33
2.3. SİCİLİN KONULARINA GÖRE TASNİFİ 52
2.4. R-3 NUMARALI RUSÇUK ŞER'İYYE SİCİLİ ÇEVİRİYAZISI 65
SONUÇ 217
BİBLİYOGRAFYA 220
EKLER 224

KISALTMALAR

H.	: hicri
M.	: miladi
s.	: sayfa
vb.	: ve benzeri
vs.	: ve saire

EKLER LİSTESİ

EK 1: R-3 Numaralı Rusçuk Şer'iyye Sicili Vr. 5b- 6a.....224
EK 2: R-3 Numaralı Rusçuk Şer'iyye Sicili Vr. 17b-18a.....225
EK 3: R-3 Numaralı Rusçuk Şer'iyye Sicili Vr. 43b-44a.....226

ÖNSÖZ

Türk kültüründe şifahi gelenek yaygındır ve halk tabakasından yazılı materyal bulmak –birkaç istisnai kişi ve durum dışında- biz tarihçi adayları için pek mümkün değildir. Orta Asya'dan Anadolu'ya göçlerle gelen Türkler tarafından kurulan Osmanlı Devleti ricali ise yazılı evraklara son derece önem vermiş ve geleceğe milyonlarca yazılı belge bırakmıştır. Osmanlı tarihi araştırmacıları için bir şans olan bu durum, Türkiye Cumhuriyeti'nin kuruluşundan önceki uzun hükümdarlık dönemindeki tarihimizle olan yabancılığı azaltmaktadır.

Bu noktada şöyle bir soru akla gelmektedir: Acaba bırakılan belgeler savaş, isyan, yabancı devletlerle olan yazışmalar, görev tayini, azli gibi devlet mekanizmasının işlediği şekli göstermekle mi sınırlıydı? Yani bize sadece yöneten sınıfın yaptığı görev sırasında tuttuğu kayıtlar mı kaldı? İşte şer'iyye sicilleri denilen ve çalışması yapılan teze de konu olan belge türü halkla olan uzaklığı yakına çevirecek şekilde geçmişten seslenmekte, Osmanlı halkına inmektedir. Günümüz tabiriyle Osmanlı mahkeme kayıtları diyebileceğimiz sicillerde, bir köylünün yaşadığı problem veya çıkan bir anlaşmazlık karşısında mahkemeye başvurduğu görülmektedir. Bu durum bize Osmanlı tabiriyle *reaya* hakkında önemli ipuçları vermektedir. Üstelik ölen bir kişinin mal varlığının da kayda geçtiği siciller aracılığıyla halkın giyim-kuşamı, kullandığı araç-gereçler ve isimler gibi birçok konuda bilgi sahibi olunabilmektedir.

Bahsi geçen bilgilerden hareketle, sicillerin sadece Osmanlı hukuk tarihini değil aynı zamanda askeri, sosyal, ekonomik, dini tarihini aydınlatan birinci dereceden yazılı vesikalar olduğu söylenebilir. Ayrıca, her kaza merkezinde görev yapan kadının kaydettiği bu defterler, yerel ve şehir tarihi araştırmaları ile işlenen suçlar için de başucu kaynakları olma özelliği taşır. Sicile işlenen konular elbette bunlarla sınırlı olmayıp merkezden gönderilen emir, fermân, buyrulduları da içermekte, merkezi yönetimin işleyişini kapsayan bir yapıya bürünmektedir. Başka bir deyişle siciller, yazıldığı dönemin fotoğrafını çekmektedir.

Osmanlı tarihini her yönüyle objektif bir şekilde ortaya koyabilmek için sicillere başvurulmalı, geçmişten günümüze gelen belgeler içinde sayabileceğimiz

siciller araştırmacılarca değerlendirilmelidir. Geçmişi hakkıyla ortaya koymak ve aydınlatmak adına yapılan bu çalışmada zengin bilgi içeren sicillerin bir örneğinden yararlanılmıştır.

Çalışma; giriş, şer'iyye mahkemeleri ve siciller ile Rusçuk kazasının anlatıldığı birinci bölüm ile başlamaktadır. Daha sonra gelen ikinci bölümde R-3 numaralı şer'iyye sicili çeşitli yönleri ile incelenmiş, sonuç bölümü ile de çalışma bitmiştir.

Çalışma yaptığım süre içinde benden yardımlarını esirgemeyen danışmanım Sayın Yrd. Doç.Dr. Meryem KAÇAN ERDOĞAN ile Yrd. Doç. Dr. Mehmet TOPAL ve Doç. Dr. Hasan Hüseyin ADALIOĞLU'na; hayatım boyunca bana her anlamda destek veren babam Ertuğrul TANIDI ve annem İnci TANIDI'ya şükranlarımı borç bilirim.

Duygu TANIDI

GİRİŞ

Tarih yazma, tarihçinin de içinde etken olarak yer aldığı hiç durmadan hareket eden, yeniden şekillenen bir inşa sürecidir. Tarihçi, bu inşa sürecinde kendi önyargılarından, ideolojik saplantılarından ve ötekileştirme hatasına düşmekten kendini ne kadar kurtarırsa o kadar bilimsel ve geleceğe yönelik bir çalışma yapmış olur. Bunun yanında, tarihçi orijinal bir bilimsel çalışma için belgelere müracaat etmek zorundadır. Ancak başvurduğu bu belgeleri oldukça dikkatli bir şekilde kullanmalı ve anlatmak istediğine kaynak olarak göstermelidir. Diğer şekilde yalnızca arşiv belgelerini alt alta koyarak ve yorumlamadan oluşturulacak çalışmalar, modern vakanüvislikten öteye gidemeyecektir. Çünkü sosyal bilimler arasından kendine has araştırma metoduyla ayrılan tarih bilimi için tarihi belgeler vazgeçilmezdir. Tarihçi, geçmişle bağ kurmak ve onu aydınlatmak için geçmişle konuşmalı, incelediği zamanın koşullarını göz önünde bulundurmalıdır. Bu da belgelere eleştirel bir gözle bakınca mümkün olmaktadır. Bu belgeler, tarih boyunca kurulan medeniyetler ve onların izlerini taşır.

Geçmişten günümüze kurulan Türk devletleri içinde özel bir öneme sahip olan Osmanlı İmparatorluğu'na ait belgelerle de bu medeniyet incelenebilir. Hatta kurulan bu devlet bir imparatorluk özelliği taşıdığı için birçok etnik ve dini grubu içinde barındırmakta; bu özelliği günümüzdeki araştırmacıların sayı ve çeşidini artırmaktadır. Doğu'dan Batı'ya, Balkanlar'dan Arap Yarımadası'na kadar bu araştırmacıların mahkeme kayıtlarını kapsamlı olarak kullandığı yüzlerce makale ve kitap yazılmıştır. Osmanlı toplumu hakkındaki düşüncelerimizin pek çoğu tekrar değerlendirilmiştir. Bazı durumlarda Osmanlı tarihi tekrar şekillenmiştir ve halen de şekillenmeye devam etmektedir.

Bilindiği gibi Osmanlı Devleti'nin sınırları üç kıtaya yayılacak kadar büyüktü. Bu durum da bu devletin bugünkü Türkiye Cumhuriyeti'nin sınırlarını aştığını göstermektedir. Aynı zamanda Osmanlı tarihinin Türkiye Cumhuriyeti sınırları dışında da çalışılmasını sağlamaktadır. Eskiden Osmanlı hâkimiyetinde olan bu yerlerden birisi de Balkanlar ve Balkanlarda yer alan Bulgaristan'dır. Çalışmamızı teşkil eden Rusçuk kazası da bugünkü Bulgaristan sınırları içerisinde bulunmakta olup uzun yıllar Osmanlı toprakları içinde yer almış önemli bir bölgeydi.

Osmangazi Üniversitesi Tarih bölümü öğretim üyelerinin katkılarıyla üniversitemize kazandırılmış olan Rusçuk şer'iyye sicillerinin mikrofilmleri Bulgaristan'dan Türkiye'ye getirilmiştir. Rusçuk kazasına ait sicillerin transkripsiyon ve değerlendirmesiyle çok değerli bir materyal istifadeye sunulacaktır. Bu tezde işlenen R-3 numaralı Rusçuk Şer'iyye Sicili, H. 1093-1100/M. 1682-1688 yıllarına aittir. IV. Mehmed'in hükümdarlığının son beş ve II. Süleyman'ın hükümdarlığının ilk iki yılında tutulmuş olan bu kayıtlarda Osmanlı batıda ve denizlerde yabancı devletlerle savaş halindedir ve zor zamanlardan geçmektedir.

Sicil, 54 varaktan (108 sayfa) ibaret olup içinde 213 hüküm bulunmaktadır. 54. hüküm 14. varağa kadar satım akdi, muhala'a, borçlu ve alacaklı davaları ile köle azadı gibi hüccetler ve az olarak da i'lâmlar yer almakta iken sicilin geri kalan büyük kısmında daha ziyade seferberlik için padişah fermânları, sadrazam ve diğer devlet görevlilerinin buyrulduları gibi merkezden gelen hükümler yer almaktadır. Fakat daha sonra tekrar hüccetlere dönülmekte ve sicilin sonlarına doğru, kadı tarafından yazılan ve merkezden gelen hükümlerin karışık olarak kaydedildiği gözlenmektedir.

Sicilin gerçek boyutları hakkında bilgi sahibi olunamamıştır. Sicilin sayfalarının numaralandırılmasında defter mikrofilmden A3 kağıdına fotokopi çekildiği için, ilk sayfada kayıtlar sol tarafta bulunduğundan 1a, ikinci sayfada sağ taraftaki kayıtlar 1b, yine bu şekilde sol taraftaki kayıtlar 2a olarak verilmiştir. Bundan sonraki tüm sayfalarda soldaki kayıtlar ''a'', sağdaki kayıtlar ''b'' olarak yazılmıştır.

Metin çeviriyazıya aktarılırken basit transkripsiyon kuralları uygulanmış, ayın (‘), hemze (’), uzun sesli harfler (ˆ) , apostrof (') işaretleri ile ses değerleri verilmeye çalışılmıştır. Okunmayan kelimeler ''(...)'' şeklinde gösterilmiş, metnin içerisinde silik ya da okunamayacak kadar kötü yazılmış kelimeler ise ''(silik)'' olarak belirtilmiştir. Transkripsiyon sırasında okuyucuya yardımcı olmak amacı ile sayfa ve hüküm numarası ile hükmün tarihi ve bir cümle halinde konusu yazılmıştır. Ayrıca, metnin aslına kesinlikle müdahale edilmemiştir.

Çalışma toplam iki bölümden oluşmaktadır. Birinci bölümde girişten sonra, Osmanlı Devleti'nde şer'iyye mahkemeleri ve siciller hakkında bilgi verildikten

sonra başlangıcından XVII. yüzyılın sonuna kadar Rusçuk kazasının tarihçesi anlatılmıştır. İkinci bölüm R-3 Numaralı şer'iyye sicilinin tanıtılmasına ayrılmıştır. Burada defterin fiziksel özellikleri, defterdeki hükümlerin değerlendirilmesi ve sicillerin konulara göre tasnifi yapılmış ve ardından defterin çeviriyazısına yer verilmiştir. Sonuç bölümünden sonra gelen ekler bölümünde ise, bazı sicil sayfalarından örneklere işaret edilmiştir.

1. BÖLÜM

OSMANLI HUKUK SİSTEMİ VE RUSÇUK'UN TARİHSEL ARKA PLANI

1.1. Şer'iyye Mahkemeleri ve Siciller

Bütün İslâm devletlerinde olduğu gibi; Osmanlı Devleti'nde de adalet devletin temel unsurlarından biriydi. Adalet olmadan devletin ayakta duramayacağı ve güçlü kalamayacağı, hiç eskimeyen bir özdeyiş olarak yüzyıllarca halk arasında söylenegelmişti. Bahsi geçen devlette adalet; insanlara hoşgörülü, alçakgönüllü, dürüst ve şefkatli olmaya ve açgözlü, savurgan, hırslı, zalim olmamaya yönlendirmeyi amaçlama şeklindeydi (Anıl, 1993: 17).

Osmanlı Devleti'nde son derece önemli olan bu adalet anlayışı, Osmanlı hukukunun temelini teşkil ediyordu. Bir dizi yenileşme hareketlerinin görüldüğü Tanzimat devrine kadar ise sadece şer'i mahkemeler ve bu mahkemelerin en mühim aktörü olan kadılar vasıtasıyla İslâm hukuku icra ediliyordu. Diğer bir deyişle, kadıların ve yardımcılarının bizzat kaza işleri ile meşgul oldukları yani eski tabirle *ahkam-ı şer'iyye* eyledikleri resmi dairelere "Şer'iyye Mahkemeleri" deniyordu. (Ongan, 1958: XXI) Buralarda başlıca şer'i ve örfi davalar görülüyor ve karara bağlanıyordu. Bu mahkemelere kanunnamelerde ve resmi yazılarda "*mahkeme*", "*mahfil-i şer*" veya "*meclis-i şer*" de deniliyordu (Aydın, 1988: 341, Mardin, 1993: 92).

Hânefi mezhebine göre, İslâm hukukunun fiilen en büyük otoriteye kavuştuğu Osmanlı İmparatorluğu'nda şer'i mahkemeler, ilk zamandan beri, medeni hukuk ve ceza davalarına bakmak yetkisine sahipti. Her kaza merkezinde bir şer'iat mahkemesi vardı ve bunların başında da bir kadı bulunmaktaydı. Kadılar baş-müftüye (şeyhülislâm) bağlı idiler. Şeyhülislâm, kadıların kararına karşı yapılan itirazlara bakıyorsa da kendisi kazai görev görmüyordu (Schacht, 1993: 147–148).

Klasik Osmanlı mahkemesi bu devirde tek hâkimli ve esas itibariyle tek derecelidir. Çok hâkimli hukuk yapısı İslâm hukuk yapısına uygun olmakla birlikte bir iki istisna dışında hukuk pratiğine ve özellikle Osmanlı uygulamasına yabancıdır (Ortaylı, 1994: 51–52). O derece ki; çok üyeli bir yapısı olan Divan-ı Hümâyûn bir

yüksek mahkeme olarak işlev gördüğünde yargılama sadece Rumeli kazaskeri tarafından yapılmakta, yanında oturan Anadolu kazaskeri yalnız izleyici konumunda bulunmaktaydı (Aydın, 1988: 342).

Mahkemenin teşekkülü ise padişah beratı ile tayin olunmuş bir kadının bulunmasına bağlıydı. Çünkü devlette adalet dağıtımından sorumlu ve bu konuda Allah'a hesap verme durumunda bulunan sultandan başkası değildi. İslâm esaslarına göre devlet reisi, halka adalet dağıtımıyla görevli bulunuyordu. O, cismani ve ruhani bütün güçlerin temsilcisi olup Peygamber'in de vekili konumundaydı. Hükümdarın adalet dağıtımı görevinin yerine getirilmesinde kendisine yardımcı olan başlıca kişiler, sadrazam, şeyhülislâm, müftüler, kazaskerler, kadılar iken; kurumlar da Divan-ı Hümâyûn ve İkindi Divanları idi (Anıl, 1993: 19-21).

Padişah, kaza yetkisini ehliyetli kişilere, ulemaya vermekteydi. Bu nedenle kadı, halife-sultanın emrettiği hususlar haricinde hüküm vermeye yetkili değildi. Ehliyet için ise, müderris olmak veya bir medreseden icazet-name almış olmak ve devletin mülazemet defterlerine kayıt edilmek gerekliydi (İnalcık, 1993: 149).

Osmanlı Devleti'nde bir olayın mahkemeye intikal etmesi bazı aşamalardan sonraydı. Mahkemeye başvuran bir kişi, çevresinde meseleyi çözümleyici kişilerin olmadığına veya o kişilerin yetersiz olduğuna kanaat getirmiş olmalıydı. Örneğin, köyde yaşayan reayadan biri, herhangi bir sorunu olduğu zaman, bunun çözümlenmesi için önce aile büyükleri, köyün yaşlıları gibi sözü geçen kişilere -o zamanın kanaat önderlerine- başvururdu. Ancak bundan sonra, köyün bağlı olduğu şehir veya kasabadaki mahkemeye gitmeyi düşünürdü. Ayrıca, yola çıktığı sırada mahkeme için yapacağı masrafları da düşünmek zorundaydı. Eğer olayın çözülmesi bu masrafları ödemeye değecek kadar önemli ise mahkemeye başvururdu (Aköz,1987: 113).

Osmanlı vatandaşı tüm bu zorlukları göze alırsa kadıya başvurur ve hakkını hukuki yollarla aramaya başlardı. Kadı, taraflar arasında yapacağı yargılamayı alenen icra ederdi. Ancak karardan önce ne şekilde karar vereceğini ifşa etmezdi. Yargılama esnasında önce davacının iddiasını dinler, ardından davalıyı sorguya çekerdi. Onun - eğer varsa- itiraz, def'i veya karşı davalarını dinlerdi. Davalı davacının iddiasını ikrar

(kabul) ederse, kadı onu ikrarı ile ilzam eder (susturur); inkar eder ise kadı davacıdan delil (beyyine) isterdi. Eğer davacı delil ile iddiasını isbat ederse; kadı davacının şahitlerini gizli ve açık tezkiye ettirdikten (akladıktan), şahadetleri geçer kişiler oldukları ortaya çıktıktan sonra davalı aleyhine karar verirdi. Davacı delil ile iddiasını ispat edemezse; davalıya yemin teklif ettirilebilirdi. Davalı yemin ederse veya davacı yemin teklifi isteğinde bulunmazsa, kadı davacıyı davalıya olan düşmanlığından men ederdi. Davalı yemin etmekten kaçınırsa (nükul), kadı bu sebeple davalının aleyhine karar verirdi. Bütün bu aşamalardan sonra kadı verilen kararı veya tutulan zaptı bir i'lâm veya hüccet şeklinde düzenler ve taraflara verirdi (Akgündüz, 1988: 71).

Kadı, Osmanlı Devleti'nde adalet hizmetini yürüten ve yargısal görevleri yapan esas memur olması sebebiyle üzerinde durulması gereken tarihi bir figürdür. Çünkü halk ile geniş teması olan, halkın devlete ulaşması için adeta bir köprü görevi gören ve işlerinin çokluğu yönünden esas dikkat çeken onlardır. Arapça'da kaza (kada) kökünden ism-i fail olan kadı, hukuki uyuşmazlıkları ve davaları karara bağlamak üzere devletçe tayin edilen görevli, hâkim anlamına gelmektedir. Kuran-ı Kerim'de kadı kelimesi bir yerde "hükmünü, sözünü geçiren" anlamıyla (Taha 20/72) geçer ve hâkim kelimesinin çoğulu olan hükkam da "uhdesinde yargı yetkisi bulunan yöneticiler" anlamında kullanılmıştır (Atar, 1988: 66). Kadılık, İslâm ortaçağında ortaya çıkan idari ve adli bir görevdir.

Osmanlı Devleti'nde, devlet ilişkileri ile halk ilişkileri bakımından en önemli idari bölüm *kaza* idi. Yönetimde ilk kademe idari bir birim de olan kaza; belli bir köy merkezi olup, aynı zamanda, siyasal, kültürel, ekonomik ve sosyal bir merkez durumundaydı. Kazada idari, beledi ve adli olmak üzere üç örgüt bulunuyordu. Bu üç örgütün oluşturduğu birliğin hepsine kaza deniyordu. İşte Osmanlı kadıları, bu kaza biriminde, padişahın temsilcisi ve dolayısıyla da kaza örgütü içinde hem mülki amir, hem belediye başkanı ve hem de hâkimlik görevini yürüten memurlardı (Anıl, 1993: 43–44).

Böylesi önemli bir memuriyette elbette belirli şartlara bakılıyor ve bazı özellikler aranıyordu. Bu makamı işgal eden kişinin her yönüyle güvenilir olması gerektiği gibi, kadının görevini yaparken maddi ve manevi baskılardan uzak olması

gerekiyordu. Buna göre bu kadıda bulunması gereken özellikler şu şekilde özetlenebilir:

1-Kadı, yerli yerinde karar verebilen, anlayışlı, doğru ve güvenilir, şahsiyet sahibi ve sağlam iradeli olmalıdır.

2-Kadı, İslâm hukukuna ve fıkha vakıf, muhakeme hukukunu iyi bilen, davaları bunlara göre çözüp yargılayabilecek yeterlilikte olmalıdır.

3-Kadı, tam bir temyiz kudretine sahip olmalıdır. Bu sebeple, aşağıdaki özelliklere sahip kimseler kadı olamazlar:

a-Çocuk

b-Bunak,

c-Kör

d-Dilsiz

e-Tarafların yüksek sesle konuşmalarını duymayacak derecede sağır.

Bu gibi kimselerin kadılık yapmaları caiz değildir. Aksi takdirde, verdikleri hükümler geçersiz olur (Akgündüz, Öztürk, 2000: 82; Ortaylı, 1994: 9–10).

Kadı, adalet dağıtmak, haksızlığı önlemek, taraf tutmamak ve Hz. Peygamber'in yolunda yürümek gibi dinin yapılmasını istediği şeyleri yapmalı; katı, kaba, kibirli ve inatçı olmamalıdır. Bundan başka, makamını ve şahsiyetini koruyabilmesi için uyması gerekli görülen ahlaki kurallar şunlardır:

1-Kadı, mahkemede kendisi için alış-veriş yapmamalıdır. Çünkü böyle yaparsa makamın yüceliği kaybolur. Esasen, beytü'l-maldan (hazineden) maaş alan bir kadının, mahkeme dışında da alış-veriş yapmaması uygun olur. Bu gibi işlerini yürütmek üzere güvendiği bir kişiyi görevlendirmeli ve bu kişi de kadının adına alış-veriş yaptığını kimseye söylememelidir. Çünkü halk, kadının aldıklarını ucuza satmaya ve onun sattıklarını da pahalıya almaya yönelerek onun kendilerine meyletmesini sağlamaya çalışırlar.

2-Kadı, mahkemede hiç kimseyle şakalaşmamalıdır. Çünkü bu da makamın yüceliğinin kaybolmasına sebep olur. Kadının, şahsiyetini koruması için hiçbir yerde

ve hiçbir kimse ile şakalaşmaması ve taraflarla davaları dışında hiçbir şey konuşmaması gerekir.

3-Kadı, taraflardan hiç kimsenin hediyesini kabul etmez ve başkalarından da hediye alamaz. Miktarının az veya çok olması önemli değildir. Hüküm verilmeden önce de sonra da olsa, kadının hediye kabul etmesi haram olur. Kadı, taraflardan hiç birinin davetine gitmez. Ayrıca kendisi için düzenlenmiş ziyafetlere de gitmez. Fakat ziyafet başka sebeplerle düzenlenmişse o takdirde, davası olmayan kişilerin düzenlediği böyle genel ziyafetlere gidebilir. Çünkü bu hallerde herhangi bir töhmet konusu olmaz.

4-Muhakeme (yargılama) sonuçlanmadan kadı, taraflardan yalnız birisini evine kabul etmek, mahkemede biriyle baş başa kalmak, ikisinden birine el, göz veya baş ile işaret etmek, onlardan birisiyle gizli konuşmak, diğerinin bilmediği dil ile söz söylemek gibi töhmet ve kötü zanna sebep olabilecek hal ve hareketlerden sâkinmalıdır.

5-Kadı, taraflar arasında eşit davranmak zorundadır. Taraflardan biri her ne kadar eşraftan ve ileri gelenlerden, diğeri de sıradan bir kişi olsa dahi muhakeme sırasında tarafları oturtmak, onlara bakışlarını yöneltmek ve hitap etmek gibi muhakeme ile ilgili bütün muamelelerde tamamıyla adalet ve eşitliğe uyması gerekir (Akgündüz, Öztürk, 2000: 83–85).

Osmanlı İmparatorluğu'nda kadı tayin edilebilmek için bu meziyetlere sahip olmak yeterli değildi. Ayrıca, belirli bir eğitim düzeyine sahip olmak ve belirli bir hiyerarşiden geçmek gerekliydi. Osmanlı İmparatorluğu'nda ilmiye sınıfı üç kategoride görevlendirilmekteydi. Müderris öğretimle, müftüler ifta yani fetva göreviyle, kadılar ise -daha önce belirttiğimiz gibi- kaza (yargı) göreviyle yükümlüydüler. Osmanlı kadıları bu hiyerarşi içinde mutlaka medrese tahsilini ve hukuk bilgisini kazanmış olmak zorundaydılar. Ancak bu ön şarta sahip olan medrese mezunu hiyerarşiye girebilirdi. Mesleki bakımdan en önemli okul Fatih Sultan Mehmed'in kurduğu Sahn-ı Seman medreseleriydi.

Bu okulun öğrencileri *danişmend* diye adlandırılır, mezunları kadılık için müracaat edebilirdi. Adaylar bir seçimle, büyük kadılıklara en az beşer kişi olmak

üzere stajyer olarak gönderilirlerdi. Mevleviyet payesine haiz kadıların yanında üç beş yıl çalışarak İstanbul'a gelirler, bir sene de mülazemet (adaylık, asistanlık) ile vakit geçirirler, ancak bundan sonra alt kademedeki kazalardan birinin kadılığına tayin edilirlerdi (Ortaylı, 1994: 12–13). Kanunnamelerde belirtildiği üzere her kadı ancak kendi kadılığındaki davalara bakabilirdi. Her sancak kadılıklara ayrılmış olup mahkemeler şehir ve kasabalarda kurulmuştu. Mesela, 1431 yılında Arnavut sancağında 5 kadı vardı. Kanuni Sultan Süleyman döneminde ise İl-Basan sancağında 3, Ohri sancağında 4, İskenderiye (İşkodra) sancağında 4 ve Yanya sancağında 4 kadı bulunmaktaydı. Koçi Bey zamanında da Anadolu'da 700–800 ve Rumeli'de 450 kadılık vardı (İnalcık,1993: 149).

Kadılar ilk kuruluş yıllarında süresiz olarak göreve getirilirken taliplilerin çoğalması ve herkese yetecek kadar kadılığın bulunmaması sebebiyle zamanla bu usülden vazgeçilmiş, kadıların görev sürelerinde bazı değişiklikler olmuştur. Buna göre, kadıların görev süreleri, XVI. yüzyılın sonlarında üç yıla, XVII. yüzyıl içinde iki yıla indirilmiş, ardından büyük kadılıklara bir yıl, diğerlerine yirmi ay süre ile tayinler yapılmıştır (Anıl,1993: 77; Aydın, 1988: 343; Ortaylı,1994: 16).

İslâmi esaslara göre, şer'i bilgisi olan kimselerin kadılık yapması mecburi olup adalet dağıtımı da Allah rızası için yapılan bir iş olduğundan esas olarak ücretsiz yapılması gereken bir görevdi. Ancak, devletin büyüyüp halkın çoğalması sebebiyle kadıların ücretsiz görev yapması uygulaması kaldırıldı. Böylelikle kadıların ücretleri bir esasa bağlandı. Kuruluş yıllarında, kadılık gelir yönünden çekici bir iş değildi. Esasen Osmanlı Devleti'nde kadıların belli bir maaşları yoktu, bunların gelirleri gördükleri davalar ve diğer devlet işleri sebebiyle aldıkları harçların bir miktarının kendilerine verilmesinden sağlanırdı ve en yüksek geliri olan kadılar Mevleviyet kadıları idi (Anıl,1993: 74).

Kadıların herhangi bir maaş almamaları bu kişileri mahrumiyet içinde bırakmış ve görevlerini suistimal etmelerine sebep olmuştu. Kadılar gelirlerini arttırmak için zaman zaman bölgelerinde teftişe (devre) çıkmış, mesela kendilerince uygun yapılmayan miras taksimlerine itiraz etmiş ve zorla tereke taksimine yönelerek harç almışlardır (Aydın,1988: 343).

Başlangıçta kadıların düzenli ve yeterli miktarda gelirlerinin olmaması ve bunun çeşitli problemler doğurması üzerine Yıldırım Bayezid devrinde Sadrazam Çandarlı Ali Paşa'nın teklifi üzerine mahkemede görülen davalarda, yapılan miras taksimleri ve hazırlanan hüccetler için belli oranda harç alınmaya, böylece kadı ve yardımcıları için sürekli bir gelir sağlanmaya başlanmıştır (Aydın,1988: 343).

Son derece zengin ve çeşitli görevleri bulunan kadıların elbette çeşitli konularda kendilerine destek verecek bir görevli kadrosu bulunurdu. Kadı, kaza dairesindeki her nahiyenin başına bir *naib* tayin ederdi. Naib kendi bölgesi dahilinde kadının fonksiyonlarını görürdü. Ancak bu konuda hiyerarşik yetki ve denetim üstünlüğü elbette kadıda idi (Ortaylı, 1994: 30). Aslında naib, Osmanlı hukukunda iki anlam ihtiva ederdi. Bunlardan birincisi, bütün kadılar, sultanın vekili olduklarından bunlara da *naib* ya da bunun çoğulu *nüvvab* denirdi. İkincisi ise, yukarıda bahsedildiği gibi, kadıların kendi yerlerine davaya bakmak üzere görevlendirdikleri şahıslar anlamındaydı (Akgündüz, 1988: 72). Ayrıca, naibler, kadının hasta veya izinli olması gibi fiili durumlarda ya da kadının kendi menfaatinin bulunduğu bazı davalara katılmaması gibi hukuki durumlarda, onun yerine yargılama görevini yürütürdü (Anıl, 1993: 48).

Naiblerden sonra kadının en önemli yardımcıları olarak mahalle başındaki imamlar gelirdi. İmamın hukuk adamı ve yargı görevlisi olarak hiçbir rolü yoksa da, bazı anlaşmazlıkları, cemaat üyelerine yakınlık havası içinde çözmede yetkiliydi. Ayrıca zabıt ve sicilleri tutan katipler, mahkemenin temizlik işlerini gören hademeler, adli polis görevini görüp tarafları mahkemeye çağırıp, gerektiğinde zorla getiren muhzırbaşı ile muhzırlar diğer görevliler arasında sayılabilir (Anıl, 1993: 49).

Kadının Osmanlı şehrinin işlerini yürütürken de bazı yardımcıları vardır. Kadı, şeriat adamı olarak diğer görevlilerle yakın bir işbirliği içindedir. O, şehrin yönetimi, asayişi, esnaf loncalarının denetimi, üretimin, pazar yerlerinin kontrolü, narh ve fiyat kontrolü gibi mülki görevleri yanında vakıfları, okul ve camilerin yönetimini denetlemek, imar nizamı, temizlik ve diğer alt yapısal hizmetleri yürütmek konusunda da yetkilidir. Kadı asayiş işlemi için, *subaşı, asesler (yasakçılar), kale dizdarları* denilen görevlilerle iş birliği içindedir. Narh konusunda ise kadının başlıca yardımcısı *muhtesib*tir (Ortaylı, 1994: 30–37).

Özetle, Osmanlı Devleti tarihi içinde kadılar, halkın en çok saydığı ve kendisine yakın hissettiği bir memur sınıfını oluşturmuşlardı. Halk, nerdeyse ülkenin her yerinde bulunan kadılarla görüşerek, onları hem devlet katında bir yetkili bilmiş; hem de kendilerinden biriymiş gibi algılamışlardı. Kadılar, bu önemli görevlerini yüzyıllar boyu devam ettirmişler ve halka adalet dağıtmışlardır.

İslâm hukukunu hukuk sistemi olarak kabul eden Osmanlı Devleti'nin en önemli yargı organı olan şer'i mahkemeler, devletin çeşitli dönemlerdeki dini, iktisadi, idari, hukuki, askeri kurumları hakkında bize çok değerli tarihi belgeler bırakmışlardır. Şer'iyye sicilleri adını verdiğimiz bu belgeler, dil, din ve renk farkı gözetmeksizin bütün insanları ilgilendiren olayları ve bu olayları ilgilendiren mahkeme kararlarını ve idari düzenlemeleri içerir. Bu siciller, XV. yüzyılın ilk yarısından başlayarak XX. yüzyılın ilk çeyreğine kadarki uzun bir zaman dilimi içinde Osmanlı Devleti sınırları içinde yaşayan Türklerin ve diğer milletlerin iktisadi, siyasi ve sosyal hayatını yakından ilgilendirmekte ve bu milletler için temel kaynakların başında gelmektedirler. Birinci elden kaynak olan bu defterler, sadece yargı yetkisine değil, günümüzdeki birçok kamu hizmetlerini ifa yetkisine de sahip olan kadıların, verdikleri kararları, tuttukları zabıtları, yaptıkları yazışmaları devletin yüksek makamlarının böylesine geniş yetkilere sahip kadılık makamıyla idari, siyasi ve hukuki ilişkilerine ait kayıtları içermektedir (Akgündüz, 1988: V).

Eski Hıristiyan tarihlerine temel oluşturan kilise kayıtları ve Çinlilerin sülale tarihleri demek olan Şu'lar ne derece önemli ise, Osmanlı Türklerinin mahkeme kayıtlarını içeren siciller de, Türk tarihi hatta dolaylı olarak dünya tarihi açısından, o derece önemlidir (Akgündüz, 1988: 11).

Sicil sözlükte "okumak, kaydetmek ve karar vermek" anlamlarına gelmektedir. Terim olarak ise, insanlarla ilgili hukuki olayları, kadıların verdikleri karar suretlerini, hüccetleri ve yargıyı ilgilendiren çeşitli yazılı kayıtları içeren defterlere *şer'iyye sicilleri (sicillat-ı şer'iyye), kadı defterleri, mahkeme defterleri, zabt-ı vakayi sicilleri, sicillat defterleri* denmektedir (Akgündüz, 1988: 17).

Şer'i mahkemelerde yazılı muamelelerin hepsi sicile kaydedilmemiştir. Kaydedilmesi gereken siciller de bugünkü mahkeme zabıtlarına pek

benzememektedir. Eski tarihli sicil defterlerinde vakıf tescili dışındaki bütün kayıtların genellikle bir sayfanın yarısını geçmediği, hatta çoğu zaman bir sayfaya beş, altı, bazen yedi, sekiz hukuki muamelenin kaydedildiği gözlemlenmektedir (Akgündüz, 2002: 58, Bayındır, 1986: 2).* Eski defterler kadının cübbesine girecek kadar dar ve uzuncadır. Örneğin 40 cm boyundaki bir defterin yaklaşık 16–17 cm eni bulunmaktadır. Yazı şekilleri çoğunlukla talik kırmasıdır. Kâğıdı çok sağlam, parlak ve aharlı olup iyi muhafaza edilmiş olanların mürekkepleri bugün bile parlaklığını korumaktadır. Genellikle defterlerin üzerinde kadının adını bulmak mümkündür (Uzunçarşılı, 1984: 366).

İslâm dünyasında bu anlamda sicil tutma veya davaların kayıt edilmesi geleneği İslâm'ın ilk asrına kadar gitmektedir. Kur'an'da geçen bir ayet (Bakara: 282) belli bir süre tanınmış borçlanma muamelelerinde ve ticari alışverişlerde akdin yazıyla tespit edilmesini ve şahit bulundurulmasını tavsiye etmektedir. Davaların kaydedilmesi hicri 120 tarihinden itibaren başlamıştır. Emeviler ve Abbasiler'den sonraki devirlerde ise bütün bölgelerde her hâkimin "*Divanü'l-kadı*" denilen ve dava dosyaları ile sicil defterlerinin bulunduğu birer arşivi olurdu. Bunlara "*Kunter*" veya "*Harita*" da denilmişti (Yurtışığı, ? : 42).

Bu uygulamanın bir benzeri Osmanlı mahkemelerinde de görülmüş ve yapılan muamelenin çeşidine göre gerekli bilgiler eksiksiz kaydolunmuştur. Osmanlılar, yazılı muameleleri daha standart hale sokmuşlar, fıkhın bütün bölümleriyle ilgili belge çeşitlerini, bir bütünlük içinde Türkçe olarak düzenlemiş ve bu konuda kitaplar telif etmişlerdir. Bu şekilde, şer'iyye sicillerinde kullanılacak kelimelere varıncaya kadar bir üslup birliği sağlanmıştır (Akgündüz, 1988: 18; Bayındır, 1986: 2). Bu üslup birliğini sağlamak için de "sakk-ı şer" ya da "sakk usulü" denilen bir usul kullanmışlardır.(Aslan, 1998: 192) Öte yandan bu defterlerin büyük kısmı muhafaza edilmiş olmakla birlikte, savaş, yangın, su baskını, uzun zaman bakımsız kalmaktan dolayı çürümeler ve insan eliyle yapılan tahribatlar bazılarını kullanılamaz duruma getirmiştir (Yılmazçelik, 1998: 161).

---

*Bu çalışmanın belkemiğini oluşturan Rusçuk bölgesine ait sicil örneğinde de benzer bir durum gözlenmiştir

Şer'iyye sicillerinin mahkemece tutulup korunması bir ihtiyaçtan doğmuştur. Çünkü hâkim, i'lâm ve senetlerin bir kopyasını hak sahiplerine vereceğinden, evrak üzerinde sahtekarlık yapılması ihtimali ortaya çıkmaktadır. Oysa i'lâm ve senetleri kendi koruması altında olan defterlere kaydettiği zaman ihtiyaç halinde ona müracaat edecektir. Ceza muhakemesiyle ilgili şikayetler, son karar örnekleri ve taraflar arasında yapılan sulh anlaşmaları da sicillere kaydedilerek korunmuştur. Bu kayıtlar daha çok maruz defterlerinde yahut i'lâm defterleri içerisinde, ayrı bölümlerde yer almaktadır (Bayındır, 1986: 2).

Şer'iyye sicillerinde yer alan belgeleri ise şu şekilde sıralayabiliriz:

*Merkezden gönderilen her türlü fermân, berat ve mektuplar,

*Ümera denilen mahalli yöneticilerin (Beylerbeyi, vali, sancakbeyi, mutasarrıf, mütesellim vb.) çeşitli konularda, sancak veya şehir meselelerini çözmek için yayınladıkları buyruldular ile bunların icraatlarını gösteren kayıtlar,

*Kadıların çeşitli konularda merkeze gönderdikleri i'lâmlar ile şehir yönetiminde kişi ya da müesseseler arasında doğan anlaşmazlıkları çözümlemek için verdikleri hüccetler,

* Şehrin mahalle listeleri, dini ve sosyal yapılarının inşası, bakım ve tamirlerinin yapılması, şehirde yürütülen imar faaliyetleri, imar işlerinde kullanılan inşaat malzemelerinin çeşit ve fiyatlarıyla ilgili vesikalar,

*Şehir nüfusunu, nüfusun etnik ve dini yönden ayrımını, bu nüfusun zaman zaman maruz kaldığı hastalık ile tabii afetleri anlatan belgeler,

*Evlenme, boşanma, kız kaçırma, mehir bağlama, alım-satım, mukavele ve kefâlet senetleri, hırsızlık, kalpazanlık, yaralama ve öldürme ile ilgili belgeler,

*Şehirdeki esnaf grupları, bunların meslekleri ile ilgili ürettikleri malların çeşitleri, çarşı ve pazarda satılan malların narh listeleri, usta ve ırgat yevmiyeleri ile ilgili kayıtlar,

*Sancak ve şehir halkından toplanan vergi miktarları, bu vergilerin toplanmasında kullanılan avarızhânesi ile ilgili listeler,

*Altın ve para meseleleri ile çeşitli eşya fiyatlarını gösteren kayıtlar,

*Ölen kişilerin meslekleriyle mal varlıklarını gösteren tereke kayıtları, bu kayıtlarda yer alan etnografik eşya listeleri gibi çeşitli kayıtlar bulunmaktadır (Yılmazçelik, 1998: 161–162).

Yukarıda sıralanan bilgiler ışığında söyleyenebilir ki; Osmanlı toplumunu ve kurumlarını, daha genel bir ifade ile Osmanlı tarihini bir bütün olarak gün yüzüne çıkartmak, tarihin tozlu sayfalarından kurtarmak, doğru ve objektif bir tarih yazabilmek için sicillere müracaat edilmesi elzemdir. Siciller, tarihin çeşitli konularına ait ve uzunca bir dönemi kapsayacak şekilde bilgi ile doludur. Bu tarihi vesikalar, sadece Türklerin tarihi için değil, bugün Osmanlı Devleti'nin toprakları üzerinde kurulmuş birçok ülkenin tarihini de ilgilendiren belgelerdir. Nitekim Dr. C. Truhelka tarafından yayınlanan Yaiça (Jaica) Kadısı'na ait sicil defteri, şer'iyye sicillerinin gerçek bir tarih hazinesi olarak ifade ettiği değeri ortaya koymuş ve bu yayını, Avrupalı tarihçiler arasında büyük ilgi uyandırmıştır (Akgündüz, 1988: 12).

Kadıların devlet ile yaptıkları resmi yazışmaları, halkın şikayet ve dileklerini, mahalli idarelere ait hukuki düzenlemeler olarak fermân ve hükümleri, en önemlisi de ait olduğu mahallin sosyal ve iktisadi hayatını yansıtan mahkeme kararlarını içeren bu siciller incelenmeden Osmanlı Devleti'nin siyasi, idari ve sosyal tarihini hakkıyla ortaya koymak mümkün değildir (Taş, 1998: 179). Özellikle bir bölgenin tarihi ve iktisadi karakterini ve bütün sosyal, folklorik, kültürel niteliklerini meydana çıkarmak amacıyla kaleme alınan çalışmalarda, geçmişi bütün detayları ile barındıran siciller araştırılmaz, bu değerli tarih malzemesi tahlil edilerek senteze gidilmezse, bu çalışmalar tam anlamıyla tarihi aydınlatmayacaktır (Akgündüz, 1988: 12; Yurtışığı, ?: 45). Bunun yanında şeyhülislâmlar, kazaskerler, sadrazamlar gibi büyük devlet adamlarının hayat hikayelerini bütün detayları ile ortaya koyabilmek için sicillere başvurulmalıdır. Çünkü devlet kademesinde görevli olan bütün çalışanların yer değiştirmeleri, göreve atanmaları veya görevden alınmaları ile ilgili bütün yazışmalar mutlaka kaydediliyordu.

Siciller, Türk halkının ve özelde Anadolu insanının geçim tarzı ve hayatı, imal ettikleri sanayi mamulleri, yetiştirdikleri zirai ürünler, ithalat ve ihracata yönelik emtia, meşgul oldukları meslekler ve zanaatlar, cari para cins ve değerleri, toplanan vergiler, para enflasyon ve devalüasyonunun tarihi seyrini bize yansıtan temel

kaynaklardır. Siciller sistemli, hareketli ve sürekli olduklarından fiyatların devamlı olarak izlenmesinde de kullanılır. Ayrıca fiyatların kontrolü, esnaf-halk ilişkilerine ait belgeler de sicillerde yer almaktadır. Bu sebeple siciller fiyat tarihi araştırmaları için incelenmesi gereken belgelerdir (Yurtışığı, ? : 46).

Mahalli birçok olay tarihlere kaydedilmemiş hatta bilinen bazı olaylar çoğu kez ayrıntıya inilmeden, hakiki nedenler iyice açıklanmamıştır. Halbuki ülkemizin en uzak ve küçük bir köşesinde meydana gelen bir olay, herhangi bir nedenle mahkemeye intikal etmiş olabileceğinden, bunların izleri sicillerde bulunabilir. Aynı durum şehir tarihi araştırmaları için de geçerlidir.

Şer'iyye sicilleri, özellikle kaza, sancak ve eyalet taksimatı, sancak beyliği, kethüdalık ve voyvodalık gibi idari; kadılık, naiblik, muhzırlık, bostancı başılık, çavuşluk ve subaşılık gibi adli müesseselerin hem idari yapısını, hem idare ettikleri fonksiyonları ortaya koymaya yarar. Ayrıca, saydığımız bu devlet teşkilatının ve kurumlarının hem sağlıklı bir şeklide tespiti; hem de taşradaki uzantılarının veya numunelerinin işleyişini zaman içinde meydana gelen değişim ve gelişmeleri izleyebilmek için sicillere bakılmalıdır (Taş, 1998: 180).

Ayrıca, mütesellim buyrulduları, ticari davalar, savaş zamanlarında kaza ve sancağın hissesine düşen imdad-ı seferi, barış zamanlarında imdad-ı hazari hisselerinin toplanması, maden aranması ve işletilmesi, bugünkü belediyelerin gördüğü şehir hizmetleri, devlete ait kale, sur ve diğer resmi binaların inşa, tamir vesaire masraflarına ait kayıtlar da iktisat tarihinin temel kayıtlarıdır ve bunları da sicillerde bulmak mümkündür.

Toplumların sosyal tarihlerini aydınlatan ana kaynak da sicillerdir. Bölgede meskun insanların evlilik gelenekleri, aile yapıları, çocuk sayıları, sosyal güvenlik kurumları, zengin-fakir, Müslim ve gayr-ı Müslim ailelerin sosyal özellikleri de sicillerde bulunur. Bunlara ek olarak, sicillerden etnografya ve halk kültürü alanlarında yararlanmak da mümkündür. Ayrıca şu soruların cevapları da sicillerin incelenmesiyle bulunabilir: Devleti meydana getiren unsurlar nasıl yaşıyordu, nasıl giyinip kuşanıyorlardı, ne tür yiyecek ve zahire ile besleniyorlardı, ne gibi işleri meslek edinmişlerdi? (Yılmazçelik, 1998: 164)

Aile hukuku ile ilgili kararlar da sicillerde mevcut olup bu kayıtlardan eski Türk aile yapısını, nişanlanma, evlenme ve benzeri kurumların nasıl işlediğini, boşanma hakkının kadın tarafından da nasıl kullanıldığını, şiddetli geçimsizliğin* kadına evlenmeyi sona erdirme hakkını verdiğini, karı-koca arasındaki mal ayrılığı rejimini, karı-kocanın çocuklar üzerinde hak ve vazifelerini, mehir olarak hangi eşyaların verildiğini ve tarihin çeşitli dönemlerinde bir Türk ailesinde nelere önem verildiğini öğrenmek mümkündür (Akgündüz, 1988: 13).

Bütün kaynaklar gibi siciller de çalışılmalı ve anlaşılmalıdır. Fakat bu çalışma esnasında düşünülmesi, titizlikle incelenmesi gereken bazı noktalar vardır. Bu bağlamda ilgilenilmesi gereken ilk husus, sicilin edebi üslubunun nasıl olduğudur. İkinci olarak kadılar ve mahkeme prosedürlerinin değerlendirilmesi gerekmektedir. Kadılar ve naibler hakkında –onların eğitimleri, dilleri ve siyasi düşüncelerine dair- yapılacak bir araştırma tarihsel bir kaynak olarak farklı zaman ve mekan dilimlerinde kaleme alınan sicil kayıtlarına dair yapılanları doğrudan etkileyebilir. Diğer bir husus da mütercimlerin oynadıkları rol ve davaların sonuçları üzerindeki etkileridir. Hukuki süreçte çeşitli hukuk mekteplerinin (mezhep) oynadıkları rol de sistematik bir şekilde çalışılmalıdır. Şer'i mahkemeler de hukuki kurumlar olarak daha yakından analiz edilmelidir. Ayrıca mahkeme ile yerel nüfus arasında var olan temel güven ya da güvensizlik ile ilgili sorunlar da dikkat edilmesi gereken diğer bir hususdur (Ze'evi, 2009: 227-228). Bir sicille ilgili tarihsel değerlendirme yapılırken tüm bu hususlar göz önünde bulundurulmalıdır.

Kısacası sanattan-folklora, dilden-edebiyata, tarihten-coğrafyaya, iktisadi ve hukuki gelişmelerden sosyal değişim ve gelişmelere dair önemli bilgiler ihtiva eden bu defterlerde her araştırmacı için ipuçları saklıdır.

Buraya kadar edinilen bilgilerden sicillerin zengin içerikli tarihi vesikalar olduğu tespit edilmektedir. Bunun yanında siciller, kendi içindeki belgelerin türü olarak da son derece zengindir. En geniş kapsamda siciller; kadı tarafından yazılan belgeler (*hüccetler, i'lâmlar, maruzlar, müraseleler*) ve başka makamlardan sadır olan belgeler (*Padişahtan gelen emir ve fermânlar, sadrazam, beylerbeyi ve kazaskerlerden gelen buyruldular, tezkereler, temessükler ve diğer kayıtlar*) olmak

* ''....hüsn-i zindegânimiz yoktur.....''

üzere ikiye ayrılır. Kadı tarafından yazılan belgeler sicillerin çoğunluğunu oluşturur. Çünkü kadılıklar, Osmanlı devlet bürokrasisinin son noktasıdır ve bu sebeple yerleşim birimlerinin sicillerinde merkezden gönderilmiş çok değişik tipte yazıya rastlamak mümkündür (Yurtışığı, ? : 47).

Defterler tutuluş tarzlarına göre ise üçe ayrılır. İlki, tereke, hüccet, i'lâm, vekalet gibi yalnızca bir konuya ait kayıtların bulunduğu defterlerdir. İkincisi, mahalli olayların kaydedildiği sicil-i mahfuz denen defterlerdir. Üçüncüsü, kayıt sırasında konu hatta tarih sırasına bile dikkat edilmeden karışık olarak tutulan defterlerdir (Taş, 1998: 178).

Kadı tarafından yazılan belgelerin çoğunluğunu ise hüccetler oluşturmaktadır. Hüccet, sözlükte delil ve bir fiilin sabit olduğuna vesile olan şey demektir. Şer'iyye sicillerindeki manası ise, kadının hükmünü içermeyen, taraflardan birinin ikrarını ve diğerinin ikrarını içeren ve üst tarafında bunu düzenleyen kadının mühür ve imzasını taşıyan yazılı belgeye denir. Halk dilinde, hükmü ihtiva etsin etmesin üst tarafında hâkimin imza ve mührünü taşıyan her belgeye *hüccet* denmiştir. Başbakanlık Osmanlı Arşivi'ndeki kayıtlar bu son manaya göredir (Akgündüz, 1988: 21).

İçerikleri ve düzenleniş biçimleri aynı olmakla beraber hüccetlerin konularına ve bazı farklı özelliklerine göre çeşitleri vardır. Bunlardan ilki, nikah hüccetleridir. Bu tür hüccetler, küçüğün anası, babası veya kadı tarafından velayeten evlendirilmesi ile ilgili olanlardır. İkincisi, talak yani boşanma ile ilgili hüccetlerdir. Üçüncüsü ise, evlenmenin feshine ilişkin hüccetlerdir. (fesh-i nikah) Mehir hüccetleri, nafaka hüccetleri, terbiye velayeti hüccetleri, kadının vasî tayinine dair hüccetler, köle azadı ile ilgili hüccetler, satım akdi hüccetleri, geri alım hakkı ile satım hüccetleri, kısas, diyet, sulh, ibla ve iflas gibi hüccetler, kethüda, subaşı gibi görevlilerin tayini ile ilgili hüccetler de mevcuttur (Yurtışığı, ?: 48).

Sicillerde bulunan ve çoğu araştırmacı tarafından diğer belgelerle karıştırılan önemli bir belge çeşidi de, günümüzdeki mahkeme kararlarına benzeyen *i'lâmat-ı şer'iyye* yani *şer'i i'lâm*lardır. İlam sözlükte "bildirmek" manasını ifade eder. Terim olarak ise, bir tahkik ve keşfin sonucunu bildiren ve kadının bir hukukî problem hakkındaki reyini içeren bir nevi rapordur (Ortaylı, 1994: 61). Davacının davasını,

davalının cevabını ve eğer müdafaada bulunmuşsa dayandığı delilleri ve sonuç bölümünde de gerekçeli olarak, hâkimin hükmünü ihtiva eder. (Bayındır, 1986: 3) Muhakeme (yargılama) esnasında tarafların ve şahitlerin ifadeleri mahkemece tutanağa geçirilmiş olacağından verilecek i'lâmın bu kayıtlara aykırı bir yanı bulunmaması için hâkimin tutanakları tekrar inceleyip yazacağı i'lâmla karşılaştırması gerekir. Bu nevi belgeleri diğer belgelerden ayıran en önemli özellik, hâkimin verdiği kararı içermesidir. Hâkimin verdiği kararı içeren her belge i'lâmdır (Akgündüz, 1988: 29).

Kadılar yukarıda zikredilen yazılı belgeler dışında da bazı resmi yazışmalarda bulunabilirlerdi. Mesela merkezden gelen bir fermân veya buyruldu üzerine, herhangi bir sanığın yakalanması için mahallenin voyvodasına veya kethüdasına resmi bir yazı yazabilirlerdi. Yahut tayin edildikleri kadılık görevini yine resmi bir yazı ile bir naibe devredebilirlerdi. İşte şer'iyye sicillerinde yer alan ve kadının kendisine denk veya daha aşağı rütbedeki şahıs yahut makamlara hitaben kaleme aldığı yazılı belgelere *mürasele* denir (Akgündüz, 1988: 38).

Kadılar tarafından sadır olan belgeler içerisinde son olarak bahsedeceğimiz belge türü de maruzlardır. Sözlük anlamı "arz edilen şey" demektir. Genellikle şekil ve ifade bakımından i'lâmlarla karıştırılır. Maruzlar, kadı tarafından kaleme alındığı halde kadının kararını ihtiva etmeyen ve hüccet gibi hukuki bir durumun tespiti açısından yazılı delil olarak kabul edilmeyen belgelerdir. Sadece kadının icra mahkemelerine idari bir durumu arz ettiği yazılı kayıtlara ve halkın icra makamlarına veya kadıya yazdığı şikayet dilekçelerine maruz denir. Kısaca, astın üste yazdığı bir isteği veya bir durumun arzını belirten yazılı belge ve kayıtlardır (Bayındır, 1986: 19; Yurtışığı, ?: 50).

Başka makamlardan sadır olan belgelerin başında ise padişahtan gelen fermânlar ve emirler gelmektedir. Bunlar, padişahın kendisine İslâm hukuku tarafından tanınan içi boş yasama yetkisine dayanarak veya icra kuvvetinin başı olarak kaleme aldığı ve sicillerde "*evamir ve feramin*" diye zikredilen hükümlerdir (Akgündüz, 1988: 39).

Bilindiği üzere Osmanlı Devleti'nde padişahtan sonra şer'i ve kanuni hükümleri icra ile görevli olan makam sadrazamlardır. Sadrazamlar, padişahın emrine dayanarak, bazı hususları kadılara hatırlatabilirler. İşte sicillerde bulunan kayıtlardan biri de sadrazamın yazılı emirleri demek olan buyruldulardır. Aslında buyruldu; sadrazam, kaptan-ı derya, vezir, beylerbeyi, kazasker gibi devler erkanının yazılı emirlerine denir (Akgündüz, 1988: 44). Yani zikrettiğimiz devlet erkanından da buyruldu sadır olmaktadır.

Şer'iyye sicillerinde yer alan ve kadıların dışındaki makamlar tarafından kaleme alınan bir belge çeşidi de tezkere ve temessüklerdir. Osmanlı diplomatikasında, daha ziyade üstten alta veya aynı seviyedeki makamlar arası yazılan ve resmi bir konuyu içeren belgelere *tezkere* denir. Tezkereler, başta sadrazam olmak üzere yüksek devlet memurlarının özel kalem müdürü demek olan tezkereciler tarafından kaleme alınırdı.

Temessükler ise, miri arazide veya gayr-ı sâhih vakıflarda tasarruf hakkı sahiplerine yetkili makam veya şahıslar tarafından verilen belge demektir. Yani temessük, tasarruf vesikasıdır, sonraları temessük için tapu tabiri kullanılmıştır. Yetkili makam veya şahıslar, sahib-i arz denilen tımar ve zeamet sahipleri, vakıf mütevellîleri, mültezimler, muhassıllar, muhasebe kalemlerinden biri olabilir (Akgündüz, 1988: 48; Yurtışığı, ?: 57).

Osmanlı tarihçiliği açısından son derece önemli olan şer'iyye sicilleri, bugün Milli Kütüphâne'de, İstanbul'da Süleymaniye'de bulunan Müftülük Arşivi'nde ve Bursa Milli Kütüphâne'sinde (Osmanlılara ait en eski tarihli defter bu arşivdedir ve yine bu arşivin 1062 adet sicili ile İstanbul'dan sonra en fazla sayıda şer'iyye sicili bulunduran arşiv olmaktadır.) muhafaza edilmektedir. Türk tarihçiliği için son derece büyük bir öneme haiz isimler siciller hakkında çalışmış ve değerli katkılar yapmışlardır.

Sonuç olarak, elimizdeki belgeler ışığında, Osmanlı kadılarının, bütün çalışmalarında İslâm hukukunu uyguladıkları ve padişahların da mahkemeleri bu yönde görevlendirdikleri bir hukuk sisteminin yazılı belgeleri olan sicilleri incelemek, Osmanlı tarihini çok yönlü incelemek demektir. Hatta siciller çalışılınca

evrensel olarak İslâm tarihini objektif bir biçimde ortaya koymak mümkündür. Bu da özellikle ideolojiler ve önyargılarla içi boşlatılmaya ve farklı yönlere saptırılmaya çalışılan tarih bilimini doğru bir yörüngeye sokmak için elzemdir.

1.2. Rusçuk Kazası (Başlangıçtan XVII. yüzyılın sonuna kadar)

Uzun yıllar Osmanlı Devleti'nin hâkimiyeti altında bulunmuş olan Rusçuk (Bulgarca Ruse/Russe), Bulgaristan'ın dördüncü büyük kenti olup önemli bir endüstri ve kültür merkezidir. Rusçuk, Tuna'nın genişliği 1.300 metreyi bulan ve güneyden akıp-giderek, bu nehre dökülen Lom (Kara Lom) suyunun doğusunda, kısmen yüksekçe düz bir saha üzerinde kurulmuş olup Romanya'nın Yergöğü (Giurgiu) şehrinin tam karşısında bulunmaktadır.(Babinger, 1993: 784) Önemli Avrupa yollarının buradan geçmesi sebebiyle askeri sevkiyat bakımından önemli bir merkezdir. Tuna kıyısındaki karayolları ile İstanbul'a bağlanan güzergahta bir kervansaraya benzeyen, diğer taraftan Orta Avrupa'dan Karadeniz'e uzanan suyolunun önemli bir istasyonu konumunda olan Rusçuk'ta trafik, özellikle askeri harekatlar sırasında canlanmaktadır (Topal, 2008: 232). Tüm bu sebeplerle Rusçuk, diğer Tuna şehirlerinin önüne geçmiştir.

Rusçuk adlı yerleşim yeri kaynaklarda farklı adlarla geçmektedir: *Sexaginta Pristis, Pristapolis, Prista, Yürük Ovası, Yergöğü Beriyaka, Malko Yurgovo, Urus, Urusçuk, Rusi-to, Rusiko, Rostzig, Russy, Rusi, Rosi, Ruse, Rusçuk* (Topal, 2011: 11). Bu adlar içerisinde "*Ruse*" adının ortaya çıkışı ile ilgili Rusçuk tarihi uzmanı Simenov –çeşitli görüşlerin içerisinden en doğrusu olduğu düşünülen- bilimsel ve eleştirel bir bakış açısı sunmaktadır. Ona göre, Ruse veya Rusçuk'un adını şehri kuran bir Rus kolonisinden aldığı ya da bu adın şehrin ilk yerlileri olan dede Rusi veya nine Rusa'dan geldiği hikâyeleri doğru değildir. Evliya Çelebi'nin iddia ettiği, şehrin adını Eflak kralı olan Urusçuk'tan aldığı görüşü de inanılmaz olduğu gibi tarihsel olarak da imkânsızdır. Onun öne sürdüğü görüşü, Prof. St. Mladenov'un "Ruse" adı "kırmızı"nın eşanlamlısı olarak kabul edildiği, kaynağı da genel Slav sıfatı "rus"tan çıkarılabildiği şeklindedir. Bu sıfatın benzerleri latincede russus, Fransızcada roux, rousse ve eski Bulgarcada rıjd –sarı kızılımsı saçı veya sakalı olan-

yeni Bulgarcada rijıd, Rusçada rıjiy ve benzeridir. Simenov ayrıca, Prof. Mladenov'un temel çıkış noktasının birçok şehrin eski adlarının bir cins ismi olan "nehir"den kaynaklandığı bilgisini de eklemektedir (Parmakov, 1936: 4–5; Simenov, 1929: 6–9; Tuğlacı, 1984: 373).

1479/80 tarihli Niğbolu Sancağına ait bir belgede, *"Rusi adıyla bilinen ve beriki kıyıda oturan Yergöğü"* diye aktarılan bir kent ve kaza yönetim merkezi olarak zikredilmektedir. Bir dizi Osmanlı belgelerinden, bu adla yalnız Gürgevo değil, aynı zamanda Ruse'nin de adlandırıldığı bilinmektedir. Fakat adına *"karşı kıyıda"* sözü eklenen Gürgevo'dan farklı olarak, Ruse adına *"beriki kıyı"* sözü eklenmiştir (Tuğlacı, 1984: 373). Yani, Osmanlı belgelerinde Rusçuk *"beriki kıyı"* ve Yergöğü (Gürgevo) ise *"karşı kıyı"* olarak sıfatlandırılmaktadır.

Rusçuk'un geçmişi ise tarih öncesi dönemlere kadar gitmektedir. Şehrin beş km. kuzeydoğusundaki bugünkü Ryahovo Köyü yolu üzerinde, tarih öncesi dönemde yerleşim olduğuna dair izlere rastlanmıştır. Yapılan kazılarda burada ev aletleri, silahlar ve çakmak taşından yapılan alet parçaları, midyeler vb. bulunmuştur (Simenov, 1929: 3). Uygun iklim şartları daha paleolitik çağda (M.Ö. 10.000 yıl) birçok insanın buraya yerleşmesine yol açmıştır. Neolitik (M.Ö. 6500–5500 y.) ve bronz (M.Ö. 3500–1200 y.) çağlarda da burada yerleşimin olduğu tespit edilmektedir (Bakırjieva, Yordanov, 1999: 13).

Bölge, M.S. I. yüzyıl gibi çok geç bir zamanda tarihsel olarak tanınmaya başlamıştır. Roma İmparatorluğu kuzey yönünde fetihler yapmaya başlamış, on yıl sonra Roma askerinin ayağı Tuna boyuna basmıştır. Buraya kadar gelmek ona yetmemiş, fetih isteği onun gözünü Tuna'nın ötesindeki, zenginliklerini Roma'nın ünü için gerekli olarak gördüğü ülkeye çevirmesine neden olmuştur. Bölge, İmparator Trayan döneminde (M.S 98–117) Roma hâkimiyetine girmiş ve Prisca adını alarak Miziya eyaletine bağlanmıştır.

Rusçuk, İmparator Vespian idaresi (M.S 69–79) altında güçlendirilen eski Roma nehri limanı Sexaginta Prista'nın (altmış gemi) alanı üzerine inşa edilmiştir. Burası, Batlamyus'ta Priste Polis diye geçer (Doykov,1959: 13; Kiel, 1988: 247). Roma İmparatorluğu'nun parlak dönemi, Ulu Teodosiy'in ölümünden sonraki (393

yılı) bölünmesine kadar devam etmiş, ondan sonra da, imparatorluğun çöküşü başlamıştır. VI. yüzyılda, I. Iustinianus döneminde bir zamanların büyük Roma İmparatorluğu'nun doğu bölgesi hâlâ bazı eski toprakları içinde barındırmaktadır, fakat bundan sonra İmparatorluk etkinliğini yitirmeye ve hızla küçülmeye başlamıştır (Simenov, 1929: 5).

Bölge IV. yüzyıldaki etnik dalgalanmalar sebebiyle Roma'nın Tuna sınırındaki diğer toprakları gibi pek çok yağma ve saldırıya uğramıştır. Kabileler, şehirler ve köyler yok edilirken, Prista şehri de bundan payını almıştır. VII. yüzyıldan itibaren Bulgar Devleti'ne tabi olan şehir, "Ruse" adını almış ve eski Roma kalesinin bulunduğu yerde bir köy olarak ihtişamlı günlerinden uzak kalmıştır (Bakırjieva, Yordanov, 1999: 13; Doykov, 1959: 14; Topal, 2008: 232;). Rusçuk, I. ve II. Bulgar Çarlığı döneminde bir metropolit merkezi olarak gelişen Çerven'in önemini yitirmesinden sonra, 25 km. kuzeyinde yeni bir şehir olarak tarih sahnesindeki yerini almıştır. Bartınlı İbrâhîm Hamdi de, Rusçuk'un Osmanlıların fethettiği dönemde yer değiştirdiğini, önceden şimdiki şehrin yarım merhale (bir günlük yol) uzaklığındaki "Çernovi" adlı bölgede bulunduğunu ifade etmiştir (Ertaş,2005: 246; Simenov,1929: 9).

Bulgar Çarlığı hâkimiyetinden sonra başlayan Osmanlı Devleti döneminde ise Rusçuk, çok hızlı gelişip, en önemli ticari limana dönüşmüştür. Evliya Çelebi, Rusçuğun Yıldırım Bayezid tarafından fethedildiğini, Ankara Savaşı'ndan sonra elden çıktığını, Çelebi Mehmed tarafından tekrar alındığını ifade eder.(Çelebi, 2006: 180) Fakat bu eksik bir bilgidir. Aslında, Rusçuk'un ilk fethi I.Murad dönemine kadar gitmektedir (Danişmend, 1971: 76).

I.Murad döneminde olası bir Balkan ittifakını önlemek için büyük bir hızla Bulgaristan üzerine yürüyen Veziriazam Çandarlı Ali Paşa komutasındaki ordu Aydos'un kuzeyindeki "Nadir" geçidinden Balkan dağlarını geçerek Pravadi ve Şumnu şehirlerini zapt etmiş ve ondan sonra da Bulgaristan'ın o zamanki başkenti olan Tırnova'yı almıştır. Şişman'ın bu durum üzerine Tuna boyuna kadar kuzeye çekilip Niğbolu Kalesi'ne kapandığı rivayet edilir. İşte bu sırada I.Murad da ordusuyla gelip Niğbolu önüne yetişmiş ve Kral Şişman artık anlaşma ümidini yitirmiştir. Kralın bu koşullar altında bir kez daha hâkimiyet altına girdiği belirtilir.

Fakat geçmiş haraçlarını vermek ve Silistre gibi birkaç kaleyi teslim etmek gibi sözler verdiği halde I.Murad oradan çekilir çekilmez Kral Şişman'ın yeniden isyan bayrağını açması Bulgaristan için felaketle neticelenmiş ve Silistre, Hezargrad, Rusçuk şehirleri zapt edilmiştir (Danişmend, 1971: 76).

I.Bayezid zamanında ise bu şehirlerden bir kısmı tekrar fethedilmek zorunda kalınmıştır ki bu şehirlerden biri de Rusçuk'tur. Yıldırım Bayezid bu göreve büyük oğlu Süleyman Çelebi'yi getirmiştir. 1388 tarihinde başlayan Bulgaristan'ın işgali 1389 yılında sona ermiştir. Bu şekilde, Türk hâkimiyeti altındaki Bulgar hükümetinin ilga edilerek Bulgaristan'ın siyasi varlığına son verilmiştir (Danişmend, 1971: 100). 1417'de Dobruca'ya ve bütün Tuna boyunca Vidin ve Severin'e yönelik olan seferde Çelebi Sultan Mehmed, Yergöğü'nü Mircea'dan barış yoluyla almıştır (Kiel, 1988: 247).

Rusçuk sınırları, 1413–1421 sonrasındaki iç savaşlardan sonra kesin olarak belirlenmiş ve bugünkü Kuzey Bulgaristan'ın önemli bir kısmını, bugünkü Romanya'nın Tuna bölgeleri, İslimye, Yanbolu, Eski Zağra ve Burgas bölgelerinden bazı kısımları da içine alan Niğbolu (Nikopol) sancağına dahil edilmiştir (Bakırjieva, Yordanov, 1999: 14).

Varna Savaşı'ndan sonra ise Walerand de Wavren kumandasındaki Burgundia donanması Eflak tarafındaki Yergöğü'ne ve Bulgaristan tarafındaki Tutrakan'a saldırarak buraları ele geçirmiştir. Eflak Voyvodası Vlad Drakul, Bulgar tarafındaki Rusiko Kalesi'nin Tutrakan'dan daha büyük ve daha önemli olduğunu söyleyip alınması talebinde bulunmuştur. Burgundia donanması kaledeki küçük Osmanlı garnizonuna yaklaştığında muhafızlar, Yergöğü ve Tutrakan'daki garnizonların akıbetini bildiklerinden kaleyi ve yakınındaki köyü ateşe vererek kaçmıştır.

1462 yılı Şubat ayında Vlad Tepeş (Kazıklı voyvoda) Macar Kralı Matthias Cornivus'a yazdığı mektupta, Tuna nehrinin her iki yakasındaki Yergöğü şehrini aldığını, subaşı dahil olmak üzere Bulgar ve Türk 6414 kişinin hepsini kılıçtan geçirdiğini bildirmiştir (Bakırjieva, Yordanov, 2001: 16; Kiel,1988: 247;). Bu süreç XV. yüzyılın başında tamamen sona ermiş ve eski Bulgar idari ve hukuki yönetimin

yerine Osmanlı sistemi gelmiştir. İlk etapta Osmanlı Devleti, farklı yapıdaki tüm fethettiği bölgelerde yaptığı gibi, eski idare biçimini korumuş fakat daha sonra o bölge için yeni askeri, idari ve ekonomik düzen olan tımar-sipahi sistemini getirmiştir.

H. 884/ M. 1479 tarihli Niğbolu Sancağı Tahrir Defteri'ne göre Rusçuk dört Müslüman hânesi ve 239 Hıristiyan hânesiyle bir Bulgar kasabası durumundadır. Aynı kaynaktaki kale muhafız sayısı sadece 11 kişiden ibarettir. Stratejik olarak daha önemli olan Yergöğü Kalesi'nde ise 132 muhafız görev yapıyordu (Kiel,1988: 247).

Kazıklı Voyvoda'nın saldırısından sonraki 134 yıl içerisinde Rusçuk büyüyerek gelişti, bir Hıristiyan köyü olmaktan çıkıp Türk İslâm şehrine dönüştü. XV. yüzyılın sonlarında Rusçuk ticari bir merkez ve önemli bir liman olma yolunda gelişmiştir. XVI. yüzyıla ait bazı belgelere göre Rusçuk Çerven nahiyesinin bir bölümüdür; diğer bazı belgelere göre de "Silistre sancağına bağlı Rusçuk nahiyesi" olarak geçmektedir. XVI. yüzyılın ikinci yarısından itibaren Rusçuk kaza merkezi ve kadılık olarak kesinleşmektedir (Bakırjieva, Yordanov, 2001: 15). Yine bu yüzyılda, nakliye, ticaret ve askeri açılardan, bölgenin son derece hareketli bir merkezi halini almış, daha önce ön safta yer alan Niğbolu ve Silistre gibi yakınındaki müstahkem şehirleri geride bırakmıştır (Topal,2008: 232). Öyle ki, 14 Haziran 1576 tarihinde Rusçuk'tan geçen Fransız seyyah Pierre Lescalopier, seyahatnamesinde *Rusci*'yi kalabalık nüfuslu zengin ve canlı bir şehir olarak betimlemektedir (Babinger,1993: 785).

Osmanlı Devleti bölgede kontrolü iyice sağladıktan sonra imar faaliyetlerine de başlamıştır. Öyle ki; XVII. yüzyılın ortalarında Rusçuk'ta şehrin artık bir mimari unsuru haline gelmiş yaklaşık on cami ve mescit faaliyet göstermekteydi. Daha sonraki yıllarda da Müslüman ibadet yerleri inşa edilmiş ve kadı sicillerine göre yüzyılın sonunda bunların sayısı 15'e ulaşmıştı (Bakırjieva, Yordanov, 1999: 122).

Evliya Çelebi'nin anlattığına göre, Rusçuk'ta meşhur Osmanlı mimarı Sinan tarafından Sadrazam Rüstem Paşa'nın vakfı olarak inşa edilen bir cami vardı ve bu yapı şehrin kuzey semtinde ve nehir kıyısında çarşı içinde yükselen bir abideydi. (Çelebi,2006) Fakat Evliya Çelebi'nin sözünü ettiği bu yapı, H. 962/ M.1555 ve H.

988/M. 1580 tarihli mufassal tahrir defterlerinde yer almaz. Burada şehrin isminin yazımından kaynaklanan bir yanılgıya düşülmüştür. Söz konusu binalar Rusçuk'ta değil Rodosçuk'(Tekirdağ)tadır. Bu bilgilere paralel olarak, Rusçuk adının bazı basma eserlerde ve bir takım arşiv belgelerinin katalog fişlerinde Rodosçuk ile karıştırıldığı görülmektedir (Bakırjieva, Yordanov, 1999: 122; Kiel,1988: 247).

Rusçuk'un hızlı büyümesi 1595 Şubat itibariyle kesintiye uğramıştır. Bunun sebebi de XVI. yy sonlarında meydana gelen Eflak-Osmanlı çatışmasıdır. Uzun yıllar savaş sürmüş ve Hıristiyan güçlerine katılan Eflak Voyvodası Michael, kaleyi alamamakla birlikte şehri ele geçirip yakmıştır. 1598'de ordusuyla tekrar gelmiş ve bu defa kaleyi de ele geçirmiştir (Kiel,1988: 248).

Bu operasyonun sonucunda Osmanlı ordusu tamamen yok edilip teçhizatı ve topçuları esir alınmıştır. Rusçuk'un tamamı yakılmış; hem ordunun hem de halkın verdiği insan kaybı sayısız olmuştur. Şehrin tarihindeki bu olay hakkında aralarında Boltazar Valter'in yaptığı ayrıntılı tasvirin de bulunduğu birçok belge bulunmaktadır. Yazarın anlattıklarına göre o zamanın Vrotslav'ına eşit büyüklükte olan Rusçuk, tamamen kül olmuş, kadın erkek tüm halk katledilmiş ve saldıranlar başta ipek olmak üzere inanılmaz ganimetler ele geçirmişler. Eflak ordusunun çekilmesinden sonra sağ kalan Hıristiyan halk, zorla şehri terk etmeye ve Vlaşko'ya göç etmeye mecbur edilmiştir. Bu saldırıdaki büyük kayıplardan dolayı Osmanlı müellifleri gizleyemedikleri bir acıyla Rusçuk'tan *"savaşlar ve kanlı katliamların yeri"* olarak bahsetmektedirler (Bakırjieva, Yordanov, 1999: 18).

XVII. yüzyılın başlarından itibaren Rusçuk, Roma döneminde olduğu gibi Tuna filosunun merkezi haline gelmiş, 1603 yılında Tuna'yı korumakla görevlendirilen 50 fırkateyn kışı Rusçuk limanında geçirmiştir. Bu durum artık Rusçuk'un diğer Tuna şehirlerine göre stratejik öneminin artığına işaret etmektedir. Onyedinci yüzyıl Bulgar tarihçisi ve siyasetçilerinden Petır Bogdan Bakşev, 8 Eylül 1640 tarihinde ziyarette bulunduğu Rusçuk'ta 200 Hıristiyan, 200 Ermeni ve 3.000 Müslüman evi bulunduğunu belirtmiştir. Buradan hareketle nüfus hakkında da rakamlar vererek, şehirde 1000 Hıristiyan, 1000 Ermeni ve 15.000 Müslüman'ın mevcut olduğunu belirtmiştir. Petır Bogdan Bakşev'in hâne sayılarını gösteren

rakamları 1656/57 ve 1663 yıllarına ait cizye kayıtları da doğrulamaktadır (Bakırjieva, Yordanov, 1999: 19; Babinger,1993: 785; Topal,2008: 234;).

XVII.-XVIII. yüzyıllarda gelişen ticareti, gümrüğü, tersanesi ve askeri açıdan bulunduğu stratejik konumuyla ön plana çıkmaya başlayan Rusçuk, XVII. yüzyılın ikinci yarısında, Osmanlı Devleti'nin Avusturya-Macaristan taraflarına yapmış oldukları seferlerde gıda, asker ve mühimmat sevkiyatında önemli bir üs olarak kullanılmıştır. Aynı dönemde Rusçuk, ekonomik olarak da canlı bir merkezdir. Bu dönemde şehirde ekmek, koyun ve sığır eti, pastırma, nohut, fındık, badem, zeytinyağı, üzüm, incir, pirinç, pamuk, balmumu, sabun, keten, ipek gibi ürünlerin yoğun olarak ticaretinin yapıldığı görülmektedir (Çolak, Elibol,2011: 143).

1650 sıralarında Rusçuk'a uğrayan Evliya Çelebi'ye göre, şehirde 2.200 ahşap Türk evi, 3 han, Tuna kenarında bir hamam ve 300 dükkan vardı. Nehir kıyısında sıralanmış köşkler ve kuzeye doğru yükselen bir sırt üzerinde yer alan evler, bağ ve bahçelerle çevrili idi. Şehirde Hıristiyanlara ait üç mahalle var idi. Yahudi nüfusu sadece ticaret amacı ile gelip-geçenlerden ibaretti. Yerli ahalisi gayet misafir-perver, eli-açık ve neşeli insanlar olup, özellikle ticaret ile uğraşır, Türkçe ve Eflak-Boğdan dilinden başka Bulgarca da konuşurlardı. Çelebi, haftada bir şehir ortasında büyük meydanda kurulan pazarda gördüğü kalabalıktan, biriken halkın adeta bir "insan deryası" oluşturduğundan, burada satılan malların bolluk ve ucuzluğundan, özellikle kavun ve karpuzun çok güzel olduğundan, Lom suyundan çıkan 40–50 çeşit balığın atasözüne geçecek derecede besili ve lezzetli oluşundan bahsetmektedir (Çelebi, 2006).

Şehri gezen Katib Çelebi ise şu bilgileri günümüze taşımıştır:

"6000 evli büyük bir şehir ve Silistre'den bir günlük yol ötesinde, Tuna kıyılarındaki ovalarda yer alıyor. Buradan İstanbul'a gitmek için 10 gün gerek. Kıyıda, kale, gümrük, güzel bir kuyu, birkaç hamam, iki han ve dokuz cami bulunuyor. Eski Cami adı ile bilinen cami, Sultan Süleyman tarafından inşa ettirilmiştir. Hezargrad'dan geçen Ak Lom ve batıdan gelen Kara Lom denilen iki nehir Çilingir Köyü yakınlarında birleşiyor ve Rusçuk yakınlarından Tuna'ya akıyor. Bekir Paşa burada bir cami, bir kapalı çarşı ve bir mal deposu inşa ettirmiş. Murtaza Paşa kaleyi yenilemiş fakat evler ağaçtan yapıldığı için bir defadan fazla yanmıştır. Eski kale ile eski şehir bir zamanlar Tuna'dan yarım gün uzakta bulunuyormuş ve Çernov(Çevren) adını taşıyorlarmış. Ele

geçirilmelerinden sonra bunlar yok olmuş ve Rusçuk inşa edilmiş. Eski şehrin kalıntıları hâlâ görünüyor fakat fakir bir Hıristiyan köyü görünümündeler." (Çelebi, 2006)

1659 yılında Bulgar piskoposu Filip Stanoslanoy, Rusçuk'ta 6000 ahşap Türk evi, 30'dan fazla cami bulunduğunu belirtmektedir.(Tuğlacı, 1984: 367) Bu bilgiden hareketle, Rusçuk'un Müslüman nüfusu yıllar geçtikçe artmıştır. Gerçekten de, avarız ve cizye defterlerinden anlaşıldığına göre, XVII. yüzyılda kazanın güney yarısındaki Bulgar Hıristiyanlarının önemli bir bölümü İslâmiyet'i seçmiş ve tedricen Türkleşmişti (Kiel, 1988: 247).

1697–1701 yılları arasında Osmanlı İmparatorluğu'nda yaşayan Macar göçmeni Tökeli İmre'nin katipliğini yapan Yanoş Komaroni, Tuna'da yaptığı yolculuğun betimlemesinde şu cümlelere yer vermektedir:

" *Tuna kıyısında uzanan Rusçuk, büyük bir Osmanlı şehridir. Bir kalesi vardır ve tüm Tuna firkateynlerinin, kayıkların ve gıda maddeleri taşıyan gemilerin limanıdır. Tuna paşası burada yaşıyor ve her şeyi ucuza veriyor.*" (Topal, 2008)

XVII. yy.da Rusçuk şehri nüfus yapısı ve görünümü açısından bir Müslüman şehridir. Buraya gelen ve yerleşen Müslümanların sayısı giderek artmaktadır. Söz konusu kişiler yakın ya da daha uzak bölgelerden hatta Anadolu'dan ve Arap ülkelerinden göç etmektedirler. XVI. yüzyılda başlayıp bölgeye yapılan Türk göçleri söz konusu yüzyılda da devam etmektedir. Tuna kıyısındaki şehre yerleşen gemi ya da yüksek gelirli toprak sahibi olan ve ekonomik faaliyetlere aktif bir şekilde katılan yeniçerilerin sayısı da fazladır. Ancak özel statülerinden dolayı yeniçeriler kendilerine has yönetim hiyerarşileri ile birlikte diğer Müslümanlardan ayrılan farklı bir grup oluşturmaktadırlar. Rusçuk'ta çok sayıda Müslüman köle de serbest bırakılmaktaydılar. Sahiplerinin himayesine bağlı kalan ya da bir şekilde maddi varlıkla onlara belli ölçüde bağlı olan bu kişiler büyük ihtimalle şehirde kalmaktaydılar (Ivanova, ? : 5).

Burada şunu da belirtmek faydalı olacaktır ki; XVII. yy ikinci yarısında daha iyi yaşam koşullarını bulmak için, sadece Müslümanlar değil, çok sayıda Hıristiyan da civar köylerden Rusçuk'a geliyordu. Öyle ki, bu göçler tehlikeli boyutlara ulaşmaya başlayınca merkezi yönetim olağanüstü önlemler almak zorunda kalmıştır.

(Bakırjieva,Yordanov, 2001: 19). Dolayısıyla Rusçuk; XVI. ve XVII. yüzyıllarda ciddi demografik değişimler yaşamıştır.

Buraya kadar bahsi geçen ifadelerden anlaşıldığına göre Rusçuk, XVII. yüzyılın sonlarına gelindiğinde Müslümanlar ile diğer milletler için, verimli toprakları ve limanıyla, önemli olduğu kadar çekici bir yerdi; ayrıca liman, şehrin askeri sevkiyat merkezi olma özelliği taşıyordu.

Rusçuk ve dolaylı olarak Osmanlı tarihi içerisinde önemini koruyan Rusçuk kalesinin üzerinde durmak faydalı olacaktır. Rusçuk kentinin ortaçağ kalesi o denli yıkılmıştır ki, şimdi onun konumlandırdığı yeri bile saptamak olanaksızdır. Bununla beraber, Rusçuk kalesinin (dolayısıyla şehrinin) Ortaçağ'da İkinci Bulgar Devleti'nin (XII.-XIV. yüzyıllar) kuzey sınırında yer alan önemli bir kale olduğu bilinmektedir (Çolak, 2005: 418). Bakırjieva ve Yordanov (1999) adlı Bulgar araştırmacılarına göre, Osmanlı Devleti'nin hâkimiyetindeki Rusçuk kalesinin gelişimi iki etapta olmaktadır: İlki XIV. y.y sonu ile 1780li yıllar arasındaki dönemi kapsarken, ikinci de 1877–1878 Osmanlı-Rus savaşına kadar olan süreci ifade etmektedir. Bizi ilgilendiren kısım birinci etaptır.

Rusçuk kalesinin düzeni ve biçimine değin ilk bilgi Burgund asilzadesi Vavren'in vekayinamesinde bulunmaktadır. 1445 yılında Tutrakan ve Yergöğü kalelerinin ele geçirilmesinden sonra Eflak Voyvodası Vlad Drakul, Valeran de Vavrain'e şöyle söylemiş:

"*Nikopol yolunca Bulgar kıyısında Tutrakan şatosuna çok benzeyen ve Rusiko denilen bir şato varmış. Kare biçimindeki bu kalenin 3'ü küçük ve 1'i büyük olmak üzere 4 köşe kulesi varmış. Büyük köşe kulesi ahşap çatıyla tamamlanırmış. Çünkü burada ırmak çok darmış. Bu yüzden Türkler ırmağı sık sık geçerek, Eflak topraklarına dalarlarmış. Bundan dolayı da voyvoda bu kaleyi de zapt etme ricasında bulunmuş. Gürgevo'dan kalkan galyotlar, pupa rüzgar sayesinde iki saatten az bir sürede Rusçuk'a ulaşmıştır. Ancak, Tutrakan ve Gürgevo'nun yazgısını bilen ve galyotların yaklaştığını gören Türkler, bütün köyü ateşe vererek çekilmişler. Galyotlar, alevler içinde olan şato ve köyün önünde demir atmışlar.*" (Tuğlacı, 1984)

1479/80 yıllarında beri kıyıdaki Yergöğü kalesinde bir kethüda ile 10 görev yapmaktadır (Erdoğan, 2005: 426; Tuğlacı,1984: 375). Kale muhafızları başlangıçta görevleri karşılığında ulufe alırken, XVI. yüzyıldan itibaren kendilerine tımar

verilmiştir. Bununla birlikte Rusçuk kalesinde gerek tımar tasarruf eden ve gerekse ulufeli muhafızların bulunduğu anlaşılmaktadır. Bunların yanında Rusçuk Kalesi'nin gerçekten de çok önemli görevleri vardı. Tuna sınırının korunması, Tuna suyolu üzerindeki kontrol, Kuzey Avrupa ile İstanbul arasında bulunan yol üzerindeki kontrol, Tuna askeri filosuna üs kurmak, zahire stoklamak bu görevler arasında sayılabilir (Bakırjieva, Yordanov, 1999: 63–64). Ayrıca Rusçuk Kalesi, XIV. yy sonundan 1877–1878 Osmanlı-Rus savaşına kadar Osmanlı İmparatorluğu'nun destek noktasıydı. Onun askeri, politik, ekonomik, demografik ve diğer faktörlerin de etkisiyle uygun coğrafi konumu, stratejik öneminin büyümesine yol açmıştır.

1445 yılında yanan ve Vlad Tsepeş'in saldırısı sırasında hasara uğrayan kale, Sultan II. Mehmed'in emriyle onarılmıştır. Bu bilgi, Rusçuk kalesinin dış kapısına yazılmış bir mermer yazıttan öğrenilmektedir. Yazıtın bir yerinde şunlar yazılı bulunmaktadır:

"*Ruse kalesi yıkıma uğradıktan sonra, kudretli hükümdar (Mehmed Han) onun onarılmasını ve yeniden canlandırılmasını emretti.*"(Tuğlacı, 1984)

Rusçuk Kalesi, XV. yüzyılın ikinci yarısındaki Osmanlı-Eflak savaşlarında, askeri çatışmaların merkezinde yer alarak, yakıp yıkılmıştır. XVII. yüzyılın Osmanlı coğrafyacılarından Katip Çelebi, eski kale Çerven'e işaret ederek Osmanlının fethinden sonra bu kalenin öneminin azaldığını ve Rusçuk'un inşa edildiğini kaydetmektedir. Ayrıca kalenin Tuna kıyısında bulunduğunu ve Murtaza Paşa tarafından canlandırıldığını da eklemektedir.

XV. yüzyılda -II. Mehmet döneminde- yenilenen Rusçuk Kalesinde, XVII. yüzyılda bir dizdarın bulunduğu 38 yeniçeriden oluşan bir kale karakolu bulunurdu. Kalede, devlete karşı suç işleyen kişiler hapsedilmekteydi (Ivanova, ? : 4–5).

Rusçuk Kalesi ile ilgili bilgiler, birçok gezginin kaleme aldığı yol yazılarında da vardır. 1672'de Rusçuk'tan geçen Avusturyalı diplomat Yohan Hristof fon Kindsperg, burada üzerinde birkaç top bulunan yarı yıkık iki kule görmüştür. 1740'larda Kaptan Schad kale ile ilgili daha ayrıntılı tasvirler vermektedir. Kıyıya karşı olan yüksekliğin eteklerine kurulmuş (yükseklik, kalenin görülmesine engel

oluşturuyordu.) olan kale, kulelerle çevrili ve kiremitlerle kaplı, çok iyi korunmuştur. Silahsızlandırılan gemilerin topları da buraya konulmuştur (Erdoğan, 2005: 426).

Evliya Çelebi ise ünlü ''Seyahatname''sinde kale ile ilgili şunları söylemektedir:

"O, Tuna boyundaki bir kayalık, alçacık bir burun üzerine oturtulmuş kare şeklinde küçük bir taş kaledir. Tuna'ca kuşatılmış kalenin yalnız doğu tarafında, kentten yana demir bir kapısı vardır. Bu kapının önünde, kayaların içine kazılmış bir hisar hendeği var. Bu hendekte, kalkar bir köprü var ve kale askerleri bu köprüyü her akşam kaldırıp kapıya takıyor. O zaman kale bir tür adaya dönüşüyor. Kalenin tüm çevresi 900 adımdır. İç avluda subaşı, imam, mü'ezzin ve kâhyanın evleri, cephâne, ambar ve bir de cami bulunuyor; bir de nöbetçi kulesi var." (Çelebi, 2006)

Rusçuk Kalesi, Osmanlı Devleti'nin zahire ve mühimmat stoklamasında birinci derecede görev üstlenmiştir. Osmanlı Devleti, Tuna sahili boyunca yer alan kalelerde tedbir amaçlı büyük miktarda zahire depolamıştır. Rusçuk Kalesi ambarlarına başta buğday ve arpa olmak üzere darı, mısır, un ve peksimet stoklanmıştır. Bu zahire, savaş gibi olağanüstü koşullarda kullanıldığından bazen uzun müddet ambarlarda beklemiş, bu durum bazı olumsuzluklara yol açmıştır. Şöyle ki; Rusçuk bölgesinin zahiresi, iklimden dolayı, en fazla iki üç sene bekletilmeye müsaittir. Bu süreden fazla ambarlarda bekletilen zahireye böcek düşmekte ve zahire kullanılmaz hale gelmektedir. Aynı durum ambarlarda uzun süre bekleyen un için de geçerlidir. Un, zamanla topaklaşmıştır. Her türlü önleme rağmen bozulan zahire, Tuna nehrine dökülmüştür (Erdoğan, 2005: 428).

Rusçuk Kalesi asıl önemini, XVIII. yüzyılın ikinci yarısından itibaren Rusya'ya karşı savunma gücü oluşturma hususunda göstermiştir. Fakat çalışmanın içerdiği dönemin dışında bir zaman dilimi olduğu için bu sürece değinilmeyecektir.

2. BÖLÜM

R-3 NUMARALI RUSÇUK ŞER'İYYE SİCİLİ

2.1.DEFTERİN FİZİKSEL ÖZELLİKLERİ

H. 1093-1100/M. 1682-1688 tarihleri arasını içeren ve IV. Mehmed'in (Avcı) son beş yılı ile II. Süleyman'ın hükümdarlığının ilk iki yılına tekabül eden sicil, Bulgaristan'ın Milli Kütüphânesi olan ve Sofya'da bulunan Cyril ve Methodius Kütüphânesi Şark Kolleksiyonu'nda bulunmaktadır. Elimizde bulunan fotokopiler A3 kağıdına mikrofilmden çekilmiştir; bu sebeple sicilin gerçek boyutları hakkında bilgiye ulaşılamamıştır.

Sicil, 54 varak yani toplamda 108 sayfadan oluşmaktadır. Defter sadece ön yüzden oluşmakta arka tarafta hükme rastlanmamaktadır. Sicilde 54. hüküm 14. varağa kadar satım akdi, boşanma, borçlu ve alacaklı davları ile köle azadı gibi hüccetler ile az olarak i'lâmlar yer almakta iken bundan sonra daha ziyade seferberlik için merkezden gelen Padişah emirleri, sadrazam ve kazasker buyrulduları yer almaktadır. Fakat daha sonra tekrar hüccetlere dönülmekte, sonlara doğru, kadı tarafından sadır olan ve merkezden gelen hükümlerin karışık olarak kaydedildiği gözlenmektedir.

Söz konusu sicilin yazı türü ise, Osmanlı ilmiye sınıfının kullandığı talik yazı olmakla beraber bazı hükümlerde divani kırması da kullanılmıştır fakat bu durum çok nadir görülmektedir. Defterdeki yazış şeklinden anlaşılmaktadır ki; sicili kayda geçiren katiplerden kimisi düzgün ve okunaklı olarak işinin ehli iken, kimisi için aynı şeyleri söylemek mümkün değildir. Bazı hükümleri okumak sorun olmuştur.

Tüm bunlarla beraber, defter hükümlerinin yazılmasında kronolojik sıra takip edilmemiştir. Sicil 1097 hicri yılı ile başlamakla beraber sonlara doğru 1094 ve 1093 hicri yıllarına ait hükümlere yer verilmiştir. Ayrıca, nadir olarak da –özellikle merkezden gelen belgelerde- sahife kenarlarına derkenar yazılmış, ilave veya açıklayıcı bilgilere işaret edilmiştir.

2.1. DEFTERDEKİ HÜKÜMLERİN DEĞERLENDİRİLMESİ

Defterdeki hükümler içerik açısından son derece zengindir. En çok karşılaşılan hüküm çeşitlerinden birisi, satış davaları olup bunlar 25 tanedir. Satım akdi, Mecelle'de, malı malla değiştirmek diye çok geniş kapsamlı olarak tanımlanmıştır. İslâm hukukunda satım akdinin asıl ismi *"bey ve şira"* yani alım-satım akdidir. Satım akdinin unsurları şunlardır:

1-Tarafların karşılıklı rıza beyanları

2-Mebi yani satılan şey

3-Semen yani, satılan şeyin bedelidir ki; alıcının zimmetinde borç olarak sabit olur (Akgündüz, Cin, 1995: 213).

Satışla ilgili kayıtlarda da sayılan bu üç unsurun yazıldığına tanık olunmaktadır. Özellikle satılan metanın fiziksel özellikleri ve bulunduğu yer tasvir edilmiştir.

Satış işlemi içeren bu kayıtlarda, hem alıcının hem satıcının adı ve baba adı ile eğer söz konusu kayıt bir dava ile ilgili ise, davacının ve davalının adları geçmektedir. Satılan nesneler, çoğunlukla bağ, ev (bazı belgelerde evin mahzeni, fırını, tuvaleti, kileri), çiftlik, çayır, bahçe, tarla, mekari arabası (yük taşıyan hayvan arabası), çeşitli kıyafetler ve hayvan olmak üzere çok çeşitlidir. Toplamda 25 adet olan bu çeşitteki belgelerden 3 tanesinde gayri-müslimler kendi aralarında, 1 tanesinde Müslüman-gayri-müslim arasında, diğerleri ise Müslümanlar arasında geçmektedir. 4 tane hüküm varislerin kendilerine intikal eden malları satması ile ilgilidir. İlginç olan satışlardan bir diğeri ise H. 1094 seneli olup Cami-i Cedid Mahallesinden Mustafâ'nın zevcesi (karısı) Neslihan'a 3000 akçeye evini satmasıdır. Bunun dışında akraba veya tanıdıklar arasında başka bir satış işlemi ile karşılaşılmamıştır.

H. 1097 seneli 29 numaralı hükümde, işlemin gayri-müslimler arasında geçtiği görülmektedir. Bununla beraber, *"şühûdü'l-hal"* diye tabir edilen tanıkların tamamı Müslümanlardan oluşmaktadır. Fakat bu durum tanıklar kısmında hiç gayri-müslim olmadığı anlamına da gelmez. Bazı hükümlerde gayri-müslimler de tanıklık yapmışlardır. Buradan anlaşılmaktadır ki, Osmanlı İmparatorluğu'nda gayri-

müslimler kendi rızalarıyla ile mahkemeye başvurabiliyorlardı. Çünkü bu devlette yaşayan gayri-müslimler işlerini halletmek için kadıya gitmek zorunda değillerdi. Ama eğer giderlerse; satış, miras vb. konularda şeriat hükümleri kendilerine uygulanıyordu (Faroqhi, 2009: 188).

Ev satışı ile ilgili olarak da evin şehrin hangi mahallesinde olduğu ve evin fiyatı yazmaktadır. Ayrıca, söz konusu eve komşu olan gayrimenkulün durumuna da yer verilmiştir. XVII. yüzyılın sonlarında Rusçuk'ta eve *"menzil"* ya da *"hâne"* denmekteydi. Evin avlusu için de *"havlu"* kelimesi kullanılmıştır. Bazı betimlemeler verilmekle beraber, incelenen kayıtlarda evin tam bir tarifi verilmemiştir. Sadece bulunduğu yer, komşusunda yer alan gayrimenkuller ve kime ait olduklarını içeren veriler vardır. *"Mülk"* terimi ise daha kapsamlı ve geniş bir anlam içermektedir. Bazı kayıtlarda dükkan veya han satışından da söz edilmektedir. Fakat dükkanın nasıl kullanıldığına ilişkin bilgi verilmemekte, sadece dükkanın veya hanın şehrin hangi mahallesinde bulunduğu ve etrafındaki komşuları belirtilmektedir.

İlgi çeken noktalardan biri de, bir satış veya mülk aktarımını kadı önünde belgelemek gibi yasal bir zorunluluk olmamasına rağmen, bu işlemleri yapan kişilerin mahkemeye başvurmalarıdır. Bu durum, kişilerin devletin güvencesi altında olmak istemeleri ile açıklanabilir.

Eski hukukumuzda borç deyn, alacaklı dain, borçlu da medin veya medyun olarak adlandırılmakta ve deyn de şöyle tarif edilmektedir:

"Bir akid veya haksız fiil sebebiyle borçlu zimmetinde sabit olan şeydir." (Akgündüz, Cin, 1985: 163). Akdin kurucu unsuru (rüknü) irade beyanıdır. Bu beyan, karşılıklı rıza diyerek özetleyebileceğimiz icab ve kabul beyanlarıdır. İcab, hukuki bir tasarrufu inşa için ilk söylenen sözlü beyana denir. Kabul ise, icab beyanından sonra söylenen sözlü beyandır. İcab, akdin ön şartıdır; kabul ise onu tamamlar (Akgündüz, Cin, 1985: 167).

İslâm hukukunu hukuk sistemi olarak benimseyen Osmanlı Devleti'ne ait belgeler olan sicil örneklerinde de bu durum göze çarpmaktadır. Bir örnek olarak 29 numaralı hüküm verilebilir. Burada, Tuna Mahallesi'nden Petro Görginci adlı zimmî, yine kendisi gibi zimmî olan Nikola Çoban'a 4,5 dönüm bağını 45 guruşa

satmıştır. Petro Görginci, bağın konumunu mahkemeye anlatmış ve kendisinin bağını Nikola Çoban'a satma girişimi sonucu, kendisine Nikola Çoban da 45 guruş verdiğini, Nikola Çoban'ın bağı istediği gibi kullanabileceğini ve bağın artık onun malı olduğunu belirtmektedir. Sicilde, "...*icâb ve kâbul*e hâvi bey-i bât-ı sâhihâ-yı şer'iyle kırk beş guruş semeni bey' ve teslim idüb...." şeklinde geçen ibarede, satıcının sözlü beyanını verdiği tespit edilmektedir.

Borçla ilgi kurulabilecek bir başka hüküm de kefâlet hüccetleridir ve sicilde yer alan 12, 14, 166, 171 ve 174 numaralı hükümler kefâlet hüccetleri olduğu görülmektedir. Kefâlet, bir şahsın, bir alacağın yahut bir aynın takip edilmesi hususunda, kefilin zimmetini asilin zimmetine zammetmek yani asilin borcunu eda etmeyi kefilin de taahhüt etmesi şeklinde tarif edilmiştir (Akgündüz, Cin, 1995: 238). Hükümlerden 3 tanesi zimmîlerle ilgili olup kefil olan kişiler toplu olarak mahkemeye gelmişlerdir. Bu zimmîler, Ermeni, Rahova-yı Zir ve Basaraba adlı yerleşim birimlerindendir. 12 numaralı hükümde, Ermeni Mahallesi'nde oturanlar, Meryem Hatun'dan aldıkları 350 guruş borcu 100 gün vade ile ödeyeceklerine dair birbirlerine kefil oluyorlar. Diğer hükümler de farklı olmayıp bu içeriktedir.

Miras hukuku ise, hem eski hem de yeni hukuk sistemlerinde aynı içeriğe sahip olan bir hukuk sistemidir. Ölen gerçek şahsın terekesinin kimlere, nasıl ve ne şekilde intikal edeceğini tayin ve tespit etmek, ölüme bağlı tasarruflar miras hukukunun konusunu teşkil eder (Akgündüz, Cin, 1995: 121). Miras hukukunun İslâm hukukundaki adına *"miras"* miras bırakana *"muris"*, miras almaya hak kazanana da *"varis"* denmektedir (Mumcu, Üçok, 1985: 98). Varisi olmayan murislerin malları beytü'l-mal'a yani devlet hazinesine aktarılmakta; bu iş için bir görevli tayin edilmektedir.

İslâm hukukçuları vasiyeti, sonucu ölümden sonra meydana gelmek üzere bir alacak veya menfaatin karşılıksız olarak başkasına mülk olarak verilmesi şeklinde tarif edilmektedir (Akgündüz, Cin, 1995: 111). İncelenen kayıtlarda, 27, 37 ve 173 numaralı olmak üzere 3 tane vasî tayini ile ilgili hüküm bulunmaktadır. Burada önemli olan, yetimlerin hakkını korumayı devletin görev olarak üstüne almasıdır. Çünkü üç hükümde de, babaları ölen çocukların, yetim kaldıklarından dolayı düştükleri mağduriyet yüzünden kendilerine babalarından intikal eden malları

korumak ve kendilerine bakmak için bir vasî tayin edildiği görülmektedir. Fakat vasî tayin edilen kişilerin, sadece isimlendirmesine yer verilmiş; bu nedenle onların bir akrabası ya da hısmı olup olmadığı bilinmemektedir.

İncelenen kayıtlarda değinilmesi gereken hüküm çeşitlerinden biri de miras hukuku içerisinde yer alan terekelerdir. Ölen bir kişinin yakınlarına veya varisi yoksa devlete kalan mal varlığı demek olan tereke kayıtları, defterde 11 tanedir. Bazı kayıtlarda mahalle adları yazmamakla birlikte çoğunlukla ölünün hangi mahalleden olduğu belirtilmektedir. Bir zimmî Yusuf Ağa Çiftliği, 2 kişi Arık Ramazan Mahallesi, 2 kişi Kara Mustafâ Mahallesi, 1 kadın Mahmûd Voyvoda Mahallesi'nde kayıda geçmiştir. Bir tane de Vidin taraflarına giderken yolda batan geminin Bulgar ve sair aHalîlerinin beytü'l-mal kassamı bulunmaktadır. Çeşitli nedenlerle mal varlığı devlet hazinesine intikal eden bu kişiler, Biraton adlı gayri-müslim ile Bulgar ve diğer aHalîlerle ilgili terekelerdir. Kayıtlardaki malların değeri "kıymet" şeklinde bir ibare ile yazılmıştır. Terekelerde dikkati çeken diğer bir husus da, Bulgar vs. aHalîlerinin beytü'l-mal kassamının dışında kitap kaydına rastlanmamasıdır. Bunlar, *"Kitab-ı Muhammediyye"* ve Büyük İslâm İlmihali demek olan "*İmadü'l-İslâm*"dır.

Kayıtlar genelde günlük kullanım için gerekli olan sahan, sofra, bakraç, lengeri (büyük yayvan bakır yemek kabı), kahve ibriği, kazgan (kazan), baklava tepsisi, kepçe gibi kap kacak; korunmak için erkeklerin terekelerinde gümüş veya daha fakir olanlarda tahta kılıç, tüfek, tabanca; kürk, zıbın(kaftan altına giyilen pamuk hırka), kapama (çift kat ince kumaştan, arası pamuk dolu dikişli bir cins üst elbisesi), sarık, kavuk, çakşır, kuşak, yağmurluk, şalvar, ihram, yemeni, muhayyer (hareli kumaş), bogasi (pamuklu astarlık bez) gibi giyim eşyaları; ibrik, hamam tası, hoşab tası (hoşaf tası) gibi çeşitli eşyaları içermektedir.

Terekelerden 2 tanesi gayri-müslime, 3 tanesi kadınlara, 2 tanesi- ki bunlar çok mal içeren terekelerdir- hacılara aittir. Rusçuk'la Kutsal yerlerin uzaklığından hac vazifesini yerine getiren insanların zengin olacağı sonucu çıkartılabilir. İlginç olan bir nokta ise Hacı Yusuf ile Hacı Abdullah Çelebi'nin hac yolunda ölmeleridir. Anlaşılan o ki; bu çetin yolculuk yaşları gereği onlara ağır gelmiştir. Hacca giderken mi, hacdan gelirken mi öldüklerini ise bilinmemektedir.

39 numaralı hükümdeki Hacı Abdullah'ın terekesinde, 13.000 kıymetinde bir ev, 3.400 değerinde 2 tane bağ vardır. Bu da O'nun hali vaktinin yerinde olduğunu göstermektedir. Ayrıca, her kayıtta gördüğümüzden biraz daha fiyatı yüksek olan, günlük kullanım için bulundurulan, çok miktarda kap kacağı, yüksek ihtimalle korunmak için bir tabancası vardır. 45. hükümde bulunan Hacı Abdullah Çelebi ise, Hacı Yusuf'tan daha da zengindir. Bir evi vardır ve kıymeti 42.500'dür. Bunun yanı sıra, 2.500 değerinde bir bağı, gümüş kılıcı, yeşil kürkü de bulunmaktadır. Hacı Abdullah Çelebi okuma-yazma bilen birisidir. Çünkü terekesinde kumkuma (mürekkep hokkası) vardır. Fakat ilginçtir ki; iki hacıda da Kur'an-ı Kerim kaydına rastlanmamıştır.

Köle azadı da diğer çeşit hükümler arasında sayılabilir. İslâmiyet, köleliği kabul eden bir sistemdir. Bununla beraber, İslâmiyet'te kölelere daima iyi muamele etmek emredilmektedir. Çeşitli ayet ve hadislerde kölelere insanca davranmak tavsiye edilmiştir. Kur'an-ı Kerim'de insanların iyilik yapmaları gereken kimseler sayılırken anne, baba, yakın akraba yanında kölelere de yer verilmiştir. (en-Nisa, 4/36) Bu konu ile ilgili birçok hadis mevcuttur. İslâm Peygamberi: "Onlara 'kölem' demeyiniz; 'oğlum', 'kızım' deyiniz" demektedir (Engin, 1998: 29).

İslâm hukuku, kölelik kavramına, VII. yüzyılda kendisi dışında başka bir hukukun getirmediği, üç yenilik getirmiştir. Bunlardan birincisi, kölenin bir insan olduğu; onun da hayatı, onuru ve insanlık haklarının olduğudur. İkincisi, kölelerle diğer insanlar arasında hak ve yükümlülükler itibariyle denge bulunmasıdır. Son olarak da; kölenin diğer insanlarla karşılaştığında bir insan olduğunun farkına vararak kendisine insanca davranılması gerektiğidir (Fendoğlu, 1996: 144).

İslâmiyet, ayrıca kölenin kişilik hakkı, ibadet hak ve hürriyeti hakkı olduğunu da kabul etmiş, kölelerin hak ve vazifelerini tespit etmiştir. Kölenin nafakası efendisine aittir. Efendi'nin köle üzerindeki hakkı, mülkiyet hakkı olmayıp saklama ve koruma hakkıdır. Yaşama hakkı, kan hakkı, nikah hakkı, ikrar hakkı kölenin kesin haklarıdır (Fendoğlu, 1996: 159). Köleye karşı yapılan haksız fiil ve davranışlar mutlaka cezalandırılır. Adam öldüren köle öldürüldüğü gibi, Hânefilere göre bir köleyi öldüren bir kimse de öldürülür. Hatta özgürleşmiş olan eski kul efendisinin ve eski efendi de o kulun mirasçısı olabilir (Üçok, Mumcu, 1985: 99). Bu dinin köle

kaynakları; savaş, köle bir anne-babanın soyundan gelme, hediye, anlaşma ve ailelerinin kadın, kız ve çocuklarını satmaları olmak üzere beş çeşittir. Osmanlıların da özellikle Kafkasya'da, aileleri tarafından satılan çocukları köle ve cariye olarak istihdam ettikleri söylenebilir (Engin, 1998: 29).

Diğer İslâm ülkelerinde olduğu gibi, Osmanlılarda da, incelenen sicillerden de anlaşıldığı kadarıyla, köleler hoş tutulmuştur ve onlar tam bir din hürriyeti içinde yaşamışlardır. Bu durum, Batılı yazarların eserlerinde de anlatılmaktadır. Fakat efendiler, kölelerine İslâmiyet'i kabul etme teklifinde de bulunmuşlardır. Osmanlı Devleti'ndeki köle ve cariyelerin mühim bir kısmı da, efendilerinin dinine girmiştir. Bunda daha rahat yaşama arzusu ile birlikte kısa bir zaman sonra kölelikten kurtulma ümidinin etken olduğu söylenebilir (Engin, 1998: 147-148). İncelenen sicildeki köle ve cariyelerin çoğunun da Müslüman olduğu kayıtlıdır.

İslâm hukukunun diğer bir özelliği, köle azadını teşvik etmesi, bu eylemi bir ibadet olarak görmesidir. Kur'an köle azadını iyi bir sadaka olarak kabul etmektedir. Bu durum o kadar ciddiye alınmıştır ki; şaka olarak bile olsa, köle azad eden efendi kölesinin hür olduğunu kabul etmek zorundadır (Fendoğlu, 1996: 199). Yani köle azadından dönmek mümkün değildir. Diğer konularda olduğu gibi, Osmanlı padişahları, kölelik konusunda da İslâm hukukunun dışına çıkmamışlardır. Siciller de bunu tasdik etmektedir. Osmanlı Devleti'nde köleler yaşayış ve statü açısından; devlete ait köleler ve şahıslara ait köleler olmak üzere ikiye ayrılmaktadır. Sicillerde yer alan köleler de ikinci gruba girmektedir. Bu köle ve cariyeler, efendilerinin özel işlerini yapıp günlük hayattaki sıkıntıları yüklenmekteydiler.

Sicillerde yer alan köle ve cariyeler ile ilgili hükümlerin hepsi de onların azad edilmesi ile ilgilidir. Köle azadı hükümleri 14 tane olup defterin başlangıç, orta ve sonlarında, karışık olarak yer almakta ve tarihleri de hicri 1094-1097 gibi çeşitlilik göstermektedir. Sicildeki 5, 9, 23, 41, 42, 43, 154, 180, 181, 182, 183, 184 ve 188 numaralı hükümler köle azadı ile ilgili olan kayıtlardır.

İlgili kayıtlarda, köle ve cariyelerin fiziksel özellikleri ayrıntılı bir şekilde tasvir edilmiştir. [†] Bu kişilerden 6 tanesi Rus asıllıdır. Bu da gösteriyor ki; Rusya'dan gelen köle sayısı mühim orandadır. Diğerleri ise; 2 Rum, 1 Acem, 1 Macar, 1 Eflak, 1 Gürcü asıllı olup kalanların etnik kökeni belli değildir.

Müslüman olan erkek ve kadın kölelere, kendi isteklerine göre hemen İslâmiyet'e uygun bir isim verilmektedir. Savaş esiri olup da acemioğlan sınıfına ayrılanlar kayıtlara geçirilirken, künye defterlerine baba adı yazılmamaktadır. Baba adı hânesine Allah isimlerinin birinin başına "abd" kelimesi ilave edilmektedir. (Abdülkadir gibi) Arşiv belgelerinde baba adları "Abdullah" diye geçen kişiler büyük ihtimalle köle ve devşirme asıllı insanlardır (Engin, 1998: 149). Bu durumu incelenen kayıtlar da doğrulamaktadır. 5. hükümdeki Zülale adlı cariyenin, 181. hükümdeki Nasrutan adlı cariyenin; 188. hükümdeki köle Şahin'in babalarının adları Abdullah'tır.

41. ve 42. hükümlerde geçen kayıtlar ise incelenmeye değerdir. Hacı Osman adlı Rusçuk'taki Kara Mustafâ Mahallesi'nde oturan kişi, Hihok adlı Rus asıllı cariyesini ve etnik kökeni yazmayan Emine adlı cariyesini azad etmektedir. Buraya kadar her şey diğer hükümlerle paralel gitmektedir. Fakat daha sonra bu iki cariye için 50 kuruş hibe ettiği görülmektedir. Bu da son derece hassas bir davranıştır. Çünkü Hacı Osman, bu kadınların hür olduktan sonra günlük hayatlarını devam etmeleri konusunda yardımda bulunmuştur. Bu durum Osmanlı Devleti'nde yaşayan kölelerin durumu hakkında bize olumlu yönde bilgi vermektedir.

Kayıtlarda, efendisinin kölesi hakkında söylediği şöyle bir ibare dikkat çekmektedir: " ...üzerinde sâir ve zâhir olan *hakk-ı velâ*dan gayrı hakkım kalmadı..." Kayıtların hepsinde bu ibare geçmektedir. Velayet, doğum sonrasında babanın çocuğu üzerinde yetkisi olmaktadır. Bu kavram (vela), aynı zamanda, azad eden efendinin, azad sonrasında, eski kölesi üzerinde velayete benzer bir yetkisinin olmasıdır. Azadı vela takip eder; çünkü azad da bir doğum sayılmaktadır (Fendoğlu, 1996: 112).

[†] 9. Hüküm: " ...Gorgi ela gözlü, orta boylu, açık kaşlı ve sarı saçlı ve sâğ elin orta barmağı mecrûh..."

Köle azadı ise çok çeşitlidir. En yaygın olanlarından biri, Müslümanların, günlük hayatlarında işledikleri suç ve günahlardan arınmak için köle azad etmeleridir. Bir bedel karşılığı azad, devletin kefâleti (güvencesi) ile azad, kitabet sözleşmesiyle azad ve tedbir sözleşmesi ile azad olmak diğer çeşitlerdendir (Fendoğlu, 1996: 196-221).

İncelenen kayıtlarda 9 ve 23 numaralı hükümler tedbir sözleşmesi ile kaydedilmiştir. Tedbir, kişinin kendi arkasından, ölümünden sonra köle azad etmesi anlamına gelir. "Ölümümden sonra hür olsun" denilen köle müdebber köledir. Bu durum, ölüme bağlı azadlıktır. Tedbir akdine göre, efendi ölünce, köle kendiliğinden azad olur (Fendoğlu, 1996: 220). Tedbir akdi, Kur'an'da geçmez; sünnetle konulmuş bir yol olup üzerinde icma vardır (Fendoğlu, 1996: 221).

İslâm hukukunda evlenme akdini ifade etmek için "nikah" tabiri kullanılırdı. Nikah, karı-koca arasında beraber yaşamaya ve yararlanmaya imkan doğuran ve taraflara karşılıklı hak ve görevler yükleyen rızai bir akittir (Akgündüz, Cin, 1995: 161). İslâm'da nikah ibadetten sayılmakla beraber ilkel Arap toplumundaki kadının konumunu da değiştirmiş ve kadının lehine uygulamalar getirmiştir. İlk olarak söylenecek şey, evlenme için kadının da erkeğin de rızasının alınması ve mehirdir. Mehir, evlenme ile erkeğin kadın üzerinde elde ettiği haklara karşılık olarak erkeğin kadına verdiği ya da vermeyi taahhüt ettiği mal veya paradır (Mumcu, Üçok, 1985: 86). Mehir doğrudan doğruya kadının malıdır; onu dilediği gibi tasarruf eder. Bu da İslâm tarafından kadına verilmiş, o zamanın koşulları için önemli bir haktır. Erkek, mehrin bir kısmını, çok kez yarısını veya üçte birini evlenme akdi sırasında veya düğünden önce verir; geri kalanını da daha sonra, belki boşanırken verirdi. Buna göre birincisine "mehr-i muaccel"; ikincisine de "mehr-i müeccel" adı verilirdi (Mumcu, Üçok, 1985: 87).

Defterde, nikah akdine hiç rastlanmamaktadır. Bunda mahalle imamlarına nikah kıyma görevinin verilmesi etkili olmuştur. Bununla beraber, 1 tane talak-ı selase ve 4 tane de muhala'a olmak üzere 5 adet boşanma hükmü bulunmaktadır. Yine de altı yıllık bir zaman dilimini kapsayan bu defterde, özellikle günümüzü düşünürsek, boşanma sayısının çok az olduğu sonucuna varılabilir. Zaten bunların da 4 tanesi karşılıklı rıza sonucu, herhangi bir tatsızlık olmadan gerçekleşmiştir.

İncelenen dönemde ve genelde Osmanlı toplumunda boşanmanın azlığı dikkat çekmektedir. Bunda, İslâm'da boşanmanın tasvip edilmemesi ancak zorunlu hallerde de bundan kaçınılmamasının tavsiye edildiği gibi bir sebebin etkili olduğu söylenebilir.

Evlenme gibi boşanma da bir gerçektir ve İslâm hukukunda boşanma çeşitlidir. İncelenen kayıtlarda geçtiği için bizi ilgilendiren *talak-ı selase ve muhala'a* adlı boşanma çeşitleridir. Muhala'a, Türk hukuk tarihinde en çok görülen ve karşılıklı rızaya dayalı boşanma türüdür. İslâm hukuku, geçimsizlik vb. sebeplerle eşi ile anlaşamayan kadına, kocasının boşama yoluna gitmemesi halinde, müeccel mehrinden, nafakasından ve süknasından vazgeçerek, kendisi için çekilmez hale gelen evliliği sona erdirme imkanı vermiştir (Akgündüz, Cin, 1995: 96). Bu tür boşanma 16, 155, 158, 160 ve 162 numaralı hükümlerde görülmektedir. Burada dikkat çeken önemli bir husus, mehir, nafaka ve süknanın fiyatlarının 6.000, 3.800, 2.000 akçe gibi yüksek değerlerde olmasıdır.

Diğer bir boşanma çeşidi olan *talak-ı selase* ise sadece 31 numaralı hükümde geçmektedir. Bu tabirin günümüz ifadesiyle "*üçlü boşanma*" olduğu söylenebilir. Erkek kadını üç kez boşadığında, üçüncü boşanmayı ifade eden sözün söylenmesinden başlayarak evlilik kesin olarak sona erer ve üçlü boşanma kurallarına uygun olur (Mumcu, Üçok, 1985: 91).

31 numaralı hüküm, Hacı Musa Mahallesi'nden Safiye adlı kadının kocası Ahmet Ağa ile boşanmasına dair bir i'lâmdır. Ahmed Ağa, "*şürb-i hamr*" eden yani içki içen bir adamdır. Mahkemeden bir yıl önce, eğer bir daha içki içerse; karısı Safiye Hatun'un kendisinden talak-ı selase ile boş olacağını söylemiştir. Safiye Hatun ise, bu yeminden sonra, kocası Ahmet Ağa'nın içki içtiğine şahit olmuştur. Ahmet Ağa ise bu durumu inkar etmiştir. Safiye Hatun da kocasının içki içmeye devam ettiğine şahitlik edecek kişileri mahkeme huzuruna çağırmıştır. Şahitler Ahmet Ağa'nın içki içtiğini, bu duruma şahit olduklarını söylemişler ve kadı da onları boşamıştır. İçkiye olan bağımlılık bir ailenin yıkılmasına sebep olmuştur.

Sicilin geçtiği dönemde 4 tane öldürme ve 1 tane de ırza geçme olayı olmuştur. 10 numaralı hükümde, Kadriye adlı bir kıpti, Kireç Kapusu denilen

mevkide, başından ve ensesinden darp alarak ölmüştür. Keşif için gönderilen Mevlana Mehmet Efendi adlı görevli de bu durumu rapor edip mahkemeye bildirmiştir. 50 numaralı hükümde de benzer bir durum görülmektedir. Salih Beşe'nin oğlu Nurullah, Ahmed Ağa çiftliğinde, penpal denilen aletle üst tarafından, soba denilen aletle de sağ kaşının üst tarafından darp edilmiş ve görevli bu durumu yetkililere bildirmiştir. 175 numaralı hüküm ise, Babo Köyü sâkinlerinin İbrâhîm'in ölü bulunması durumunu mahkemeye bildirmesi, görevli Mevlana Mehmed Efendi'nin de bunu doğrulamasıyla ilgildir. Fakat kayıtlarda, katillerin yakalanması ve cezalandırılmasına dair bir ibare bulunmamaktadır. Bunun istisnası, 66 numaralı hüküm olup Rusçuk'ta öldürülen iki sipâhi ve bir yeniçerinin katillerinin bulunması hakkındaki buyruldudur.

İlginç olan diğer bir kayıt da 49 numaralı hükümdür. Bu hüküm ırza geçme (fi'l-i şeni) teşebbüsü üzerinedir. Murad Bey, Muslî, Ahmed ve köyün ahalisinden birkaç kişi, İbrâhîm Hoca'nın eşi Fatma Hanım'ın evine gelip Fatma Hanım'ı korkutmuşlardır. Kadı da davalılardan, bunun doğru olup olmadığına dair yemin etmelerini istemiş; davalılar da yapmadıklarına dair yemin etmişler ve yeminleri kabul edilip ceza verilmemiştir. Burada dikkat edilmesi gereken nokta yeminin çok önemli olmasıdır. Davalıya yemin teklifi yapıldığından eğer, yeminden kaçmamış yemin etmişse ona inanılmaktadır. Bunun başka bir kontrol mekanizması bulunmamasıyla da ilgisi olduğu düşünülebilir.

Sicilin büyük bir kısmına denk gelen hükümler II. Viyana Kuşatması ile ilgilidir. Bu olay, IV. Mehmed'in ve sadrazamı Merzifonlu Kara Mustafâ Paşa döneminin en önemli hadisesi ve Osmanlı tarihi için bir dönüm noktası olan tarihsel bir olaydır. Sadrazam, büyük başarılar elde etmek için Viyana'yı hedef haline getirmiştir. Macaristan'ın Avusturya'ya bağlı olan Orta Macar bölgesinin beylerinden Tököli İmre'nin Almanların mezhep baskılarına karşı yardım talebini önemli bir fırsat olarak değerlendirmiştir (Pamuk, 2012: 321). Osmanlı kuvvetleri Avusturya kuşatmasında çeşitli sebeplerle başarısızlığa düşünce, sadrazam idam edilmiş ve yerine Kara İbrâhîm Paşa tayin edilmiştir.

1685 yılından itibaren Osmanlılar açısından savaşın en felaketli yıllar yaşanmaya başlamıştır. IV. Mehmed, tüm olumsuzluklara rağmen av eğlencesinden

vazgeçmemiştir. Avusturya kuvvetleri, Osmanlılara karşı Yukarı Macaristan, Hırvatistan ve İstirya olmak üzere üç farklı cephede saldırıya geçmiştir. Avusturya kuvvetleri, 1685 yılında Uyvar Kalesi'ni kuşatmışlar ve Uyvar düşmüştür. (Pamuk, 2012: 324) Peşte, Budin ve ardından Tımışvar hariç Macaristan elden çıkmıştır. Avusturya karşısında bozguna uğrayan Osmanlı kuvvetleri Kamaniçe ve Boğdan taraflarında Lehlilerle savaşmış ve genelde başarılı olmuşlardır. Ancak ertesi yıl ittifaka girip güneyde karadan ve denizden saldıran Venedikliler, çeşitli başarılar elde etmişlerdir (Pamuk, 2012: 325).

Osmanlı kuvvetleri ise H. 1096 Ramazanı'nın birinci günü; M. 1 Ağustos 1685 tarihinde Estergon'u muhasara etmiş ve mağlup olmuştur. (Uzunçarşılı, ?: 466) Sadrazam İbrâhîm Paşa keyfi davranışlar sergilediği için azledilmiş ve yerine Sarı Süleyman Paşa tayin olunmuştur (Uzunçarşılı, ?: 469). Fakat Osmanlı kuvvetlerinin başarısızlıkları devam etmiştir. 1686 yılında muhasara edilen Budin kaybedilmiştir (Pamuk, 2012: 326; Uzunçarşılı,?. 470). H. Şevval 1098/ M. Ağustos 1687 yılında ise Mohaç yenilgisi yaşanmıştır.

Lehistan Cephesi'nde ise serdar Sarı Süleyman Paşa'dır. Serdar maiyyeti ile birlikte Babadağı Kışlağı'nda kışlamış ve Kırım Hanı Selim Giray ile birlikte Kamaniçe'yi savunmuştur. (H. 24 Şevval 1098/ M. 2 Eylül 1687) (Uzunçarşılı,?: 476) Yine 1687 yılında IV. Mehmed toprak kayıplarının yol açtığı memnuniyetsizlik yüzünden tahttan indirilmiş ve yerine II.Süleyman tahta çıkmıştır (8 Kasım 1687) (Pamuk, 2012: 327).

Kuruluşundan itibaren sürekli savaş halinde olan Osmanlı Devleti'nin sefer organizasyonu da önemli bir husustur. İncelenen sicil örneklerinde bu konu ile ilgili hükümler çoğunluktadır. Sefer organizasyonu kapsamında sicillerde yer alan hükümler, ordunun beslenmesi ve ulaşım hizmetleri ile ilgilidir.

İaşe temini merkezin masrafları düşürmek amacıyla Osmanlı hükümdarının, gerekli hallerde bütün halktan her türlü yardım veya hizmet isteyebilme yetkisini kapsayan "avarız-ı divaniye" mükellefiyeti şeklindedir. Sefer durumunda ordu iaşesi için gerekli maddelerin temin usulleri, nüzul, sürsat ve iştira (mübayaa) yöntemleridir (Ertaş, 1999: 592). Nüzul, sefer yolu üzerindeki menzillere götürülen,

büyük oranda arpa ve undan oluşan, bir mükellefiyettir. Ayni olarak talep edilen nüzul zahiresinin menzil ambarlarına taşınması da reayanın sorumluluğundaydı. Bu sebeple, zahirenin temin edildiği kazanın uzaklığına göre ürünün taşıma masrafları da halka yüklenmiştir (Ertaş, 2007: 120).

XVI. yy'in sonlarından itibaren nüzul uygulamasına benzeyen sürsat mükellefiyeti uygulanmaya başlandı. Sürsat, devletin belirlediği fiyat üzerinden halka belli başlı malları tespit edilen yere taşıma mükellefiyetidir ve nüzul gibi sadece un ve arpa değil, her türlü gıda maddesini kapsamaktadır. Sürsat mükellefiyeti, zamanla nüzul gibi yakın yerlerden ayni, uzak yerlerden nakdi alınmaya başlanmıştır (Ertaş, 2007: 120).

Osmanlı ordusunun iaşesini temin için izlenen başka bir yol da iştiradır (mübayaa). İştira, nüzul ve sürsatın nakdileşmesi üzerine ordu iaşesi için gerekli ayni zahireyi temin için geliştirilmiş bir sistemdir. Devlet, ihtiyaç halinde hem belli menzil ve ambarlara stoklamak hem de cephede savaşan hareket halindeki ordunun iaşesi sağlamak için zahireyi satın almaktadır. İştirada yol masrafları devlet tarafından karşılanmaktadır (Ertaş, 2007: 121).

Söz konusu sicilde de Viyana kuşatması için yapılan hazırlıklar ve bunların işleyişi ile ilgili hükümler büyük bir yekûn tutmaktadır. Çünkü Rusçuk Osmanlı İmparatorluğu'nu bir hayli zorlayan Viyana kuşatması için, geçiş güzergahında olması ve bir limanı bulunması sebebiyle, önemlidir. Hem halktan seferberlik dahilinde asker, hayvan ve zahire tedariki hem de savaş için gerekli olan bu metaların bir an önce Belgrat'a ulaştırılması için önemli bir yerdi. Sefer için gerekli olan her türlü teçhizat, at ve bargir ile askerin bir kısmının Rusçuk'tan temin edilmesi konusunda fermân ve beratlar çıkmıştır.

Devlet yetkililerinden gelen emirlerin 16 tanesi merkez olan İstanbul'dan gönderilmiştir. Savaş alanına yakın olması sebebiyle daha fazla olarak, Edirne'den 25 adet, Belgrat'tan 10 adet, Babadağı'ndan 3 adet, Niğbolu'dan 1 adet, İsakçı'dan 1 adet emir çıkmıştır. Bu emirler Rusçuk ve civar bölgelerdeki başta kadı olmak üzere diğer taşra görevlilerine kimi zaman tembih, kimi zaman görev hatırlatma, kimi zaman da görevlendirme şeklinde olmaktadır.

Ulaşım ve geçiş ile ilgili hükümler ziyadesiyle fazladır. Çünkü imparatorluk savaşta olup teyakkuz halindedir ve hükümetin her türlü teçhizatı savaş bölgesine ulaştırmada görevlendirdiği bazı bölgeler vardır. Viyana kuşatması sırasında aktif olarak görev yapmış bu bölgelerden biri de yol üzerinde bulunan Rusçuk ve limanıdır. Sefer için gönderilmesi fermân olunan zahire ve mühimmat gemileri, öküz arabası nakli, arpa ve peksimet nakli, merkezi hükümet tarafından son derece önem verilen hususlardandır.

Zahire, ordu iaşesinin önemli bir kısmı demektir. Diğer savaş malzemeleri de savaş zamanı ordunun kullanması için toplanmaktadır. Merkezi yönetim bu konuda çok titizdir ve özellikle geç kalınmaması, malzemelerin zamanında Belgrat'a eriştirilmesi konusunda taşra görevlileri ikaz edilmiş ve sicilde bu durum şu ibarelerle yer almıştır: "*bir gün evvel ve bir saat mukaddem*" . Bunun anlamı, malzeme veya mühimmatın olabildiğince çabuk bir şekilde Belgrat'a ulaştırılması demektir. Ordu için gerekli olan asker, malzeme ve mühimmat ise sicilde geçtiği şekliyle aşağıdaki gibidir:

- Nefer
- Arpa (şair)
- Un (dakik)
- Buğday (hınta)
- Peksimet
- Bal (asel)
- Koyun
- Saman
- Odun
- Darı
- At ve bargir
- Öküz arabası

- Topkeşan bargiri
- Davar
- Barut
- Ağaç küreği
- Tüfek

Yukarıdaki sayılı nesnelerden de anlaşılacağı gibi düşmana karşı hücum için gerekli olan mühimmat, bu mühimmatların taşınacağı araçlar, –ki o zaman için bu araçlar hayvan olmaktadır- ordunun kışlarken ya da savaştığı sırada iaşesi için gerekli olan yiyecekler başlıca nakledilen malzemeler arasında bulunmaktadır. Anlaşıldığına göre, Osmanlı ordusunun her anlamda bakımı, fethe dayalı bir politika güden Osmanlı yönetimi için son derece önemliydi. Bu ihtiyaçlar da yukarıda belirtildiği üzere, halk tarafından, olağanüstü ya da her zaman toplanan vergiler ya da satın alma yolu ile karşılanıyordu.

117 numaralı hüküm bu söz edilen durumlara çarpıcı bir örnektir. Niğbolu Kadısı ve Niğbolu Sancağı'nda olan kadılara hitaben yazılan hükümde, seferde görevli asker için –ki bunlar atlı askerler olan *süvar*lardır- at ve bargir gerekmektedir. M. Nisan/Mayıs 1686 tarihli bu hüküm Edirne'den yazılmıştır. Burada at ve bargiri olanlardan at ve bargir alınması, bu kişilerden bir kişinin bile korunmaması, at ve bargiri olmayanlara da zulüm edilmemesi vurgulanmıştır. Osmanlı belgelerinde sıkça görülen bu tembihler, devletin adil olma konusunda gösterdiği hassasiyetin çarpıcı bir tezahürüdür.

Ordunun iaşesi için lüzumlu olan iştira (mübayaa) ile ilgili beş adet hüküm bulunmaktadır. İlki 73 numaralı hüküm olup topkeşan bargiri tedariki hakkındadır. Bu hüküm Ziştovi ve Rusçuk kadılarına hitaben yazılmıştır. Ziştovi kazasından 13 baş, Rusçuk kazasından 25 baş bargir istenmiş ve her bargir için 2.000 sağ akçe verileceği taahhüt edilmiştir. Devlet adına parayı bargirleri veren reayaya dağıtma işi de cerahor reisine verilmiştir.

H. 1098 tarihli Belgrat'tan gönderilen 141 numaralı hüküm, Kamaniçe Kalesi için zahire tedariki hakkındadır. Hükümde, on bin kile buğday ve elli bin kile darı mübayaası fermân olmuştur.

Sürsat bedeli ise mevkufat defteri gereğince tahsil edilmiştir. Mevkufat defteri, bir gider tahsis edildiği halde harcanmadan kalan mevkuf (vakfedilmiş) akçeyi hazineye geçirmek, arazi tahriri yapıldıkça fazla zuhur eden araziyi hazine namına zapt ederek avarız ve bedel-i nüzul vergileri toplamak, köylerin avarız hânelerine bakmak, savaş zamanı askere verilecek miri tayinat için zahire satın almak, sevk etmek gibi sorumluluklarla ilgili kayıtları kapsardı. (Başbakanlık Osmanlı Arşivi Rehberi, 2000: 174) 61 numaralı hüküm, Niğbolu Sancağı'ndaki kadılara hitaben bu defter gereğince yazılmış ve verilen teorik bilginin tarihte uygulaması gösterilmiştir. Gönderilen mevkufat defteri gereğince kadıların, arpanın kilesinden 40 akçe, unun kilesinden 90 akçe, koyun başına 200 akçe, yağın vukiyyesinden 25 akçe, ordunun arabasından 70 akçe, samanın kantarından 30 akçe olmak üzere toplamda 1790,5 kuruş sürsat bedelinin toplanıp hazineye intikal ettirmeleri istenmektedir.

Satın alma ile ilgili hükümler incelendiğinde görülen ortak özellik, talep edilen iaşe ve ihtiyaç maddelerinin miktarların fazla olmasıdır.

Sefer için gönderilmesi istenen bu maddeler şuralardan sevk edilmiştir: İsakçı'dan Fethü'l-İslâm, Kili'den Belgrat, Niğbolu ve Silistre, Tulça İskelesi'nden Belgrat, Kili ve İsmail İskeleleri'nden Belgrat, Babadağı'ndan Belgrat, Rusçuk'tan Belgrat'a kadar olan yerler. Bazen de –az da olsa- güzergah terse dönmekte Niğbolu'dan Rusçuğa (124. hüküm) , Belgrat'dan Tulça, İsakçı ve İsmail İskelelerine (97. ve 110. hükümler), Belgrat'dan Niğbolu'ya (131. hüküm) da emir gitmektedir.

Savaş zamanı gönderilen hükümlerde daha baskıcı, daha otoriter ve gerilimli bir dil kullanıldığı anlaşılmaktadır. Bu da hem durumun ciddiyeti, bir galibiyet kazanılmak istenmesinin omuzlara yüklediği sorumluluk, hem de taşra görevlilerinin bazı durumlarda fazla gevşek davrandığı, verilen görevleri zamanında yerine getirmemeleri sebebiyle olmaktadır.

Her hükümde taşra görevlilerinin gevşek ve sorumsuz davranmamaları konusunda ikaz ve tembihlerde bulunulmaktadır. Eğer gerekli özen gösterilmezse kendilerine kızılacağı, hatta bazı durumlarda zararın kendileri –taşra görevlileri için halktan- tarafından karşılanacağı, bu durumda merkezi yönetimin hiçbir sorumluluk almayacağı vurgulanmıştır. Çünkü esas olan merkez için işlerin zamanında ve düzgün bir şekilde yürümesidir.

Aslında taşra görevlileri merkez tarafından iki noktada uyarılmaktadır. Buradan da anlaşılan odur ki; taşra görevlileri iki durumda aksaklık oluşturmaktadır. Birincisi, anlatıldığı üzere merkez tarafından verilen görevi zamanında yapmamaları, ikincisi ise, halka zulüm yapmalarıdır. Taşra görevlileri, kimsenin –ki bu kimse reaya yani sıradan vatandaştır- rencide edilmemesi, mallarına zorla el konulmaması hususunda neredeyse her hükümde uyarılmaktadırlar. Sicildeki 95, 101, 102,113, 117 ve 130 numaralı hükümlerde bu durum açıkça görülmektedir.

Konunun daha iyi anlaşılması için 102 numaralı hüküm incelenebilir. H. 13 Safer 1097/ M. 09 Ocak 1686 tarihli bu hüküm Belgrat tarafında olan serdar tarafından Menzil Emini Ahmed Ağa'ya verilen buyruldudur. Buyrulduda Macaristan (Engürüs) seferi için gerekli olan zahirelerden arpa, un, peksimet, saman, odunu iskelelerden veya yerli halkın evlerinden para karşılığı göndermesi buyrulmaktadır. Fakat bu bahâne ile kimsenin zulme uğramaması ve rencide edilmemesi; eğer bir kimsenin hakkına tecavüz olursa ve bu durum serdar tarafından duyulursa; hepsinin hakarete müstahak olacakları belirtilmektedir. Halkını kendi bünyesindeki görevlilerden koruyan, aynı zamanda kendi görevlilerine seferin olağanüstü koşulları dolayısıyla, sert davranan bir yönetim söz konusudur.

Taşra görevlilerine verilen görevin gereği gibi yerine getirilmediğine dair çarpıcı bir örnek de 101 numaralı hükümdür. Edirne'den H. 1097 senesinde yazılmış bu hüküm İsakçı'dan Belgrat'a kadar Tuna kenarında bulunan kadılara hitaben yazılmıştır. Hüküm tarihinden önce, satın alınması emredilen zahirenin Tuna ile nakli lazım geldiği için mübaşirlerin Tuna'da bulunan tıransileri kira ile tutup zahireleri naklettirmeleri konusunda fermân çıkmıştır. Fakat bu bahâne ile her mübaşir kendi zahiresinden 3-4 mertebe fazla tıransi alıkoyup zahire ve tüccâr zahiresi naklettirmek için tıransi bulundurmuşlardır. (görevlerini suiistimal

etmişlerdir) Bu durumda kadılardan istenen her mübaşire kendi zahirelerini naklettirecek kadar tıransiyi menzil emini aracılığıyla verip zahiresinden fazla mal almamalarıdır. Sonuna da, taşra görevlileri, bu işleri yapacakken reayaya zulüm etmemeleri konusunda uyarılmaktadırlar. Osmanlı tarihinden küçük bir kesit olan bu sicildeki hüküm genel durum hakkında bilgi vermesi açısından da önemlidir. Devlet mekanizmasında böyle aksaklıkların olageldiği, bununla birlikte işlerin aksamasına müsaade edilmediği sonucu çıkartılabilir.

Merkezi hükümet, nakli söz konusu erzaklar ve mühimmatın telef olmaması için önlemler alınmasını istemektedir. Daha önce erzaklar ve mühimmatın telef olması durumu ile karşılaşılmış olduğu için böyle bir tedbire ihtiyaç duyulmuştur. Bu durum 105 ve 109 numaralı hükümlerde görülmektedir. H. 1097 tarihli hüküm ve Edirne'den İstanbul'dan Belgrat'a kadar olan bölgedeki Karadeniz ve Tuna kenarında olan kadılara hitaben gönderilmiş ve yazılmıştır. Tophâneli Hacı Murad Reis'in gemileriyle İstanbul'dan sefer için Belgrat'a gönderilen cebehâne mühimmatının, bölgedeki kadılar tarafından asla bekletmeden emin bir şekilde ilgili yerlere ulaştırılması gerekmektedir. Ayrıca kadılar, mühimmatın telef olmaması için ellerinden geleni yapmaları konusunda uyarılmaktadırlar. Zira mühimmata her hangi bir zarar gelmesi durumunda bu zarar devlet tarafından değil ahali tarafından karşılanacaktır.

109 numaralı hükümde ise zahirenin naklinde Tuna'nın don olma ihtimaline dikkat çekilmiştir. H. 1097 tarihli Edirne'den gönderilen bu hüküm, İsakçı'dan Belgrat'a varınca Tuna kenarında olan kadılara hitaben yazılmıştır. H. 1095 yılında defterdar olan Mehmed Paşa'nın Anadolu ve Rumeli taraflarından satın aldığı zahire ile menzillerde ve menzil emini zimmetinde olan zahire, Karadeniz ile Tuna nehrinde şayka ve tersane üzerinde olan zahirenin Tuna nehrinin donma ihtimaline karşı Belgrat ambarlarına naklettirilmesi uygun görülmüştür. Tuna'nın don olmadığı durumlarda zahirelerin küçük gemilere konularak cerahorlar yardımıyla nakil ettirilmesi ve söz konusu gemilerin Belgrat'ta ambarlanması gerekmektedir. Böylelikle ulaştırma hizmetleri yerine getirilmiş olmaktadır.

Nakil konusunda önemli bir bölge olan Rusçuk'ta konu ile ilgili hükümlerde bir başka dikkat çekici özellik de güvenliktir. Bu durum incelenen 62, 119, 128 ve

131 numaralı hükümlerde görülebilir. Nakil işlemi sadece belirli eşyaların taşınması şeklinde olmayıp daha geniş bir yelpazeyi de kapsamaktadır. Örneğin H. 1099 tarihli Edirne'den yazılmış bir hükümde Akkerman Kalesi askerlerinin maaşlarının ödenmesi ve bu paraların emin bir şekilde kendilerine ulaştırılması emredilmektedir. İsakçı ve Rusçuk taraflarından Akkerman'a varınca yol üzerindeki kadılara hitaben yazılan bu hükümde alınan tedbir, maaş taşıyan görevliler hangi kadının görev alanına girerse; kadılara tehlikeli yerlerde yeterli miktarda yararlı adamlar görevlendirmeleri şeklindedir.

128 numaralı hükümde ise askerlerin güvenliğine vurgu yapılarak İstanbul'a gönderilen askerlerin silahlı adamlar tarafından korunması emredilmiştir. Bu hüküm de Belgrat'tan İsakçı'ya kadar olan bölgedeki Tuna kenarında olan kadılara hitaben yazılmıştır. 131 numaralı hükümde ise güvenliğinden endişe duyulan şey bargirdir.‡

Çalışmada değinildiği üzere talep edilen şeyler arasında nefer denilen asker de bulunmaktadır. Rusçuk ile civar kazalardan nefir-i amm yoluyla önemli miktarda asker toplanmıştır. Bu işlemle ilgili olarak sicilde 9 adet hüküm bulunmaktadır. 59 ve 60 numaralı hükümler, sıradan bir erden (nefer) daha kıdemli ve taşradaki önemli görevlilerden biri olan Rusçuk yeniçeri serdarının orduya katılması ile ilgilidir. Elbette bu hükümler Rusçuk kadısına yazılmıştır.

64 ve 65 numaralı hükümler ise Rusçuk ve Tutrakan kadılarının görev alanındaki yerlerde bulunan sipâh ve silahdârânın sefer için toplanması hakkındadır. H. 1099 tarihli bu hüküm, Tuna kenarında olan Şumnu, Eski Cuma, Hezargrad, Osman Pazarı kazalarının kış mevsiminde düşman saldırısından korunması için yapılması gereken önlemleri içermektedir. Adı geçen kazalarda oturan ve Mora tarafına görevli olan sipâh ve silahdârânın Rusçuk ve Tutrakan kazalarındaki kışlaklara gönderilmeleri olası bir düşman saldırısına karşı alınan tedbirdir. 103 ve 104 numaralı hükümler yeniçerilerin görev alanları dışında bir yerde kalmamaları ve görev alanlarını terk etmemelerini içeren tembihleri kapsamaktadır.

124 numaralı hüküm ise Niğbolu'dan Rusçuğa kadar olan bölgedeki kadılara hitaben Özi tarafında olan sefer için serhatlarda görevlendirilmek üzere asker tedariki

---

‡ Sicilde "at" ve "bargir" ayrı anlamlarda kullanılmakta ve birbirlerini yerine geçmemektedirler. Attan daha çok binmek, bargirden de yük taşımak amacı ile yararlanılmaktadır.

hakkında yazılmıştır. Hüküm, kadılara, yola çıkan askerlerin emin bir şekilde Özi'ye varmaları konusunda kendilerine düşen görevi yerine getirmeleri konusunda yazılmış bir hükümdür. 191 numaralı hükümde ise daha ayrıntılı olarak kimin sefere görevli olarak çağırıldığı yazılmıştır "... *ehl-i sefer yeniçeri ve topçu ve cebeci neferâtın umumen sefer-i hümâyûna ve serhâdlerine yollayub*..." ibaresinde görüldüğü üzere yeniçeri, topçu ve cebeci birliklerinden sefere ve uç bölgelere gönderilmesi fermân olmuştur.

Görüldüğü üzere, çalışmanın bu bölüme kadar incelenen hükümleri hep Osmanlı İmparatorluğu'nun iç meseleleridir. Örneğin 132 numaralı hüküm Osmanlı Devleti'ne bağlı Kırım Hanı'nın adamlarının korunması hakkında ve 190 numaralı hüküm de Erdel elçilerinin geçişi ile alakalı hükümler olup bağlı beyliklerle ilgilidir. Bu da gösteriyor ki; yabancı ülkelerle ilişkiler, savaş durumu dolayısıyla durgundur.

132 numaralı hüküm, Kırım Hanı'nın adamlarının korunması hakkında yazılmıştır. Bu hükümde hitap edilen görevli kadrosu bir hayli kalabalıktır. Görevliler, Babadağı'ndan Belgrat'a kadar olan bölgedeki kadılar, kethüda yerleri, yeniçeri serdarları ve iş erleri şeklinde sıralanmaktadır. Kırım Hanı olan Selim Giray Han'ın görevlendirdiği üç adam, mühim bir iş için Belgrat tarafına gitmek üzere yola çıkmıştır. Taşra yetkilileri, bu adamların yanına silahlı ve güçlü dört-beş tane adam verip tehlikeli bölgelerde giderken, güvenliklerini sağlamak zorundadır. Yetkililer, bu kişileri bekletmemeleri konusunda uyarılmıştır.

190 numaralı hüküm, daha önce değinilen taşra görevlilerinin merkezle çatışmasını yansıtan bir belge niteliğindedir. Genel olarak her belgede olduğu gibi Rusçuk kadısı ve bu belgeye özel olarak da Rusçuk eminine hitap edilmektedir. Erdel elçisinin merkeze gönderdiği arz üzerine bu hüküm kaleme alınmıştır. Erdel elçisi ve adamları, Erdel hâkimine hediye ve kendi ihtiyaçları için çeşitli mallar alıp bunları Erdel'e götürmek istemektedirler. Yolculuk sırasında Kırım'dan geçerken emin kimseler tarafından sorun çıkartılmamışken; Rusçuk emini gümrük parası talep etmiştir. Oysaki Rusçuk emini, bundan önce emr-i şerîf ile bu işi yapmaktan men edildiği halde, bu durumu dikkate almamıştır. Rusçuk emini, Erdel elçisi ve adamlarını alıkoyup akçelerini almadıkça bırakmamıştır. Erdel elçisi ve maiyetinin

bu durumu merkeze bildirmesi üzerine Rusçuk emini tekrar uyarılmış, yeni bir şikayet halinde özürlerinin işe yaramayacağı kendilerine bildirilmiştir.

İki hükümden de varılabilecek ortak sonuç, hükümetin son derece titiz olmasına rağmen taşra görevlilerinin gevşek ya da çıkarları doğrultusunda hareket etmeleridir. Gerek merkezden gelen hükümler, gerekse taşrada meydana gelen olaylar sonucu hüccet ettirilmiş hükümler olsun, hepsi Osmanlı Devleti'nin o zamandaki ruhunu yansıtması açısından önemlidir. Sicilin kapsadığı dönem hareketli bir dönemdir, hem savaş zamanı, hem de barış zamanını takip etmek mümkün olabilmektedir.

Sicilde yukarıda incelenen hükümlerin dışında daha çeşitli hüküm örnekleri de bulunmaktadır. Bunun için "Sicilin Konulara Göre Tasnif" bölümüne bakılmalıdır.

2.3. SİCİLİN KONULARINA GÖRE TASNİFİ

SIRA NO	BORÇLU-ALACAKLI DAVALARI	VARAK NO	HÜKÜM NO
1	Kadı köyünden Mehmed oğlu Ali'nin idane hücceti	1b	3
2	Ali Çelebi'nin icra i'lâmı	2a	6
3	Rusçuk'un köylerinde yaşayan bir grup sâkinin idane hücceti	2b	7
4	Hüseyin Ağa'nın borç ikrarı i'lâmı	3b	11
5	İcra ilamı	3b	13
6	Rusçuk sâkinlerinin idane hücceti	4b	18
7	Alacağın isbatına ilişkin i'lâm	5a	19
8	Ayşe adlı kadının idane hücceti	8a	32
9	Ali adlı kişinin alacağına ilişkin i'lâm	8b	34
10	Rusçuk ahalisinin idane hücceti	34b	115
11	Konruş'un alacağının isbatı ile ilgili i'lâm	41a	150
12	Ahmed Ağa'nın idane hücceti	41a	151
13	Abdullah Ağa'nın alacağının isbatına dair i'lâm	41b	152
14	İdane hücceti	43b	163
15	Mehmed Çelebi'nin idane hücceti	43b	164

16	Hüseyin Beşe'nin alacağının isbatına ilişkin i'lâm	44b	168
17	Yetim malları	54a	204
18	Evin ipoteklenmesi	54a	205
19	Evin ipoteklenmesi	54a	206
20	Bağın ipotek edilmesi	54a	208
21	Borç alımına dair hüccet	54a	209
22	Vesâyet hakkı sebebi ile yetim malının alımı	54a	210
23	Para alımı	54a	211
24	Vesâyet hakkı sebebi ile yetim malının alımı	54a	212
25	Borç ödendiğine dair hüccet	54a	213
	CARİYE VE KÖLE AZAD ETME DAVALARI		
26	Zülale adlı bir cariyenin itâk hücceti	2a	5
27	Ölen Hacı Hüseyin'in kölesi Siyâvuş'un tedbir hücceti	3a	9
28	Ölen Hacı Murad'ın kölesinin tedbir hücceti.	5b	23
29	Hacı Osman'ın Hihok adlı cariyesini itâk hücceti ve cariyeye 50 guruş vermesi.	10a	41
30	Hacı Osman'ın Emine adlı cariyesini itak hücceti ve cariyeye 50 guruş vermesi.	10a	42
31	Gülistan adlı cariyenin itak hücceti.	10a	43

32	Şahin adlı kölenin itâk hücceti	42a	154
33	Melayim adlı cariyenin itâk hücceti.	43b	161
34	Ferzane adlı cariyenin itak hücceti	46b	180
35	Gülbeyaz adlı cariyenin itakını onay i'lâmı	46b	181
36	Nasrutan adlı cariyenin itâk hücceti	47a	182
37	Abdullah adlı kölenin itâk hücceti	47a	183
38	İvaz adlı kölenin itâk hücceti	47a	184
39	Süleyman ve Şahin adlı kölelerin itâk hüccetleri	47b	188
	SATIŞ DAVALARI		
40	Bağ satışı	1b	1
41	Bağ satışı	1b	2
42	Satım akdi hücceti	4a	15
43	Satım akdi hücceti	5a	20
44	İsmehan ve Osman adlı kişilerin çiftlik, bağ ve bahçe satışı	5b	21
45	İvaz adlı kişinin satım akdi hücceti	5b	22
46	Hâne satışı	6b	26
47	Bağ satışı	7b	29
48	Çiftlik ve hayvan satışı	7b	30
49	Murad Çelebi'nin satım akdi hücceti	8b	33

50	Menzil satışı	41b	153
51	Menzil satışı	42b	157
52	Hâne satışı	44a	165
53	Siyâvuş adlı kişinin mülk satışı	45b	172
54	Mülk satışı	46b	179
55	Bağ satışı	47a	185
56	Arsa satışı	47b	186
57	Menzil satışı	47b	187
	MİRAS DAVALARI		
58	Esma adlı kadının terekesi	6a	24
59	İsmail Başe adlı kişinin terekesi	6b	25
60	Ahmed adlı kişinin terekesi	7a	28
61	Beytü'l-mal kasamsı	9a	36
62	Hacı Yusuf'un terekesi	9b	39
63	Hacı Abdullah Çelebi'nin terekesi	10b	45
64	Ayşe adlı kadının terekesi	11a	46
65	Vidin tarafına giderken suda boğulan Bulgar aHalîlerinin beytü'l mal kassamı	12b	51
66	Biraton adlı gayr-i müslimin beytü'l-mâl kasamsı	16b	63

67	'Â'işe adlı kadının terekesi	43a	159
68	Miha-zâde adlı zimmînin tereke defteri	52b	203
	SULH DAVALARI		
69	Hacı Hasan'ın boşandığı eşi ile sulh hücceti	2a	4
70	Ali Ağa'nın sulh i'lâmı	3a	8
71	İbrâhîm'in sulh i'lâmı	4b	17
72	Öldürülen Delamiye adlı kadının akrabaları ve köylü halk arasındaki sulh i'lâmı	9a	38
73	Sulh i'lâmı	50a	195
74	Emine adlı kadının sulh i'lâmı	50b	197
	ÖLDÜRÜLME DAVALARI		
75	Kadriye adlı kıbtiyenin öldürülmesi ile ilgili keşif i'lâmı	3a	10
76	Salih Beşe'nin oğlu Nurullah adlı maktulun keşfi i'lâmı	12a	50
77	Babo köyünden İbrâhîm adlı kişinin evinde öldürülmesi üzerine yapılan keşif i'lâmı	46a	175
78	Maktulün keşfi i'lâmı	46a	176
	NAFAKA DAVALARI		
79	İbrâhîm Ağa'nın nafaka i'lâmı	46a	177
80	Ramazan Bey'in nafaka i'lâmı	46a	178
	KEFÂLET DAVALARI		

81	Ermeni mahallesinde oturan zimmîlerin kefâlet hücceti	3b	12
82	Salih adlı kişinin kefâlet i'lâmı	4a	14
83	Hacı Mustafâ Ağa'nın kefâlet hücceti	44a	166
84	Rahova-yı Zir köyü zimmîlerinin kefâlet hücceti	45b	171
85	Kara Ahmed Ağa ve Hasan Bey'in kefâlet hüccetleri	45b	174
	BOŞANMA DAVALARI		
86	Fatma adlı kadının muhala'a hücceti	4a	16
87	Safiye adlı kadının kocası Ahmed Ağa'dan boşanma i'lâmı	8a	31
88	Neslihan adlı kadının muhala'a hücceti	42a	155
89	Şerife adlı kadının muhala'a hücceti	43a	158
90	Ayşe adlı kadının muhala'a hücceti	43a	160
91	Ümran adlı kadının muhala'a hücceti	43b	162
	VASİ TAYİNİ İLE İLGİLİ DAVALAR		
92	Hasan Ağa adlı kişinin vasî tayini hücceti	6b	27
93	Vasî tayini hakkında i'lâm	45a	169
94	Sefer adlı kişinin vesâyet hücceti	45b	173
	DİĞER DAVALAR		
95	Hacı Osman'ın çeşitli mallarını hibe ettiğine dair	8b	35

	hüccet		
96	Kara köylü İbrâhîm'in i'lâmı	9a	37
97	Hacı Osman'ın hibe ettiği mallarına dair hüccet	9b	40
98	Rusçuk kazası sâkinlerinin vergi toplanması ile ilgili kararlarına dair hüccet	10a	44
99	Sivas sâkinlerinden Genç Ali Ağa'nın Hüseyin bölükbaşı'ya levent temin etmesine dair hüccet	11b	47
100	İştira mübaşiri Mustafâ Bey'in hadd-i sirkat i'lâmı	11b	48
101	İbrâhîm Hoca'nın karısı Fatma'nın gece evinde ırzına geçilme teşebbüsüne dair i'lâm	12a	49
102	Hasan Efendi'nin kâîm-makam tayin edilmesi hakkında emir	13b	52
103	Eşkıya salıdırısı hakkında i'lâm	42a	156
104	Dimitri'nin kethüda ta'yîn edilmesi.	44b	167
105	Pınarın kayıt altına alınması	54a	207
	MERKEZDEN GELEN FERMÂN, BERAT VE BUYRULDULAR		
	ZAHİRE, HAYVAN VE MÜHİMMAT İLE İLGİLİ EMİRLER		
106	Koyun satın alınması ve nakli hakkında fermân-ı âli	14a	55
107	Koyun satın alınması için alınan akçenin eşkiyalar tarafından çalınması hakkında fermân-ı âli	15b	58
108	Zahire ve mühimmatın nakli hakkında fermân-ı	18a	69

	âli.		
109	Zahirenin yüklenmesi için gerekli olan öküz arabasının nakli hakkında emr-i âli	18b	71
110	Sefer için top-keşan atı tedarik edilmesi hakkında fermân	19a	73
111	Zahire ve mühimmat gemisi nakli hakkında fermân-ı âli	21a	76
112	Arpa ve peksimet gemilerinin nakli hakkında fermân-ı âli	21b	78
113	Zahire gemilerinin iştira ve nakli hakkında emr-i âli	22a	79
114	Arpa nakli fermânı	22a	80
115	Zehâir isticâline vârid olan emr-i şerîf	22b	81
116	Zahire, cebehâne ve mühimmat nakli hakkında emr-i âli	23a	82
117	Cebehâne, asker ve mühimmat nakli hakkında emr-i şerîf	23a	83
118	Cebehâne gemilerinin nakli hakkında fermân	23a	84
119	Sefer için gerekli olan zahirenin nakli hakkında fermân-ı şerîf	23b	85
120	Asker, mühimmat ve cebehânenin nakli hakkında fermân-ı şerîf	23b	86
121	Arpa, tophâne mühimmatı nakli fermânı	24a	87
122	Arpa nakli hakkında emr-i âli	24b	88
123	Arpa nakli hakkında emr-i âli	24b	89
124	Arpa nakli hakkında emr-i âli	25a	90
125	Buğday ve arpa nakli hakkında emr-i âli	25a	91
126	Barut, tüfek ve ağaç kürek nakli hakkında fermân-ı şerîf	25b	92

127	Buğday ve arpa nakli hakkında emr-i âli	26a	93
128	Ali Paşa'nın buyuruldusu	26a	94
129	Zahire nakli hakkında fermân-ı şerîf	26b	95
130	Zahirenin telef olmadan nakil edilmesi hususunda fermân	26b	96
131	Zahirenin teftiş ve nakli hakkında emr-i âli	26b	97
132	Zahirenin nakli hakkında emr-i şerîf	27a	98
133	Zahirenin satın alınması ve nakli hakkında fermân-ı âli	27b	101
134	Belgrad tarafına olan serdâr-ı ekrem hazretleri tarafından menzil emîni yediyle vârid olan buyruldu-ı şerîfdir	27b	102
135	Cebehâne mühimmatı gemilerinin nakli hakkında fermân-ı âli	28b	105
136	Buğday ve arpa nakli hakkında fermân-ı âli	29a	106
137	Buğday nakli hakkında fermân-ı âli	29a	107
138	Zahirenin don olma ihtimalindeki Tuna üzerinden nakli hakkında emir	29b	109
139	Zahire teftişi ve nakli hususunda emir	29b	110
140	Zahire nakli hakkında fermân-ı âli	30a	111
141	Zahirenin nakli hakkında emr-i şerîf	30a	113
142	At ve bargir satın alınması hakkında fermân-ı âli	35a	117
143	Zahirenin güvenli bir şekilde nakli hakkında buyruldu	35b	119
144	Arpa nakli hakkında fermân	35b	122
145	Zahirenin gereği gibi nakli hakkında fermân-ı âli	36a	123

146	Bargir temini hakkında emr-i âli	36b	126
147	Menzil bargiri sayısı hakkında buyruldu	36b	127
148	Verilecek menzil bargirinin sayısı hakkında buyruldu.	37a	129
149	Bargir tedariki hakkında fermân-ı âli	37a	130
150	Bargir tedariki hakkında fermân-ı âli	37a	131
151	Zahire naklinde görevli geminin müdahalesiz geçmesi hakkında emir	37b	134
152	Menzil bargiri tedariki konusunda fermân-ı âli	38a	135
153	Zahirenin zamanında nakli hakkında fermân-ı âli	38a	136
154	Menzil bargiri verilmesi hakkında emir	38a	137
155	Vezîr-i azam hazretlerinin sahhlı fermânıdır	38a	138
156	Zahire nakli hakkında fermân-ı âli	38b	139
157	Zahire nakli hakkında fermân-ı âli	39a	140
158	Kamaniçe Kalesi için zahire tedariki hakkında emr-i şerîf	39b	141
159	Bargir tedariki hakkında emir	39b	142
160	Rusçuk İskelesi'nde teslim alınan zahire defteri	39b	143
161	Neferlere verilecek bargir sayısı hakkında fermân-ı şerîf	40a	144
162	Şikest-top ve yuvarlak nakli hakkında fermân-ı âli	40a	145
163	Araba ihracı ve nakli hakkında emir	40b	146
164	Neferlere verilecek bargir sayısı hakkında buyruldu	40b	147

165	Arpa ve cebehâne mühimmatı nakli hakkında fermân-ı âli	49a	192
166	Arpa, un ve buğday satın alınması ve nakli hakkında fermân-ı âli	49b	193
167	Peksimet pişirilmesi hakkında fermân-ı âli	52a	201
	SİYASİ İÇERİKLİ EMİRLER		
168	Suret içün vârid olan emr-i şerîf	16a	61
169	Akkerman Kalesi askerlerinin maaşlarının ödenmesine dair emir	16a	62
170	Rumili kâîm-makamının temessükü	18b	70
171	Muhallefât-ı metrûkât i'lâmı	18b	72
172	Muhallefât-ı metrûkât mektubu	35a	118
173	Kırım Hanı'nın adamlarının korunması hakkında fermân-ı âli	37b	132
	ASKERİ İÇERİKLİ EMİRLER		
174	Yeniçeri serdarının orduya ihzârı hakkında çıkan emir	16a	59
175	Yeniçeri serdarının orduya ihzârı hakkında mektup	16a	60
176	Sipâh ve silahdârânın sefer için toplanması hakkında fermân-ı âli	17a	64
177	Sipâh ve silahdârânın sefer için toplanması hakkında fermân-ı âli	17b	65
178	Kışla ta'yîn olunan ocak sipâhilerin kışla fermânı	17b	66
179	Yeniçerilerin görevlendirilmeleri hakkında emr-i âli	28a	103
180	Yeniçerilerin görevlendirilmeleri hakkında emr-i âli	28a	104
181	Asker ihracı hakkında mektup	34b	116

182	Asker ihracı hakkında buyruldu	36a	124
183	İstanbul'dan gönderilen askerlerin silahlı adamlar tarafından korunması hakkında fermân-ı âli	36b	128
184	Kışlak fermânı	51a	198
	GELİR VE VERGİLER İLE İLGİLİ EMİRLER		
185	İhtisab-ı ihzâriyyenin toplanması hakkında berat	14a	54
186	Vergilerin toplanması hakkında emir	18a	68
187	Vergi toplanması hakkında buyruldu	35b	120
188	Verginin toplanması hakkında buyruldu	40b	148
189	Nüzul bedelinin toplanması hakkında fermân	50a	194
190	Mahsulün zabtı ile ilgili temessük emri	50b	196
191	Tımar tevcihi beratı	51a	199
	ME'MURİYET, AZİL VE TAYİN EMİRLERİ		
192	Hasan Efendi'nin kâîm-makam tayin edilmesi hakkında emir	13b	52
193	Hasan yoldaşın serdar tayin edilmesi ile ilgili mektup	34b	114
194	Süleyman adlı yoldaşın serdar tayin edilmesiyle ilgili mektup	48b	191
	TEKA'ÜDLÜK EMİRLERİ		
195	Tekâ'üdlük ulufesi alımı ile ilgili berat.	13b	53
	MÜRUR EMİRLERİ		
196	Mürur hakkında fermân-ı âli	27a	99

197	Gemilerin müruru hakkında emr-i âli	27a	100
198	Mürur hakkında fermân-ı âli	30a	112
199	Erdel elçilerinin müruru hakkında fermân-ı şerîf	48b	190
	TEVZİ' DEFTERLERİ		
201	Hüseyin Ağa'ya verilen tevzi' defteri	14b	56
202	Seyyid Mehmed'e verilen tevzi' defteri	15b	57
203	Sefer için tahrir olunan arabaların tevzi' defteri	19b	74
204	Niğbolu valisi Ahmet Paşa'nın tevzi' defteri	48a	189
205	Sefer için Hüseyin Paşa tarafından tahrir olunan tevzi' defteri	51b	200
	KALE İLE İLGİLİ EMİRLER		
206	Kamaniçe Kalesi muhafazası hakkında fermân-ı âli	21a	75
207	Kamaniçe Kalesi muhafazası hakkında fermân-ı âli	21b	77
208	Kalelerin yoklanması hakkında buyruldu	37b	133
	DİĞER HÜKÜMLER		
209	Rusçuk'ta öldürülen iki sipâhi ve bir yeniçerinin katillerinin bulunması hakkında buyruldu	18a	67
210	Cerahor ihracı fermânı	29b	108
211	Ölen İbrâhîm'in borcunun ödenmesi hakkında buyruldu	35b	121
212	Gemilerin nakli hakkında fermân-ı âli	36b	125
213	Ali Çavuş'un hazinedâr Ahmed Ağa kefâleti hasebiyle tecessüs eylediği mektuplar	52b	202

2.4. R-3 NUMARALI RUSÇUK ŞER'İYYE SİCİLİNİN ÇEVİRİYAZISI

Ali Çelebi el-mü'ezzin Halîl-zâde mezbûrlar Tuzcu Usta (silik) beher vukiyye tuza üçer akçe narh vaz' ittiği bu mahalle işâret olundu.
Hurrire 10 min Saferü'l-hayr sene 1097.

El-Hâc Mustafâ ve İbrâhîm mezbûrlar sabuncu ustalarından olmağla beher vukiyye sabun olan altışar akçe narh verildiği bu mahalle işâret olundu.
Hurrire 10 min Saferü'l-hayr sene 1097.

Eyüp Çelebi ve Siyâvuş ve Mehmed mezbûrlar mumcu ustalarından olmağla beher vukiyye mûma yirmi altışar akçe narh verildiği bu mahalle işâret olundu.
Hurrire 10 min Saferü'l-hayr sene 1097.
Y'akûb ve Mahmûd Çelebi mezbûrlar tüccârdan olmağla keçi bastırmalarının her vukiyye yedişer akçe narh verildiği kayd şod sığır bastırmasının her bir vukiyyesine on dörder akçe narh verildiği kayd şod.

Hasan ve 'Atâ'ullah ve Dervîş ve Kirkor ve Mehmed Çelebi ve Mustafâ Çelebi ve Halîl Efendi nâm habbâzine kırk dirhem etmeğine narh verildi. Ayân-ı vilâyet ve fukâranın re'yi ile.
Dirhem etmek 35
Hurrire 21 min şehr-i Rebi'ülevvel sene 1097.

Mehmed ve Hasan ve diğer Hasan ve Mustafâ nâm kassâbân talebleri ile ve ayân-ı vilâyetin re'yi ile lahm-i ganemin vukiyyesine on dörd akçe narh verildi.
Hurrire fî 21 min şehr-i Rebi'ülevvel sene 1097.

Tecdîd-i mâl-ı vakf-ı Ahmed Efendi berây-ı tilâvet-i cüz-i şerîf be-marifet-i el-mütevellî Muslî Efendi.
Hurrire fî 25 min Saferü'l-hayr sene 1097.

Der zimmet-i Tomas zimmî an-mahalle-i Kara Mustafâ
Asl-ı mal
5000
Mukabelesinde sâkin olduğu hânesin rehn'i vaz' itti.
Şühûdü'l-Hâl
Mehmed Bey. Hüseyin Çelebi. Mehmed Efendi.
Es-sâkin an mahalle-i Kara Mustafâ.

Bayram nâm sagîrin kıbel-i şer'den vasî-i mansûbi olan Mustafâ nâm kimesne meclis-i şer'de 'Â'işe ve Neslihan nâm sagîrelerin kıbel-i şer'den vasî-i mansûbi olan Ali nâm kimesneye beş gurûş bâğ (silik) ötürü verdiği bu mahalle işâret olundu.
Hurrire fi 23 min Cumade'l-ula sene 1097.
Şühûdü'l-Hâl
Şah Merdan Bey. Mehmed Efendi ibn-i Mustafâ. Ahmed Beşe. Mehmed bin Sinan.

Sahîh şerâ'yi-şi'âr Belgrad (silik) eminleri hâlâ umur-ı(silik) irsâl ve îsâl eyleyesiz.

Hâlâ Babadağı (silik) vekil-harcı olan İsakçı tarafına sefîne (silik)
Fî 18 min (silik)

Şerâ'yi-şi'âr Rusçuğa varup gelince yol üzerinde olan kâdîlar umûr-ı mühimme içün irsâl olunan bârgiri virüb ve mu'accelen birbiriniz irsâl idüb ihmâlden ihtirâz üzere olasız deyü buyruldu.
Fî 15 C. Sene 1098.
Zikr olunan buyruldu hâlâ Niğbolu vâlisi izzetlü Ahmed Pâşâ hazretleri tarafından Mustafâ Bey yediyle vârid olub yine Niğbolu'ya revâne olmuşdur. Hurrire 19 min Cemâziye'l-âhir sene 1098.

Şeri'at-şi'ar Babadağı'ndan Eflak'a varup gelince yol üzerinde vâki' olan kuzzât efendiler zîde-fazlühûm inhâ olunur ki dârende-i buyrulduları şecaatlü salabetlü Hân-ı âlîşân hazretlerinin taraflarından umûr-ı mühimme ile Eflak voyvodasına gönderilmeyin gerekdir ki her kangınızın taht-ı kazâsına varup dâhil olur ise yalnız bir nefere yalnız bir re's menzil bârgiri verüb bu husûsda inâd ve muhâlefet itmeyüb mûceb-i buyruldu ile amel olasız deyü buyruldu.
Fî 17 C. Sene 1098.
(Derkenâr: Serdâr-ı Ekrem hazretlerinin taraflarından sahhlı fermân-ı şerîfidir. Be-yed-i Ahmed)

(silik) her kangınızın taht-ı kazâsına (silik) yalnız üç nefer ademe yalnız üç re's menzil bârgiri verilüb (silik) ittirmeyüb yerlü zimmî yarar ve tüvânâ ulak bârgirleri tedârik ve (silik)mahallerde yanına yarar kulağuzlar koşub emîn ü salîm birbirinize irsâl ve (silik)
Evâsıt-ı Cemâziye'l-âhir lî-sene semân ve tis'in ve elf.
Be meştâ-yı Belgrad el-mahrûse
Yusuf Ağa'ya nüzûl emini.
Vasale ileyna yed-i Mustafâ Ağa fî 25 min Cemâziye'l-âhir el-sene el-merkûme.

Şerâ'yi-şi'âr tarafından Niğbolu'dan varup gelince yol üzerinde vâki' olan kâdîlar zîde-fazlühûm ve kurrâ zâbitleri umûr-ı mühimme ile irsâl olunan bir nefer ademe ulak bârgiri virüb mu'accelen birbirinize ulaşdırıb ihmâlden ihtirâz edesiz deyü buyruldu.
Fî 23 C. sene 1098.
(Derkenâr: Vasale ileyna Mustafâ Ağa'nın bâ-hatem-i ünvân vâli-i Ahmed Pâşâ fî 27 Cemâziye'l-âhir sene 1098.)

Belgrad'dan Rusçuğa varup gelince Tuna'nın iki tarafında vâki' kâdîlar zîde-fazlühûm ve iskele emînleri ve zâbitler ve sâir iş erleri hâlîyâ umûr-ı mühimme ile müsta'cele ile irsâl olunan yalnız dört nefer ademe yalnız bir kıt'a menzil kayığı verüb emîn ü salîm birbirinize ber-vech-i müsâra'aten irsâl ve îsâl ta'vîk ve te'hîrden ihtirâz eyleyesiz deyü buyruldu.
Fî 16 C. sene 1098.
Vasale ileyna Mustafâ Ağa azimet ve hareket-i Belgrad.
(Derkenâr: Sadr-ı azam hazretlerinin sahhlı fermânıdır.)

Abdullah Efendi meclis-i şer'-i hatîru lâzımu't-tevkirde takrîr-i kelâm idüb işbû hâzır-ı bâ-meclis olan Mehmed Efendi çarşu câminin imâmetine ve el-Hac Mehmed Câmiinin hitabetine mahrûse-i Edirne'den gelince tarafımdan vekîl nasb ve ta'yîn ittim dedikde ol-dahî vekâleti kabûl ve hidmet-i lâzımesin edâyı müteahhid ve iltizâm eylediği bu mahalle işâret olundu.
Hurrire fî 20 min şehr-i Rebi'ülevvel sene 1097.

Ahmed Efendi işbû hâzır-ı bâ-meclis olan Ali Efendi el-Hâc Musa mescidinin imâmetine mahrûse-i Edirne'den gelinceye değin tarafımdan vekîl nasb ve ta'yîn ittim dedikde ol-dahî vekâleti kabûl ve hidmet-i lâzımesin edâyı müteahhid ve iltizâm itmeğin bu mahalle işâret olundu.
Hurrire fî 12 min şehr-i Rebi'ülahır sene 1097.

Sefer-i hümâyûnda mekâri arabacı bâşı el-Hâc Mehmed'in ücreti olan elli gurûşun on guruşu mezbûre teslim olunub kırk guruşu es-Seyyid Halîl Efendi'ye meclis-i şer'den za'îm Osman Ağa ve kethüda yeri Abdi Ağa ve etmekçi Halîl Efendi ve serdâr-ı sabık el-hâc Ali Ağa meblağ-ı mezkûr kırk gurûşu teslîm ittikleri bu mahalle işâret olundu.
Hurrire fî 19 min şehr-i Rebi'ülâhır sene 1097.

Rabbi yessir velâ tu'assir Rabbi temmim bi'l-hayr.
Mâ ketebe fî hâzihi'l-evrâki'l-mute'allikatihi bi-de'aviyyi'l-emvâli ve'l-erzâki ve sâîri'l-umûri'ş-şer'iyye ve sûreti'l-evâmiri's-sultâniyye ve'l-berevâti'l-hâkân. Vaka'a küllehü fî-zemen-i esfel-i kuzâtü'd-dîni'l-mübîn ve ekalle huddâmü'ş-şer'i'l-metîn İsmail bin Muzaffer el-kâdî (...) bi-medîneti Rusçuk afâ-an hâmi'l-afvü'l-mennân fe'l-me'mûl men-nazara ileyhi mine'l-halân ve'l-ihvân ebkâhümü'l-lâhü Te'âlâ ilâ-yevmü'l-haşr en yeshâhâ mâ-fihi min sehvi'l-kalem ve'l-kusûr ve yesterü bi-zeyli lutfihi mine'n-noksân ve'l-kusûr.

Varak No: 1b
Hüküm No:1
Tarihi: Gurre-i Safer 1097
Konusu: Bağ satışı
Medîne-i Rusçuk mahallâtından Arık Ramazan mahallesi ve Faik mahallesi sâkenetânlarından Kerime ve Emine bint-i Ahmet nâm hatûnlar taraflarından bey'-i âtiyyü'l-beyanı ikrâra vekil olup zat-ı mezbûretânları ma'rifet-i şer'îyle arifân olan Ali Bey ibn-i ve Murad Çelebi ibn-i İbrâhîm nâm kimesneler şehâdetleri ile şer'a vekâletleri sâbite olan mezbûretân hatûnların zevcleri Ahmet Çelebi ibn-i Mustafâ ve Mehmet Çelebi ibn-i Recep nâm kimesneler meclis-i şer'-i hatîr-i lâzımü't-tevkirde işbû râfiü'l-kitâp Salih ağa ibn-i Kudred nâm kimesne mahzarında her biri bi'l-vekâle ikrâr ve takrîr-i kelâm idüb müvekkilimiz mezbûretân hatûnların bey'-i âtiyyü'l-sudûruna değin ale'l iştirâki's-suy-ı silk-i mülklerinde münselik ve rişte-i kabz tasarrufunda münsecim medîne-i mezbûre bâgâtında vâki' bâğçe bâgâtı dikmekle ma'rûf mevzû'da vâki' bir tarafta el-hac Mustafâ Ağa bâğına muttasıl ve taraf-ı selasati tarîk-i amm ile mahdûd olan tahminen beş dönüm bâğlarını vücûfunda vâki' şendere-i pûşîde köşkü ve buzağı ve kenifi ve zîr-i zemîni ve eşcar-ı müsmire ve gayr-ı müsmireyi müstemil mülk bâğlarını yüz on beş esedi gurûşa bey'-i bât-ı

sahîha-yı şer'iyle bey' ve teslim eylediler ol-dahi vech-i meşrûh üzere iştirâ ve tesellüm ve kabul eyledikten sonra semeni olan meblağ-ı mezkûr yüz on beş esedi guruşu müvekkilimiz mezbûretân hatunlar müşteri-yi mezbûr Salihden bi't-temâm ve'l kelâm ahz ü kabz eylediler ba'de'l yevm bâğ-ı mahdud-ı mezkûr bi-cümleti't-tevâbi' ve'l-levâhık mülk-i müştirasıdır keyfe mâ yeşâ ve yuhtâr mutasarrıf olsun dediklerinde mukırân-ı mezbûrân bi'l-vekâle câri olan ikrârlarını el- mukır-ı lehü'l-mezbûr tasdîk ve kabûl edicek mâ hüve'l-vâkî bi't-taleb ketb olunub yed-i tâlibe def ve itâ olundu lede'l-hâce ihticâc edile.
Fî gurre-i Saferü'l hayr li-sene seb'a ve tis'in ve elf.
Şühûdü'l-Hâl
Mehmet Efendi ibn-i Ahmet. Mustafâ Efendi serm'ani. El-Hâc Abdullah Efendi el-İmâm. Ahmet Ağa Serdar-ı Sâbık. Mehmet Efendi ibn-i Mustafâ. Osman Efendi ibn-i Yusuf. Mehmet Bey ibn-i Ahmet. Es-Seyyid Mehmet bin Mustafâ es-Seyyid Ali. Ve Gayrühüm.

Varak No: 1b
Hüküm No: 2
Tarihi: 4 Safer 1097
Konusu: Bağ satışı
Medîne-i Rusçuk muzâfâtından Çernova nâm karye sükkânından İstadyu nâm zimmî meclis-i şer'i hatîr-i lâzımü't-tevkirde işbû râfiü'l-kitâp Engil nâm zimmî mahzarında ikrâr ve takrîr-i kelâm idüb bey-i âtiyyü'l-sudûruna değin silk-i mülkümde münselik rişte-i kabz tasarrufumda münsecimu'l-ecr bâgâtında vâki' bir taraftan Kabruya nâm zimmî bâğına muttasıl ve bir taraftan Cudar oğlu zimmî bâğına muttasıl bir taraftan Yani zimmî bâğına muttasıl ve taraf-ı râbi Papasine nâm zimmî bâğına muttasıl iki dönüm sekiz çubuk bâğımı yüz esedi gurûşa bey'-i bât-ı sahîha-yı şer'iyle bey' ve teslim ettim ol-dahi vech-i meşrûh üzere iştirâ ve tesellüm ve kabul eyledikten sonra semeni olan meblağ-ı mezkûr yüz esedi guruşu müşteri-yi mezbûr Engıl zimmîden ahz ü kabz ittim ba'de'l yevm bâğ-ı mahdud-ı mezkûr mülk-i müştirasıdır keyfe mâ yeşa ve yuhtâr mutasarrıf olsun dedikde mukır-ı mezbûrun vech-i mukarrer üzere câri olan ikrârını el- mukır-ı lehü'l-mezbûr tasdîk ve kabûl edicek mâ hüve'l-vâkî bi't-taleb ketb olunub yed-i tâlibe def' ve itâ olundu.
Hurrire fî yevmi'l hâmis min Saferü'l- hayr li-sene seb'a ve tis'in ve elf.
Şühûdü'l-Hâl
Celîl Efendi el-İmâm. El-hac Hasan. İstadyo Ölçücü. Hacı Niko. Ve Gayrühüm.

Varak No: 1b
Hüküm No:3
Tarihi: 6 Safer 1097
Konusu: Kadı köyünden Mehmed oğlu Ali'nin idane hücceti
Medîne-i Rusçuk muzâfâtından Kadı nâm karye sükkânından Ali bin Mehmed nâm kimesne meclis-i şer'i hatîr-i lâzımü't-tevkirde işbû râfiü'l-kitâp diğer Ali bin Hüseyin ve Hasan bin el-Hâc Ahmed nâm kimesneler mahzarlarında ikrâr ve takrîr-i kelâm idüb nehr-i Ak-Lom üzerinde dâiren iki göz asiyâbda dört sehimde iki sehimi benim hissem olub iki sehimi mezbûrânın hisseleri olmağla târih-i kitâbdan üç sene mukaddem mârü'z-zikr asiyâb harâb-ı müsrif olub mezbûrânın ta'mir ve termîme kudretleri olmamağla hüccet-i şer'iyye ile asiyâb-ı mezkûru kendu malımdan ta'mir ve

termîme eyleyüb harc ü sarf itmeğe mezbûrlar beni tevkîl idüb ben-dâhi ta'mir ve termîme harc ü sarf ittiğim akçe-i mukâbelesinde asiyâb-ı mezkûrdan hâsıl olan gallesinden doksan altı keyl buğday tahsîl olunca mârü'z-zikr asiyâba hüccet-i şer'iyye ile vech-i meşrûh üzere mutasarrıf olub târih-i mezkûrdan ilâ yevmiha haza hâsıl olan gallesinden doksan altı keyl buğdayı bi't-temâm ahz ü kabz eyledüm mârü'z-zikr asiyâbda mezbûrânın iki sehim hisselerinden hâsıl olan gallesinde asla medhalim kalmadı kemâgân mutasarrıf olunsun dedikde mukır-ı mezbûrun vech-i tahrîr üzere carî olan ikrârını el-mukıru lehüme'l-mezbûrân tasdîk ve kabul idecek mâ hüve'l-vâkî bi't-taleb ketb olunub yed-i tâlibe def ve itâ olundu.
Hurrire fi'l yevmi's sâdis min Saferü'l- hayr li-sene seb'a ve tis'in ve elf.
Şühûdü'l-Hâl
Hüseyin Ağa. Hasan Nasrullah. Ali Çelebi el- Mü'ezzin be-cami-han Mehmed. El-Hâc Arslan. Abbas el-Hâc.

Varak No: 2a
Hüküm No:4
Tarihi: 4 Safer 1097
Konusu: Hacı Hasan'ın boşandığı eşi ile sulh hücceti
Medîne-i Rusçuk mahallâtından Bacanak nâm mahalle sükkânından el-Hâc Hasan bin Ali nâm kimesne meclis-i şer'-i hatîr-i lâzımü't-tevkirde işbû râfiü'l-kitâp zevce-i mutallakası 'Â'işe Şerife hâtûn nâm mahzarında ikrâr ve takrîr-i kelâm idüb târih-i kitâbdan bir sene mukaddem mütemekkin olduğum hânımdan Macar sandûğu içinde mahzen olan beş yüz mikdar guruşumu sirka eyleyüb meblağ-ı mezkûr beş yüz esedi guruşu zevce-i mutallakam mezbûre 'Â'işe da'vam sudurunda iken beyn-i musalihe tasavvut eyleyüb da'va-yı mezkûreden fariğ olmak üzere mezbûre hâtûn ile keyfe ma yeşa mukaddem sulh edüb ben-dahi sulh-ı mezbûru kabûl ve mezkûre 'Â'işe hâtûnun zimmeti ibra-yı âmm ile kât'î'üs- şer ile ibra ve iskat eyledüm ba'de'l-yevm husus-ı mezkûreye müteallik da'va benden bi'l-âsâle ve bi'l-vekale sakit olur ise lede'l-hükkami'l kirâm mesmû'a ve makbûle olmağa dedikde gıbbe't-tasdîki'ş-şer bi't-taleb ketb olunub yed-i tâlibe def ve itâ olundu
Hurrire fi'l-yevmi'l-rabi min Saferü'l- hayr li-sene seb'a ve tis'in ve elf.
Şühûdü'l-Hâl
İbn-i İbrâhîm Halîl Efendi. Es-Seyyid Mehmed bin es-Seyyid Mehmed. Salih Ağa bin Muro. Yahya Ağa bin Hüseyin. Muslu Çelebi. Hasan bin Meram. Ve Gayrühüm.

Varak No: 2a
Hüküm No:5
Tarihi: 20 Safer 1097
Konusu: Zülale adlı bir cariyenin itâk hücceti
Medîne-i Rusçuk mahallâtından Bacanak Mahallesi sâkinelerinden 'Â'işe ve Hadice ile mezbûretân hâtûnların li-ebeveyn karındâşı Mehmed nâm kimesne meclis-i şer'-i hatîr-i lâzımü't-tevkirde kenduye rıkkıyetini mu'terife orta boylu sârı saçlı ela gözlü kıvrık burunlu tûteyi'l-asıl müsellemetü'l mille râfiü'l-kitâb Zülâle bint-i Abdullah nâm câriyeleri mahzarında her biri ikrâr ve takrîr-i kelâm idüb evsâfe-i mezkûre ile mevsûfe olan câriyemizi hasb-i tallahü'l-azim ve't-talebe'l-marazatü'l-rabbi'r-rahîm malımızdan tahrîr ve itâk zümre-i harâyire-i asliyâta idrâç ve ilhâk eyledik ba'de'l-yevm mezbûre Zülale'ye sair harâyire-i asliyât gibi hürre olsun üzerinde hakk-ı

velâdan gayrı hakkımız ve alâkamız kalmadı dediklerinde gıbbe't-tasdîki'ş-şer mâ hüve'l-vâkî bi't-taleb ketb olunub yed-i tâlibe def ve itâ olundu lede'l-hâce ihticâc eylene.
Hurrire fi'l-yevmi'l ışrin min Saferü'l- hayr li-sene seb'a ve tis'in ve elf.
Şühûdü'l-Hâl
Es-Seyyid Halîl Efendi es-Seyyid Abdullah. Abdullah Efendi ibn-i Mustafâ. Mehmed Efendi ibn-i Ali. el-Hâc Ali Ağa ibn-i Kurd. el-Hâc Cafer. es-Seyyid Ali ibn-i Mustafâ. Ahmed bin Mehmed. Ve Gayrühüm.

Varak No: 2a
Hüküm No:6
Tarihi: 12 Safer 1097
Konusu: Ali Çelebi'nin icra i'lâmı
Medîne-i Rusçuk muzâfâtından Kadı nâm karye sükkânından Ali Çelebi nâm kimesne meclis-i şer'-i hatîr-ı lâzımü't-tevkirde değirmenci Görgi nâm zimmî mahzarında üzerine da'va ve takrîr-i kelâm idüb mezbûr değirmenci Görgi zimmîye nehr-i Ak-Lom üzerinde dairen iki göz değirmenimi seksen altı keyl buğdaya bir sene tamamına dek icâre ile virdim marü'z-zikr seksen altı keyl buğdaydan altmış keyl buğdayı mezbûr değirmenci Görgi'den ahz ü kabz ittim zimmetinde bâki yirmi altı keyl buğdayı kalmağla sâlifü'z-zikr yirmi altı keyl buğdâyı mezbûr değirmenci Görgi'den taleb ettiğimde virmede ta'alul ider sual olunub icrâ-yı hakk olunmak matlûbumdur dedikde gıbbe's-sual ve akibü'l-istintâk mezbûr değirmenci Görgi cevabında müddeâ-yı mezbûr Ali Çelebi'den marü'z-zikr değirmene seksen keyl buğdayın bir sene tamamına dek icâre ile icâr ittim sâlifü'z-zikr seksen altı keyl buğdâya bi't-temâm mezbûr Ali Çelebi'ye edâ ve teslim eyledüm deyu da'va-yı mukâbele idecek mezbûr değirmenci Görgi'nin sıdk-ı makâline mutâbık mübeyyin beyyine taleb oldukda ityân-ı beyyineden izhâr-ı arz idecek mezbûr Ali Çelebi'ye yemin teklif olundukda ol-dahi ala vefki'l-mes'ul halefü-billahi'l-aliyyü'l-azim ittikden sonra sâlifü'z-zikr yirmi altı keyl buğdâyı mezbûr değirmenci Görgi mezbûr Ali Çelebi'ye eda ve teslim eylemeye savb-ı şer'den tenbihleriyle mâ hüve'l-vâkî bi't-taleb ketb olunub yed-i tâlibe def ve itâ olundu.
Hurrire fi'l-yevmi's-sani aşer min Saferü'l- hayr li-sene seb'a ve tis'in ve elf.
Şühûdü'l-Hâl
Ahmed Ağa Kethüdâları Sâbık. El-Hâc Abdullah Efendi el-İmâm. Mehmed Efendi. Mustafâ Ağa İskender dâde.Ve Gayrühüm.

Varak No: 2b
Hüküm No:7
Tarihi: 15 Safer 1097
Konusu: Rusçuk'un köylerinde yaşayan bir grup sâkinin idane hücceti
Medîne-i Rusçuk sâkinlerinden es-Seyyid el-Hâc Halîl Efendi ve Ahmed Efendi el-İmâm ve Mehmed Efendi el-İmâm ve Ali Efendi el-İmâm ve Hüseyin Efendi el-İmâm ve Ramazan Efendi el-İmâm ve diğer Halîl Efendi el-İmâm ve Mehmed Efendi ibn-i Abdi ve el-Hâc Receb ve el-Hâc Mustafâ Ağa ve derzi İstadoni ve es-Seyyid Hasan el-Haffâf ve medine-i mezbûre kazâsına tâbi İslaboni nâm karye sükkânından es-Seyyid Süleymân ibn-i Şâhbâz Ali Çelebi Krâver Hân-ı Kebir nâm karyeden dervîş hace el-İmâm Erhân sağir nâm karyeden Mehmed Çelebi ibn-i

Abülkerim ve Kövece nâm karye sükkânından Şaban Çelebi ibn-i Umran İlnova nâm karyeden Mustafâ Ağa ve Beşpınar nâm karyeden Halîl Bey nâm kimesneler ile kazâ-yı mezbûre muzâfâtından Mihr-i mah Sultân Vakıf karyelerinde sâkin Dedo veled-i Duko ve pob Guşka veled-i Niko Kuka veled-i Niko ve pub Anderiko ve derzi Tobre ve pob Nikoliçe ve pob (Silik) ve Pergos nâm karye sükkânından pob Maço veled-i Harizan ve İstançu veled-i Bubil ve Maçko nâm karye Tobre veled-i İstoyka ve Radaslo veled-i Marçu ve Basaraba nâm karyeden pob Veleço ve Ubka çoban ve İlya veled-i Niko ve Nedelço veled-i Buna ve Krasna nâm karye sükkânından İstanko veled-i Nikola ve Gorçe veled-i Simo ve Aslano veled-i Mehne ve Lazer veled-i İvan ve Ablanova-yı Gebran nâm karye ahalisinden Bula veled-i Petro ve Veliko veled-i Ustuyan ve pob Torime İstançe veled-i Nedelko nâm zimmiler bâ-cem'ihim meclis-i şer'-i hatîr-i lâzımü't-tevkirde işbû râfiü'l-kitâb iftihârü'l-emâcid ve'l ekârim câmi'ü'l-hâmid ve'l-mekârim izzetlü Mustafâ Bey mahzarında her biri ikrâr ve takrir-i kelâm eylediler ki mûmâ ileyh Mustafâ Bey işbû sene-i mübârekede fermân-ı şerîf-i âlîşân ile kazâ-yı mezbûreden iştirâ eylediği on bin kile İstanbuli şa'îrin ki her bir kilesi otuzar akçeye üç yük akçe ve üç bin beş yüz kilesi İstanbuli dakikin beher kilesi ellişer akçeden yüz yetmiş beş bin akçe ve iki bin iki yüz kile İstanbulî hıntanın beher kilesi kırkar akçeden seksen sekiz bin akçe ve tabhı fermân olunan iki bin iki yüz seksen kantar beksimâdın çuvalı ücret-i tabhiyyesi otuzar akçeden altmış sekiz bin dört yüz akçe ki cem'an altı yüz otuz bir bin dört yüz akçeye bâliğ olub meblağ-ı mezkûr altı yük otuz bir bin dört yüz akçeye iştirâ bahasını mûmâ ileyh Mustafâ Bey taraf-ı miriden götürüb hâlâ bizim yedimize def' ve teslîm idüb biz dahi meblağ-ı mezkûru yedinden tamamen ahz ü kabz eyleduk ba'de'l-yevm zikr olunan iştirâ bahasının mûmâ ileyh Mustafâ Bey zimmetinde bir akçe ve bir habbemiz bâki kalmadı dediklerinde mukırın-ı mezbûr vech-i meşrûh üzere câri ve sâdır olan ikrârlarımız mûmâ ileyh Mustafâ Bey dâhi bi'l-muvâcehe tasdîk ve bi'l-müşâhere tahkik itmeğin mâ vaka'a bi't-taleb ketb ve imlâ olundu mûmâ ileyhin yedine def ve ita olundu.
Hurrire fi'l yevmi'l hâmis aşer min Saferü'l hayr li-sene seb'a ve tis'in ve elf.

Şühûdü'l-Hâl

Ömerü'l işbâ Arslan Ağa. Zimmîü'l-imtisâl Kethüdaları Ahmed Ağa Sabık. Fahrü'l-ayan Ali Koca Ağa Kethüdaları Halen. Fahrü'l akran Ömer Ağa ibn-i Sinan. Hüseyin Ağa ibn-i Mustafâ. El-Hâc Mehmed Deveci Dede. Hasan Çelebi Çakır Fahir Dede. Mehmed Efendi ibn-i Mustafâ. Abdullah Efendi el- İmam. El-Hâc Mehmed el-İmam. Ve el-Hâc Arslan Kethüda-yı şehir. Mehmed Beşir Muhzıran. Ve Gayrühüm mine'l-hâzırun.

Varak No: 3a
Hüküm No:8
Tarihi: 26 Safer 1097
Konusu: Ali Ağa'nın sulh i'lâmı

Medîne-i Rusçuk mahallâtından Bacanak Mahallesi sükkânından Tozmaz-zâde Mustafâ Ağa meclis-i şer'-i hatîr-i lâzımü't-tevkirde şikâr-ı hümâyûnda serpâr sıçân sa'âdetlü Ali Ağa'nın tarafından vekil-i mürsel olan işbû râfiü'l-kitâp hala medine-i mezbûrede voyvâdâ olan Hüseyin Ağa mahzarında ikrâr ve takrir-i kelâm idüb bundan akdem bin doksan dört senesi bi't-temâm ve bin doksan beş senesinin altı ayı medine-i mezbûre voyvâdâlığı mûmâ ileyh Ali Ağa'nın tarafından taht-ı iltizâmımda

olmağla mûmâ ileyh Ali Ağa'nın vekil-i mürsel olan mezbûr voyvâdâ Hüseyin Ağa ile taht-ı iltizâmım bin doksan dört senesine ve bin doksan beş senesinin altı aylık muhâsebesi bi't-temâm hesâbın görüb mezbûr divâne Hüseyin Ağa'nın müvekkili mûmâ ileyh Ali Ağa ile ba'de'l-yevm husus-ı mezkûre müte'allika da'va ve nizâ'ım yokdur zimmetini ibra-yı amm kâtı'un-nizâ'ıyla ibra ve iskat eyledim dedikde gıbbe't-tasdîki'ş-şer'i mâ hüve'l-vâkî bi't-taleb ketb olundu.
Hurrire fi'l-yevmi's-sadis ve'l-'ışrîn min Saferü'l- hayr li-sene seb'a ve tis'in ve elf.
Şühûdü'l-Hâl
Fahrü'l-emsal Arslan Ağa. Es-seyyid Halîl Efendi. Ahmed Efendi. Ali Koca Ağa Kethüda yeri. El-Hâc Mustafâ. (...). Ve Gayrühüm.

Varak No: 3a
Hüküm No:9
Tarihi: 27 Safer 1097
Konusu: Ölen Hacı Hüseyin'in kölesi Siyâvuş'un tedbir hücceti
Hukûkullahda da'va şart olmadın mütehakkık ve mukarrer olmağın udûl-ı müslimin ve sikât-ı muvahhidîn olub medîne-i Rusçuk sükkânından Mehmed bin Ramazan ve Abdullah bin Muslu nâm kimesneler meclis-i şer'-i hatîr-i lâzımü't-tevkirde medîne-i mezbûre sükkânından olub bundan akdem vefât iden el-Hâc Hüseyin nâm müteveffâ işbu rafiü'l-kitâb Görgi ela gözlü orta boylu açık kaşlı ve sarı saçlı ve sâğ elin orta barmağı mecrûh Rumiü'l-asl müslimü'l-mille Siyâvuş bin Abdullah nâm abd-i memlüküz hâl-i hayatında kemâl-i akl-ı sıhhatinde bizim huzûrumuzda tedbir-i mutlak ile müdebbir eyledi biz bu hususa bu veche üzere şâhidiz ve şehâdet dâhi ideriz deyü her biri eda'-yı şehâdet eyledikden sonra şehâdetleri hayyiz ve kabulde vâki' olmağın ve müteveffâ-yı mezbûr el-Hâc Hüseyin'in sulbi kebir oğlu Ahmed Bey dâhi evsâfe-i mezkûr ile mevsûfe olan mezbûr Siyâvuş bâbâsı müteveffâ-yı mezbûr tedbîr-i mutlak ile müdebbir eylediğin ikrâr ve itirâf itmeğin mezbûr Siyâvuş'un ıtka-yı hükm-i birle mâ hüve'l-vâkî' bi't-taleb ketb olundu.
Hurrire fi'l-yevmi's-sabi ve'l-'ışrîn min saferü'l- hayr li-sene seb'a ve tis'in ve elf.
Şühûdü'l-Hâl
Ahmed Efendi ibn-i Mehmed. Mehmed Efendi ibn-i Mustafâ. Mehmed Efendi ibn-i Şaban. Es-Seyyid Ahmed Çelebi ibn-i es-Seyyid Ali. Ahmed Ağa ibn-i Zülfikar. Ve Gayrühüm.

Varak No: 3a
Hüküm No:10
Tarihi: 26 Safer 1097
Konusu: Kadriye adlı kıbtiyenin öldürülmesi ile ilgili keşif i'lâmı
Medîne-i Rusçuk kazâsına tâbi' merhûm Mihr-i Mâh Sultân vakfiyelerinden Tetova nâm karye ahalisinden işbu bâ'isü'l-kitâb es-Seyyid Hüseyin bin Osman ve Mehmed Beşe ibn-i Abdullah ve Kara Hasan ve Ramazan Beşe ibn-i Sefer diğer Hüseyin bin Abdurrahman nâm kimesneler ile karye-i mezbûre zimmîlerden Dirağna veled-i Boşko ve Pub Nedsu ve Nikola veled-i Ustuyan ve Ustoyça veled-i Ustukar ve İvan veled-i Raçor İstayu veled-i Niko nâm zimmîler meclis-i şer'a gelüb takrîr-i kelâm ve tedbir-i ani'l-merâm eylediler ki karye-i mezbûre toprağında Ulya deresi dimekle marûf mevzide vâki' Kireç kapusu içinde Kadriye nâm kıbtiye-i maktûle bulunmağla taraf-ı şer'i enverden üzerine varulub ba'de'l-muayene ve'l-müşâhede keşf ve tahrîr

olunub suret-i yedimde def' ve ita olunmak matlûbumuzdur dediklerinde keşf ve tahrîr idüb kıbel-i şer'i mutahherden Mevlana Mehmed Efendi bin Mustafâ nâm kimesne irsâl olunub ol-dâhi zeyl-i vesikada muharrerü'l-esami olan müslimin ile karye-i mezbûre toprağında vâki mahall-i mezbûre varup maktûle-i mezbure Kadire'nin cemi'-i azâsına nazar eylediklerinde fi'l-hakika merkûme Kadire depesinden ve ensesinden iki yerde alet-i câriha ile darb ve cerh olunub ol darb-ı cerhden nâşi fevt olduğun Mevlana-yı mezbûr ba'de'l-m'uayene ve'l-müşâhede mahallerde keşf ve tahrîr idüb ba'dehû ma'an irsâl olan İbrâhîm Ağa muhzır Osmân nâm kimesneler ile meclis-i şer'a gelüb ala vukuâ inhâ ve ihbâr itmeğin mâ vakâ'a bi't-taleb ketb olundu.
Hurrire fi'l-yevmi's sâdis ve'l ışrîn min Saferü'l- hayr li-sene seb'a ve tis'in ve elf.
Şühûdü'l-Hâl
Hüseyin bin Ali 'an karye-i Beyalanı. İbrâhîm bin Ahmed 'an karye-i mezbûre. Ahmed bin Mehmed an karye-i mezbûre. Es-Seyyid Ömer Çelebi 'an karye-i mezbûre. Es-Seyyid Süleyman Çelebileri. Ve Gayrühüm.

Varak No: 3b
Hüküm No:11
Tarihi: 27 Safer 1097
Konusu: Hüseyin Ağa'nın borç ikrarı i'lâmı
Şikâr-ı hümâyûnda serpâr sıçân sa'âdetlü Ali Ağa'nın tarafından da'va ve sulha vekil-i mürsel olan voyvâdâ Hüseyin Ağa meclis-i şer'-i hatîr-i lâzımü't-tevkirde işbû râfiül'-kitâp Tozmaz-zâde Mustafâ Ağa mahzarında bi'l-vekâle üzerine ikrâr ve takrir-i kelâm idüb mezbûr Mustafâ Ağa müvekkilim mûmâ ileyh Ali Ağa'nın tarafından medine-i mezbûre voyvâdâlığı bin doksan dört senesi bi't-temâm ve bin doksan beş senesinin altı aylığı sinîn-i sâbıka üzerine taht-ı iltizamında olmağla müvekkilim mûmâ ileyh Ali Ağa'nın mezbûr Mustafâ Ağa'nın zimmetinde iki yüz guruşu bâki kalmağla meblağ-ı mezkûru mezbûr Mustafâ Ağa'dan bi'l-vekâle da'va ittiğimde beynimizde münâza'ât-ı kesire ve muhâsamât-ı ekire vâki' olmağla beynimize musallihin tasavvut idüb el-hâletü hâzihî seksen guruşa beni inşa-yi akd-i sulh ideriz ben-dâhi bi'l-vekâle sulh-ı mezbûru kabul ve ben-dâhi sulh olan meblağ-ı mezkûru mezbûr Mustafâ Ağa bi't-temâm ahz ü kabz ittim ve mezbûr Mustafâ Ağa'nın zimmetini husus-ı mezkûra müte'allik da'vadan ibrâ-yı amm kâtiu'n-nizâ'ıyla ibrâ ve iskât eyledim dedikde mukır-ı mezbûrun bi'l-vekâle câri olan ikrâr-ı el-mukıru'n-lehü'l mezbur tasdîk idecek bi't taleb ketb olundu.
Hurrire fi'l yevmi's sâbi ve'l-'ışrîn min Saferü'l- hayr li-sene seb'a ve tis'in ve elf.
Şühûdü'l-Hâl
Fahrü'l-emsâl Arslan Ağa. Es-Seyyid Halîl Efendi. Ahmed Efendi. Koca Ali Kethüda yeri. El-Hâc Mustafâ Ağa Tekeli. Ve Gayrühüm.

Varak No: 3b
Hüküm No:12
Tarihi: 26 Safer 1097
Konusu: Ermeni mahallesinde oturan zimmîlerin kefâlet hücceti.
Medîne-i Rusçuk mahallâtından Ermeni mahallesi sükkânından Avadik oğlu Manas ve Arabe Papas ve Serkis Papas Yuvannis ve Kirkor ve Yavasir ve Arslan oğlu Bedrus ve Yogalar veled-i Avadik ve Cömerdoğlu ve Muradiye ve Bibbos ve

Devletkar ve Simon nâm zimmîyun ve sâirleri meclis-i şer'-i hatîr-i lâzımü't-tevkirde işbû râfiü'l-kitâp Meryem Hâtun mahzarında her biri ikrâr ve takrîr-i kelâm idüb mezbûre Meryem Hâtûn'dan târih-i kitâbdan yüz gün va'de ile cihet-i karz-ı şer'iyye üç yüz elli guruş ahz ü kabz idüb meblağ-ı mezkûreye her birimiz aharın zimmetine eda-yı lazıme'l-kelâmına emr ü kabule hâviyiz kefâlet-i sâhiha-yı şer'iyye ile kefil olub ve vacibü'l-eda ve lazımu'l-kaza dinimizdir dediklerinde gıbbe't-tasdîki'ş-şer mâ vâka'a bi't-taleb ketb olundu.
Hurrire fi'l-yevmi's sadis ve'l-'ışrîn min Saferü'l- hayr li-sene seb'a ve tis'in ve elf.
Şühûdü'l-Hâl
Hüseyin Ağa Serdar Yusuf Ağa. Mustafâ Ağa Tozmaz-zâde. Hüseyin Bey. Elif Oğlu el-Hâc Mustafâ. Ve Gayrühüm.

Varak No: 3b
Hüküm No:13
Tarihi: Gurre-i Rebi'ülevvel 1097
Konusu: İcra i'lâmı
Medîne-i Rusçûk mahallâtından Tuna mahallesi sâkinlerinden Nano bint-i Murâd nâm zimmîye meclis-i şer'-i hatîr-i lâzımü't-tevkirde beytü'l-mâl emini Hasan Çelebi mahzarında üzerine da'va ve takrîr-i kelâm idüb bundan akdem mürd ve helak olan bâbâm mezbûr Murâd nâm halikden bi-hasebi'l-irsi'ş-şer'i intikâl iden orta bâgâtında vâki ma'lûme'l-hudûd tahminen iki dönüm mülk bâğımız beytü'l-mâla aid oldu deyü zabt ü rabt ider sual olunub icrâ-yı hakk olunmak matlûbumdur dedikde gıbbe's-sual ve akîbü'l-istintak mezbûr beytü'l-mâl emini Hasan Çelebi cevabında müddeîye-i mezbûrenin bundan akdem mürd ve helak olan zevci Radoy nâm halikin zâhir vârisi ma'rûf olmayub mahlulu beytü'l mala aid olmağla bâğ-ı mezkûr mezbûr Radoy'nun mülkünden olmağla zabt ü rabt ittim dedikde müddeîye-i mezbûrenin sıdk-ı makâline mutabık beyyine taleb olundukda udûl-ı müsliminden Mehmed bin Ali ve Ramazan bin Muslu nâm kimesneler li-ecli'ş-şehâde meclis-i şer'a hâzırân olub istişhâd olundukda fi'l-hakika bâğ-ı mezkur müddeiye-i mezbûreye bâbâsı Murâd nâm halikden intikâl ve isâbet iden mezbûr hususa bu veche üzere şâhidleriz ve şehâdet dâhi ideriz dediklerinde ba'de't-ta'dîl ve't-tezkiye şâhidân-ı mezbûranın şehâdetleri hayyîz ve kabulde vâkı'a olmağla ber-vech-i mezbûr beytü'l-mâl emini Hasan Çelebi muarazadan men-i birle mâ hüve'l-vâkî bi't-taleb ketb olundu hurrire fi'l-gurre-i şehr-i Rebi'ülevvel li-sene seb'a ve tis'in ve elf.
Şühûdü'l-Hâl
Es-Seyyid Halîl Efendi. Mehmed Efendi. El-Hâc Abdullah Efendi. Ve Gayrühüm.

Varak No: 4a
Hüküm No:14
Tarihi: 26 Safer 1097
Konusu: Salih adlı kişinin kefâlet i'lâmı.
Medîne-i Rusçûk muzâfâtından Basaraba nâm karye sükkânından Mahve veled-i Niko ve Radalço veled-i Pavli ve Konstantin veled-i Sayço ve Dino veled-i Dobre ve Obreti veled-i Ustuyan ve İstanço veled-i Dragı ve Ustuyan veled-i Donca ve Marçu veled-i Dobre nâm zimmîyûn meclis-i şer'-i hatîr-i lâzımü't-tevkirde bundan akdem vefât iden İbrâhîm nâm müteveffânın sulbi sagîr oğlu Sâlih'in kıbel-i şer'den mensûb ve vâsi olan işbu râfiü'l-kitâb Meryem nâm hatun mahzarında her biri ikrâr ve takrîr-i

kelâm idüb vâsi-i mezbûre Meryem Hâtun'dan seksen gün va'de ile bin beş yüz yirmi beş guruş mal-ı eytâmdan ahz ü kabz idüb meblağ-ı mezkûr bin beşyüz yirmi beş guruşu her birimiz aharın zimmetine edâsı lazım gelen mala emr ü kabûl hâviye kefâlet-i sâhiha-yı şer'iyye ile kefil olub vâcibü'l-edâ ve'l-lâzımü'l-kaza deynimizdir dediklerinde gıbbe't-tasdikü'ş-şer mâ vakâ'a bi't-taleb ketb olundu.
Hurrire fi'l-yevmi's sâdis ve'l 'ışrîn min Saferü'l- hayr li-sene seb'a ve tis'in ve elf.
Şühûdü'l-Hâl
Mustafâ Ağa Tozmaz-zâde. Mehmed Efendi. Murad Çelebi. Mehmed Ağa. Ali Bey. Ve Gayrühüm.

Varak No: 4a
Hüküm No:15
Tarihi: Gurre-i Rebi'ülevvel 1097
Konusu: Satım akdi hücceti.
Medine-i Niğbolu ahâlileri ve tevâbi'inden Kırar ahâlileri tarafından bimâ hüve nahcü'l-şer'i vekâleti sâbite olan yine medine-i mezbûre mahallâtından Katib Bâli mahallesi sükkânından Mustafâ bin İbrâhîm nâm kimesne meclis-i şer'-i hatîr-i lâzımü't-tevkirde işbû râfiül'-kitâp Ordû-yu hümâyûn defterdârı sa'adetlu Hüseyin Efendi'nin kethüdâsı Mehmed Ağa mahzarında bi'l-vekâle ikrâr ve takrîr-i kelâm idüb bin doksan altı senesinde vâki bâ fermân-ı ali Sefer-i hümâyûna me'mûr olan kaza-yı Niğbolu'nun otuz dört mekârî arâbası bir ay temam hidmet idüb mihr-i mâh her bir mekârî arâbasının taraf-ı miriden ücreti bin akçe olub mezkûr otuz dört aded mekârî arâbasının bir ayda ücreti otuz dört bin akçe idüb meblağ-ı mezkûr otuz dört bin akçeyi mûmâ ileyh Mehmed Ağa yedinden bi't-temam ve'l-kemâl ahz ü kabz ittim dedikde mukır-ı mezbûrun bi'l-vekâle câri olan ikrârı el-mukıru'n-lehü'l mezbûr Mehmed Ağa tasdik ve kabûl idecek mâ hüve'l-vâkî bi't-taleb ketb olundu.
Hurrire fi'l-gurre-i şehr-i Rebi'ülevvel li-sene seb'a ve tis'in ve elf.
Şühûdü'l-Hâl
Mehmed Efendi ibn-i Muslu. Es-Seyyid Nasırallah bin es-Seyyid Nasırallah. Abdullah Efendi el-İmâm. Muslu Efendi. Ve Gayrühüm.

Varak No: 4a
Hüküm No:16
Tarihi: Gurre-i Rebi'ülevvel 1097
Konusu: Fatma adlı kadının muhala'a hücceti.
Medîne-i Rusçuk mahallâtından Kara Mustafâ mahallesi sâkinelerinden Fatma bint-i Ahmed nâm hâtun meclis-i şer'-i hatîr-i lâzımü't-tevkirde zevc-i mutalliki işbû râfiü'l kitâp es-Seyyid Mustafâ bin Satı mahzarında bi't-tavi's sâfâ ikrâr ve ı'trâk idüb mezbûr es-Seyyid Mustafâ ile adem-i muhabbet ve vifâkdan nâşi beynimizde kemâl-i şeâmet ve şikâk hâsıl olmağla tarafeynden semt-i müfâraka tecavüz eylediğimizden zimmetinde mütekarrer ve ma'kudu'n-aleyh olan altı bin akçe mihr-i mü'eccelemden nafaka-yı iddetimden ve ma'unet-i süknâm fârig olmak üzere zevcim mezbûr es-Seyyid Mustafâ ile muhâle-i sâhiha-yı şer'iyye ile sulh idüb ol-dâhi vech-i mübin üzere hal-i mezbûru kabûl idüb ba'de'l-yevm zevciyyet ve sâir hukuk-ı müte'allika olan cemi'-i de'avi ve metalibat ve eymân-ı muhasemattan zimmetini ibrâ-yı âmm kâtıu'n-niza'ı ile ibrâ ve iskât eyledüm dedikde gıbbe't-tasdiki'ş-şer' mâ hüve'l-vâkî' bi't-taleb ketb olunub yed-i tâlibe def' ve 'itâ olundu lede'l-hâce ihticâc idin.

Hurrire fi'l yevmi'l gurre-i şehr-i Rebi'ülevvel li-sene seb'a ve tis'in ve elf.
Şühûdü'l-Hâl
Es-Seyyid Halîl Efendi el-İmâm. El-Hâc Mehmed Efendi el-İmâm. El-Hâc Abdullah Efendi el- İmâm. El-Hâc Hasan Efendi el-İmâm. Şaban Beşe bin Ali. El-Hâc Ali bin Veli. Abdülkadir Bey ibn-i Receb. Mehmed Bey ibn-i Turan. Hasan Çelebi ibn-i Mehmed. Ahmed Bey. Ve Gayrühüm.

Varak No: 4b
Hüküm No:17
Tarihi: 27 Safer 1097
Konusu: İbrâhîm'in sulh i'lâmı
Medîne-i Rusçuk mahallâtından Mahmûd Voyvoda mahallesi sükkânından İbrâhîm bin Hezan nâm kimesne meclis-i şer'-i hatîr-i lâzımü't-tevkirde işbû râfiü'l-kitâp Osman Bey ve İsmihan nâm hâtûn mahzarında üzerlerine da'va ve takrîr-i kelâm idüb mezbûrânın bundan akdem müteveffiye olan müverrisi Esma nâm hâtûna bâbâm müteveffa-yı mezbûr Hezan'ın zevcesi olub Çelebi Efendi çiftliğinin kurbunda vâki' bâbâm müteveffa-yı mezbûr Hezan'ın çiftliği müteveffiye-i mezbûre Esma Hâtûn zabt ü rapt itmekle müteveffiye-i mezbûrenin mûrisleri Osman Bey ve İsmihan Hâtûn mûrisimizden bize intikâl iden mârü'z-zikr çiftliğe vaziyet itmediğimizden men' ve def' ider sual olunub icrâ-yı hakk olunmak matlûbumdur dediklerinde gıbbe's-sual ve akibü'l-istintâk mezbûra cevabında mûrisimiz müteveffa-yı mezbûr İbrâhim'in babası müteveffa-yı mezbûrun zevcesi olub târih-i kitâbdan otuz sene mukaddem müteveffa-yı mezbûr Hezân fevt olub mârü'z-zikr çiftliği mûrisimiz Esmâ Hâtûna malikane mutasarrıf olub ba'de ve fâtihâ bize intikâl iden mârü'z-zikr çiftliği müddea-i mezbûr İbrâhîm mûrisimiz mezbûre Esma Hâtûn'dan da'va ve nizâ' itmedim dediklerinde husus-ı mezkûr fi'l-hakika müdde'a-yi mezbûr İbrâhîm'den dahi sual olundukdan vech-i meşrûh üzere olduğumu tekrâr ikrâr itirâf itmeden sonra bila-özr-i şer on beş yıl mürûr iden da'vanın bilâ fermân istimâ kıbel-i saltanat-i aliyyeden memnû olmağla bi-vech-i mezbûr İbrâhîm'den mu'ârazadan men-i birle mâ hüve'l-vâkî bi't-taleb ketb olundu.
Hurrire fi'l-yevmi's sâbi ve'l-'ışrîn min Saferü'l- hayr li-sene seb'a ve tis'in ve elf.
Şühûdü'l-Hâl
Fahrü'l-emsal Arslan Ağa. Es-Seyyid Çelebi Efendi el-İmâm. Ali Efendi el-İmâm. Abdullah Efendi el-İmâm. Recep Çelebi. Ve Gayrühüm.

Varak No: 4b
Hüküm No:18
Tarihi: 12 Rebi'ülevvel 1097
Konusu: Rusçuk sâkinlerinin idane hücceti
Mahrûse-i Rusçuk sükkânından fahrü'l ulemâ es-Seyyid Şeyh İbrâhîm Efendi ve mefharü'l etime es-Seyyid Halîl Efendi ve el-Hâc Mehmed Efendi ve diğer Mehmed Efendi ve Musrafa Efendi ve Abdullah Efendi ve nâib Mehmed Efendi ve Hüseyin Efendi ve Ahmed Efendi ve Ramazân Efendi ve Adem-zâde Mehmed Efendi Kenân-zâde İbrâhîm Efendi ve Ekmekçi Halîl Efendi ve Kethüdâ yeri Ali Koca Ağa ve sâbıkâ Kethüdâ yeri Ahmed Ağa ve Ömer Ağa ve Osman Ağa ve Ebubekir Ağa ve Mustafâ Çelebi ve İsmail Ağa ve Ali Sipâhi ve Hasan Ağa ez-zâim ve el-Hâc Mustafâ Ağa ve Ali Ağa ve Mehmed Ağa ve sâir medine-i mezbûre ahalîleri ve

mahrûse-i mezbûreye tâbi kurrâ ahalîleri ba-cemi'him meclis-i şer'-i hatîr-i lâzımü't-tevkirde bi'l-fîl Silistre eyaletine mutasarrıf olan düstûr-ı mükerrem müşir-i musaffahem nizamü'l-alem vezir-i rûşen-zâmir Hüseyin Pâşâ hazretlerinin taraf-ı aliyyelerinden husus-ı atiyyü's zikrde vekil müsbiti olan fahrü'l aşiyân ve'l-emsâl Kırcılı kethüdâsı İbrâhîm Ağa muvacehesinde her biri ikrâr ve takrîr-i kelâm idüb mahrûse-i mezbûre bundan akdem vech-i müşarü'n-ileyh fermân-ı şerîf-i celîli'l-kadr ile kışlâk ta'yîni buyrulub taraf-ı aliyyelerinden yirmi bir katâr ve dört kışlâk içün mahrûse-i mezbûreye on doksan yedi Saferü'l hayrının altıncı güne vâsıl oldukda cümle ma'rifetiyle masârifi hesab olunub beher yirmi ikişer kile İstanbuli şa'ir ki beher kilesi doksanar akçeden yevm-i mezkûrdan nevrûz-ı sultâniyyeye dek seksen günde yüz elli sekiz bin dört yüz akçe mehr-i yevm yirmi ikişer kantar sâmân ki beher kantarı otuzar akçeden elli iki bin sekiz yüz akçeye min-baysü'l-mecmu' iki yüz on bir bin iki yüz akçeye bi't-temâm ve'l-kemâl pâşâ-yı müşarü'n-ileyh tarafından ahz ü kabz idüb yevm-i mezbûrdan nevrûz-ı sultâniyyeye dek yirmi bir kantar dövenin vech-i meşrûh üzere masârifatdan pâşâ-yı müşarü'n-ileyh hazretleri zimmetinde bir akçe ve bir habbe hakkımız bâki kalmamıştır dediklerinde mukırân-ı mezbûrun minvâl-i muharrer üzere câri ve sâdır olan ikrâr ve takrîrlerini mûmâ ileyh İbrâhîm Ağa dâhi bi'l-muvacehe tahkik eylediklerinde mâ hüve'l-vâkî bi't-taleb ketb olundu.

Hurrire fi'l-yevmi's-sani aşer min şehr-i Rebi'ülevvel li-sene seb'a ve tis'in ve elf.

Şühûdü'l-Hâl

Mehmed Efendi ibn-i Abdülhalîm. Abdullah Efendi el-İmâm. El-Hâc Ramazan Kethüdâ-yı Kal'a-yı Rusçuk. İsmail Ağa ibn-i Mehmed Ağa. Ramazan Ağa ibn-i Abdurrahman. Şatır Mehmed Ağa tâbi'-i Paşa. Kemani Mehmed Ağa tâbi'-i Paşa. Diğer Mehmed Ağa tâbi'-i Pâşâ. Ve Gayrühüm mine'l hâzırun.

Varak No: 5a
Hüküm No:19
Tarihi: 18 Rebi'ülevvel 1097
Konusu: Alacağın isbatına ilişkin i'lâm

Hala Özi eyaletinde mutasarrıf olan vezir-i rûşen-zamîr devletlü ve sa'adetlü Hüseyin Pâşâ yesirullah-i meyurid ve ma yeşa hazretlerinin divân-ı âlîlerinde akd-ı meclis-i şer'-i şerîf olundukda medîne-i Rusçûk mahallâtından Mesih Voyvoda mahallesi sükkânından iken bundan akdem vefât iden İbrâhîm Ağa nâm müteveffânın sulbi sagîr oğlu Salih'in kıbel-i şer'den mensûb vâsi olan Meryem Hâtûn tarafından husus-ı atiyyü'l-beyânı da'vaya vekil olub zât-ı mezbûreye ma'rifet-i şer'iyyle arifân olan Osman bin Yusuf ve Abdullah bin Nur ve Ali nâm kimesneler şehâdetleri ile şer'a vekâleti sâbite olan Mehmed Efendi ibn-i Abdi nâm kimesne meclis-i ma'kûd-ı mezbûrda yine medine-i mezbûr muzâfâtından Dümekle nâm karye aHalîlerinden Ahmed Bey ibn-i Receb ve İbrâhîm bin Kurd ile Dimarin ve Dragan ve Radovar Dragı ve Dobroveşka ve Ustançe ve Dobre ve Dupçe ve Mihal nâm zimmîyûn mahzarında bi'l-vekâle da'va ve takrîr-i kelâm idüb târih-i kitâbdan sekiz yıl mukaddem üç bin iki yüz guruşdan mâ'adâ sagîr-i mezbûr ki bundan akdem kıbel-i şer'den mansûb-ı vasî İbrâhîm nâm kimesne bin yüz yirmi guruşu karye-i mezbûrda aHalîlerine ona on bir buçuk murâbaha ile verüb biri aharın zimmetine vâsi lazım gelen mala emr-i makbûle hâvi kefâlet-i sâhiha-yı şer'iyye ile olub meblağ-ı mezkûr bin yüz yirmi guruşu burunludan bi'l-vekâle taleb eylediğimde virmede ta'allul

iderler sual olunub icra-yı hakk olunmak matlûbumdur dedikde gıbbe's-sual ve akibü'l-istintâk karye-i mezbûre-i âlîyyeleri cevablarında târih-i kitâbdan yirmi yıl mukaddem üç bin iki yüz guruşdan mâ'ada sagîr-i mezbûrun bundan akdem vasi-i mezbur İbrâhîm nâm kimesneden bin yedi yüz yirmi guruşu ona on bir buçuk murabaha ile ahz ü kabz ittik ve lakin meblağ-ı mezkûr bin yedi yüz yirmi guruşu yine mezbûrâtlarında amm ve'l-kemâl eda ve teslim ittik deyu def'le mukâbele idecek karye-i mezbûre aHalîlerinin sıdk-ı makâllerine mutâbık beyyine yine taleb olundukda udûl-ı müsliminden el-Hâc Ali Beşe ibn-i Kurd ve diğer Ali Çâvuş ibn-i Abdullah nâm kimesneler bi-ecli'ş-şehâde meclis-i şer'a hazırân olub istişhâd olundukda cevablarında târih-i kitâbdan sekiz yıl mukaddem üç bin yüz guruşuna mâ'ada bin yüz yirmi guruşu bundan akdem vasî olan İbrâhîm nâm kimesne yine karye-i mezbûre aHalîlerinden mezbûrun huzurumuzda bi't-temâm ve'l-kemâl eda ve teslim etti. Biz bu hususa bu veche üzere şâhidleriz ve şehâdet dahi ideriz dediklerinde b'ade ri'ayete'l-şeraitü'l-kabul şehâdetleri hayyiz ve kabulde vâkı'a olmağla bi vech-i vasî-i mezbûre Meryem (Silik) vekil-i mezbûr Mehmed Efendi mu'arazadan men-i birle mâ vakâ'a bi't-taleb ketb olunub yed-i tâlibe def ve itâ olundu.

Hurrire fi'l-yevmi's-samin aşer min şehr-i Rebi'ülevvel li-sene seb'a ve tis'in ve elf.

Şühûdü'l-Hâl

(Silik) Efendi ibn-i Abdülhalim. El-Hâc Arslan. Osman Bey ibn-i Ali. Mehmed bin Ahmed. İbrâhîm bin Kurd. Halîl bin İbrâhîm. Ve Gayrühüm.

Varak No: 5a
Hüküm No:20
Tarihi: 18 Rebi'ülevvel 1097
Konusu: Satım akdi hücceti

Medîne-i Rusçuk mahallâtından Faik mahallesi sükkânından iken bundan akdem vefât iden Ali Çelebi ibn-i Mustafâ nâm müteveffânın verâseti sulbi kebîr oğlu Ahmed'in ve sulbi sagir oğlu Mehmed'in ve sulbiyye-i kebîre kızı Aîşe'ye ve zevce-i metrûkesi Kerime nâm hâtûna münhasıra olduğu şer'an zâhir ve mübeyyin oldukdan sonra sagir-i mezbûrun kıbel-i şer'den mansûb-ı vasî olan Mehmed ve mezbûre Aîşe ve Kerime hâtûnun taraflarından bey-i atiyyü'l-beyana vekil olub zât-ı mezbûretân marifet-i şer'iyye arifân olan Ramazan Efendi ibn-i Mehmed ve Mustafâ Çelebi ibn-i Turgut nâm kimesneler şehâdetleri ile şer'a vekâlet nâmlarıyla vasî-i mezbûr Mehmed bi'l-vesâye ve bi'l-vekâle ve mezbûr Ahmed bi'l-asâle meclis-i şer'-i hatîr-i lâzımü't-tevkirde işbû râfiü'l-kitâp el-Hâc Halîl nâm kimesne mahzarında her biri ikrâr ve takrîr-i kelâm idüb mahalle-i mezbûrede vâki' bir taraftan el-Hâc Mehmed hânesine muttasıl ve bir taraftan Kapudân Ahmed Ağa hânesine muttasıl ve bir taraftan ba'zen Yusuf Beşe ve ba'zen Receb Bey hânesine muttasıl ve taraf-ı râbi tarîk-i amma müntehi iki bâb şendire-i pûşide mülk-i hâne ve eşcâr-ı müsmire ve gayr-ı müsmireyi müstemil menzili bi-cümleti't-tevâbi' ve'l-levâhık ve kâffetü'l-hukuk ve'l-murâfık mütearifân-ı mezbûr Ali Çelebi'den sulbi kebir oğlu mezbûr Ahmed ve sulbi sagir oğlu mezbûr Mehmed ve sulbiyye-i kebîre kızı mezbûre 'Â'işe'ye ve zevce-i metrûkesi mezbûre Kerime nâm hâtûna intikâl ve isâbet eylemekle sagir-i mezbûrânın ihtiyâc ile nafakaya muhtac olmağla zaruret-i nafakası içün sâlifü'z-zikr hâne müzâyede olundukda ragabât-ı nâs müntakib olundukdan sonra mezbûr el-Hâc Halîl'in üzerine yüz yetmiş beş esedi guruşa karar kılıb ziyâde

bahâ ile talib-i ahar olmamağla meblağ-ı mezkûr hıyn-ı ba'îde menzil-i mezkûrun semeni misli olmağla müşteri-i mezbûr el-Hâc Halîl Bey ve teslim idüb ol-dahi vech-i meşrûh üzere iştirâ ve tesellüm ve kabûl eyledikden sonra semeni olan meblağ-ı mezkûr yüz yetmiş beş esedi gurûşu müşteri-i mezbûr el-Hâc Halîl yedinden bi't-temâm ve'l-kemâl ahz ü kabz eyleduk ba'de'l-yevm hâne-i mâhdûd-ı mezkûr mülk-i müştirasıdır keyfe mâ yeşa ve yuhtar mutasarrıf olsun dediklerinden mukıran-ı mezbûrânın bi'l-asâle bi'l-vesâye ve bi'l-vekâle câri olan ikrârları el-mukıru'n lehu'l-mezbûr tasdik ve kabûl idecek mâ hüvel vakî bi't-taleb ketb olunub yed-i tâlibe def ve itâ olundu

Hurrire fi'l-yevmi's-samin aşer min Rebi'ülevvel li-sene seb'a ve tis'in ve elf.

Şühûdü'l-Hâl

İbrâhîm Efendi el-İmâm. Süleymân Ağa ibn-i Mehmed. 'Ali Ağa ibn-i Mehmed. El-Hâc Hasan ibn-i Abdullah. Es-Seyyid 'Ali bin Mustafâ. Mehmed Çelebi ibn-i Mustafâ. Ahmed Bey ibn-i Abdullah. El-Hâc Hasanü'l-Arabî. Mehmed Efendi ibn-i Mustafâ. Tatâr Ali es-Sarrac.

Varak No: 5b
Hüküm No:21
Tarihi: 22 Rebi'ülevvel 1097
Konusu: İsmehan ve Osman adlı kişilerin çiftlik, bağçe ve bağ satışı.

Medîne-i Rusçuk mahallâtından Faik mahallesi sâkinelerinden İsmehan Hâtûn ve Mahmûd Voyvoda Mahallesi sükkanından Osman Bey nâm kimesne meclis-i şer'-i hatîr-i lâzımü't-tevkirde işbû râfiü'l-kitâb Salih Ağa mahzarında her biri ikrâr ve takrîr-i kelâm idüb al'el-iştirâki's-suy bey'-i atiyyü'l-sudûruna değin silk-i mülkümüzde münselik ve rişte-i kabz tasarrufumuzda münsecim bir taraftan Ali Ağa çiftliğine muttasıl ve bir taraftan Ali Ağa'nın kethüdâsı Ahmed Çelebi çiftliğine muttasıl ve taraf-ı tarîk-i amm müntehi mülk çiftliğimiz ve çiftliğe muttasıl iki dönüm mikdârı bâğçe ve bâğı işcâr-ı müsmire ve gayr-ı müsmireye müştemil bâğçe ve bâğımı bi-cümleti't-tevâbı ve'l-levâhık ve kâffetü'l-hukuk ve'l-murâfık doksan beş esedi gurûşa bey-i bât-ı sâhiha-yı şer'iyyle bey' ve teslim ittim ol-dahi iştirâ ve tesellüm ve kâbul ittikden sonra semeni olan meblağ-ı mezkûr doksan beş esedi gurûşu müşteri-i mezbûr Sâlih Ağa yedinden bi't-temâm ve'l-kemâl ahz ü kabz ittik ba'de'l-yevm çiftlik-i mahdûd-ı mezkûr ve bâğçe ve bâğ müştirasıdır keyfe mâ yeşa ve yuhtar mutasarrıf olunsun dediklerinde mukırân-ı mezbûrânın vech-i muharrer üzere câri olan ikrârlarını el-mukıru'l-lehu'l-mezbûr tasdik ve kabûl idecek mâ hüve'l vakî bi't-taleb ketb olundu.

Hurrire fi'l-yevmi's-sani ve'l-'ışrîn min şehr-i Rebi'ülevvel li-sene seb'a ve tis'in ve elf.

Şühûdü'l-Hâl

Es-Seyyid Mehmed bin es-Seyyid Hasan. Yusuf Bey ibn-i Abdullah. Hasan Ağa ibn-i Ahmed. Süleyman bin Ali. Ve Gayrühüm.

Varak No: 5b
Hüküm No:22
Tarihi: 12 Rebi'ülevvel 1097
Konusu: İvaz adlı kişinin satım akdi hücceti.

Mahrûse-i Edirne'de hadîka-ı hâssa ustalarından fahrü'l-emsâl Mehmed Ustâ ma'rifetiyle garabet (Silik) İvaz nâm kimesne meclis-i şer'-i hatîr-i lâzımü't-tevkirde işbû râfiü'l-kitâb Acem Ermenilerinden Sukas Ermeni mahzarında ikrâr ve takrîr-i kelâm idüb târih-i kitâbdan yedi ay mukaddem faziletlü Filibe kâdîsı Hasan Efendi'nin gice ile hafsada sirka ittiğimiz eşyâ ve esvâbından füruht itmek içün mezbûr Sukas Ermeni'ye virdiğim dört ipek kenarlı gömleğin kıymeti ve bir kırmızı atlâs kaftânın kıymeti ve bir dili Alaca kaftânın kıymeti ve bir markotum kıymeti ve bir beyaz atlâsın kıymeti ve bir kırmızı ve maî entarinin kıymeti ve bir yeşil koton entârinin ve br Alaca kadife entarinin kıymeti ve bir kırmızı maî zebûnun kıymeti ve dört donluk bogasinin kıymeti her birinin bahâları takdim-i tâkrir olundukda yüz otuz gurûş baliğ' olmağla meblâğ-ı mezkûr yüz otuz gurûş mûmâ ileyh Ustâ Sukâs Ermeni'lerinden mezbûr Sukas Ermeni yedinden bi't-temâm ve'l-kemâl ahz ü kabz ittim dedikde gıbbe't-tasdiki'ş-şer bi't-taleb ketb olundu.
Hurrire fi'l-yevmi's sânî ve'l- aşer min şehr-i Rebi'ülevvel li-sene seb'a ve tis'in ve elf.

Şühûdü'l-Hâl

Ahmed Ağa ibn-i Dulkadir. Kenan Ağa. Ömer Ağa. İbrâhîm Çelebi. Es-Seyyid Nasrıllah. Ramazan el-Mahsusa. Ve Gayrühüm.

Varak No: 5b
Hüküm No:23
Tarihi: 23 Rebi'ülevvel 1097
Konusu: Ölen Hacı Murad'ın kölesinin tedbir hücceti.
Hukukullahda da'va şart olmadığı mütehakkik ve mukarrer olmağın udûl-ı müsliminden ve şikâk-ı muvahhidinden olub medine-i Rusçuk mahallâtından el-Hâc Musa Mahallesi sükkânından Abdülkadir bin Mehmed ve Yusuf bin Abdullah nâm kimesneler meclis-i şer'-i hatîr-i lâzımü't-tevkirde medine-i mezbûre sükkânından olub bundan akdem fevt olan el-Hâc Murad nâm kimesne işbû râfiü'l-kitâb orta boylu sarı saçlı gök gözlü açık kaşlı Şâhin bin Abullah abd-i memlük hâl-i hayatında ve kemâl-i akl-ı sıhhatinde bizim huzurumuzda tedbîr-i mutlak ile müdebbir eyledikden sonra mezbûr Şâhin benim evlâdımdır dedi biz bu hususa bu veche üzere şâhidleriz ve şehâdet dahi ideriz deyu her biri eda-yı şehâdet-i şer'iyye eylediklerinden gıbbe ri'aye şer'aiti'l kabul şâhid-i mezbûrânın şehâdetleri hayyiz ve kabûlde vâkı'a olmağla mezbûr Şâhin'in hukukuna hükmü birle işbu (Silik) anîka-ı âla mâ hüve'l-vâkî bi't-taleb ketb olunub yed-i tâlibe def ve itâ olundu lede'l-hâce ihticâc edildi.
Hurrire fi'l yevmi's salis ve'l-'ışrîn min Rebi'ülevvel li-sene seb'a ve tis'in ve elf.

Şühûdü'l-Hâl

Mustafâ Ağa ibn-i Mehmed. Abdullah Efendi ibn-i Abdulhalim Çavuş. Ali Çavuş ibn-i Abdullah. Hasan Bey ibn-i Mustafâ. Ve Gayrühüm.

Varak No: 6a
Hüküm No:24
Tarihi: 12 Safer 1097
Konusu: Esma adlı kadının terekesi
Muhallefâtü'l merhûm Esma bint-i Mahmûd mâtet minhâl-i kevnihâ sâkinetü be mahalle-i Mahmûd Voyvoda min mahallât-ı medine-i Rusçuk ve tereket zevca med'u

Osman Bey ibn-i Ali ve bintü'l ummete li-ebeveyn med'atün İsmihan bint-i Şaban verâseti hasantü lehüm vekâlet.
Tahrir fi'l-yevmi's sâni aşer min Saferü'l- hayr li-sene seb'a ve tis'in ve elf.

Menzil der Mahalle-i mezbûr Kıymeti 8500	Çiftlik der kurb-ı kasaba 1 aded Kıymeti 13000	Yorgan 1 aded Kıymeti 310	Ağaç sini 1 aded Kıymeti 50	Köhne kürk 1 aded Kıymeti 31
Kebab şişi Kıymeti 35	Köhne perde Kıymeti 85	Defa' Ağaç sini 1 aded Kıymeti 25	Tabak 1 aded Kıymeti 36	Alaca don Kıymeti 137
Köhne gömlek Kıymeti 4	Çârşeb Kıymeti 100	Alaca Seccade Kıymeti 36	Köhne ma'i zıbın Kıymeti 20	Alaca yasdık Kıymeti 65
Münakkaş makreme 4 aded Kıymeti 80	Def'a Münakkaş makreme 2 aded Kıymeti 36	Def'a dokuma Makreme 3 aded Kıymeti 32	Yorgan 1 aded Kıymeti 158	Yasdık 2 aded Kıymeti 120
İskâra 1aded Kıymeti 27	Def'a köhne Yasdık 2 aded Kıymeti 76	Köhne kâvuk ma'a sarık Kıymeti 58	Köhne Zeytuni Kapama Kıymeti 15	Kırmızı ve ma'i hindi dirhem 70 aded Kıymeti 36
Beyaz penbe ipliği Kıymeti 20	Peşkir 1 aded Kıymeti 20	Hoşab tası Kıymeti 47	Hamam tası 1 aded Kıymeti 50	Köz tâhire mister Burgu hamelisi Kıymeti 20
Minder 1 aded Kıymeti 92	Yasdık 2 aded Kıymeti 120	Köhne heybe 2 aded Kıymeti 20	Siyah ferace Kıymeti 103	Gömlek 1 aded Kıymeti 65
Makreme	Def'a	Kırmızı uçlu	Beyaz zıbın	Lengeri

3 aded Kıymeti 24	makreme 4 aded Kıymeti 37	bıçâk peşkir 2 aded Kıymeti 61	1 aded Kıymetİ 51	3 aded Kıymetİ 170
Tabe-i dest 1 aded Kıymetİ 53	Kadife Sim raht kuşak Kıymeti 234	Alaca döşek 1 aded Kıymeti 305	Köhne çuval 6 aded Kıymeti 85	Tekne bacı Ağaç 1 aded Kıymeti 33
Cedid ma'i kapama 1 aded Kıymeti 401	Cub ipliği Endaze 9 aded Kıymeti 126	Boğça ma'a Peştamâl Kıymeti 15	Vusta bakraç 1 aded Kıymeti 115	Tepe Tepsi 1 aded Kıymeti 152
Def'a bakraç 2 aded Kıymeti 140	Köhne kefgir ma'a rende 1 aded Kıymeti 15	Çerke köhne 1 aded Kıymeti 70	(silik) parçası Kıymeti 30	Def'a bezden y'asdık 2 aded Kıymeti 11
Def'a çerke 1 aded Kıymeti 81	Ağaç dibek 1 aded Kıymeti 85	Sac ayak 1 aded Kıymeti 22	Kırmızı kuşak Kıymeti 80	Ma'a çârşeb 1 aded Kıymeti 101
Beyaz sade Kıymeti 158	Ketan ipliği endaze 25 dane 40 Kıymeti 375	Zenne don 1 aded Kıymeti 28	İskülî aded 35 Kıymeti 51	Şam'dan Kıymet 12
Bakraç Kıymeti 51	Sahan nalını 1 aded Kıymeti 20	Sarık-ı sagir 1 aded Kıymeti 36	Yemeni 3 aded Kıymeti 75	Def'a lengeri 2 aded Kıymeti 85
Def'a tabe-i Müsta'mel 1 aded Kıymeti 25	Köhne kilim 1 aded Kıymeti 14	Hızar-ı kebir Kıymeti 375	Havan ma'a dest 1 aded Kıymeti 140	Def'a lengeri 2 aded Kıymeti 61
Def'a köhne Sarık 1 aded Kıymeti	Def'a köhne Sarık 1 aded Kıymeti	(Silik)	Kantar-ı sagir 1 aded Kıymeti 56	Ayak Sahanı 1 aded Kıymeti 40

25	56			
Keser ve destere Ma'a bıçâk Kıymeti 33	Parelenmiş (silik) sac 1 aded Kıymeti 4	(silik) filizi ma'a kebir burgu 1 aded Kıymeti 4	Def'a çub ipliği endaze 1 aded Kıymeti 20	Yasdık açık 1 aded Kıymeti 14
Mehr-i mü'eccel Kıymeti 20.000				

Cem'an Yekûn Mülk
32076 Guruş

Resm-i kısmet Kıymet 850	Kalemiyye ve hüddamiyye Kıymet 300	İhzariyye Kıymet 60	Dellâliyye Kıymet 250	Ücret-i emin-i beytü'l-mâl Kıymet 984

Cem'an Yekûn Mülk
2444

Sahhu'l Bâkî
Lile't-taksim beyne'l verese

Hissetü'z-zevc Osman Bey

Hissetü'l bintü'l ummetün İsmihan

Varak No: 6b
Hüküm No:25
Tarihi: 15 Rebi'ülevvel 1097
Konusu: İsmail Başe adlı kişinin terekesi.
Defter oldur ki Medîne-i Rusçuk'da el-Hâc Veli nâm kimesnenin kahvesinde müsâferât tarikiyle mütemekkin iken bundan akdem bilâ vâris fevt olan İsmail Başe(Beşe) nâm müteveffanın muhallefeatı medîne-i mezbûre serdârı Süleyman Beşe ma'rifetiyle tahrir olunub kabz eylediği muhallefât defteri zikr olundu.
Hurrire fi'l yevmi'l hâmis aşer min şehr-i Rebi'ülevvel li-sene seb'a ve tis'in ve elf.

Köhne emer 1 aded Kıymeti	Köhne samur Su Sunârân 1 aded	Köhne mavi (...) 1 aded	Köhne yağmurluk 1 aded	Köhne beyaz sal 1 aded

320	Kıymeti 180	Kıymeti 200	Kıymeti 250	Kıymeti 210
Tüfenk tabancalı Çift 1 Kıymeti 350	Köhne kebe 2 aded Kıymeti 90	Köhne kebe 1 aded Kıymeti 80	Köhne masa 1 aded Kıymeti 130	Haliçine 1 aded Kıymeti 60

Nükûd Akçe 207
Cem'an Yekûn
1800 Akçe
Minhe'l ihracât

Techîz ve tekfîn 300	Deyn-i müsbet 200	Resm-i kısmet 50	Katibiyye 25	Hüddamiyye 25

Cem'an Yekün
600
Sahhu'l Bâkî
1200

Varak No: 6b
Hüküm No:26
Tarihi: 27 Rebi'ül evvel 1097
Konusu: Hâne satışı
Medine-i Rusçuk sükkânından Hüseyin-zâde ibn-i Ahmed nâm kimesne meclis-i şer'-i hatîr-i lâzımü't-tevkirde işbû râfiü'l-kitâb Ali Beşe ibn-i Ahmed mahzarında ikrâr ve takrîr-i kelâm idüb tarih-i kitâbdan bir gün mukaddem İsmail nâm kimesneden dört bin yüz yirmi akçe râfiü'l-mülk hânesini iştirâ idüb sâlifü'z zikr hâne-i mezbûr Ali Beşenin ricâ ve mülâsık olana tabi' olmağla meblağ-ı mezkûr dört bin yüz yirmi akçeyi mezbûr Ali Beşeden bi't- temam ve'l kemâl ahz ü kabz ittim ba'de'l yevm sâlifü'z-zikr hâne mülk-i müştirasıdır keyfa mâ yeşâ ve yuhtâr mutasarrıf olsun dedikde mukır-ı mezbûrun vech-i muharrer üzere câri olan ikrârını el-mukır-ı lehü'l-mezbûr dâhi tasdîk ve kabûl idecek mâ vakâ'a bi't-taleb ketb olunub yed-i tâlibe def ve itâ olundu.
Hurrire fi'l yevmi's sâbi ve'l-ışrin min şehr-i Rebi'ül evvel li-sene seb'a ve tis'in ve elf.
Şühûdü'l-Hâl
Abdullah Efendi ibn-i Abdülhalim Çavuş. Hasan Çelebi Ali mücerredânı. İbrâhîm Çelebi. Receb Çelebi. Mehmed Efendi. Mustafâ Ağa el-Hâc (silik).

Varak No: 6b
Hüküm No:27
Tarihi: 27 Rebi'ül evvel 1097
Konusu: Hasan Ağa adlı kişinin vasî ta'yîni hücceti.
Sebeb-i tahrir-i kitâb budur ki

medîne-i Rusçuk mahallâtından Kara Mustafâ mahallesi sükkânından iken bundan akdem civâr-ı rahmet-i kadire intikâl ve irtihâl iden el-Hâc Ahmed nâm müteveffânın sulbi sagîr oğlu Mustafâ sagire ve sulbiyye-i sagire kızları Fatma ve Ayşe nâm sagiretâna bi-hasbü'l-ırsi'ş-şer'i intikâl ve isâbet iden mallarını hıfz ü ahvâllerin zabt ü rabta bir vasî lazım ve mühim işbû râfiü'l-kitâb Hasan Ağadan külli'l-vücuh vesâyet uhdesinden gelmeğe kadir ve vesâyette kemâhû Hakka mâhir ve ındallaha mes'ul olmakdan hazır olduğundan müteveffâ-yı mezbûr mezkûr Hasan Ağayı hal-i hayatında ve kemâl-i akl-ı sıhhatinde vâsi muhtâr ettiğin sekkâtdan bigarez-i müslimin inhâ ve ihbârıyla zâhir ve mütebeyyin olduğuna binâ'en mezkûr ağaya sagirûn-ı mezbûruna babaları müteveffâ-yı mezbûrdan intikâl ve isâbet iden malların hıfz ve ahvâllerini zabt ü rabt içün kıbel-i şer'den mezkûr Hasan Ağa vasî nasb ve ta'yîn olunub ol-dahi vech-i meşrûh üzere sagirûn-ı mezbûrunun vesâyetleri kabûl ve hidmet-i lazımelerin kemâyen bağı edâya müteahhit ve iltizâm etmeğin mâ hüve'l vakî bi't-taleb ketb olundu.
Fi'l yevmi's sâbi ve'l-'ışrîn min şehr-i Rebi'ül evvel li-sene seb'a ve tis'in ve elf.
Şühûdü'l-Hâl
Mehmed Ağa. Es-seyyid Halîl Efendi. Salih Ağa. Mehmed ibn-i Mustafâ.

Varak No: 7a
Hüküm No:28
Tarihi: 12 Safer 1097
Konusu: Ahmed adlı kişinin terekesi.
Muhallefâtü'l merhûm el-Hâc Ahmed bin Ali mâ tâmü'l katl sâkine be mahalle-i Kara Mustafâ min mahallât-ı medine-i Rusçuk ve tereke-i zevce-i med'atün bakiyye bint-i Mustafâ ummete li-ebeveyn med'atün İsmihan bint-i Şaban verâseti hasantü lehüm vekâlet tahrir fi'l-yevmi's sâni 'aşer min saferü'l- hayr li-sene seb'a ve tis'in ve elf.

Menzil der mahalle Kurbunda Kıymet 12000	Alaca kilim 1 aded Kıymet 340	Def'a köhne kilim 1 aded Kıymet 340	Köhne neftî Keser 1 aded Kıymet 100	Def'a köhne beyaz Keser 1 aded Kıymet 50
Köhne zâr Yüzük 1 aded Kıymet 80	Köhne yasdık 2 aded Kıymet 90	Köhne çuka kürk 1 aded Kıymet 80	Kebir tencere ma'a kapak 5 aded fi 100 Kıymet 500	Baklava tepsisi 1 Fi 100 Kıyye 2,5 Kıymet 250
Müst'amel lengeri 3 aded Kıymet 125	Kebab şişi 1 aded Kıymet 50	Kapaklı yol tası 1 aded Kıymet 125	Cedid lengeri 2 aded Kıymet 150	Tepe-i revgân Bey' olunmuşdur 2 aded Kıymet 240

Birinç Şam'dân 1 aded Kıymet 100	Havan ma'a deste 1 aded Kıymet 200	İbrik 1 aded Kıymet 100	Sagir Şam'dan 1 aded Kıymet 20	Müst'amel Fıçı 4 aded Kıymet 170
Tekne Fî (...) 12 aded Kıymet 340	Ağaç sini 1 aded Kıymet 42	Maşe 1 aded Kıymet 14	Güğüm-i sagir 1 aded Kıymet 110	Bakraç 1 aded Kıymet 250
Def'a sagir bakraç 2 aded Kıymet 150	Def'a bakraç 1 aded Kıymet 200	Def'a ibrik 1 aded Bey' olunmuşdur 1 aded Kıymet 71	Köhne leğen Bey' olunmuşdur 1 aded Kıymet 120	Kebab tabesi Bey' olunmuşdur 1 aded Kıymet 73
Def'a bakraç ve kulublu tabe Bey' olunmuşdur 1 aded Kıymet 215	Beyaz ihrâm Bey' olunmuşdur 1 aded Kıymet 420	Def'a beyaz ihram Bey' olunmuşdur Kıymet 344	Penbe ibliği Def'a Bey' olunmuşdur Kıymet 2408	Tencere ma'a kapak Bey' olunmuşdur 1 aded Kıymet 225
Eker ma'a tekli ma'a kantar bey' Kıymet 640	Garâr Bey' 5 aded Kıymet 122	Def'a tencere Ma'a kapak bey' olunmuşdur 1 aded Kıymet 340	Kulublu bakraç Bey' olunmuşdur 1 aded Kıymet 68	Kantar-ı sagir Bey' olunmuşdur 1 aded Kıymet 61
Vasat kantar Bey' şud 1 aded Kıymet 85	Göçe burgu Bey' şud 1 aded Kıymet 21	Bukâğı Bey' şud 1 aded Kıymet 30	Def'a kantar Bey' şud 1 aded Kıymet 29	Tabe dest Bey' şud 1 aded Kıymet 24
Def'a Garâr Bey' şud 7 aded Kıymet 150	Def'a tencere ma'a kapak bey' şud 1 aded Kıymet 140	Ayaklı sahan 4 aded Kıymet 318	Sagir tebsi Bey' şud 1 aded Kıymet 109	Def'a tencere ma'a kapak Bey' şud 1 aded Kıymet 115

Tüfenk ma'a Fişenk Bey' şud 1 aded Kıymet 230	Kara kılıç Bey' şud 1 aded Kıymet 81	Köhne sepet Bey' şud 1 aded Kıymeti 81	Def'a bakraç-ı kebir bey' şud 305 Kıymet 1 aded	Siyah tabanca Bey' şud 240 Kıymet 1 aded
Kaltak Bey' şud 3 aded Kıymet 90	Def'a tencere ma'a kapak Bey' şud 1 aded Kıymet 118	Kavûk Bey' şud 1 Aded Kıymet 106	Kahve ibrik Bey' şud 1 aded Kıymet 80	Mor çuka Zira 3 Rub 3 Semen 1 pare 27 Kıymet 1282
Deve tüyü çuka ferace Bey' olunmuştur 1 aded Kıymet 1041	Müteveffâ-yı mezbûrun el-Hâc Ali oğlu İbrâhîm Çelebi ile olan ortaklık hissesi Meblağ 5850	Ber-vech-i nakd meblağ Kuruş(?) 59500		

Cem'an Yekûn Meblağ
91122
Minhe'l İhracât

Techîz ve tekfîn Kıymet 1300	Resm-i kısmet Kıymet 2680	Kâtibiyye Kıymet 220	Ücret Kıymet 200	Hüddâmiyye Kıymet 200	İhzariyye Kıymet 70
Mihr-i mü'eccel li'z-zevcetü'l merkûme Kıymet 2800		Deyn-i müsbet ahali mahalle-i Kara Mustafâ (...) hâne-i avârız Kıymet 1190		Dellâliye Kıymet 108	

Cem'an Meblağ
Sahhu'l Bakî
Li'l taksîm beyne'l verese
Meblağ
82354 çürük akçedir

Hissetü'z zevce Kıymet 1021	Hissetü'l-ümm Kıymet 13720	Hissetü'l-ebeveyn Kıymet 29300	Hissetü'l-neseb Kıymet 14602	Hissetü'l-beyt Kıymet 14602

Varak No: 7b
Hüküm No:29
Tarihi: 27 Rebi'ülevvel 1097
Konusu: Bağ satışı
Sebeb-i tahrir kitâb budur ki
Medîne-i Rusçuk mahallâtından Tuna mahallesi sükkânından Petro Görginci nâm zimmî meclis-i şer'-i hatîr-i lâzımü't-tevkirde işbû râfiü'l-kitâb Nikola Çoban mahzarında ikrâr ve takrîr-i kelâm idüb bey'-i atiyyü'l sudûruna değin Kurub Pikari bâgâtında vâk'i bir taraftan Gaburço Nikol bâğına muttasıl ve bir taraftan Niko Yazbula bâğına muttasıl ve taraf-ı râbi tarîk-i amma müntehi dört buçuk dönüm mülk bâğımız eşçâr-ı müsmire ve gayr-ı müsmiresiyle tarafeynden icâb ve kâbule hâvi bey-i bât-ı sâhihâ-yı şer'iyle kırk beş guruş semeni bey' ve teslim idüb ol-dâhi eşcâr ve tesellüm ve kâbul eyledikten sonra semeni olan meblağ-ı mezkûr kırk beş guruşu müşteri-i mezbûr Nikola Çoban'dan bi't-temâm ve'l-kemâl ahz ü kabz ittim ba'de'l yevm bâğ-ı mahdûd-ı mezkûr mülk-i müştirasıdır keyfe-mâ-yeşa ve yuhtâr mutasarrıf olsun dedikde mukır-ı mezbûrun vech-i muharrer üzere câri olan ikrârını el-mukıru lehü'l- mezbûr tasdîk ve kâbul idecek mâ hüve'l vâki bi't-taleb ketb olunub yed-i tâlibe def ve itâ olundu.
Hurrire fi'l yevmi's sâbi ve'l-'ışrîn min şehr-i Rebi'ülevvel li-sene seb'a ve tis'in ve elf.
Şühûdü'l-Hâl
Ömer Ağa. El-Hâc Ramazan. Osman Efendi. Hüseyin Bey. Ve Gayrühüm.

Varak No: 7b
Hüküm No:30
Tarihi: 14 Rebi'ülevvel 1097
Konusu: Çiftlik ve hayvan satışı
Sebeb-i tahrir-i kitâb budur ki
Medîne-i Rusçuk mahallâtından Kara Mustafâ mahallesi sükkânından iken bundan akdem fevt olan (Silik) Çelebi nâm müteveffânın verâseti sulbi sagir oğlu Ahmed'e ve sulbiyye-i sagîre kızı Fatma'ya ve zevce-i metrûkesi Neslihan nâm hâtuna münhasıran olduğu şer'e zâhir ve mübeyyin oldukdan sonra sagîrân-ı mezbûrânın kıbel-i şer'iden mansûb-ı vâsisi olan li-ümm kârındâşı Mustafâ Bey meclis-i şer'-i hatîr-i lâzımü't-tevkirde işbû râfiü'l-kitâb el-Hâc Ali mahzarında bi'l-vesâye ikrâr ve takrîr-i kelâm idüb sagîrân-ı mezbûrân bâbâları mteveffâ-yı mezburdan bi-hasb-i ırsı'ş-şer' intikâl ve isâbet iden Taban nâm karyede vâki' iken taraf-ı tarîk-i amma müntehi çiftliğin harabe müsrif olmağla üç re's kara sığır öküzü ve iki re's kara sığır ineği ve iki re's kara sığır danası ve üç re's (Silik) ve on dönüm mikdârı câyırı ve yirmi beş dönüm mikdârı tarlâsı ile suk-ı sultânide müzâyede-i ragâbân nâs-ı münkıta olduktan sonra mezbûr el-Hâc Ali'nin üzerinde yüz guruşa karâr kılub bahâ ile tâlib-i ahar olmamağla meblağ-ı mezkûr Hüseyin bey'de çiftlik-i mahdûd-ı mezkûrun ve sâlifü'z-zikr mevâşin semeni yüz olmağla müşteri-i mezbûr el-Hâc Ali'ye bey' ve teslim idüb ol-dâhi iştirâ ve tesellüm ve kâbul ittikden sonra semeni olan meblağ-ı mezkûr yüz guruşu müşteri-i mezbûr el-Hâc Ali yedinden bi't-temâm ve'l-kemâl ahz ü kabz ittim ba'de'l-yevm çiftlik-i mahdûd-ı mezkûr sâlifü'z-zikr mevâşin mülk-i müştirasıdır keyfe-mâ-yeşâ ve yuhtâr mutasarrıf olsun dedikde mukır-ı mezburun

bi'l-vesâye câri olan ikrârını el-mukır-ı lehu'l-mezbûr tasdîk ve kâbul idecek mâ hüve'l-vâki bi't-taleb ketb olunub yed-i tâlibe def ve itâ olundu.
Hurrire fi'l yevmi'l râbi aşer min şehr-i Rebi'ülevvel li-sene seb'a ve tis'in ve elf.
Şühûdü'l-Hâl
Mehmed Hasan Çelebi Dâlâ. Osman Çelebi ibn-i Ramazan. El-Hâc Ramazan. Abdullah Bey. Ramazan Efendi. El-Hâc (Silik).

Varak No: 8a
Hüküm No:31
Tarihi: 2 Rebi'ülâhır 1097
Konusu: Safiye adlı kadının kocası Ahmed Ağa'dan boşanma i'lâmı
Medîne-i Rusçuk mahallâtından el-Hâc Musa mahallesi sâkinelerinden Safiye bint-i Ahmed nâm hâtûn tarafından husûs-ı atiyyü'l-beyân da'vâya vekîl olub zât-ı mezbûreye ma'rifet-i şer'iyle arifân olan Şâh Murad ibn-i Ali ve Ali bin Veli nâm kimesneler şehâdetleri ile şer'a vekâleti sâbite olan Mustafâ Bey ibn-i Hasan nâm kimesne meclis-i şer'-i hatîr-i lâzımü't-tevkirde mezbûre Safiye hâtûnun zevci olan Ahmed Ağa mahzarında bi'l-vekâle üzerine da'vâ ve takrîr-i kelâm idüb târih-i kitabdan bir yıl mukaddem ba'de'l-yevm şürb-i hamr eder isem zevcem Safiye Hâtûn benden talâk-ı selâse ile boş olsun deyu şart itmeğle ba'de'ş-şart şürb-i hamr idüb hâlâ müvekkilim mezbûre Safiye Hâtûn zevc-i mezbûr Ahmed Ağa'dan talâk-ı selâse ile boşdur sual olunub icrâ-yı hakk olunmak matlubumdur dedikde gıbbe's-suâl ve akibü'l istintâk mezbûr Ahmed Ağa cevabında târîh-i mezkûrda olan şart-ı mezkûru ikrâr ve şürb-i hamr ittiniz inkâr idecek mezbûre Safiye Hâtûn'un vekîl-i mezbûr Mustafâ Bey'den sıdk-ı makaline mutabık yine taleb olundukda udûl-ı müsliminden Ali Beşe ibn-i Abdullah ve Mehmed Çelebi ibn-i Sefer ve Ali bin el-Hâc Abdi nâm kimesneler li-ecli'ş-şehâde meclis-i şer'a hazırun olub istişhâd olundukda fi'l-hakîka mezbûr Ahmed Ağa talâk-ı selâseye şart ittikden sonra bizim huzurumuzda şürb-i hamr itti biz bu hususa bu veche üzere şahidleriz ve şehâdet dâhi ideriz dediklerinde ba'de't-ta'dil ve't-tezkiye şâhidûn-ı mezbûrun şehâdetleri hayyiz ve kabûlde vâki' olucak mezbûr Mustafâ Bey'in müvekkili mezbûre Safiye Hâtûn merkûm Ahmed Ağa'dan talâk-ı selâse ile boş olduğuna hükm-i birle mâ hüve'l-vâki bi't-taleb ketb olunub yed-i tâlibe def ve itâ olundu.
Hurrire fi'l yevmi's sânî min şehr-i Rebiülâhır li-sene seb'a ve tis'in ve elf.
Şühûdü'l-Hâl
Ahmed Ağa kethüda yeri-i sabık. Ahmed Ağa kethüda yeri-i hala. Ahmed Efendi el-birri. Mehmed Efendi ibn-i Abdullah. Mehmed bin Rıdvan. Ve Gayrühüm.

Varak No: 8a
Hüküm No:32
Tarihi: 6 Rebi'ülâhır 1097
Konusu: Ayşe adlı kadının idane hücceti
Medîne-i Rusçuk mahallâtından Mesih Voyvoda Mahallesi sâkinlerinden Ayşe bint-i İvaz nâm yeni bâliğ tarafından husûs-ı atiyyü'l-beyân ikrâra vekîl olub zât-ı mezbûreye ma'rifet-i şer'iyle arifân olan Mehmed Bey ibn-i Ahmed ve İbrâhîm Çelebi ibn-i Mehmed nâm kimesneler şehâdetleriyle şer'a vekâleti sâbite olan Halîl Çelebi ibn-i Merkuz nâm kimesne meclis-i şer'-i hatîr-i lâzımü't-tevkirde kıbel-i şer'den vasî-i mansûbesi olan işbu râfiü'l-kitâb mezbûre Ayşe'nin anâsı Kadire nâm

hâtûn tarafından tasdiki vekil-i sâbite olan el-Hâc Ahmed bin Mehmed Efendi mahzarında bi'l-vekâle ikrâr ve takrîr-i kelâm idüb müvekkilem mezbûreye 'Â'işe'ye babası İvaz nâm müteveffâdan bi-hasb-i ırsı'ş-şer intikâl iden yedi yüz guruş asl-ı mâl ve meblağ-ı mezkûrun Ribh ve Mülaim nâm câriyesi bahâsından dâhi yüz yirmi guruşunu müvekkilem mezbûre Ayşe bi't-temâm ve'l-kemâl ahz ü kabz ittim ve zimmetinde bir akçe ve bir habbem bâki kalmadı diye dedikde mukır-ı mezbûrun bi'l vekâle câri olan ikrârını el-mukır-ı lehül-mezbûr dâhi bi'l-vekâle tasdîk ve kabûl idecek mâ hüve'l-vâki bi't-taleb ketb olunub yed-i tâlibe def ve itâ olundu.
Hurrire fi'l yevmi's sâdis min şehr-i Rebi'ülâhır li-sene seb'a ve tis'in ve elf.
Şühûdü'l-Hâl
Abdullah Efendi el-İmâm. Osman Efendi Usta Bayram bin Sefer. El-Hâc Ali. Usta Mehmed bin Mustafâ. Ali bin Kenan. Mustafâ bin Durgut. Mustafâ bin Mehmed. Ve Gayrühüm.

Varak No: 8b
Hüküm No:33
Tarihi: 8 Rebi'ülâhır 1097
Konusu: Murad Çelebi'nin satım akdi hücceti.
Medîne-i Rusçuk mahallâtından Arık Ramazan mahallesi sükkânından Murad Çelebi bin İbrâhîm nâm kimesne meclis-i şer'-i hatîr-i lâzımü't-tevkirde işbû râfiü'l-kitâb fahrü'l-uzamâ Osman Ağa mahzarında ikrâr ve takrîr-i kelâm idüb bey-i atiyyü'l akdin sudûruna değin silk-i mülkümde münselik olub Koşov nâm karye toprağında vâki' taraf-ı âlîsi Çelebi Efendi değirmeni ve taraf-ı süflîsi Abdülkerim Efendi-zâde İsmail Ağa değirmeni ile mahdûd olub nehr-i Kara Lom üzerinde dairen dört göz karaca değirmeni ve bir tâliye anbarı ve iki bab nısfî tâliye hânemi ve eşcâr-ı müsmire ve gayr-ı müsmireyi müstemil bir mikdâr bâğçem ve üç dönüm mikdârı çâyırımı ve altı kıta tahminen seksen dönüm tarlamı bi-cümlet't-tevâbı-ve'l-levâhık bey-i sâhihâ-yı şer ile bin yüz on esedi guruşa bey' ve teslim idüb ol-dâhi iştirâ ve tesellüm ve kâbul ittikten sonra semeni olan meblağ-ı mezkûr bin yüz on esedi guruşu müşteri-i mezbûr Osman Ağa'dan bit't-temâm ve'l-kemâl ahz u kabz eyledim ba'de'l-yevm sâlifü'z-zikr dört göz değirmen ve tâliye anbâr ve hâne ve bâğçe ve çayır ve tarlalar merkûm Osman Ağa'nın mülk-i müştirasıdır keyfâ mâ yeşâ ve yuhtâr mutasarrıf olsun dedikde gıbbe't-tasdîki'ş-şer ricâhâ-ı mevki bi't-taleb ketb olundu.
Tahriren fî yevmi's- samin min şehr-i Rebi'ülâhır li-sene seb'a ve tis'in ve elf.
Şühûdü'l-Hâl
Mustafâ Çelebi. İbrâhîm Ağa bin Mehmed. Diğer İbrâhîm Çelebi. Ebubekir Ağa bin Ahmed. Genç Ali Ağa bin Mehmed. Turhan Çelebi. El-Hâc Süleyman bin Ahmed. Ali Ağa bin Yusuf. Süleyman Ağa bin Mehmed Ağa. Hüseyin Hacezâde Mehmed Çelebi. Salih Ağa Şamlı. Ali Bey bin Mustafâ. Süleyman zâde Mehmed Çelebi.

Varak No: 8b
Hüküm No:34
Tarihi: 12 Rebi'ülâhır 1097
Konusu: Ali adlı kişinin alacağına ilişkin i'lâm
Husuûs-ı atiyyü'l-beyânın mühletde ehl-i vukûf bigarâz-i müsliminin şehâdetleri tahrir-i iltimâsı olunmağın kıbel-i şerden Mevlânâ Salih Efendi ibn-i Mehmed irsâl

olunub ol-dâhi medîne-i Rusçuk mahallâtından Kara Mustafâ mahallesinde vâki' bir mikdâr havlusu müstemil bir bâb menzile varup huzûr-ı müsliminde akd-i meclis-i şer'-i nebevî eyledikde menzil-i mezkûrun maliki olan işbû râfiü'l-kitâb Ali nâm kimesne meclis-i ma'kûd-ı mezbûre Hüseyin Bey mahzarında takrîr-i kelâm ve bâisü'l-merâm idüb mezbûr Hüseyin Bey'den târih-i kitâbdan sekiz ay mukaddem mahrûse-i Belgrad'da menzil-i mezkûr yüz otuz guruşu iştirâ idüb ve kabzasını teslît idüb ben-dâhi kabz ve tasarruf ittikten sonra mezbûr Hüseyin Bey şerefine sâlik olub menzil-i mezkûrun kıymeti iki yüz guruş olmağla harâbe-i müşerrefdir deyü sen beni tağrîr idüb gabn ile yedimden iştirâ ittin deyu kabz ü tasarrufdan beni men' ve def' ider işbu hazırûn-ı bi-meclis ehl-i vukûf bigarez olan Mehmed Efendi ibn-i Ali ve Ali Efendi ibn-i Mehmed ve Hüseyin bin Abdullah ve Ali Çelebi ibn-i Ahmed ve Ali Ağa serdâr-ı sâbık ve tavil Mustafâ Beşe ve Süleyman Çelebi ibn-i Musa ve neccardan Usta Ali ve Mehmed bin Kenan nâm müsliminden menzil-i mezkûrun kıymeti sual olunub şehâdetleri tahrir ve yedimde hüccet-i şer'iyye itâ olunmak matlûbumdur dedikde fî'l-hakîka mezbûrundan sual olundukda cevablarında mezbûr Ali târih-i mezkûrda merkûm Hüseyin Bey'den menzil-i mezkûru iştirâ ittiği vaktinde ancak kıymeti yüz otuz guruşdan ziyâde beş guruş dâhi deymen deyu her biri meclis-i ma'kûd-ı mezbûrde edâ-yı şehâdet-i şer'iyye eylediklerinde gıbbe ri'aye şerâiti'l kabûl şehâdetleri hayyiz ve kabulde vâkı'a oldukdan sonra Mevlânâ-yı mezbûr vukû üzere mezbûr Ali Bey mahalinde şehâdetleri tahrir bâdehu meclis-i şer'a gelüb ale'l-vukû inhâ ve tasdîk itmeğin mâ hüve'l-vâki bi't-taleb ketb olunub yed-i tâlibe def ve itâ olundu.
Hurrire fi'l yevmi's sâni aşer min şehr-i Rebi'ülâhır li-sene seb'a ve tis'in ve elf.
Şühûdü'l-Hâl
Ali Bıyıklı. Demirli Ali Beşe. El-Hâc Osman kethüda yeri. İvaz Bey tâbi. ve Gayrühüm mine'l-huzzâr.

Varak No: 8b
Hüküm No:35
Tarihi: 10 Cemâzıyelevvel 1097
Konusu: Hacı Osman'ın çeşitli mallarını hibe ettiğine dair hüccet
Medîne-i Rusçuk mahallâtından Kara Mustafâ mahallesi sükkânından el-Hâc Osman bin Mehmed meclis-i şer'-i hatîr-i lâzımü't-tevkirde işbû sahibü'l- kitâb Dilaver bin Abdullah nâm mukzî mahzarında ikrâr ve takrîr-i kelâm idüb hibe ve tenbih sudûruna değin silk-i mülkümde münselik olan akçemden dört yüz esedi (Silik) ve medîne-i mezbûre sukunda vâkî aşağı bakkallar sırasında binası mülk bir kepenk dükkânımı ve bir doru bargirimi ve bir şamvarî eyeri ve bir teğelti ve bir kara kınlı kılıç ve bir tabanca ve bir kebîr tüfenk ve Lom bağatında vakî lede'l ahalî ve'l-cîrân malûmu'l hudûd iki buçuk dönüm mülk bağımı ve sakîn olduğum hânemin caddesinde vakî odamı ve damlalığı yanında iki armut eşcârı ve bir acuru ve bir beledî döşek ve beledî yorgan ve beş lengeri sahan kapağıyla ve bir leğen ma'rifetiyle ve iki tabe-i hibe-i sâhiha-yı şer'iyye ile hibe ve (Silik) ve tesellüm idüb mezbûr Dilaver dahî her birini vahiden ba'de vahiden meclis-i hibede inhâr ve kabz ve kabûl eyledikden sonra salifü'z-zikr olanlar bi'l-cümle mülk-i müştirasidır keyfâ mâ yeşâ ve yuhtâr mutasarrıf olsun dedikde mukır-ı mezbûrun muharrer üzere câri olan ikrârlarını el-mukır-ı lehû'l-mezbûr tasdîk ve kabûl idecek mâ hüve'l-vâkî bi't-taleb ketb olunub yed-i tâlibe def ve itâ olundu lede'l-hâce ihticâc edile.

Fî yevmi'l-aşer min Cemâzıyelevvel li-sene seb'a ve tis'in ve elf.
Şühûdü'l-Hâl
Mehmed Efendi bin Mustafâ. El-Hâc bin Mehmed. El-Hâc Mehmed bin Ali. Ali Efendi el-İmâm. (Silik). El-Hâc Mustafâ el-mü'ezzin. Hüseyin Efendi kayyım be-cami-i suk. Ali Çelebi tâbi'-i Süleyman Ağa.

Varak No: 9a
Hüküm No:36
Tarihi: 17 Rebi'ülâhır 1097
Konusu: Beytü'l-mal kassamı
Medine-i Rusçuk'da vâki' Ahmed Efendi hanında müsaferet tarikiyle mütemekkin iken zâhirde vâris ma'rûf olmayub vârisi fevt olan birinci yoldaşı Hüseyin Beşe mâ'rifetiyle tahrir olunub ve yine birinci yoldaşı olan kahveci (Silik) Beşe medine-i mezbûre serdârı Hasan Beşe emânet-i vaz' idüb ve yine muhellefât-ı mezbûrun yedinden ahz ettiği mukarrerdir.
Fi 17 şehr-i Rebi'ülâhır sene 1097.

Mantar üzüm İncir fî 2 guruş 19 akçe Kıymet 29 buçuk	Tüfenk 1 aded Kıymet 150	Beyaz (...) 1 aded Kıymet 60	Köhne çelebi neftî dolama 1 aded Kıymet 80	Köhne kırmızı şal 1 aded Kıymet 40
Köhne Mai kapama 1 aded Kıymet 50	Mai Çuka Demir Kaparah 1 aded Kıymet 100	Beyaz şal köhne 1 aded Kıymet 60	Köhne kuşak 1 aded Kıymet 20	Diz Çakşır 1 aded Kıymet 20
Köhne zıbın 1 aded Kıymet 6	Göynek 1 aded Kıymeti 30	Köhne yağmurluk 1 aded Kıymeti 36	Yasdık 1 aded Kıymeti 25	Köhne Alaca kilim 1 aded Kıymeti 30
(silik) 1 aded Kıymeti 32	Köhne ihram 1 aded Kıymeti 12	Köhne şalvar 1 aded Kıymeti 17	Cüzdan 1 aded Kıymeti 40	

Zikr olunan muhallefâtın kıymeti cürük akçe hesâbu üzeredir
Kıymet bi hesâb-ı guruş
4 guruş
Zolata 1
Cem'an guruş yekûn
660 akçe 20

Cem'an yekûn

Techîz ve tekfîn Guruş 5	Deyn-i müsbet Hüseyin Ağa Guruş 13	Resm-i kısmet Guruş 3	Kâtibiyye ma'a hüddamiyye Guruş 2	Ücret-i kadem Guruş 2	Serdâr Hüseyin Ağa el-metrukât Guruş 1
İhzariyye Rub	Dellâliye Rub 1	Yekûn Guruş 212			

El-kâdî an-yed-i serdâr-ı mezbûr Hasan Beşe Guruş 442

Varak No: 9a
Hüküm No:37
Tarihi: 25 Rebi'ülâhır 1097
Konusu: Kara köylü İbrâhîm'in i'lâmı
Medine-i Rusçuk'da müsâferet tarîkiyle mütemekkin olan Kara karyeli İbrâhîm bin Hüseyin nâm kimesne meclis-i şer'-i hatîr-i lâzımü't-tevkirde medine-i mezbûre serdârı Hasan Beşe mahzarında üzerine da'vâ ve takrîr-i kelâm idüb târih-i kitâbdan altı gün mukaddem fevt olan li-ebeveyn karındâşım abdal Hasan Beşe nâm müteveffânın zâhirde vâris-i ma'rûfu yokdur bila vâris fevt oldu deyü mezbûr serdâr Hüseyin Beşe muhallefâtını defter-i kassâm üzere kabz itmeğin karındâşım müteveffâ-yı mezbûrun muhallefâttını defter-i kassâm mûcebince mezbûr serdâr Hüseyin Beşe'den taleb ittiğimde virmede ta'alul ider sûal olunub icrâ-yı hakk olunmak matlûbumdur dedikde gıbbe's-sûal ve akîbü'l-inkâr müdde'î-i mezbûr İbrâhîm nâm kimesnenin sıdk-ı makâline mutâbık beyyine taleb olundukda udûl-ı müsliminden Ömer bin Abdi ve Abdülkadir bin Hüseyin nâm kimesneler li-ecli'ş-şehâde meclis-i şer'a hazırân olub istişhâd olundukda cevablarında fî'l-hakîka müteveffâ-yı mezbûr Abdal Hasan Beşe merkûm İbrâhîm benim li-ebeveyn karındâşımdır bundan gayrı vârisim yokdur deyu bizi istişhâd idüb bu ikrâr üzere fevt oldu biz bu husûsa bu veche üzere şâhidleriz ve şehâdet dâhi ideriz deyu her biri edâ-yı şehâdet-i şer'iyye idecek ba'de'l-ri'aye şerâitü'l kabûl şehâdetleri hayyiz ve kabûlde vâki' olucak mezbûr serdâr Hüseyin Beşeyi muarazadan men-i birle mâ hüve'l vâki bi't-taleb ketb olundu.
Hurrire fi'l yevmi'l hâmis ve'l-ışrin min şehr-i Rebi'ülâhır li-sene seb'a ve tis'in ve elf.
Şühûdü'l-Hâl
Fahru'l-eşbâh Ahmed Ağa. Ali Ağa serdâr-ı sâbık. Ali Efendi el-İmâm. Mehmed Efendi ibn-i Mustafâ. Ve Gayrühüm.

Varak No: 9a
Hüküm No:38
Tarihi: 6 Cumade'l- ula 1097

Konusu: Öldürülen Delamiye adlı kadının akrabaları ve köylü halk arasındaki sulh i'lâmı.
Medine-i Rusçuk muzâfâtından Maçka nâm karye sâkinelerinden iken bundan akdem Delamiye nâm nasraniyye zevci Yanço nâm zimmînin hânesinde maslûbe olunmağla maslûbe-i mezbûre Delamiye'nin li-ebeveyn karındâşları Todor ve Rayko ve Dragan nâm zimmîyûn ile mezbûrenin anası Peyke nâm zimmîye meclis-i şer'-i hatîr-i lâzımü't-tevkirde işbû râfiü'l-kitâb karye-i mezbûre aHalîlerinden Dragan ve Ustuyani ve Dobre ve Niko ve Yuvan ve Radaslav ve Karsto ve Girço oğlu Yuvan ve Março ve Vasil ve Yanço ve Nikola nâm zimmîyûn ve sâir medîne-i mezbûre ahalisi mahzarında her biri ikrâr ve takrîr-i kelâm idüb mezbûre Delamiye nâm nasraniyye zevc-i mezbûr Yanço nâm zimmînin hânesinde maslube olmağla dem ve diyetin dahi mezbûr Yanço zimmîden da'vâ ve taleb ideriz zimmîyûn-ı mezbûrundan ve sâir karye-i mezbûre ahalisinden bir ferd ile dem ve diyete müte'allik da'vâ ve nizâ'ımız yokdur dediklerinde gıbbe't-tasdîki'ş-şer mâ hüve'l vâki bi't-taleb ketb olunub yed-i tâlibe def ve itâ olundu.
Hurrire fi'l yevmi's sadis min Cumade'l- ula li-sene seb'a ve tis'in ve elf.
Şühûdü'l-Hâl
El-Hâc Receb bin Mehmed. Yakup zâde ibn-i Süleyman. Mehmed Çelebi ibn-i Abdullah. İbrâhîm Berâhi Şah Seyyid. İvaz (Silik).

Varak No: 9b
Hüküm No:39
Tarihi: (silik) Cumade'l- ula 1097
Konusu: Hacı Yusuf'un terekesi.
Medîne-i Rusçuk mahallâtından Kara Mustafâ mahallesi sükkânından olub bundan akdem tarîk-i hacda vefât iden el-Hâc Yusuf nâm müteveffânın verâseti zevce-i metrûkesi Neslihan bint-i Mehmed nâm hâtûn ile sulbi sagîr oğlu İbrâhîm'e münhasire olmağla tahrir olunub muhallefâttır zikr olunur.
Hurrire (silik) min Cumade'l- ula li-sene seb'a ve tis'in ve elf.

Hâne der mahalle-i mezbûre Kıymeti 13000	Bâğ der semt-i Bâcidârlık guruş dönüm 2 aded Kıymeti 3400	Müsta'mel Alaca kilim 2 aded Kıymeti 300	Köhne kebe 1 aded Kıymeti 50	Kebir güğüm 1 aded Kıymeti 300
Tabanca ma'a kapak 1 aded Kıymeti 170	Kapaksız kebir tencere 1 aded Kıymeti 250	Sağir tencere ma'a kapak 1 aded Kıymeti 100	Kahve ibriği 1 aded Kıymeti 60	Ak bakraç 1 aded Kıymeti 110
Fânûs bâkır 1 aded Kıymeti 850	Hoş tası 1 aded Kıymeti 40	Lengeri sahan 2 aded Kıymeti 100	Yahni sahanı 1 aded Kıymeti 70	Maşraba Nühâs 1 aded Kıymeti 50
Tencere kapağı	Havan 1 aded	Kara bakraç 1 aded	Heybe 1 aded	Alîşân ma'a demiri

1 aded Kıymeti 30	Kıymeti 130	Kıymeti 170	Kıymeti 40	1 aded Kıymeti 170
Sadak ma'a kavs ma'a tuhtî 1 aded Kıymeti 455	Müsta'mel Kırmızı çakşır 1 aded Kıymeti 200	Kıncı 2 aded Kıymeti 100	Nukûd esedi 182	Bi-hesâb-ı meblağ 30940

Cem'an Yekûn
50110
Minhe'l ihrâcât

Resm-i kısmet 1500	Kâtibiyye 197	Hüddamiyye 112	İhzariyye 60	Mihr-i mü'eccel 4000

Yekûn
5869
Sahhu'l-bâkî li'l taksim beyne'l verese
44.241

Hisset'üz-zevce 5530	Hissetü'l-ebeveyn 38711

Varak No: 9b
Hüküm No:40
Tarihi: 10 Cumade'l- ula 1097
Konusu: Hacı Osman'ın hibe ettiği mallarına dair hüccet
Medîne-i Rusçuk mahallâtından Kara Mustafâ mahallesi sükkânından el-Hâc Osman bin Mehmed meclis-i şer'-i hatîr-i lâzımü't-tevkirde işbû râfiü'l-kitâb Şahbaz nâm abd-i mukzî mahzarında ikrâr ve takrîr-i kelâm idüb hibe-i emtia sudûruna değin silk-i mülkümde münselik olan akçemden yüz esedi guruş ve mahal-i mezbûrda vâki' lede'l-ahali ve'l-cîrân mâlûme'l-hudûd hâne-i karhânesi havlusu ile ve Lom bâgâtında vâki' lede'l-ahâli ve'l-cîrân mâlume'l-hudûd bir buçuk dönüm mülk bâğımı ve bir kazgân-ı kebir ve bir ma'cûn tabesi ve medine-i mezbûre sukunda vâki' aşağı bakkâllar sırasında binâsı mülk bir kepenk mülk dükkanımı iki hânemi mezkûr Şahbaz'a hibe-i sâhihâ-yı şer'iyye ile hibe ve temlik ve tesellüm idüb mezbûr Şahbaz dâhi her birini vâhiden ba'de vâhiden meclis-i hibede ihbâ ve kabûl eyledi ba'de'l-yevm sâlifüz'z-zikr olanlar bi-cümle mülküdür her birini keyfe mâ yeşâ ve yuhtâr mutasarrıf olsun dedikde mukır-ı mezburun vech-i muharrer üzere câri olan ikrârını el-mukıru-lehü'l-mezbûr tasdîk ve kabûl idecek mâ hüve'l vâki bi't-taleb ketb olunub yed-i tâlibe def ve itâ olundu.
Hurrire fi'l yevmi'l aşer min Cumade'l- ula li-sene seb'a ve tis'in ve elf.
Şühûdü'l-Hâl
Mehmed Efendi ibn-i Mustafâ. el-Hâc Receb bin Mehmed. El-Hâc Mehmed Efendi ibn-i Ali. Ali Efendi el-İmâm. Hüseyin Efendi Kayyum-ı Cami-i suk. El-Hâc Mustafâ el-mü'ezzin. Ve Gayrühüm.

Varak No: 10a
Hüküm No:41
Tarihi: 10 Cumade'l- ula 1097
Konusu: Hacı Osman'ın Hihok adlı cariyesini itâk hücceti ve cariyeye 50 guruş vermesi.
Medîne-i Rusçuk mahallâtından Kara Mustafâ mahallesi sükkânından el-Hâc Osman bin Mehmed nâm kimesne meclis-i şer'-i hatîr-i lâzımü't-tevkirde kenduye rıkkıyetini mu'terife uzun boylu görk ela gözlü açık kaşlı sarışın rusiyü'l-asıl müsellemetü'l milliye işbû râfiü'l-kitâb Hihok nâm câriyesi mahzarında ikrâr ve takrîr-i kelâm idüb mevsûfe-i mezbûreyi hasb-i tallahü'l-azîm ve't-talebe'l-marazâtü'l-rabbi'r-rahîm malımdan tahrir ve itâk ve zümre-i harâyinat-i asliyata idrâc ve ilhâk eyledim ba'de'l-yevm mezbûre Hihok hârayinât-ı asliyât gibi hürre olsun üzerinde hakk-ı velâdan gayrı hakkım kalmadı dedikde gıbbe't-tasdîki'ş-şer bi't-taleb ketb olundukdan sonra mezbûr el-Hâc Osman mu'terifesi mezbûre Hihok malımdan elli esedi guruş hibe-i sâhihâ-yı şer'iyye ile hibe ve temlik ve tesellüm idüb ol-dahî meclis-i şer'i meblağ-ı mezkûr elli esedi guruşu ittihâb ve kabûl eyledi ba'de'l-yevm meblağ-ı mezkûr mülk-i mevcûdesidir keyfâ mâ yeşâ ve yuhtâr mutasarrıf olsun dediği bi't-taleb ketb olunub yed-i tâlibe def ve itâ olundu.
Hurrire fi'l yevmi'l aşer min Cumade'l- ula li-sene seb'a ve tis'in ve elf.
Şühûdü'l-Hâl
Mehmed Efendi ibn-i Mustafâ. el-Hâc Receb bin Mehmed. El-Hâc Mehmed Efendi ibn-i Ali. Ali Efendi el-İmâm. Hüseyin Efendi kayyum-ı Cami-i suk. Ve Gayrühüm.

Varak No: 10a
Hüküm No:42
Tarihi: 10 Cumade'l- ula 1097
Konusu: Hacı Osman'ın Emine adlı cariyesini itak hücceti ve cariyeye 50 guruş vermesi.
Medîne-i Rusçuk mahallâtından Kara Mustafâ mahallesi sükkânından el-Hâc Osman bin Mehmed nâm kimesne meclis-i şer'-i hatîr-i lâzımü't-tevkirde kenduye rıkkıyetini mu'terife olan görk ela gözlü açık kaşlı sarışın Acemü'l-asıl müsellemetü'l-milliye işbû râfiü'l-kitâb Emine nâm câriyesi mahzarında ikrâr ve takrîr-i kelâm idüb mevsûfe-i mezbûreyi hasb-i tallahü'l-azîm ve't-talebe'l-marazâtü'l-rabbi'r-rahîm malımdan tahrir ve tahrir ve itâk ve zümre-i harâyinat-i asliyata idrâc ve ilhâk eyledim ba'de'l-yevm mezbûre Emine zümre-i harâyinat-i asliyat gibi hürre olsun üzerinde hakk-ı velâdan gayrı hakkım kalmadı dedikde gıbbe't-tasdîki'ş-şer bi't-taleb ketb olundukdan sonra mezbûr el-Hâc Osman mutekası mezbûre Emine'ye elimden elli guruş ve bir beledî yorgan ve bir beledî yasdık hibe-i sâhihâ-yı şer'iyye ile hibe ve temlik ve tesellüm idüb ol-dahî meclis-i hibede meblağ-ı mezkûr elli esedi guruşu ve yorganı ve yastığı ittihâb ve kabz ve kabûl eyledi ba'de'l-yevm meblağ-ı mezkûr yorgan ve yastık mülk-ı mevhûbesidir keyfâ mâ yeşâ ve yuhtâr mutasarrıf olsun dedikde bi't-taleb ketb olunub yed-i tâlibe def ve itâ olundu.
Hurrire fi'l yevmi'l aşer min Cumade'l- ula li-sene seb'a ve tis'in ve elf.
Şühûdü'l-Hâl
Şâhidîn

Varak No: 10a
Hüküm No:43
Tarihi: 10 Cumade'l- ula 1097
Konusu: Hacı Osman'ın Gülistan adlı cariyenin itak hücceti.
Medîne-i Rusçuk mahallâtından Kara Mustafâ mahallesi sükkânından el-Hâc Osman bin Mehmed nâm muhassıl-ı kazâda kenduye rıkkıyetini mu'terife olan orta boylu görk ela gözlü açık kaşlı sarışın Rusiyu'l-asıl ve tutiyu'l-mille râfiü'l-kitâb Gülistan nâm câriyesi mahzarında ikrâr ve takrîr-i kelâm idüb mevsûfe-i mezkûreyi hasb-i tallahü'l-azîm ve't-talebe'l-marazâtü'l-rabbi'r-rahîm malımdan tahrîr ve itâk ve zümre-i harâyinat-i asliyata idrâc ve ilhâk eyledim ba'de'l-yevm mezkûre Gülistan harâyinat-i asliyat gibi hürre olsun üzerinde hakk-ı velâdan gayrı hakkım kalmadı dedikde gıbbe't-tasdîki'ş-şer mâ vakâ'a bi't-taleb ketb olunub yed-i tâlibe def ve itâ olundu.
Hurrire fi'l yevmi'l aşer min Cumade'l- ula li-sene seb'a ve tis'in ve elf.
Şühûdü'l-Hâl
Şâhidîn

Varak No: 10a
Hüküm No:44
Tarihi: 6 Rebi'ülâhır 1097
Konusu: Rusçuk kazası sâkinlerinin vergi toplanması ile ilgili kararlarına dair hüccet.
Medîne-i Rusçuk kazâsına tâbi karye-i Ablonova'dan Murtaza Beşe ve Mehmed Bey ve karye-i Kara Kocalı'dan Perviz oğlu ve karye-i Tirsinik'den Ahmed bin Turan ve karye-i Usturiçe'den Mehmed Sakallı ve Bicanku Veli ve karye-i Dümekle'den Tobre Görgücü ve Istancu Mihal ve karye-i Obretenik'den Hace oğlu İbrâhîm ve birâderi ve karye-i Brestoviçe'den Kara Murad ve karye-i İslepoli'den Ali ve İmami ve karye-i Day Hızır'dan Süleyman Hace ve karye-i Kara Mehmedilerden Veli Hace ve karye-i Çanakçılardan İbrâhîm Hace ve karye-i Belesne'den Receb Bey ve karye-i Kovancılardan Süleyman Hace ve karye-i Has Fakihlerden Hürrem ve Mihr-i Mah Sultan hâs karyelerinden Çernova nâm karyeden Hatip Mustafâ Çelebi ve Süleyman Çelebi el-mü'ezzin ve Pobuska zimmî ve Dimo zimmî ve Poporka zimmî ve Kuko zimmî ve karye-i Kadı'dan Tude zimmî ve Papas ve sâir mu'af ve gayr-ı muâf karye ahâlîleri bi-esmâhihim meclis-i şer'-i hatîr-i lâzımü't-tevkirde her biri takrîr-i kelâm ve baisü'l-merâm eyleyüb bâ-fermân-ı ali vâki' olan tekâlif-i araziyye ve şakkadan biz her birimiz şer'-i şerîfe gelüb hazır ve mevcûd olmadıkça medîne-i mezbûrede ayânından ve iş erlerinden bir ferd vâki olan tekâlifi (Silik) bizim rızâmız yokdur dediklerinde bu mahalle işâret olundu.
Hurrire fi'l yevmi's sâdis min şehr-i Rebi'ülâhır li-sene seb'a ve tis'in ve elf.
Şühûdü'l-Hâl
-

Varak No: 10b
Hüküm No:45
Tarihi: 2 Cemaziyelevvel 1097
Konusu: Hacı Abdullah Çelebi'nin terekesi
Medîne-i Rusçuk mahallâtından Arık Ramazan mahallesi sâkinlerinden olub bundan akdem tarîk-i hacda vefât iden el-Hâc Abdullah Çelebi'nin verâseti zevce-i metrûkesi

Hümayun bint-i Mehmed Efendi nâm hâtûn ile validesi 'Â'işe bint-i Kaya ve sulb-i sagîr oğlu Ramazan ve sulbiyye-i sagîre kızları 'Â'işe ve Ümmühaniye münhasıra olmağla müteveffâ-yı mezbûrun tahrir olunan muhallefâtıdır ki zikr olunur.
Hurrire fi'l yevmi's sâni min şehr-i Cemaziyelevvel li-sene seb'a ve tis'in ve elf.

Sagîrûn ve mezbûrun içün ta'yîn olunmuşdur

Menzil dâhiliyye ve hâriciyye der mahalle-i mezbûre Kıymet 42500	Sârı Bâyır nâm nâm mevzide bâğ dönüm 1 aded Kıymet 1500	Def'a Sârı bâyırda orta bağlarda bâğ dönüm 1,5 Kıymet 2500	Güğüm-i kebir 1 aded Kıymet 340	Tebe tepsi 1 aded Ümmühani'de Kıymet 60
Kahve ibrik 1 aded Kıymet 56	Ferâid ihrâmı 1 aded Kıymet 850	Yorgan 1 aded Kıymet 260	Cintiyân 1 aded Kıymet 71	Leğen ma'a ibrik 1 aded Kıymet 200
Baklavâ tepsi 1 aded Kıymet 30	Sîm kılıç 1 aded Kıymet 1140	Ocâk demiri ma'a balta 1 aded Kıymet 30	Köhne sârık 1 aded Kıymet 91	Bakraç-ı kebir 1 aded Kıymet 285
Buhurdân ma'a gülebdân 1 aded Kıymet 265	Beyaz kebe 1 aded Kıymet 186	Müşk 1 aded Kıymet 50	Alaca kilim 1 aded Kıymet 425	Lengeri sahan Fî 90 3 aded Kıymet 270
Def'a lengeri sahan 2 aded Kıymet 180	Def'a lenger 4 aded Kıymet 280	Kapaklı bakraç 1 aded Kıymet 96	Def'a Kapaklı bakraç 1 aded Kıymet 96	Tepe tepsi 1 aded Kıymet 75
Köhne sofra 1 aded Kıymet 23	Demir topus 1 aded Kıymet 85	Mai kilim-i cedid 1 aded Kıymet 1400	Yan keçesi 1 aded Kıymet 500	Yeşil kürk 1 aded Kıymet 1380
Def'a bakraç 1 aded Kıymet 146	Kazgân 1 Kıyye 8 Fî 90 Dirhem 100 Kıymet 740	Zâr yorgan 1 aded Kıymet 230	Kebir kaliçe 1 aded Kıymet 2000	Üzengî 1 aded Kıymet 56
Def'a ocâk	Tahta sandık	Haranî	Mai def'a	Def'a Tahta

demiri
1 aded
Kıymet
60

Beyaz ihrâm
1 aded
Kıymet
134

Beyaz sofra peşkirî
1 aded
Kıymet
95

Def'a yorgan
1 aded
Kıymet
180

Def'a lengeri
1 aded
Kıymet
92

Külünk
1aded
Kıymet
50

Yol tâbesi
1 aded
Kıymet
115

Köhne ham ve gem
1 aded
Kıymet
72

Def'a yasdık
1 aded
Kıymet
102

Câriye-i be-nâm-ı

1 aded
Kıymet
64

Kebir tencere ma'a kapak
1 aded
Kıymet
792

Def'a kebir tencere ma'a kapak
1 aded
Kıymet
360

Demir zincirler
Kıymet
70

Kebir lengeri
1 aded
Kıymet
150

Yasdık
1 aded
Kıymet
90

Köhne ibrik
1 aded
Kıymet
40

Cedid sarık
1 aded
Kıymet
286

Kebir kantar
1 aded
Kıymet
225

1 aded
Kıymet
272

Çapa
1 aded
Kıymet
140

Kapaklı tas
1 aded
Kıymet
122

Köhne kürk ma'a palâska
1 aded
Kıymet
8

Def'a lengeri-i kebir
1 aded
Kıymet
185

Def'a yorgan
1 aded
Kıymet
231

Köhne kebab şişi
1 aded
Kıymet 8

Kalay kumkuma
1 aded
Kıymet
80

Yeşil kavuk
1 aded
Kıymet
29

kilim
1 aded
Kıymet
1360

Tırnakop
1 aded
Kıymet
141

Köhne fânus
1 aded
Kıymet
47

Fincan kutusu Ma'a fincan
Kıymeti
20

Iskara
1 aded
Kıymet
82

Orta keçesi alaca
1 aded
Kıymet
1530

Def'a kebe
1 aded
Kıymet
105

Def'a kalay kumkuma
1 aded
Kıymet
90

Köhne bayrâk
1 aded
Kıymet
6

sandık
1 aded
Kıymet
70

Def'a alaca kilim
1 aded
Kıymet
114

Def'a balta
1 aded
Kıymet
42

Def'a tahta sandık
1 aded
Kıymet
50

Kâşık
18 aded
Kıymet
26

Def'a köhne kilim
1 aded
Kıymet
150

Beledî döşek
1 aded
Kıymet
400

Sandık
1 aded
Kıymet
46

Köhne çul
1 aded
Kıymet
5

Peymâne
1 aded
Kıymet
10200

Müteveffa-yı mezbûrun dükkânında ve hânında tahrir olunan attar esvabı ve dükkân nükûdu cümlesi meblağ 146860 Fî 170 bi-hesâb-ı esedi aded 864	Tarik-i hacdan refiki el-Hâc Murtaza getürüb vereseyetlerine teslüm eylediği meblağ 26860

Yekûn Meblağ
247670
Yalnız iki yük kırk yedi bin altı yüz yetmişi çürük akçedir.
Minhe'l ihrâcât

Resm-i kısmet Kıymet 5100	Kâtibiyye Kıymet 200	Hüddâmiyye Kıymet 200	Ücret Kıymet 200	Kalemiyye Kıymet 680
İhzâriyye Kıymet 100	Mihr-i mü'eccel-i müsbet Kıymet 20400	Düyun-ı müteferrika Kıymet 666		
Dellâliye Kıymet 340	Deyn-i müsbet Belgradi el-Hâc Mustafâ Kıymet 3400	Cem'an Meblağ 31282		

Sahhu'l-Bâkî
Li'l taksim beyne'l verese
Meblağ
216388

Hissetü'z-zevceti'l-merkûme Kıymet 27048	Hissetü'l-ümmü'l-mezbûre Kıymet 36064	Hissetü'l-ibni'l-merkûm Kıymet 76639	Hissetü'l-binti'l-merkûme Kıymet 38319
Hissetü'l-binti'l-merkûme Kıymet 38319	Bâkî meblağ 1		

Varak No: 11a
Hüküm No:46
Tarihi: 9 Cemaziyelevvel 1097

Konusu: Ayşe adlı kadının terekesi.

Medîne-i Rusçuk mahallâtından Arık Ramazan mahallesi sâkinlerinden olub bundan akdem müteveffât olan 'Â'işe nâm hâtûnun verâseti suduriyye-i kebire kızı Neslihan ve oğlunun oğlu Ramazan nâm sagîre ve oğlunun kızları Ümmühani ve 'Â'işe nâm sagîrelere münhasıra olmağın meteveffâ-yı mezbûrenin tahrir olunan muhâllefâtıdır ki zikr olundu hurrire fi'l yevmi'l 9 min şehr-i Cemaziyelevvel 1097.

Bakraç	Kapaksız	Yasdık	Meşin kese	Alhare entarî
1 aded	tencere	1 aded	1 aded	1 aded
Kıymet	1 aded	Kıymet	Kıymet	Kıymet
140	Kıymet	75	8	300
	65			
Sandâl	Sagîr minder	Siyâh şerit	Sepet	Güğüm
1 aded	Çârşabı	ma'a çâpraz	1 aded	1 aded
Kıymet	1 aded	1 aded	Kıymet	Kıymet
515	Kıymet	Kıymet	250	170
	36	44		
Yorgan	Minder	Yük perdesi	Kebîr tepsi	Def'a tepsi
1 aded	1 aded	1 aded	1 aded	1 aded
Kıymet	Kıymet	Kıymet	Kıymet	Kıymet
112	150	76	133	114
Yasdık	Minder	Maî muçine	Minder çârşebi	Def'a seped
1 aded	1 aded	1 aded	1 aded	1 aded
Kıymet	Kıymet	Kıymet	Kıymet	Kıymet
130	126	210	116	105
Lengerî	Hamam leğeni	Boğça	Havlu	Beledî yasdık
1 aded	1 aded	1 aded	1 aded	1 aded
Kıymet 244	Kıymet 231	Kıymet 23	Kıymet 12	Kıymet 101
Çârşeb	Yasdıklık bez	Dîpli sahan	Hamam tası	Tüfenk
1 aded	1 aded	2 aded	1 aded	1 aded
Kıymet	Kıymet	Kıymet	Kıymet	Kıymet
131	27	90	36	40
Yasdık	Köhne yasdık	Alaca boğça	Hamam	Hamam
1 aded	1 aded	yasdık	gömleği	çârşebi
Kıymet	Kıymet	1 aded	1 aded	1 aded
50	9	Kıymet	Kıymet	Kıymet
		17	200	91
Yasdık	Kızıl çubuk	Menkuş altın	Lengerî sahan	Köhne tencere
1 aded	çuka ferâce	Çift 1	3 aded	1 aded
Kıymet	1 aded	Kıymet	Kıymet	Kıymet
40	Kıymet	510	165	62
	1120			
Yasdık	Beledî döşek	Alaca kilim	Def'a boğça	Sofra peşkiri
1 aded	1 aded	1 aded	1 aded	1 aded
Kıymet	Kıymet	Kıymet	Kıymet	Kıymet
95	208	45	24	79
Bez top	Sîm dökme	Kilid	Hırdavat ve	Kapaklı sahan
1 aded	bakla	2 aded	İplik	1 aded

Kıymet
191

Tepsi
1 aded
Kıymet
79

Beyaz mendil
1 aded
Kıymet
48

Def'a bez top
1 aded
Kıymet
166

Bakraç
1 aded
Kıymet
31

Beyaz sade
1 aded
Kıymet
130

Yeşil atlas
1 aded
Kıymet
1021

Bakraç
1 aded
Kıymet
65

Sîm raht kuşak
1 aded
Kıymet
790

Def'a çârşeb
1 aded
Kıymet
133

Def'a bez top
1 aded
Kıymet

30 aded
Kıymet
208

Yorgan
1 aded
Kıymet
57

Alaca peşkir
1 aded
Kıymet
78

Def'a bez top
1 aded
Kıymet
172

Meksur
şam'dan
1 aded
Kıymet
20

Vezne
1 aded
Kıymet
20

Hamail kesesi
1 aded
Kıymet
5

Kilim
1 aded
Kıymet
335

Hamam tası
1 aded
Kıymet
60

Yorgan
1 aded
Kıymet
580

Altın yüzük
1 aded
Kıymet

Kıymet
61

Köhne kilim
1 aded
Kıymet
86

Bez top
1 aded
Kıymet
140

Tahta sandık
1 aded
Kıymet
180

Def'a çârşeb
1 aded
Kıymet
114

Sagîr yorgan
1 aded
Kıymet
60

Def'a bez top
1 aded
Kıymet
172

Gömlek
1 aded
Kıymet
158

Yasdık
1 aded
Kıymet
75

Burgu
1 aded
Kıymet
3

Kıymet
15

Döşek
1 aded
Kıymet
344

Yük perdesi
1 aded
Kıymet
77

Kırmızı köhne
ihrâm
1 aded
Kıymet
81

Leğen ma'a
ibrik
1 aded
Kıymet
351

Köhne yorgan
1 aded
Kıymet
72

Def'a bez nısf
1 aded
Kıymet
123

Def'a çârşeb
1 aded
Kıymet
117

Kilim
1 aded
Kıymet
327

(...)
Çift 1
Dirhem 33
Fî 13
Kıymet
416

Kıymet
131

Sarı keçe
1 aded
Kıymet
310

Çârşeb
1 aded
Kıymet
85

Yanı kulblu
1 aded
Kıymet
50

Beyaz
peştemâl
1 aded
Kıymet
65

Kilim
1 aded
Kıymet
230

Tâbe
1 aded
Kıymet
65

Def'a bez top
1 aded
Kıymet
161

Gömlek
büründük
1 aded
Kıymet
188

Sâc bağı
1 aded
Kıymet
760

172 60

Cem'an Yekûn Meblağ

Müteveffâ-yı mezbûrenin muhallefâtıdır zikr olunur	15514
Müteveffe-yi mezbûre 'Â'işe'nin oğlu Hâcı Abdullah Çelebi'ye intikâl iden südüs hissedir.	36064
	51578

Minhe'l-ihrâcât

Resm-i kısmet Kıymet 1530	Techîz ve tekfîn Kıymet 3061	Kâtibiyye Kıymet 55	Hüddâmiyye Kıymet 55	Ücret Kıymet 55
İhzâriyye Kıymet 70	Kalemiyye Kıymet 340	Dellâliye Kıymet 340	Cem'an meblağ 5505	

Sahhu'l-Bâkî
Li'l taksim beyne'l verese
Meblağ
46073

Hissetü'l-binti'l-mezbûre Neslihan Kıymet 23037	Hissetü'l-ibnü'l-ebeveyn-i Ramazan el-mezbûr Kıymet 11518	Hissetü'l binti'l-ibne't-i 'Â'işe el-mezbûre Kıymet 5759	Hissetü'l-binti'l-ibnü'l- Ümmühani el-mezbûre Kıymet 5759

Temmel kelâm fî hazel makam (...) ileyhi (...) ve tvcih İsmail el-fakî li-medîne-i Rusçuk Gaferahû.

Varak No: 11b
Hüküm No:47
Tarihi: 21 Rebi'ülâhır 1098
Konusu: Sivas sâkinlerinden Genç Ali Ağa'nın Hüseyin bölükbaşı'ya levent temin etmesine dair hüccet.
Fîl-asl vilâyet-i Anadolu'da vâki' medîne-i Sivas sükkânından Genç Ali Ağa ibn-i el-Hâc Mehmed nâm kimesne medîne-i Rusçuk'da meclis-i şer'-i hatîr-i lâzımü't-tevkirde devletlû sa'adetlû sadr-ı âlî hazretlerinin bölükbaşılarından işbû râfiü'l-kitâb Hüseyin bölükbaşı nâm kimesne mahzarında ikrâr-ı tâmm ve takrîr-i kelâm idüb hâlâ kırk nefer levendât tahrîr itmek üzere her bir neferi sekiz gurûş olmak üzere merkûm Hüseyin bölükbaşı medîne-i mezbûre Rusçuk'da bana üç yüz yirmi kıta esedi gurûşu def' ve teslîm idüb ben-dahi meblağ üç yüz yirmi esedi gurûşu yedimden ahz ü kabz eyledim ba'de'l-yevm meblağ-ı mezkûr üç yüz yirmi guruşdan mezbûr Hüseyin bölükbaşının zimmetinde bir akçe ve bir habbem kalmayub zikr olunan kırk nefer levendâtı tahrîr itmeği taahüd eyledim dedikde gıbbe't-tasdîki'ş-şer mâ vakâ'a bi't-taleb ketb olundu.

Hurrire fi'l yevmi'l hâdî ve'l ışrîn min şehr-i Rebi'ülâhır li-sene semân ve tis'in ve elf. Mîn hicreti fi lehü'l-ferdü'ş-şeref (...).

Şühûdü'l-Hâl

Fahrü'l-akrân Abdi Ağa. Es-Seyyid Ali Çelebi (...). Mustafâ Bey. Osman Bölükbaşı. Mehmed bin Abdullah. El-Hâc Receb. El-Hâc Mustafâ. Şaban bin Abdülgaffar Ve Gayrühüm mine'l-huzzar.

Varak No: 11b
Hüküm No:48
Tarihi: 12 Safer 1098
Konusu: İştira mübaşiri Mustafâ Bey'in hadd-i sirkat i'lâmı

Hâlâ iştirâ mübaşiri olan umdetü'l-emâcid ve'l-ekârim bâ'isü'l-haze'l-kitâb Mustafâ Bey tarafından vech-i atiyyü'l-zikri da'vâya vekil-i şer'isi olan İbrâhîm Çelebi bin Hüseyin nâm kimesne meclis-i şer'-i hatîr-i lâzımü't-tevkirde medîne-i Rusçuk mahalâtından Faik mahallesi sükkânından Ahmed bin Kara Mustafâ nâm kimesne mahzarında bi'l-vekâle üzerine da'vâ ve takrîr-i kelâm idüb mezbûr Ahmed müvekkilim mûmâ ileyhîn hizmetinde olub târîh-i kitâbdan dört gün mukaddem kebir tahta sanduk içinden mezbûr Ahmed üç yüz seksen beş guruşu ve şerîfî altunu bir beyaz kîse ile alub karındâşı hâzır-ı bi'l-meclis Hüseyin nâm sagîre verub ol-dâhi valideleri işbû hâzıretü'n bi'l-meclis 'Â'işe nâm hâtûna virmekle mezkûre 'Â'işe Hâtûn zikr olunan şerîfi altunları oğlu merkûm Hüseyinin yedinden aldığı müslimin huzûrunda ikrâr dahi eyledi husûs-ı mezbûr merkûm Ahmed ile vâlidesi mezbûre 'Â'işe Hâtûndan sual olunub alıverilmesi matlubumdur dedikde gıbbe's-suâl evvela mezbûr Ahmed cevabında fî'l-hakîka ben müvekkil-i mûmâ ileyhin hizmetinde iken zikr olunan odası içinde mârü'z-zikr tahta sandûk açık kalub sandûk içinden vekîl-i mezbûr iddia eylediği üç yüz seksen beş aded şerîfi altunu alub karındâşım mezbûr Hüseyin'in yedine verüb ol-dahî vâlidem mezbûre 'Â'işe Hâtûn'un yedine verdi deyu zikr olunan üç yüz seksen beş şerîfi altunları aldığını bi-tav'ıhî ikrâr ve itirâf eyledikden sonra mezbûre 'Â'işe Hâtûn ile mezbûr Hüseyin husus-ı mezbûr sual olundukda bi'l-külliye inkâr idecek vekîl-i mezbûr İbrâhîm Çelebi'den müddeâsını mübeyyin beyyine taleb olundukda udûl-ı müsliminden Recep Ağalar Hâcı Hasan ve Rusçuk kapûdânı Ali Ağalar Mehmed Bey nâm kimesneler li-ecli'ş-şehâde meclis-i şer'a hâzırân olub istişhâd olunduklarından fî'l-vâki mezbûre 'Â'işe meblağ-ı mezbûr üç yüz seksen beş şerîfi altunı oğlum mezbûr Ahmed'im beyaz kise ile getürüb bana teslim ben dahi yedinden ahz ü kabz idüb hâlâ zikr olunan üç yüz seksen beş şerîfi altun bendedir deyu bi-tav'ıhâ bizim huzûrumuzda ikrâr ve zîr-i iştişhâd eyledi biz bu husûsa bu veche üzere şâhidleriz ve şehâdet dahî ideriz deyü her biri edâ-yı şehâdet eylediklerinde ba'd-ı riayete şerâitü'l-kabûlde şehâdetleri hıyn-ı kabulde vâkı'a olmağın mâ vakâ'a bi't-taleb ketb olundu.

Hurrire fi'l yevmi's-sani aşer min Saferü'l-hayr li-sene semân ve tis'in ve elf.

Şühûdü'l-Hâl

Fahrü'l-akrân Arslan Ağa. Çavuş zaim el-Hâc Mustafâ Ağa. Süleyman Efendi Yergöğülü. Mustafâ Efendi Yergöğülü. Hasan Efendi Yergöğülü. Ömer Ağa bin Sinan. El-Hâc Mustafâ bin Mehmed. Salih (silik). Hüseyin Ağa voyvoda. Ali Çelebi bin Piyale. El-Hâc Ebubekir. Şaban bin Recep ve'l-gayr.

Varak No: 12a
Hüküm No:49
Tarihi: 18 Şaban 1098
Konusu: İbrâhîm Hoca'nın karısı Fatma'nın gece evinde ırzına geçilme teşebbüsüne dair i'lâm.
Medîne-i Rusçuk kazâsına tâbi' Obretenik nâm karye sükkânından İbrâhîm Hoca ibn-i Ali nâm kimesne hâlâ Niğbolu sancâğı mütesellimi İbrâhîm Ağa tarafından mübaşir ta'yîn olunan Osman Ağa ma'rifetiyle karye-i mezbûre ahalisinden işbû râfiü'l-kitâb Murad Bey ve Muslî bin Şaban ve Ahmed bin Abdullah nâm kimesneleri meclis-i şer'a ihzâr ve muvâcehelerinde üzerlerine da'vâ ve takrîr-i kelâm idüb mezbûrun Murad Bey ve Muslî ve Ahmed târîh-i kitâbdan bir buçuk ay mukaddem karye-i mezbûre ahalisinden hevasına tâbi bir nice kimesneler ile gece içinde kapûya gelüb fîl-i şeni kasdıyla işbû meclis-i şer'a hâzır olan zevce-i menkûhem Fatma bint-i Abdullah nâm hâtûnu tahvîf idüb ol havf ve haşyetten nâşi zevcem merkûme Fatma Hâtûn'dan sa'ra vâki' olmuşdur husus-ı mezbûr mübaşir-i merkûm ma'rifetiyle ve mezbûrdan sual olunub mevcûb-ı şer'iyyesi icrâ ve ihkâk-ı hakk olmak matlubumdur dedikde gıbbe's-sual ve akîbü'l-inkâr müddeî-i mezbûr İbrâhîm Hoca'dan müddeâsına mübeyyin beyyine taleb olundukda ityân-ı beyyineden bi'l-külliye ihzâr ve acz idüb istihlâf itmeğin ve mezbûrûn Murad Bey ve Muslî ve Ahmed'e müddei-i mezbûrun târîh-i mezbûrda gice ile fîl-i şeni kasdıyla menzil-i kapûsuna varup zevcesi merkûme Fatma Hâtûn'u tahvîf itmediklerine yemin teklîf olundukda anlar dahi ala-vefki's-sual yemin billahü'l-aliyyü'l-ala eylediklerinde müddei-i mezbûr İbrâhîm Hoca bilâ-vech-i şer-i muarazadan men-i birle mâ vakâ'a bi't-taleb ketb olundu.
Hurrire fi'l yevmi's-sani ve aşer min Şabanü'l-muazzam li-sene semân ve tis'in ve elf.
Şühûdü'l-Hâl
Abdülkadir Ağa zabit-i karye-i mezbûre. Mehmed Efendi bin Abdülhalim. Abdullah Efendi el-İmam. Es-Seyyid Mehmed Çelebi an mahalle-i Kara Mustafâ. Dellâl başı Hasan Baba. El-Hâc Süleyman bin Ali. Abdullah bin Mehmed el-Muhzır. Şaban bin Receb el-Muhzır.

Varak No: 12a
Hüküm No:50
Tarihi: 2 Zilhicce 1099
Konusu: Salih Beşe'nin oğlu Nurullah adlı maktulun keşfi i'lâmı.
Fi'l-asl İlok sükkânından olub hâlâ medîne-i Rusçuk'da ala-tarîkü'l-müsafire mütevattın olan işbû bâisü'l-kitâb Salih Beşe ibn-i Cafer nâm kimesne meclis-i şer'-i hatîr-i lâzımü't-tevkirde takrîr-i kelâm ve ta'bîr-i-anil-kirâm idüb sulbi kebir oğlum Nurullah nâm kimesneyi târîh-i kitâbdan bir gün mukaddem medîne-i mezbûre karyemizde vâki' Çelebi Efendi damadı demekle şehir Ahmed Ağa nâm kimesnenin çiftliğinde penpal ta'bîr olunur alet-i carihâ ile kıyı gelen üst tarafına ve sağ kaşının üstüne soba ta'bîr olunur alet ile darb ve harb olunub ve ol harbden kendi hanımda vefât itmekle kıbel-i şer mutaharrerdir üzerine varup keşf ve tahrir olunması matlûbumdur dedikde taraf-ı şer'iden Mevlana fahrü'l-müderrisîn Ahmed Efendi ve hüddam-ı mahkemeden muhzır Abbas irsâl olunduklarında anlar dahi zeyl-i vesikâda muharrerü'l-esâmi olan müslimîn ile hâne-i mezbûrede maktu-yı mezbûrun üzerine

vârûb ve vücud-ı keşf ve nazar eylediklerinde fî'l-hakîka göbeğinin üst canibine penpal ta'bîr olunur alet-i cariha ile ve sağ kaşının üstüne soba ta'bîr olunur alet ile harb ve darb olunduğu muâyene ve müşâhede eylediklerinden sonra hakikat hâlî Mevlana-yı mezbûr tahrir ba'dehû-ma'an ba's olan muhzır Abbas ile meclis-i şer'a gelüb ala-vukû'a inhâ ve takrîr itmeğin mâ vakâ'a bi't-taleb ketb olundu.
Fi'l yevmi's sabi min Zilhiccetü'ş- şerîfe li-sene tis'a ve tis'in ve elf.

Şühûdü'l-Hâl

Serdar Hasan Ağa. Halîl Beşe ibn-i Mehmed. Nalbant Ali Beşe. Mustafâ bin Recep. Mehmed Beşe tabi-i serdâr. Muhzır Şaban ve'l-gayr.

Varak No: 12b
Hüküm No:51
Tarihi: 3 Zilhicce 1099
Konusu: Vidin tarafına giderken suda boğulan Bulgar aHalîlerinin beytü'l mal kassamı

Engürüs sefaretinde olan Ordu-yı hümâyûnda asker-i İslâma bi'l-fîl defterdâr olan Mehmed Efendi tarafından Hasan Ağa kulları yediyle vârid olan fermân-ı şerîf vâcibü'l-ittibâın mefhûm-ı-latifinde sefîneler ile Vidin tarafına revâne olan ahali-i Bulgar ve sâirlerinden bilâ-vâris-i ma'rûf fevt olanların ve suda gark olanların ve esir olanların emvâl ve erzâkları iskelelerde tecessüs olunub miri içün cem' ve tahsîl oluna deyü buyrulmağın asker-i İslâma serasker olan devletlû ve sa'adetlû Osman Paşa hazretleri taraflarından mübâşir taayyün buyrulan Ömer Ağa ve ikinci cemâ'atin çorbacısı el-Hâc Ali Ağa ve defterdârı mûmâ ileyh tarafından gelen merkûm Hasan Ağa ma'rifetleri ile medîne-i Rusçuk iskelesine nüzûl iden sefîneler tecessüs olundukda sefînelerden beytü'l-mâl olmak üzere ahz ü kabz eyledikleri eşyânın müfredât defteridir ki ber-vech-i atiyyü'l-zikr olunur.
Tahriren fî'l yevmi's-sâlis min Zilhiccetü'ş-şerîfe li-sene tis'a ve tis'in ve elf.

	Yorgan Pâre 120	Yasdık Pâre 12	Bez yasdık Pâre 29	Selanik döşemesi Pâre 281
Çerke Pâre 30	Yasdık Pâre 21	Alaca kilim Pâre 27	Yorgan Pâre 10	Kebe Pâre 12
Mai velence Pâre 41	Kebe Pâre 42	Döşek Pâre 52	Burusa yasdık Pâre 20	Tepsi Pâre 50
Kebir kutu 2 aded Pâre 15	El ibriği Pâre 19	Lengeri Pâre 51	Şam'dan Pâre 15	Yasdık Pâre 20
Penbe Pâre 2	Ketân Pâre 21	Havân Pâre 5	Sahan ma'a kapak Pâre 89	Sahan 5 aded Pâre 61
Fincan tebsi 1 aded Pâre	Tepsi 2 aded Pâre	Hamam leğeni Pâre 42	İbrîk Pâre 41	Tepsi Pâre 16

14	17			
Tencere	Lengeri	İbrîk	Sahan	Lengeri
Pâre	3 aded	1 aded	1 aded	1 aded
90	Pâre	Pâre	Pâre	Pâre
	26	5	31	11
Gülab şişe	Kepçe	Kevgir kapak	Kantar	Leğen kapağı
1 aded	1 aded	1 aded	1 aded	1 aded
Pâre	Pâre	Pâre	Pâre	Pâre
11	4	6	16	14
Hurda demiri	Çûka parçaları	Harem sandık	Kitâb	Harar
1 aded	1 aded	1 aded	Pâre	2 aded
Pâre	Pâre	Pâre	6	Pâre
18	7	10		7
Kürk parçası	Hâliçe	Mâi döşeme	Yasdık	Çuval
Pâre	Pâre	orta	3 aded	1 aded
6	100	Pâre	Pâre	Pâre
		36	36	2
Yorgan	Yasdık	Tabak	Döşek	Yapâğı
1 aded	4 aded	Pâre	2 aded	2 aded
Pâre	Pâre	16	Pâre	Pâre
41	51		31	10
Mâi ihrâm	Minder	Kebe	Tepsi	Havân
Pâre	Pâre	Pâre	2 aded	Pâre
10	8	112	Pâre	60
			41	
Tepsi	Seccade	İbrîk	Şiş	Şam'dan
Pâre	Pâre	Pâre	2 aded	2 aded
6	40	9	Pâre	Pâre
			8	10
Havân	Kara kılıç 1	Fincan	Bez (silik)	Fincan kutusu
2 aded	aded	Pâre	Pâre	Pâre
Pâre	Pâre	5	8	2
51	21			
(...)	Güğüm	Yasdık	Sofa	Leğen
Pâre	Pâre	Pâre	Pâre	Pâre
6	20	11	16	11
		Sayfa no: (13-a)		
Kevgir	Sahan	Sahan	Tencere	Lengerî
Pâre	Pâre	6 aded	Pâre	Pâre
9	36	Pâre 210	90	60
Fincan tebsi	Tas	Haranî	Kapâk	Sandık
Pâre	Pâre	Pâre	Pâre	Pâre
17	36	78	8	27

Seped
2 aded
Pâre 27

İmâdü'l-İslâm
1 aded
Pâre
88

Selanik orta
Pâre
110

Döşek
1 aded
Pâre
61

Abâ döşek
1 aded
Pâre
10

Tabe
1 aded
Pâre
30

Tepsi
2 aded
Pâre
21

Tas
Pâre
26

Çuval
1 aded
Pâre
9

Yasdık
2 aded
Pâre 30

Kilim
1 aded
Pâre
45

Bakraç

Tahta sandık
Pâre
6

Hamail
Pâre
3

Seccade
1 aded
Pâre
51

Yasdık
5 aded
Pâre
67

Hançer tığı
1 aded
Pâre
1

Sahan
2 aded
Pâre
21

Tencere
1 aded
Pâre
50

Tas
2 aded
Pâre
48

Hurdavât
1 aded
Pâre
3

Velense
2 aded
Pâre 9

Kevgir
1 aded
Pâre
8

Kevgir

Demir hurda
Pâre
4

Güğüm
Pâre
70

Kilim
1 aded
Pâre
30

Kilim
1 aded
Pâre
16

Bez torba
Pâre
2

Leğen ma'a ibrik
1 aded
Pâre
110

Bakraç
1 aded
Pâre
20

Yâğ kapâğı
1 aded
Pâre
12

Kitab-ı Muhammediye
1 aded
Pâre
45

Velense
1 aded
Pâre 10

Kûşâk
1 aded
Pâre
10

Fincan

Seped
1 aded
Pâre 7

Yorgan
1 aded
Pâre
27

Yasdık
2 aded
Pâre
16

Hoşne
2 aded
Pâre
11

Demir tabe
1 aded
Pâre
7

Sahan
9 aded
Pâre
112

Tencere
1 aded
Pâre
40

Ayine
1 aded
Pâre
6

Haliçe
1 aded
Pâre
91

Çerke
1 aded
Pâre 4

Lengerî
2 aded
Pâre
16

Tas

Kâşık
Pâre
21

Haliçe
Pâre
60

Kebe
2 aded
Pâre
16

Fincan
4 aded
Pâre
6

Bakraç
1 aded
Pâre
4

Lengerî
4 aded
Pâre
7

Kumkuma
1 aded
Pâre
20

Mecmua
1 aded
Pâre
7

Velence
1 aded
Pâre 29

Tebsî
1 aded
Pâre
30

Kahve ibriği
1 aded
Pâre
20

Kepçe

1 aded
Pâre
5
Tebsî
1 aded
Pâre
8
Döşek
1 aded
Pâre
6
Hâliçe
1 aded
Pâre
200
Kılıç
1 aded
Pâre
15
Minder
1 aded
Pâre
7

Kantar
1 aded
Pâre
41

Peşkîr
1 aded
Pâre
30
Lengerî
2 aded
Pâre
50

Lengerî
5 aded
Pâre
38

Tas
2 aded
Pâre
21

1 aded
Pâre
12
Mâşa ve hırdavat
Pâre
13
Hâliçe
1 aded
Pâre
72
Selanik yanı
3 aded
Pâre
105
Kilim
1 aded
Pâre
70
Yorgan
1 aded
Pâre
151

Tencere
1 aded
Pâre
41

Leğen ibrik
1 aded
Pâre
78
Sahan ma'a kapâk
5 aded
Pâre
162
Lengerî ma'a kapâk
1 aded
Pâre
21
Tas
4 aded
Pâre
31

1 aded
Pâre
6
Sini
3 aded
Pâre
216
Döşek
2 aded
Pâre
21
Kilim
2 aded
Pâre
120
Bez
Pâre
8

Güğüm yağıyla
1 aded
Pâre
56
Kürk
1 aded
Pâre
17

El tâbe
1 aded
Pâre
71
Şam'dan
1 aded
Pâre
50

Güğüm
1 aded
Pâre
56

Tencere
1 aded
Pâre
20

3 aded
Pâre
28
Yasdık
1 aded
Pâre
6
Mâi ihrâm
1 aded
Pâre
6
Yasdık
2 aded
Pâre
18
Kebe
Pâre
20

Yorgan
1 aded
Pâre
121

Yeşil çuka ferâce
1 aded
Pâre
212
Tâbe
1 aded
Pâre
41
Kahve ibriği
1 aded
Pâre
16

Leğen
1 aded
Pâre
60

İbrik
1 aded
Pâre
27

1 aded
Pâre
6
Yorgan
1 aded
Pâre
90
Selanik döşemesi
Pâre
200
Minder
2 aded
Pâre
30
Selanik orta
2 aded
Pâre
141
Sandık
1 aded
Pâre
5

Yasdık
2 aded
Pâre
6

Güğüm
1 aded
Pâre
56
Sahan
1 aded
Pâre
21

İbrik
1 aded
Pâre
60

Sahan ma'a kapâk
6 aded
Pâre 166

Tas 1 aded Pâre 30	Leğen 1 aded Pâre 9	Kepçe 1 aded Pâre 12	Tebsî 2 aded Pâre 121	Tebsî 3 aded Pâre 210
Bulgur Pâre 30	Fincan 1 aded Pâre 21	Çuka parçası 1 aded Pâre 20	Serpûş 1 aded Pâre 21	Hırdavat Pâre 2
Def'a hırdavat 1 aded Pâre 11	(silik)	**Sayfa No: (13-b)** İplik Pâre 10	Makras 1 aded Pâre 5	Kantar 1 aded Pâre 5
Balta 1 aded Pâre 6	Hırdavat 1 aded Pâre 2	Çuval 1 aded Pâre 15	Müşk 1 aded Pâre 20	Çuka 1 aded Pâre 50
Yasdık Pâre 71	Sîm raht 1 aded Pâre 120	Def'a yasdık 1 aded Pâre 67	İbrîk Pâre 10	Fenâr 1 aded Pâre 11
Fincan kutusu 1 aded Pâre 6	Fincan tâbağı 1 aded Pâre 11	Sefîne ber-iştirâk 1 aded Pâre 792	Def'a ber-iştirâk 1 aded Pâre 671	

Sefîneler bahâsı
Pâre
Yekûn
1463
Cem'an Yekûn Pâre
8291 ba'de'l-ihrâc es-sefineteyn

Varak No: 13b
Hüküm No:52
Tarihi:3 Zilka'de 1099
Konusu: Hasan Efendi'nin kâîm-makam tayin edilmesi hakkında emir
Umdetü's-sadâtü'l-kirâm es-Seyyid Hasan Efendi dame şeref-i siyadete tahiyyât-ı safiyye ve teslimât-ı vâfiyyetü'l-hafiyle inhâ olunur ki ancak Rusçuk kazâsında mevcûd olan sâdât-ı kirâm üzerlerine tarafımızdan seni kâîm-makâm nasb etmişizdir gerekdir ki sahîhü'n-neseb oldukları meşhûr ve mütebeyyin olanlara ikrâm ve ihtirâm idüb ta'bîr-i vech-i şer'i emvâl ve arazlarına taarruz ve te'addîden tehâşî ve ihtirâz üzere olub bî-hasbü'l-kazâ ihzâr ve te'dîb ve habz ve tahsîl-i hukûk-ı şer'iyye-i sâbitede hükkâma müdâhile ittirmeyüb bizzat siz tasaddi idüb ve teşeyyüdü zâhir ve

kâdî hücceti ve kâîm-makâmlar temessükü ile dahil olanları ve beyne'n-nas şedîd ile müttehîm olanları ve kâdîlar imzâsıyla yedinde hüccet-i siyâdet sureti olanları yeşil alâmet isti'mâlinden mütevezzi idüb eğer ittia-ı sıhhat-i neseb iderler ise gelüb huzûrumuzda isbât itmeğiçün tenbîh-i beliğ idüb bu husûslarda muhâlefet idenleri muktezâ-yı şer'-i mutahhar üzere te'dîb ve ta'zîrde ihmâl ve müsâmaha itmeyüb bu vecebet sıyanetühümâ mürâ'ât-ı fâhire fî'd-dünya ve'l ahire sa'âdât ve müsevvebât-ı mütevâfire olduğuna binâen kemâl-i mertebe takayyüd-i tâmm ve mezîd-i ihtiyât ve ihtimâm idesiz ve's-selâm.
Hurrire fî yevmi's-salis min Zilka'detü'ş-şerîfe li-sene tis'a ve tis'in ve elf.
Men tâbe ilmen ve amelen kad nâle külle mâ ennelen mâlenAbdurrahman el-Hüsnü
Ve suret-i fi'd tasi Zi'l hüccetü'ş-şerife fi't-tarih el-mezbûr.

Varak No: 13b
Hüküm No:53
Tarihi: 5 Cemâzıyelevvel 1099
Konusu: Tekâ'üdlük ulufesi alımı ile ilgili berat.
Sebeb-i şerîf-i alişân-ı sultâni tuğrayı hâliyâ taht-ı al-i baht-ı Osmanî Osmanî üzere culüs-ı hümayûn sa'adet-makrûn vâki' olmağla umuma tecdîd-i berevât olunmak fermân-ı âlîşânım olmağın bundan akdem ulûfeciyân-ı yesâr cemâ'atinden olub Rusçuk gümrüğü mukâta'ası malından almak üzere yevmi altı akçeye mütekâ'id ulûfesine mutasarrıf olan işbû dârende-i fermân-ı hümâyûn-ı meserret-mekrûn hâkânî Abdullah Mehmed Rusçuk yedinde olan atîk-i berâtı getürüb tecdîd olunmak bâbında inâyet-i ricâ itmeğin hakkında mezîd-i inâyet pâdişâhım zuhûre getürüb mezbûrun atîk berâtı mûcebince bîn doksân dokûz Muharremü'l-haramın ikinci gününden müceddiden bu berât-ı hümâyûnu virdim ve buyurdum ki mezbûr varup vech-i meşrûh üzere ta'yîn olunan yevmi altı akçe tekâ'ud ulûfesini alub sâbık üzere Rusçuk gümrüğü mukâta'ası mâlından emin olanlar yedinden alub mutasarrıf olursam berât-ı mukâta'a-yı mezbûre emini yedinden teslîm-i hazine oluna şöyle bilesiz alâmet-i şerîfe i'timâd kılasız.
Tahriren fî'l-yevmi'l-hâmis Cemâzıyelevvel li-sene tis'a ve tis'in ve elf.
Be- makam-ı Konstantiniyye
Vasale ileyna fî 15 muharremü'ş-şerîf 1099

Varak No: 14a
Hüküm No:54
Tarihi: 27 Şaban 1099
Konusu: İhtisab-ı ihzâriyyenin toplanması hakkında berat
Vech-i tahrîr-i hurûf ve sebeb-i testîr-i sunûf budur ki berât-ı pâdişâhîyle mutasarrıf olduğum Rusçuk ihtisâb-i ihzâriyyesi işbû bin yüz senesi muharremi gurresinden bir sene tamâmına dek vâki' olan cüzi ve külli evâîdlerin (?) kaza-yı mezbûrda sâkin es-Seyyîd Mehmed Çelebi nâm kimesne yalnız yüz elli guruş derûhde ve iltizâm idüb meblâğ-ı mezkûrun tamâma yedinden alub kabz idüb ve ihtisâb-ı ihzâriyye sene-i sâbıkâlarda minvâl üzere zabt ve tasarruf ola gelmiş ise sene-i mezbûre mahsûb olmak üzere mûmâ ileyh es-Seyyîd Mehmed Çelebi dahî minvâl-i meşrûh üzere zabt ve tasarruf idüb taraf-ı ahardan kimesne müdâhele eylemeye deyü işbû tezkere verildi.
Tahriren fî'l-yevmi's-sâbi ve'l-ışrin min şehr-i Şâbân li-sene 1099

El-fakîr İbrâhîm
Mutasarrıf-ı ihtisâb-ı mezbûre

Varak No: 14a
Hüküm No:55
Tarihi: 20 Şevval 1097
Konusu: Koyun satın alınması ve nakli hakkında fermân-ı âli
Mefâhirü'l-kudât ve'l-hükkâm ma'denü'l fezâîl ve'l-kelâm Niğbolu Sancağında vâki' olan hâliyâ kâdîlar zîde-fazlühu ve mefâhirü'l-emâsil ve'l-akrân kethüda yerî ve yenîçerî serdârı ve ayân-ı vilâyet iş erleri zîde-kadrühum tevki'-i refi'-i hümâyûn vâsıl olacak ma'lûm ola ki işbû sene-i mübârekde cenâb-ı hilâfet-maîm üzere kışlâsında kışlâmak mukarrer ve muhakkak olub matbah-ı âmirime ve dergâh-ı mu'allam yenîçerîlerinin meydânlarıçün ve ta'yinât sâire içün ziyâde koyun iştirâ ve tedârik olunmak lâzım ve mühim olmağla imdi senet-i sâbıkâda olageldiği üzere livâ-yı mezbûrede vâki' kâdîlıklardan her bir re's yüz yirmi beşer sâğ akçeye olmak üzere irsâl olunan mühürlü ve nişanlû mevkûfât defter-i sûretinde tasrîh olunduğu vech üzere dört bin adet semîz ve dinç koyun iştirâ ve mübâşir varduğu sâat tedârik ve bir gün evvel Edirne'ye getürüb ve kabzına me'mûr olan teslîm ittikde temessük olub ve mevkûfât defterlerine kayd ittirüb itmâm-ı hidmet eylemeniz bâbında fermân-ı âlîşânım sâdır olmuşdur. Buyurdum ki hüküm-i şerîfimle vârdıkda bu bâbda sâdır olan emr üzere amel idüb dahî livâ-yı mezbûrede vâki' kâdîlıklardan Edirne kışlâğıçün iştirâsı fermânım olan dört bin merâis koyun mu'âf ve gayr-ı mu'âf dâhil olmak üzere gönderilen mühürlü ve nişanlû mevkûfât defteri mûcebince ale's-seviye tevzî' ve iştirâ ve tedârik ve bir gün evvel Edirne'ye nakl ve kabzına me'mûr oluna teslîm ittirüb ve temessük alûb mevkûfât defterlerine kayd ittirdesiz ve hıyn-i teslîmde her bir re's koyuna taayyün olunan yüz yirmi beşer sâğ akçe bahâları kabzına me'mûr olan kasâb başı zîde-mecidühu yedinden ashâbına tamâma verulur bilmiş olasız ana göre ihtimâm üzere olub vech-i meşrûh üzere olan emrimi yerine getiresiz şöyle bilesiz alâmet-i şerîfe i'timâd kılasız.
Tahriren fî'l-yevmi'l-ışrîn min Şevvâlü'l-mükerrem li-sene seb'a ve tis'in ve elf.
Be makâm-ı Konstantiniyye el-mahrûse
Vasale ileyna ve sicil fî'l-yevmi'l-hâmis aşer min Zi'l-hiccetü'ş-şerîfe 1099
Kazâ-yı Rusçuk ağnam
Aded
450

Varak No: 14b
Hüküm No:56
Tarihi: 14 Zilhicce 1099
Konusu: Hüseyin Ağa'ya verilen tevzi' defteri
Taraf-ı saltanat-ı aliyyeden fahrü'l-emâsil ve'l-akrân el-Hâc Hüseyin Ağa yediyle vârid olan fermân-ı şerîf vâcibü'l-ittibâın mefhûmu'l-latîfinde işbû sene-i mübârekde Edirne kışlâsında matbah-ı âmire ve dergâh-ı mu'alla yenîçerîlerinin meydânları ve sâir tâyinâtlar içün koyun tedâriki ziyâde lâzım olmağla her bir re'sine taraf-ı mîriden yüz yirmi Beşer akçe verilmek üzere Niğbolu Sancağı'nda vâki' kazâlardan irsâl olunan mühürlü ve nişânlû mevkûfât defteri sûretinde ta'yîn ve tasrîh olunduğu üzere dört bîn aded koyun iştirâ ve mübâşîr–i mezbûr vardığı sâ'at tedârik ve bir gün evvel

Edirne'ye getürüb kabzına me'mûr olan teslîm verdiğine temessük alasız deyü buyrulmağın emsâl medîne-i Rusçuk kazâsı aHalîleri ba-cem'ihim meclis-i şer-i şerîfe da'vet olunub ve mahzarlarında feth ve kırâat olundukdan sonra mevkûfât defterinde ta'yîn ve tasrîh olunduğu üzere Rusçuk kazâsından dört yüz elli aded koyun tedârîk ve Edirne'ye irsâl ve isâl kabzına me'mûr olana teslîmi ber-muceb-i emr-i âlî lâzım geldikde lakin kazâ-yı mezbûrdan ol-mikdâr koyun iştirâ olunub mahaline irsâl ve îsâli re'âya üzerlerine ziyâde müteâssir olmağın cümle ma'rifetiyle bir seneden mâ'ada beher re'sine câmi-yi mezbûr el-Hâc Hüseyin Ağa'ya bir buçuk esedi guruşu dahî verilmeye taahüd eylediklerinden sonra zikr olunan dört yüz elli aded ganemin kıymetlerinden müçtemî olan altı yüz yetmiş beş kıt'a esedi guruşun kazâ-yı mezbûre tâbi Mihr-i Mah Sultan Evkâf karyelerinin yedi hissede bir hisse kendiye isâbet iden doksan altı buçuk guruşu ihrâc olundukdan sonra bâki kalan beş yüz yetmiş sekiz buçuk guruşu kazâ-yı mezbûrun mu'âf ve gayr-ı mu'âf mevcûd iki yüz sekiz tevzi' hânelerinin her bir hânelerine tevzi' ve taksîm olunmak lâzım gelmekle cümle muvâcehesinde hesâb ve taksîm olundukda her bir mevcûd hâneye ikişer guruş üçer rub dörder cedîd akçe isâbet itmeğin vech-i meşrûh üzere tahsîl içün mûma-ileyh Hüseyin Ağa'nın yedinde verilen tevzi' defteridir ki ber-vech-i atiyyü'l zikr olunur. Tahriren fî'l-yevmi'l râbi aşer min Zilhiccetü'ş- şerîfe li-sene tis'a ve tis'in ve elf.

Mahalle-i Câmi-i cedîd Hâne 4,5	Mahalle-i Câmi-i atîk Hâne 1	Mahalle-i el-Hâc Musa Hâne 5	Mahalle-i Kara Mustafâ Hâne 4	Mahalle-i Mahmûd Voyvoda Hâne 1
Mahalle-i Faik Hâne 2	Mahalle-i Arık Ramazan Hâne Rubu' 2 1	Mahalle-i Bacanak Hâne 1	Mahalle-i Mesih Voyvoda Hâne 1,5	Mahalle-i Ermeniyan Hâne 1
Mahalle-i Tuna ve Orta Hâne 6,5	Mahalle-i Kuyumcu Rubu' 3	Karye-i Lipnik Hâne 6	Karye-i Gagalya Hâne 2,5	Karye-i Orhan-ı sagîr Hâne 3
Karye-i Senova Hâne 1,5	Karye-i Garvan Hâne 0,5	Karye-i Kara Sulu Hâne 0,5	Karye-i Berişlan Hâne 0,5	Karye-i Manastır-ı sagîr Rub 1
Karye-i Batın Müslim ve Zimmîyan Hâne Rub 3 1	Karye-i Dömekle Hâne 6	Karye-i Şehr-i kobrat Hâne 1	Karye-i Tirsinik Hâne 4	Karye-i Obretenik Hâne 3,5
Karye-i Birestoviçe Hâne Rubu'	Karye-i Taban Hâne	Karye-i Orhan-ı kebîr Hâne	Karye-i Odenik Hâne	Karye-i Kara Kocalı Hâne

1 1	2	6	1	4 5
Karye-i	Karye-i	Karye-i	Karye-i	Karye-i
Ablanova-yı	Kostaniçe	Sağırlar	Has Fakih	Hacı Oğulları
Müslim	Hâne	Hâne	Hâne	Hâne
Hâne	1,5	2	2	1
4				
Sayfa No:				
15-a				
Karye-i	Karye-i	Karye-i	Karye-i	Karye-i
Kuruşova	Kosu-yı	Bela-Slatina	Kara	Kovancılar
Rubu'	Müslim	Hâne	Mehmediler	Hâne
1	Hâne	3	Hâne	2,5
	1		1	
Karye-i	Karye-i	Karye-i	Karye-i	Karye-i
Ablanova-yı	Gölpınar	Beşpınar	Bozafça	İsfelânik
cedîd	Hâne	Hâne	Hâne	Hâne
Hâne	0,5	2	4	3
1				
Karye-i	Karye-i	Karye-i	Karye-i	Çiftlik-i
Bozişne	Maratin	Rahova-yı	Barde	Şaban Ağa
Hâne	(Marten)	Bala	Hâne	Hâne
0,5	Hâne	Hâne	1	0,5
	2,5	3		
Çiftlik-i	Çiftlik-i	Çiftlik-i	Çiftlik-i	Çiftlik-i
Yusuf Ağa ve	Mehmed Beşe	Çelebi Efendi	Mehmed Ağa	Ohrili
Murad Çelebi	Hâne	Rub	Hâne	Hâne
Hâne	0,5	1	0,5	0,5
1				
Karye-i	Karye-i	Karye-i	Karye-i	Karye-i
Vetovo	İslepoli	Kuzgunluk	Kara Hızırlar	Sarı Güllü
Hâne	Hâne	Hâne Rubu'	Hâne	Hâne
9	9	2 1	1,5	1,5
Karye-i	Karye-i	Karye-i	Karye-i	Karye-i
Veisler	Divane Yusuf	Köhne-i İsmil	Ustoriçe	Haceni
Hâne	Ma'a	Hâne	Hâne	Hâne
1	Demirciler	0,5	2	1,5
	Hâne			
	1,5			
Karye-i	Karye-i	Karye-i	Karye-i	Karye-i
Nesova	Helvacı	Kara Ağaç	Çanakçılar	Tutrakan
Hâne	Yenicesi	Hâne	Hâne	Hâne
1	Hâne Rubu'	1	0,5	5
	1 1			
Karye-i	Karye-i	Karye-i	Karye-i	Karye-i
Gaziciler	Sarı İnebey	Babu	Koşarna	Yörükler
Hâne	Hâne	Hâne Rubu'	Hâne Rubu'	Hâne Rubu'
1	0,5	2 3	1 1	2 1

Karye-i Sırt Alanı Hâne 1,5	Karye-i Beş Evli Hâne Rubu' 1 1	Karye-i Hacı Fakih Hâne 0,5	Karye-i Balpınar Hâne 3	Karye-i Ali Fakih ma'a Kışla Hâne 1,5
Karye-i Karaman Bazerganı Hâne 0,5	Karye-i Semerci Hâne 1	Karye-i Bızın Hâne 1	Karye-i Bey Alanı Hâne 2,5	Karye-i Sarı Sinanlı Hâne 2
Karye-i Orozlar Hâne Rubu' 1 1	Karye-i Rahova-yı zir Hâne 1	Karye-i Hotaliçe Rubu' 1	Karye-i Caferova Hâne 1	Karye-i (...) Hâne 0,5
Karye-i Day Hızır Hâne 3	Karye-i Balpınar Yeniçesi Hâne 1,5	Karye-i Kövece Hâne Rubu' 1 1	Karye-i Belçov Hâne 0,5	Karye-i (...)

Yekûn 186
Mu'afan

Basaraba Hâne 5	Kırasna Hâne 7	Meçka Hâne 7	Ablonava-yı Gebran Hâne 1	Pergos Hâne 7

Kazâ-yı mezbûre tâbi Mihr-i Mah Sultan evkâfı karyelerinin bedeli hissede bir hisselerine meblağ-ı mezkûrdan isâbet eden esedi guruş 96,5	Hâne-i mu'af ve gayr-ı mu'af Yekûn 218	Hâne-i mu'af Yekûn 22

Mu'af ve gayr-ı mu'af beher hâneye isâbet iden esedi
Rubu' Guruş
3 3
Çürük akçe
Silik

Varak No: 15b
Hüküm No:57
Tarihi: 8 Zilhicce 1099
Konusu: Seyyid Mehmed'e verilen tevzi' defteri.

İşbû sene-i mübârekde Silistre vâlisi olan devletlû Kara Mustafâ Pâşâ hazretleri Niğbolu Sancâğı'ndan nefîr-i amm ihrâcına bâ-fermân-âlî mübâşir olub medîne-i Rusçuğa dâhil oldukda dört gün meks idüb me'kûlât ve meşrûbâtına cümle ma'rifetiyle harc ü sarf olunan yüz otuz dokuz bin altı yüz otuz sekiz akçe ve pâşâ-yı müşârün-ileyh tarafından nefîr-i amm askeri üzerlerine mübâşir ta'yin olunan Kara Mehmed Bölükbaşı'nın me'kûlât ve meşrûbâtına harc ü sarf olan sekiz bin beş yüz on beş akçe ve Arslan Ağa hânesinde olan Ahmed Bey ve Hasan Ağa hânesinde olan Yeğen Osman Pâşâ hazretleri ağalarından Ömer Ağa'nın üç günlük me'kûlât ve meşrûbâtlarına harc ü sarf olunan bin beş yüz elli dokuz akçe ve Pâşâ-yı müşârün-ileyhin Faik mahallesinde olan gönüllü Ağasına harc ü sarf olunan bin sekiz yüz on iki akçe ve Pâşâ-yı müşârün-ileyhin odun emînine verilen bin doksan akçe ve devletlû ve sa'adetlû Şeyh Oğlu Ahmed Pâşâ hazretlerinin me'kûlât ve meşrûbâtından bâkî kalan kırk dokuz guruş on bir akçe ki min baysü'l mecmu yüz altmış iki bin dokuz yüz elli akçenin cümle ma'rifetiyle mevhibe defterleri hesâb olundukda be-hesâb-ı esedi dokuz yüz elli sekiz buçuk esedi guruşa bölüb medîne-i mezbûrenin mevcûd hânelerine tevzi'-i taksîm olunmak lazım gelmeğin lakin mukaddema cümle ma'rifetiyle çiftliklere ve hânlara ba'zı masarif içün tevzi' olunan akçeden ba'del-harc ve'l-masraf bâkî kalan iki yüz elli dört guruş yine cümle ma'rifetiyle meblağ-ı mezkûre takâs olundukdan sonra bâkî kalan iki yüz seksen bir buçuk guruşu medîne-i mezbûrenin otuz buçuk mevcûd tevzi' hânelerine tevzi' ve taksîm olundukda beher hâneye yirmi ikişer buçuk guruş isâbet itmeğin vech-i meşrûh üzere tahsîl içün şehir kethüdası es-Seyyid Mehmed yedine verilen tevzi' defteridir ki ber-vech-i atiyyü'l zikr olunur.

Tahriren fî yevmi's-samin min Zilhiccetü'ş- şerîfe li-sene tis'a ve tis'in ve elf.

Mahalle-i	Mahalle-i	Mahalle-i	Mahalle-i
Cami-i cedîd	Cami-i atîk	el-Hac Musa	Kara Mustafâ
Hâne	Hâne	Hâne	Hâne
4,5	1	5	4
Mahalle-i	Mahalle-i	Mahalle-i	Mahalle-i
Mahmûd Voyvoda	Faik	Arık Ramazan	Bacanak
Hâne	Hâne	Hâne Rubu'	Hâne
1	2	2 1	1
Mahalle-i	Mahalle-i	Mahalle-i	Mahalle-i
Mesih Voyvoda	Ermeniyan	Tuna ve Orta	Kuyumcu
Hâne	Hâne	Hâne	Rubu'
1,5	1	6,5	3
Hâne			

Yekûn meblâğ
30,5
Beher hâne esedi guruş
22,5

Varak No: 15b
Hüküm No:58
Tarihi: 14 Zilhicce 1099
Konusu: Koyun satın alınması için alınan akçenin eşkiyalar tarafından çalınması hakkında fermân-ı âli

Emîrü'l ümeraü'l-kirâm kebirü'l-kübaraü'l-fihâm zül-kadrü'l-ihtirâm sahibü'l-ferdü'l-ihtişâm mutahassı bi-mezîd-i inayetü'l-mülkü'l-âla sâbıkâ Edirne'de bostâncıbâşısı olan Hüseyin Pâşâ dâmet-me'âliyehû ve kıdvetü'l-kuzât ve'l-hükkâm ma'denü'l-fazlî ve'l-kelâm Mevlânâ Rusçuk kâdîsı zîde-fazlühü ve mefahirü'l-emâsil ve'l-ikrâm Rusçuk voyvâdâsı olan ve kethüda yeri ve yeniçeri serdârı ve sâir ayân-ı vilâyetin iş erleri zîde-karühum tevkî'-i refî'-i hümâyûn vâsıl olucak ma'lûm ola ki bi'l-fîl hassa kasab başı olan el-Hâc Osman zîde-mecdühu Ordu-yi hümâyûnuma arz-ı hal gönderüb bundan akdem vilâyet-i Rumili etraflarında koyun mübaya'a içün iki bin guruş ile Dimitri nâm sayıcıyı Rusçuk nâm mahale vardukda yanında olan kulağuzu hilâf-ı mahale getürüb gice ile bânından ayrulub varup birkaç atlı eşkiyâları mezbûrun üzerine getürüb yüz sayıcı ve bânında olan üç dört nefer çobanları katl idüb bânında mevcûd olan bin beş yüz guruş mikdârı akçesi ve eşyaları alub ve mîrî içün iştirâ eylediği beş yüz yirmi re's koyunu zimmî Rusçuk voyvâdâsı olan nâm kimesne zabt idüb özür eylediklerin bildirüb mezbûr eşkiyaları ol tarafta şer'le tefahhus olunub buldurulması lâzım gelenleri buldurub meblağ-ı mezbûr bin beş yüz guruşu eşyâları ve voyvâda-yı mezkûrun zabt eyledüğü beş yüz yirmi re's koyunları ve buradan tahsîl ve mûmâ îleyhin vekîli olan Osman nâm kimesneye teslîm ittirilmek bâbında emr-i şerîfim ricâ eder ki eclimden emr ve vech-i meşrûh üzere amel olunmak fermânım olmuşdur. Buyurdum ki hükm-i şerîfimle vardukda bu bâbda sâdır olan emr üzere amel idüb dahî mezbûr eşkiyâları merd-i merkûm sayıcının ol-mikdâr guruş akçesi ve eşyâsı nehb u gart idüb ve mîrî koyunları Rusçuk voyvodası zabt idüb şer'a takrîrleri zâhir olur ise mahalinde şer'iyle teftîş ve tefahhus ve buldurması lâzım gelenlere buldurub meblağ-ı mezkûrun beş yüz guruş mîrî akçesi aliyyü'l-hal tahsîl ve mîrî koyunu dahi Rusçuk voyvodalığından tahsîl ve mûma-îleyhin vekîline teslîm ittirüb mâl-ı mîrî olmağla bir sene zayi ve telef olmak ihtîmâli olur ise sonradan ahali-i vilâyetten temin olunur bilmiş olasız ana göre ihtimâm idüb mâl-ı mîrînin ve mîrî koyunların izâat olunmasından begâyet ihtirâz eyleyesiz şöyle bilesiz alâmet-i şerîfe itimâd kılasız.
Tahriren fî yevmi'l-râbi aşer şehr-i Zilhiccetü'ş-şerîfe li-sene tis'a ve tis'in ve elf.
Be yurd-ı sahra-yı Sarây-ı Edirne
Vasl ve sicil fî yevmi's-salis ve'l-ışrîn min zilhiccetü'ş-şerîfe 1099

Varak No: 16a
Hüküm No:59
Tarihi: 14 Zilhicce 1099
Konusu: Yeniçeri serdarının orduya ihzârı hakkında çıkan emir
Kıdvetü'l-kudat ve'l-hükkâm ma'denü'l fezâil ve'l-kelâm Mevlânâ Rusçuk kâdîsı zîde-fazlühü tevki'-i refî'-i hümâyûn vâsıl olucak ma'lum ola ki kazâ-yı mezbûrede yenîçerî serdârı olan ( ) nâm yenîçerînin Ordu-yı hümâyûnuma ihzâr lâzım gelmeğle tevakkuf ittirilmeyüb ta'yîn olunan mübâşire koşulub müsara'aten Ordu-ı hümâyûnuma ihzâr olunmak içün bî'l-fîl dergâh-ı mu'allam yenîçerîlerinin Ağası olan iftihârü'l ümeraü'l ekâbir Mahmûd dâme uluvvühü tarafından mühürlü mektubu virmekle mucebince amel olunmak emrim olmuşdur. Buyurdum ki vüsûl buldukda bu bâbda sâdır olan emrim ve ağa-yı mûma-ileyhin memhûr mektubu mucebince amel olub min ba'd hilâfına bir rızâ ve cevâz göstermeyesiz şöyle bilesiz alâmet-i şerîfe itimad kılasız.
Tahriren fî evasıt-ı şehr-i Zilhiccetü'ş- şerîfe li-sene tis'a ve tis'in ve elf.

Be-yurd-ı sahra-yı Edirne
Vasale ileyna fî 24 min Zilhiccetü'ş-şerîfe min târîn el-mezbûre.
Varak No: 16a
Hüküm No:60
Tarihi: 14 Zilhicce 1099
Konusu: Yeniçeri serdarının orduya ihzârı hakkında mektup
Şerî'at-şiar Rusçuk kâdîsı efendi zîde-fazlühü ve der tahiyyât-ı tehâfütten sonra inhâ ve ilâm olunan oldur ki bi'l-fîl kazâ-yı mezbûrede vâkî' yeniçeri serdârı olan ( ) nâm yoldaşın Ordu-yı hümâyûna ihzârı lazım ve mühim olmağla îşbû mektub tahrîr olunub dergâh-ı âlî-yi yeniçeri çavuşlarından kıdvetü'l-emâsil ve'l-akrân onuncu bölüğün Hasan Çavuş zîde-kadrihâ ta'yîn ve irsâl kılınmışdır vüsulunde gerekdir ki kat'a te'hir ve tevakkuf ittirilmeyüb serdâr-ı mezbûru ta'yîn olunan mübâşîr-i merkûme koşub ber vech-i müsara'at Ordu-yı hümâyûna ihzâr edesiz. Ve's-selâm-ı bâki izzetlû (...).
Tahriren fî evâsıt-ı şehr-i Zilhiccetü'ş-şerîfe li-sene tis'a ve tis'in ve elf.
II. Süleyman'ın tuğrâsı.

Varak No: 16a
Hüküm No:61
Tarihi: 18 Zilhicce 1099
Konusu: Suret içün vârid olan emr-i şerîfdir.
Defter-i bedel-i zahîre-i sürsât kazâ-yı mezkûrîn der liva-yı Niğbolu el-vâki' fî-sene 1100 ber mûceb-i defter-i hazine-i amîre
Kazâ-yı Rusçuk
Akçe 197.000
Mefâhirü'l-kudât ve'l-hükkâm ma'denü'l fezâîl ve'l-kelâm Niğbolu Sancâğında vâkî' olan kâdîlar zîde-fazlühüm ve mefâhirü'l-emâsil ve'l-akrân kethüda yerleri ve yeniçeri serdârları ve ayân-ı vilâyetin iş erleri zîde-kadrühum tevki'-i refi'-i hümâyûn vâsıl olucak ma'lum ola ki hâlâ Sefer-i hümâyûnuma me'mûr olan Asakir-i İslâmın zâd ve zevâdları içün livâ-yı mezbûrda vâki' kâdîlıkların bedel-i sürsâtları tahsîli lâzım ve mühim olmağın bin yüz senesine mahsûb olmak üzere irsâl olunan mühürlü ve nişânlû mevkûfât defteri sureti mucebince şa'îrin kîlesinden kırkar akçe ve dakîkin kilesinden doksan akçe ve ağnâmın re'sinden ikişer yüz akçe ve revgân-ı sâdenin vukıyyesinden otuz akçe ve aselin vukkıyyesinden yirmi beşer akçe ve ordunun arabasından yetmişer akçe ve samanın kantarından otuz akçe hesâb üzere on yedi bin dokuz yüz yirmi buçuk guruş sürsât bedelleri muaccele-i tahsîl ve bir gün evvel teslîm-i hazîne-i amm ettirilmek fermânım olmuşdur buyurduğum hükm-i şerîfimle vardukda bu bâbda sâdır olan emr üzere amel idüb dahi târîh-i mezbûre mahsûb olmak üzere livâ-yı mezbûrdan tahsîl-i fermânım olan ol-mikdâr guruşu bedel sürsâtları irsâl olunan mühürlü ve nişânlu mevkûfât defteri mucebince mu'af ve gayr-ı mu'afdan cümle ale's-seviye tevzi' ve tahsîl ittirüb hilâf-ı emr defter kimesneye taaalül ve muhalefet ittirmeyesiz şöyle bilesiz alâmet-i şerîfe itimâd kılasız.
Tahrîren fî yevmi's-samin aşer şehr-i Zilhiccetü'ş şerîfe li-sene tis'a ve tis'in ve elf.
(Derkenar:Suret içün vârid olan emr-i şerîfdir.)
Be-yurd-ı sahrâ-ı Edirne
Vasale ileyna fî 3 Muharremü'l-haram sene 1100

Varak No: 16a
Hüküm No:62
Tarihi: 18 Receb 1099
Konusu: Akkerman Kalesi askerlerinin maaşlarının ödenmesine dair emir.
Mefâhirü'l-kudât ve'l-hükkâm ma'denü'l fezâîl ve'l-kelâm İsakçı ve Rusçuk câniblerinden Akkerman'a vârınca yol üzerinde vâki olan kâdîlar zîde-fazlühüm tevkî'-i refî'-i hümâyûn vâsıl olucak ma'lûm ola ki Akkerman kal'ası neferâtının müstehak oldukları mevacibleri Rusçuk ve İsakçı defter-i keferesinin cizyeleri malından havâle ve tahsîl olunub kal'a-yı mezbûre vârunca yol üzerinde her konağın taht-ı hükümet dâhil olur ise mahûf ve muhatereli olan mahalleri yanına kifâyet mikdârı yarar ve mu'temedü'n-aleyh ademler koşub menâzil ve merahilde gereği gibi muhkem hıfz-ı hirâset iderek emin ü sâlîm birbirinize ulaşdırıp zarar ü gezer erişdirmeyesiz deyü fermânım olmuşdur. Buyurdum ki hükm-i şerîfle vârdukda bu bâbda sâdır olan emrim üzere amel idüb dahi kal'a-yı mezbûre neferâtının irsâl-i mevâcibleri yol üzerinde her kangınızın taht-ı hükümetine dâhil olur ise kal'alarına vârınca mahûf ve muhatereli olan mahaller **(Sayfa No:16b)** yanına kefâlet mikdârı yarar ve mu'temedü'n-aleyh ademler koşub menâzil ve merâhilde gereği gibi muhkem hıfz-ı hirâset iderek emin ü sâlîm birbirinize ulaşdırıb zarar ü gezer erişdirmekden ihtirâz eyleyesiz şöyle bilesiz alâmet-i şerîfe i'timâd kılasız.
Tahriren fî'l-yevmi's-sâmin aşer şehr-i Recebü'l-ferd sene tis'a ve tis'in ve elf.
Be makam-ı Konstantiniyye el-mahrûse
Vasale ileyna fî 4 Muharremü'l-haram 1100

Varak No: 16b
Hüküm No:63
Tarihi: 5 Şevval 1099
Konusu: Biraton adlı gayr-i müslimin beytü'l-mâl kassamı.
Medîne-i Rusçuk sûkunda vâkî' Bakiye Hâtûn hânında ala-tarîki't-ticâre sâkin olan Biraton veled-i İço nâm zimmînin zâhirde vâris-i mevrûsu olmayub metrûkâtı beytü'l-mâla aîd olmağın medîne-i mezbûrede bî'l-fîl beytü'l-mâl emîni olan Mehmed Ağa tarafından metrûkât-ı hâlik-i mezbûru ahz ü kabza vekîl olan Ali Pâşâ nâm kimesnenin talebi ile tahrîr olunan metrûkât defteridir ki ber-vech-i atiyyü'l-zikr olundu.
Tahriren fî'l-yevmi'l-hâmis Şevvalü'l-mükerrem li-sene tis'a ve tis'in ve elf.

Bogasi entarî Aded fî 5 126 Kıymet 630	Yeşil bogasi zenne kapaması Aded 1 Kıymet 170	Sagîr bogasi entari Aded Fî 2 48 Kıymet 96	Sagîr diymî Aded 1 Kıymet 60	Beyaz diymî Zira Fî 10 15,5 Kıymet 154
Köhne diz çakşırı Aded 1 Kıymet 112	Siyah muhayyer Aded 1 Kıymet 196	Köhne çuka gerdiye Aded 1 Kıymet 61	İngiliz bogasi Aded Fî 26 9 Kıymet 3536	Mâi bogasi Aded 1 Kıymet 104

Def'a mâi bogasi Aded 1 Kıymet 120	Düğme ma'a iplik Kıymet 83	Penbe ipliği ilik Kıymet 35	Köhne çil Kıymet 41	Kebîr Macar sanduğu Aded 1 Kıymet 160	
Kırmızı abâ şalvârı Aded 1 Kıymet 170	Zen çuka (...) 10 aded Kıymet 222	Neftî muhayyer Aded 1 Kıymet 231	Siyah muhayyer Aded 1 Kıymet 224	Diymî parçaları Kıymet 100	
Bogasi parçaları Kıymet 33	Beyaz diymî Zira 5 Kıymet 78	Kırmızı bez Zira 2 Kıymet 40	Balta-yı sagîr 1 aded Kıymet 6	Kefere zıbını Aded 3 Kıymet 294	
Beyaz diymî entârî 1aded Kıymet 162	Mâi zıbın 1 aded Kıymet 94	Sagîr yemenî zıbın Fî Aded 38 33 Kıymet 1254	Beyaz diymî 1 aded Kıymet 154	Mâi gaytân iplik Top 3 Kıymet 138	
Kırmızı penbe bez Top 1 Kıymet 180	Diymî parçaları Kıymet 55	İplik Deste 1 Kıymet 64	Bogasi zıbın 2 aded Kıymet 180	Sagîr siyah diymî Aded 1 Kıymet 72	Def'a sagir diymi 1 aded Kıymet 61
Bogasi kefere Kapaması 1 aded Kıymet 188	Yemeni bez zıbın 1 aded Kıymet 80	Yalaklık yemeni 2 aded Kıymet 52	Alaca zıbın 4 aded Kıymet 42	Maî zıbın 1 aded Kıymet 90	
Maî kapama 1 aded Kıymet 166	Çarık sarı vale Zira Fî 63 7 Kıymet 441	Alaca zenne zıbın 2 aded Kıymet 160	Bogasi zenne kapaması Aded 1 Kıymet 200	Sagîr bogasi zıbın Aded 1 Kıymet 70	
Def'a sagîr bogasi zıbın Aded 1 Kıymet 70	Def'a sagîr bogasi zıbın (...) 1 Kıymet 88	Beyaz zıbın 1 aded Kıymet 100	Yeşil bogasi kapama 1 aded Kıymet 368	Def'a mâi bogasi kapama Aded 1 Kıymet 200	
Sagîr bogasi kapama	Def'a zıbın 1 aded	Beyaz diymî Top 1	Çuka kellepûş	Mâi bogasi 1 aded	

Aded 1 Kıymet 61	Kıymet 83	Kıymet 154	8 aded Kıymet 131	Kıymet 129
Köhne kırmızı İhrâm Aded 1 Kıymet 50	Kemik düğme Deste 7 Kıymet 34	Def'a sagîr alaca Zıbın Aded 1 Kıymet 70	Def'a sagîr Zenne Zıbın Aded 1 Kıymet 60	Def'a beyaz diymî Aded 1 Kıymet 98
Def'a kırmızı aba şalvâr 1 aded Kıymet 175	Yeşil çuka kelle pûş 10 aded Kıymet 154	İplik (...) 4 aded Kıymet 200	Mâi zenne kapama Aded 1 Kıymet 170	Sagîr kapama Aded 2 Kıymet 140
Sagîr kalay lengerî Aded 7 Kıymet 264	Rengâmiz Direm Aded Fî 114 3,5 Kıymet 394	İpek iplik ma'a gaytân Kıymet 70	Sâçma kurşun Kıymet 11	Sagîr ayna Kıymet 29
Yeşil kapama bogasi 1 aded Kıymet 224	Def'a siyâh bogasi kapama Aded 1 Kıymet 326	Def'a siyâh diymî 1 aded Kıymet 112	Def'a aba şalvâr 1 aded Kıymet 154	Beledî döşek 1 aded Kıymet 238
Beyaz kellepûş 19 aded Kıymet 57	Kırmızı sagîr tiftik kûşâk Aded 1 Kıymet 88	Def'a alaca sagîr kûşâk 1 aded Kıymet 36	Def'a kırmızı aba şalvârı 1 aded Kıymet 161	Mâi diymî Kıymet 140
Def'a mâi şalvâr 1 aded Kıymet 160	Yemenî top 1 aded Kıymet 125	Çuka (kesik) Kıymet 280	Köhne kebe 1 aded Kıymet 61	Köhne kara kılıç 1 aded Kıymet 56
Aba parçaları Kıymet 60	Bâlta sapı astar Aded Fî 6 135, Kıymet 812	Zencâr astâr Aded Fî 20 192 Kıymet 2116	Terzi makras Aded 1 Kıymet 56	
Sayfa no: 17-a				
Zincîr bezi parçaları Zira 5	Def'a zincan bezi Aded 1	Sagîr makreme 2 aded	Köhne beyaz ihrâm 1 aded	Mâi zıbın bogasi 1 aded Kıymet

Kıymet 42	Kıymet 140	Kıymet 28	Kıymet 12	112
Yeşil zıbın bez Kıymet 112	Köhne kebe 1 aded Kıymet 25	Köhne abâ yorgan 1 aded Kıymet 70	Ağaç sini 1 aded Kıymet 7	Köhne sagîr kebe Aded1 Kıymet 10
Kavûk ipi 1 aded Kıymet 26	Köhne alaca kilim Aded 1 Kıymet 30	Kebir bakraç 1 aded Kıymet 180	Dakik Aded 35 Kıymet 76	Sagîr kantar 1 aded Kıymet 31
Kilid Kıymet 30	Bogasi kaplı kuzu kürkü Aded 1 Kıymet 125	Köhne abâ yağmurluk 1 aded Kıymet 120	El tabesi 1 aded Kıymet 70	Sagîr sahan 2 aded Kıymet 80
Diymî entârî 1 aded Kıymet 212	Köhne abâ şalvâr 1 aded Kıymet 10	Sagîr kantarma 1 aded Kıymet 37	Kıl Heybe 1 aded Kıymet 24	Sagîr tekne 2 aded Kıymet 32
Sagîr Puşanba 1 aded Kıymet 20	Def'a kıl Heybe 1 aded Kıymet 32	Terzi destgâhı 1 aded Kıymet 68	Sagîr terzi ütüsü 1 aded Kıymet 40	Çuval 1 aded Kıymet 24
Def'a diymî entârî 1 aded Kıymet 212	Pirinç gezi kûşâğı 1 aded Kıymet 68	Tâtâr eyeri ma'a şiltesi 1 aded Kıymet 200	Altûn veznesi 1 aded Kıymet 36	Köhne Yanbolu Kebesi 1 aded Kıymet 130
Garâr 1 aded Kıymet 39	Kebîr ütü 1 aded Kıymet 90	Demir Endâze 1 aded Kıymet 10	Sagîr bogça 1 aded Kıymet 21	Kırmızı penbe bezi Aded 1 Kıymet 200
Yanı kulplu bakraç 1 aded Kıymet 39	Penbe Aded 31 Kıymet 167,5	Nükûd-ı esedî Kıyye Aded 2 1	Cem'an yekûn 25015 be hesâb-ı zuyûf	

Mine'l-ihrâcât

Resm-i kısmet Meblağ	Kalemiyye ve hüddamiyye	Kâtibiye Meblağ	İhzâriye Meblağ	Dellaliyye Meblağ

710	Meblağ 340	170	170	120
Oda kirası Meblağ 120	Dükkan Kirası Meblağ 120	Düyun-ı müteferrika Meblağ 850		

Yekûn meblağ
3248
Sahhu'l-Bâkî
Be- yed-i vekîü'l- emîn-i mezbûr Ali Bey
Meblağ
21767 be-hesab-ı zuyuf

Varak No: 17a
Hüküm No:64
Tarihi: Evasıt-ı Zilhicce 1099
Konusu: Sipâh ve silahdârânın sefer için toplanması hakkında fermân-ı âli
Kıdvetü'l- kudât hükkâm ma'denü'l fazli ve'l-kelâm Mevlana Rusçuk ma'a Tutrakan kâdîsı zîde-fazlühü tevki'-i refi'-i hümâyûn vâsıl olacak ma'lûm ola ki Tuna yalılarında olan kâzalar esnâ-yı şitâda bî-anvilllâhî te'âlâ havf-ı a'dadan emîni olmak içün her birine muhâfazacı ve külli asker tedâriki lazım-ı deyn-i devletimden olmağla imdi Şumnu ve Osman Bazarı ve Eski-Cuma ve Hezargrad kazâlarının sâkin olub Mora tarafına me'mûr olan aşağı bölüklerden mâa'da sipâh ve silahdarlarândan olanları ocâkları tarafına ta'yîn ve irsâl olan kadrûha emâsi'l-ve'l-akrân sipâh ocâğı çâvuşu Ali sipâh ve silahdarı çâvuşu zîde-kadriha ma'rifetiyle iktizâ hasebiyle ancak bu sene zâd ve zevâdlarıyla evlerinden ihrâç ve bir gün evvel Rusçuk ma'a Tutrakan kazâsında kışlak tarîkiyle mevcûd bulunmaları bâbında fermân-ı âlîşanım sâdır olmuşdur. Buyurdum ki vusûl buldukda bu babda sâdır olan fermân-ı celîli'l-kadrîm mûcebince amel idüb aşâğı bölüklerden mâ'ada sipâh ve silahdârândan olanları ocâkları tarafından ta'yîn ve irsâl olunan çâvuşân mûma ileyh ma'rifetiyle iktizâ hasebiyle ancak bu sene zâd ve zevâdlar ile olunan ihrâç ve bir gün evvel Rusçuk ma'a Tutrakan kazâsında kışlâk tarîkiyle mevcûd ittirilüb amma mukayyed olasın ki bu bahâne ile hilâf-ı şer'-i şerîf kimesnenin bir akçe ve bir habbesi alınmayub ve müft-i meccanen zâd ve deftere talibiyle re'âyâ fukarâsı rencide ve remîde olunmak ihtimâli olmaya şer'-i şerîf ve kânûn ve emr-i hümâyûnuma muhâlif kimesneye iş ittirmeyesin şöyle bilesiz alâmet-i şerîfe i'timâd kılasız.
Tahriren evâsıt şehr-i Zilhiccetü'ş-şerîf lî-sene tis'a ve tis'in ve elf.
Sahra-ı Edirne.
(Derkenâr: Sehven yekûn kayd olunmuşdur gaflet olunmaya.)

Varak No: 17b
Hüküm No:65
Tarihi: Evasıt-ı Zilhicce 1099
Konusu: Sipâh ve silahdârânın sefer için toplanması hakkında fermân-ı âli
Kıdvetü'l-kudât ve'l-hükkâm ma'denü'l fazli ve'l-kelâm Mevlana Rusçuk ma'a Tutrakân kâdîsı zîde-fazlühû tevki'-i refi'-i hümâyûn vâsıl olacak ma'lûm ola ki Tuna yalılarında olan kâzalar esnâ-yı şitâda Maâzâllahi te'âlâ fevke'l-udvân inâyet olmak

içün her birine muhâfızlar vekil-i asker tedârik lazıme'd-deyn-i devletim olmağla imdî Şumnu ve Osman Bazarı ve Eski Cuma ve Hezargrad kazâlarında sâkin olub Mora tarafında me'mûr olan aşağı bölüklerden mâa'da sipâh ve silahdârândan olanların ocâkları tarafından ta'yîn ve irsâl olunan kıdvetü'l-emsal-ve'l-akrân sipâh ocâğı çâvûşu Ali Ağa ve silahdâr ocâğı çâvûşu zîde-kadriha ma'rifetleriyle iktizâ hasebiyle ancak bu sene zâd ve zevâdlarıyla evlerinden ihrâç ve bir gün evvel Rusçuk ma'a Tutrakan kâzasında kışlâk tarîkiyle mevcûd bulunmaları bâbında fermân-ı âlîşânım sâdır olmuşdur. Buyurdum ki vüsûl buldukda bu bâbda sâdır olan fermân-ı celîli'l-kadrim mûcebince amel idüb dahî Şumnu ve Osman Bazarı ve Eski Cuma ve Hezargrad kazâlarında sâkin olub Mora tarafına me'mûr olan aşâğı bölüklerden mâa'dâ sipâh ve silahdârandan olanların ocâkları tarafından ta'yîn ve irsâl olunan çâvûş mûmâ ileyhin ma'rifetiyle iktizâ hasebiyle ancak bu sene zâd ve zevâdlarıyla olanlardan ihrâç ve bir gün evvel Rusçuk ma'a Tutrakan kazâsında kışlâk tarîkiyle mevcûd ittirilmeyüb amma mukayyed olasın ki bu bahâne ile hilâf-ı şer'-i şerîf kimesnenin bir akçe ve bir habbesi alınmayub ve müft-i meccânen zâd ve deftere talebiyle re'aya fukarâsı rencide ve remîde olunmak ihtimâli olmayan şer'-i şerîf ve kânûn ve emr-i hümâyûna muhâlif kimesneye iş ittirmeyesin şöyle bilesinz alâmet-i şerîfe i'timâd kılasız.
Tahriren evâsıt şehr-i Zilhiccetü'ş-şerîfe lî-sene tis'a ve tis'in ve elf.
Sahrâ-yı Edirne

Varak No: 17b
Hüküm No:66
Tarihi: Evasıt-ı Zilhicce 1099
Konusu: Kışla ta'yîn olunan ocak sipâhilerin kışla fermânıdır.
Kıdvetü'l-kudât hükkâm ma'denü'l fazli ve'l-kelâm Mevlana Rusçuk kâdîsı zîde-fazlühü tevki'-i refi'-i hümâyûn vâsıl olacak ma'lûm ola ki İnşâallah-i teâlâ evvel bahar-ı huceste Sefer-i hümâyûnum mukarrer ve hâlâ vakt-i şitâ karîb olub ol taraflara esnâ-yı şitâda küffâr askeri istilâsından emîn olmak içün muhâfız tarikiyle kışlâk ta'yini olunmak lazım ve ehemm olunmağın kazâ-yı mezbûr sipâh ve silahdar ocâklarına kışlâk ta'yin olunmağın. Buyurdum ki vüsûl buldukda bu bâbda sâdır olan emrim üzere amel idüb dahi sen ki kâdîsın ara olunan üç nefer çâvuş ve yirmi iki nefer sîpahiler ile otuz üç re's davarları varduğu günde her dört re's davara beher yevm bir keyl İstanbuli arpa ve on davara bir kantar samân ve kifâyet mikdârı ahûrlar ve tamlar ta'yîn ve her dört neferine bir vukıyye lahm-ı ganem beher nefere ikişer yüz dirhem olmak üzere bir nan ve her on nefere bir yük odun ve mesken tedârik ve teslîm ve vakt-i zamanına değin iskân ve kışla(silik) bundan ziyade nesne taleb ettirmeyesin ve sürsât-ı hesâb üzere şa'irin beher keyl-i İstanbulisinden on ikişer akçe ve samânın kantarına sekizer akçe ve lahm-ı ganemin vukıyyesine üçer akçe ve nanın her biri birer akçe ve odunun yükü altışar akçeye mah be mah ashabına aluverüb teslîm ve hüccet ittirdüb kimesnenin bir akçesin ketm ittirmeyesin husûs-ı merkûme mu'âf ve gayr-ı mu'âf dâhillerdir ale's-seviye cümlesine tevzî' ve tahsîl ittirdüb bir ferde taallül ve inâd ittirmeyesin işbû sâdır olan emr-i şerîfimin mazmûn-ı münîfiyle amel olub hilafından ihtirâz idesiz şöyle bilesiz alâmet-i şerîfe i'timâd kılasız.
Tahriren fî'l-evasıt-ı şehr-i Zilhiccetü'ş-şerîf lî-sene tis'a ve tis'in ve elf.
Be-yurd-ı sahra-yı Edirne
Sicil ve vasale ileynâ fî 6 min Muharremü'l-haram 1100

(Derkenar: Kışla ta'yîn olunan ocak sipâhilerin kışla fermânıdır.)

Varak No: 18a
Hüküm No:67
Tarihi: Gurre-i Cumâde'l-ula 1097
Konusu: Rusçuk'ta öldürülen iki sipâhi ve bir yeniçerinin katillerinin bulunması hakkındaki buyruldu.
Şerî'at-meab fazîlet-nisâb Rusçuk kâdîsı efendi zîde-fazlühü inha olunur ki kasaba-yı mezbûre sâkinlerinden Arslan Ağa nâm kimesnenin çiftliği ve Tuna yalısında olan çiftlikler mabeyninden iki nefer sipâhi ve bir nefer yeniçeri mecrûhen maktûl bulunduğu istimâ'ımız olmağla katl-i mezkûr her kim ise buldurması lazım gelenlere buldurub götürüb şer'le üzerine şiddet bulan mevadd-ı sicil ve hüccet idüb sûretiyle irsâl eylemeğin bâbında buyrulduğu tahrir ve ısdâr ve kıdvetü'l-emâsil-ve'l-akrân Ağa zîde-kadriha mübâşir ta'yin olunub irsâl olunmuşdur vüsûlünde gerekdir ki mübâşir-i merkûm ma'rifetiyle katl-i mezkûrları buldurması lazım gelenlere buldurulub şer'le üzerlerine şiddet bulan mevadd-ı sicil ve hüccet idüb sûretiyle irsâl eyleyesiz şer'le katlinden lazım gelen icrâ oluna ve bu bahâne ile hilâf-ı şer ve kânûn bir kimesneye zülm ve teaddîdden begâyet ihtirâz üzere olub muceb buyruldu ile amel olasız deyu buyruldu.
Fî gurre-i Cumâde'l-ula 1097.

Varak No: 18a
Hüküm No:68
Tarihi: Evâsıt-ı Safer 1097
Konusu: Vergilerin toplanması hakkında emir
Vech-i tahrir-i hurûf budur ki devletlü sa'adetlü efendimiz Hâseki Sultan dâmet uzmâha hazretlerinin mutasarrıfa oldukları Toriçe ve tevâbi hâsları işbû bin doksan yedi senesine mahsûb olmak üzere sene-i mezbûrede vâki' mart ibtidâsından bir sene tamamına değin zabt itmek üzere tarafımdan kıdvetü'l-emasil-ve'l-akrân Abdullah Ağa zîde-kadriha deruhde ve şartı'n-nizâm olunmağın zabtıçün işbû hurûf-ı ber-vech-i temessük tahrir olunub verilmişdir gerekdir ki vakt-i fermânıyla havâss-ı mezbûreyi zabt ve rabt ve vâki' olan aşâr-ı şer'iyye ve rüsûm-ı örfiyye ve tapu-ı zemin ve cürm-i cinayet ve bâd-ı hevâ ve kul ve cariye müjdegânesin ve yave ve kaçgkun ve mal-ı gâib ve mal-ı mefkûd ve resm-i arûsâne ve ispençe ve resm-i çift ve beytü'l-mal-ı amme ve hâssasın ve kadîmden havâss-ı şerîfeye aîd ve râci' olan ebvab-ı mahsûlat ve rüsûmât-ı cüzzî ve küllî her ne ise olageldiği üzere ahz ü kabz idüb ve havâss-ı mezbûre mefrûzü'l-kalem ve maktûü'l-kadem min-külli'l-vücûh serbest olmağla merkûm olagelen serbestiyet üzere zabt eyleyüb min ba'd havâss-ı mezbûreye ve serbestîlerine ahardan dahl ü ta'arruz eylemeyeler.
Tahriren fî evâsıt şehr-i Saferü'l-hayr 1097.
(silik)

Varak No: 18a
Hüküm No:69
Tarihi: 22 Rebi'ülahır 1097
Konusu: Zahire ve mühimmatın nakli hakkında fermân-ı âli.

Kıdvetü'l-kudât hükkâm. ma'denü'l fazli ve'l-kelâm Mevlana Rusçuk kâdîsı zîde-fazlühü ve mefâhirü'l-emâsi'l-ve'l-akrân Rusçuklu Arslan ve sefîne nakline me'mûr olan çâvuş ve kethüda yeri ve yeniçeri serdârı ve iskele eminleri ve ayan-ı vilâyetin iş erleri zîde-kadrühûm tevki'-i refi'-i hümâyûn vâsıl olacak ma'lûm ola ki hâlâ Sefer-i hümâyûnum içün bi'z-zad irsâl-i fermânım olan mühimmât ve zehâir sefîneleri Rusçuğa varup dâhil olduğun asla tâcîz ittirmeyüb Ziştovi'ye varınca cümleniz maiyyet ile cerâhorlara çekdirüb gâyet sür'at ve istimâl ile bir gün evveli Ziştovi'ye erişdirmeğe her birine ziyade mukayyed ve ihtimâm eyleyesiz deyü fermânım olmuşdur. Buyurdum ki hükm-i şerîfimle dergah-ı mu'allam çâvuşlarından Ali Çâvuş vardıkda bu bâbda sâdır olan emrim üzere amel idüb dâhî zikr olunan mühimmât ve zehâir sefîneleri Rusçuğa varduğu gibi asla arâm ve tevakkuf ittirmeyüb bir gün mukaddem Ziştovi'ye ulaştırmağa cümleniz maiyyet ile cerâhorlara çekdürüb avk ve te'hîrden begâyet ihtirâz eyleyesiz şöyle bilesiz alâmet-i şerîfe i'timâd kılasız.
Tahriren fi'l-yevmi's-sâni ve'l-ışrîn min Rebi'ülahır li-sene seb'a ve tis'in ve elf.
Be makâm-ı Edirne el-mahrûse

Varak No: 18b
Hüküm No:70
Tarihi: -
Konusu: Rumili kâîm-makamının temessükü
Vech-i tahrir-i hurûf budur ki
devletlü sa'adetlü efendimiz Rumili beylerbeyisi Pâşâ dâme maalihû hazretlerinin hâvassından Rusçuk kazâsında vâkî' Çernovi ve tevâbi' havâssları işbû bin doksan yedi senesinin mart-ı ibtidâsından gayetine varınca zabt-ı iltizâmımda olmağla talibden işbû hâfızü't-temessük Rahovalı Cafer Ağa'ya bin aded gurûşa deruhde ve iltizâm olunub ol-dâhî kabûl eyledikden sonra beş yüz gurûş ber-vech-i peşin tarafımıza teslîm idüb ve beş yüz gurûşunu dâhî târîh-i temessükden rûz-i kâsımda edâ eylemek üzere yedine işbû hurûf-i li-ecli'z-zabt verilmişdir ki vech-i mutâd-ı kadîm zabt olunub geldiği minvâl üzere zabt ve mutasarrıf olub taraf-ı ahardan bir ferde müdâhele eylemeye ve zimmetinde olan beş yüz gurûşu va'desine getürüb teslîm eylediğinde yedine kat'-i alaka verile doksan yedi mart esnasından sene tamamına değin mutasarrıf olub bir ferd müdahele eylemeye hurrire fî't-târîh el-mezbûr
Hâlâ Rumili kâimmakâmı Seyyid (silik)

Varak No: 18b
Hüküm No:71
Tarihi: Evâhir-i Rebi'ülahır 1097
Konusu: Zahirenin yüklenmesi için gerekli olan öküz arabasının nakli hakkında emr-i âli
Kıdvetü'l-kudât hükkâm ma'denü'l fezâil ve'l-kelâm Mevlana Rusçuk kâdîsı zîde-fazlühû ve mefâhirü'l-emâsi'l-ve'l-akrân kethüda yerleri ve yeniçeri serdârları ve a'yân-ı vilâyetin ve iş erleri zîde-kadrühüm tevki'-i hümâyûn vâsıl olacak ma'lûm ola ki hâliyâ Sefer-i hümâyûn zehâiri tahmîl içün ziyâde öküz arâbası tedâriki lazım ve mühim olmağla imdi yüke girdikleri günden beher mâh her bir arâbaya biner akçe ücretleri verülüb ve arâbanın üzerlerine örtülü ve öküzlü kuvvetli ve dinç olmak üzere kazâ-yı mezbûrdan otuz aded arâba ihrâç ve Belgrad nâm mahalde hâzır ve

mevcûd ittirmekde ziyâde mecd ü say olub avk-ı te'hîrden ihmâl-i müsâheleden begâyet ihtirâz ve ictinâb eyleyesiz deyü fermânım olmuşdur. Buyurdum ki hükm-i şerîfim vardıkda bu bâbda sâdır olan emrim üzere amel idüb dâhî kat'â te'hîr ve tevakkuf itmeyüb ve kimesneye biz çıkmayuz deyü taallül ittirmeyüb Sefer-i hümâyûn zehâiri içün kazâ-yı mezbûrdan ihrâcı lazım gelen ol-mikdâr arâbaya bir gün evvel ihrâc ve mahal-i mezbûre bir gün evvel ve bir sâ'at mukaddem irsâl ve hâzır ve mevcûd ittirmekde ziyâde ihtimâm eyleyesiz ki kâdî ve sâir iş erleri siz ihtimâm bâbında dakik-i fevc itmeyüb şöyle musâmahanız sebebiyle ihrâç olunmağa te'hîre bâis olasız ıyâzen b'illâhi te'âlâ sonradan cevab viremezsiz şöyle bilesiz alâmet-i şerîfe i'timâd kılasız.
Tahriren fî evâhir Rebi'ülahır li-sene seb'a ve tis'in ve elf.
Makam-ı Edirne el-mahrûse.

Varak No: 18b
Hüküm No:72
Tarihi: Evâil-i Cemâzıyelevvel 1097
Konusu: Muhallefât-ı metrûkât i'lâmı
Bî'l-fîl Rusçuk kazasında olan yeniçeri serdârları i'lâm olunan oldur ki bundan akdem ol-cânibde bilâ vâris-i ma'rûf fevt olan birinci bölüğün Süleyman nâm voyvâdânın muhallefât-ı metrûkâtı tarafından ahz ü kabz olunduğu istimâ'ımız olmağın işbû mektûb tahrîr olunub yeniçeri çâvuşlarından kıdvetü'l-emâsil-ve'l-akrân yirmi ikinci bölük Hüseyin Çâvuş zîde-kadrühû irsâl kılınmıştır vüsûlunda gerekdir ki müteveffâ-yı merkûmun kabz olunan muhallefâtından hâsıl olan nükûdun bi'l-cümle çâvuş merkûme teslim idüb bu cânibe irsâl eyleyesin ve serdâr-ı sâbık Süleyman nâm voyvâdânın bu ana değin serdâr iken her ne mikdâr beytü'l-mâl ahz ü kabz eyledi ise ale'l-esâmî ol-cânibde kâdî efendinin sicilinden vukû üzere sûretin ihrâç ittirilüb mühûr-ı sûret defterleri dâhî çâvuş-ı merkûme teslîm ve bu cânibe irsâl eyleyesin husûs-ı mezbûre ziyâde mukayyed olub ihmâl ve müsâmaha ve himâye olunmakdan begâyet ihtirâz eyleyesin şöyle bilüb mûceb-i mektûb ile amel olasın.
Tahriren fî'l-evâil Cemâzıyelevvel li-sene seb'a ve tis'in ve elf.
El-Hâc Hasan Ağa-yı yeniçeriyân-ı dergâh-ı âlî hâlâ.

Varak No: 19a
Hüküm No:73
Tarihi: 2 Cemâzıyelevvel 1097
Konusu: Sefer için top-keşan atı tedarik edilmesi hakkında fermân
Kıdvetü'l-kudât ve'l-hükkâm ma'denü'l fezâil ve'l-kelâm Ziştovi ve Rusçuk kâdîları zîde-fazlihâ ve mefâhirü'l-emâsil-ve'l-akrân kethüdâ yerleri ve kethüdâ serdârları ve ayân-ı vilâyetin işi erleri zîde-kadrühûm tevki'-i refî'-i hümâyûn vâsıl olacak ma'lûm ola ki inşâallahi te'âlâ Sefer-i hümâyûnumda top-keşân bârgîrleri tedârîk olunmak lâzım ve mühim olmağla imdi her bir re's ikişer bin akçeye olmak üzere ve sâğ akçe ber-vech-i nakd mübâşir yedinden ellerine tamâmen verilmek üzere irsâl olunan nakd akçe ile Ziştovi kazâsından on üç re's ve Rusçuk kazâsından yirmi beş re's ki cem'an otuz sekiz re's kuvvetli ve dinç ve tuvânâ bârgîrleri iştirâ ve tedârik ve rûz-ı seferden gün-i mukaddem Edirne sahrâsına götürüb ıstabl-i amireme teslim ve temessük aldırub itmâm-ı hidmet eyleyesiz deyü fermânım olmuşdur. Buyurdum ki hükm-i şerîfîmle vardıkda bu bâbda sâdır olan emrim üzere amel idüb dâhî zikr olunan

kazâlardan Sefer-i hümâyûnumda top çekmek içün ihrâc-ı fermânım olan ol-mikdâr re's bârgîri kuvvetli ve tuvânâ ve dinç ve yarar ve top çekmeğe kâdir cerahor re'sine ikişer bin sâğ akçe ber-vech-i nakd mübâşir yedinden ashâbına tamâmâ verilmek üzere iştirâ ve tedârik ve rûz-ı seferden gün-i mukaddem Edirne sahrâsına götürüb ıstabl-i amireme teslim ittirüb ve temessük aldırub itmâm-ı hidmet eyleyesiz ama bu bâbda temâm-ı ihtimâm idüb ıyâzen b'illâhi te'âlâ ihrâç olunan bârgîrleri yarar ve tuvânâ ve top çekmeğe kâdir olmayub za'îf olan her birinin ziyâde mu'âteb olduğunuzdan gayri bârgîrleriz geriye red olunur bilmiş olasız ana göre ihtimâm idüb avk ve te'hirden ve ihtimâl-i müsâheleden ve bu bahâne ile re'âyaya akçe verilmeyüb ahz ve celb-i mâl içün ve zülm-i te'addîden şikâyet-i ihtirâz ve ictinâb üzere olub sen ki mübâşirsin begâyet olmağı mukarrer ve muhakkak bilesin şöyle bilesiz alâmet-i şerîfe i'timad kılasız.
Tahriren fî'l-yevmi's-sani Cemâzıyelevvel li-sene seb'a ve tis'in ve elf.
Saray-ı Edirne el-mahrûse
Kazâ-yı Rusçuk bârgîri re's 25
Yalnız yirmi beş re'sdir.

Varak No: 19b
Hüküm No:74
Tarihi: 15 Cemâzıyelevvel 1097
Konusu: Sefer için tahrir olunan arabaların tevzi' defteri
Hâlâ kıbel-i saltanat-ı alîyyeden fermân-ı şerîf inha-yı itâ vârid olub mazmûn-ı münîf hâlâ Sefer-i hümâyûn zehâir tahmili içün Rusçuk kazâsından otuz aded öküz arabaları ihrâç ve mahruse-i Belgrad'da hâzır mevcûd olunub hidmete ta'yîn oldukları günden beher mâh her bir arabaya biner akçe ücretleri verile deyü fermân buyrulmağın imtisâlen biladü'l-baki cümle ayân-ı vilâyet re'âya-yı fukâra tevzî' olundukda kazâ-yı mezbûreye tâbî' Mihr-i Mah Sultan Vakfiyesi karyelerinin yedi hissesi bir hisselerde dört araba ve bir tekerlek ihrâç olundukda bâki kalan yirmi beş araba üç tekerlek kazâ-yı mezbûrda mevcûd olan iki yüz elli hânesine tevzî' olundukda on hâneye bir öküz arabası isâbet eyledikden sonra cümle ayân-ı vilâyet ve reâya ittifâkıyla Rusçuk sükkanından Ali Bey nâm kimesne arabacı başı ta'yîn olundukda ücreti içün yüz gurûş verülüb ücret-i mezbûrdan her bir arabaya on sülüs dâhî isâbet itmeğin ba'de't-tevzî' tahsîli içün tahrîr olunan araba defteridir ki arabacı başı olan mezbûr Ali Bey'in yedine verilen araba defteridir ki zikr olunur.
Tahriren fî'l-yevmi'l-hâmis aşer min Cemâzıyelevvel li-sene seb'a ve tis'in ve elf.

Kostaniçe Hâne Rubu' 2 1	Sağırlar Hâne 2	Has Köy Hâne Rubu' 1 3	Has Fakih Hâne 1.5	Kurşova Hâne 1,5
Kosu-ı Müslim Hâne 1	Yekûn Hâne 10	Arâba 1	Tezkiresi Osman Ağa'ya verilmişdir.	Gölpınar Hâne 2
Beşpınar Hâne 2	Bozişne Hâne 4	İsfelanik Hâne 2	Yekûn Hâne 10	Arâba 1
Tezkiresi Yunus Ağa'ya	Tirsinik Hâne	Obretenik Hâne	Brestoviçe Hâne Rubu'	Batın Rubu'

verilmişdir.	4	4	1,5 1	1
Yekûn Hâne 10 Karye-i Belçov Hâne 0,5	Arâba 1 Yekûn Hâne 10	Tezkiresi Tirsinikli Hasan Bey'e verilmiştir.	Mahalle-i Tuna Hâne 6,5 Tezkiresi voyvâda Hüseyin Ağa'ya verilmişdir.	Mahalle-i Ermeniyan Hâne 3
Bâtın Hâne 3	Dömekle Hâne 2	Şirekobrud Hâne 1	Yekûn Hâne 10 Araba 1 Tezkiresi Mehmed Beşe'ye verilmişdir.	Basaraba Hâne 5
Maçka Hâne 3	Yekûn Hâne 10	Arâba 1	Tezkiresi Pob Dimço'ya verilmişdir.	Kara Kocalı Hâne 5,5
Ablanova-yı Müslim Hâne 4,5	Yekûn Hâne 10	Arâba 1	Mustafâ Bey yedine tezkiresi verilmişdir.	Vetova Hâne 10
Arâba 1	Tezkiresi Yusuf Bey yedine verilmişdir.			
Sayfa No: 20-a				
Libnik Hâne 6	Gagalya Hâne 3,5	Garvan Hâne 0,5	(...) Hâne 10	Arâba 1
Tezkiresi el-Hâc Mustafâ Ağa'ya verilmişdir.	Üstroviçe Hâne 2	Haceni Hâne 2	Ablonava-yı cedid Hâne 1	Nisova Hâne 1
Helvacı Yenicesi Hâne Rub 1 1	Kışla-ı Müslim Hâne 1,5	Virbofka Hâne 1	Çiftlik-i İskender-dade Hâne Rubu' 1	Yekûn Hâne 10
Arâba 1	Tezkiresi Halîl Hace yedine verilmişdir.	Mahalle-i Cami-i Atik Hâne 1	Kara Mustafâ Hâne 4,5	Mahmûd Voyvoda Hâne 1
Tezkiresi İmam				

Mehmed Efendi'ye verilmişdir.				
Faik Hâne 3	Mesih Voyvoda Hâne 1,5	Mahalle-i Cami-i Musa Hâne 6	Mahalle-i Arık Ramazan Hâne 2,5	Mahalle-i Kuyumcu Hâne 1,5
Yekûn Hâne 10	Arâba 1	Mahalle-i Cami-i Cedid Hâne 4	Orhan-ı Sağir Hâne 3	Senova Hâne 2
Kara Sular Hâne 0,5	Berişlan Hâne 0,5	Yekûn Hâne 10	Arâba 1	Maretin Hâne 3,5
Rahova-yı Bala Hâne 5,5	Mahalle-i Babo Hâne 1	Yekûn Hâne 10	Tezkiresi karye-i mezbûre İslepoli sükkânından es-Seyyid Veli'ye verilmişdir.	İslepoli Hâne 1 Araba 1
Taban Hâne 3	Orhan-ı Kebir Hâne 6	Ödlenik Hâne 1	Yekûn Hâne 10 Araba 1	Tezkiresi es-Seyyid Cafer'e verilmiştir. Gaziciler Hâne 1,5
Sarı İnebey Hâne 0,5	Babo Hâne Rubu' 2 3	Koşarna Hâne Rubu' 1 3	Yörükler Hâne 2,5	Karaca Hâne 1
Yekûn Hâne 10	Araba 1	Kara Ağaç Hâne 1,5	Çanakçılar Hâne 0,5	Tutrakan Hâne 8
Yekûn Hâne 10	Arâba 1	Sırt Alanı Hâne 1,5	Beş Evli Hâne 1,5	Has Fakih Hâne O,5
Balpınar Hâne 3,5	Ali Fakih ma'a Kışlak Hâne 2,5	Karaman-ı Bazergan Hâne 0,5	Yekûn Hâne 10	Arâba 1
Güğümlü Yenicesi Hâne 1,5	Kuzgunluk Hâne 6,5	Kara Hızırlar Hâne 1,5	Sarı Göllü Hâne 1,5	Veisler Hâne 1
Divane Yusuflar ma'a	İsrailler Hâne	Yekûn Hâne	Araba 1	Bela-Slatin Hâne

Demirciler Hâne 1,5	(?)	10		3
Kara Mehmediler Hâne 3,5	Kovancılar Hâne 2,5	Ablanova-yı Gebran Hâne 1	Yekûn Hâne 10	Araba 1
Sayfa No: **20-b**				
Sarı Sinanlar Hâne 2	Orozlar Hâne Rubu' 1 1	Rahova-yı zir Hâne 1	Caferova Hâne Rubu' 1 1	Tabtaklar Hâne Rubu' 1
Day-Hızır Hâne 2,5	Bey-İsmil Hâne Rubu' 1	Balpınar Yenicesi Hâne 1,5	Yekûn Hâne 1	Arâba 1
Bergos Hâne 7	Manastır-ı sagir Hâne 0,5	Pepeline Hâne 0,5	Çelnov Hâne 1	Çiftlik-i Şaban Ağa
Krasna Hâne 7	Çiftlik-i Yusuf Ağa Hâne 1	Çiftlik-i Mehmed Ağa Hâne 0,5	Çiftlik-i Ohorili Hâne 0,5	Çiftlik-i Mehmed Beşe Hâne 0,5
Pozişne Hâne 0,5	Yekûn Hâne 10	Arâba 1	Semerci Hâne 2,5	Bazin Hâne 2,5
Bey-Alanı Hâne 3	Bacanak Hâne 1	Balabanlı Hâne 1	Yekûn Hâne 10	Arâba 1

Hâslar hissesine isâbet iden arâba defteridir tekerlek birdir bâ-fermân-âlî otuz aded arâbadan üç tekerlek noksân olmağla mezkûr üç tekerleği karye-i Has ahâlileri Abdi Ağa'dan olan vilâyet akçesinden alub tekmîl itmek içün cümle ittifâkları ile bu mahale işâret olundu.
Hurrire fî 15 min Cumade'l-ul'a 1097.

Varak No: 21a
Hüküm No:75
Tarihi: Evâsıt-ı Cemâziyelevvel 1099
Konusu: Kamaniçe Kalesi muhafazası hakkında fermân-ı âli
Kıdvetü'l-kudât ve'l-hükkâm ma'denü'l fazli ve'l-kelâm Mevlana Niğbolu kâdîsı zîde-fazlehü ve kıdvetü'l-emâsil-ve'l-akrân Niğbolu Sancağı mütesellimi ve kethüda yeri zîde-kadrühüm tevki'-i refi'-i hümâyûn vâsıl olacak m'alûm ola ki livâ-yı mezbûrun bi'l cümle zü'emâ ve erbâb-ı tımâr-ı alay beyleri ile düstûr-i mükerrem-i müyesser mefâhirü'l-nizâmü'l-alem Kamaniçe muhâfızı olan vezirim Hüseyin Pâşâ

edâmallahü teâla iclalehü ile maan Kamaniçe kal'ası muhâfazasına me'mûr olmuşlar iken hâliyâ henüz olanlarından hareket itmedikleri ilâm olunmağla imdi livâ-yı mezbûrun zeâmet ve arâba timârının cümlesi me'mûr oldukları üzere olurundan ihrâç ve vezîr-i müşârü'n-ileyhin yanına irsâl ittirmekde her birini mukayyed ve ihtimâm itmeniz bâbında fermân-ı âlîşânım sâdır olmuşdur. Buyurdum ki vüsûl buldukda bu bâbda sâdır olan fermân- ı celîli'l-kadrim mûcebince amel idüb dâhî livâ-yı mezbûrun züe'mâ ve erbâb-ı timârın cümlesin me'mûr oldukları üzere olurundan ihrâç vezîr-i müşârü'n-ileyhin yanına irsâl ittirmekde her biriniz ziyâde takayyüd ve ihtimâm eyleyesiz şöyle ki tevâîf-i mezbûrdan biri itâat-ı fermân-ı hümâyûnum itmeyüb kal'a-yı mezbûre muhâfazasından imtinâ' iderler ise ol-makûle gerekdir ki hânesin ma'rifet-i şer'le mühürleyüb ve kendüsü dâhî ahz ü kal'asın eyledikden sonra isim ve resimleri ve zeâmet tımârı ile vukû' üzere der-ı devlet-medârıma ilâm eyleyesiz ki ba'dehû haklarından fermân-ı şerîfim ne vechile sâdır olur ise mûceb ile amel olunub hilâfetden ihtirâz eyleyesiz şöyle bilesiz alâmet-i şerîfe i'timad kılasız.
Tahriren fî evâsıt şehr-i Cemâzıyelevvel lî-sene tis'a ve tis'in ve elf.
Be makâm-ı Edirne el-mahrûse

Varak No: 21a
Hüküm No:76
Tarihi: 12 Cemâzıyelevvel 1097
Konusu: Zahire ve mühimmat gemisi nakli hakkında fermân-ı âli
Mefâhirü'l-kudât ve'l-hükkâm ma'denü'l fazli ve'l-kelâm İsakçı ve Silistre ve Rusçuk ve Niğbolu ve yedine varınca Tuna yalısında vâkî' olan kâdîlar zîde-fazlühüm ve mefâhirü'l-emâsil-ve'l-akrân zehâir nakline me'mûr olan mübâşirler ve cerahor ihrâcına me'mûr olan çâvuşlar ve iskele emînleri ve kethüda yerleri ve yeniçeri serdârları ve ayân-ı vilâyetin iş erleri zîde-kadrühüm tevki'-i refi'-i hümâyûn vâsıl olacak ma'lûm ola ki inşâ'allahi te'âlâ Asâkîr-i İslâmım ile Serdâr-ı ekremim Belgrad cânibine tevcîh ve azimet olunmağla İsakçı'dan Belgrad'a varunca Tuna yalılarında iskelelerde her ne mikdâr zehâir ve mühimmât sefînesi var ise cümlesi Belgrad'a varılmazdan mukaddem Belgrad'da hâzır ve mevcûd bulunmak ehemm-i umûrdan olmağla imdi işbû emr-i şerîfimle mübâşir varduğu gibi her biriniz ve havab-ı rahatı kendunuze harâm idüb iskelelerde olan zehâir sefîneleri birbirinize ulaşdırmak bir gün evvel Belgrad'a irsâl ve isâl ittirmekde ziyâde takayyüd ve ihtimâm idüb iyâzenallahi te'âla Asâkir-i Mansûrem Belgrad'a varmazdan mukaddem zehâir ve mühimmât sefîneleri hâzır ve mevcûd bulunmamağla müzâyakaya bâis olasız sonradan bir vechile cevâb virmeyüb haklarınızdan gelinmek mukarrer bilesiz deyü fermânım olmuşdur. Buyurdum ki hükm-i şerîfimle vardukda bu bâbda sâdır olan emrim üzere amel idüb dâhî siz ki kâdîlar ve mübâşirler ve cerahor ihrâcına me'mûr olan çâvuşlar ve iskele emînleri ve kethüda yerleri ve yeniçeri serdârları ve sâîr iş erlerisiz İsakçı'dan Belgrad'a varınca Tuna yalılarında nemikdâr zehâir sefîneleri var ise işbû emr-i şerîfim ile mübâşir varduğu gibi cümleniz ma'iyyet ile birbirinize ulaşdırıb Asâkir-i Mansûrem Belgrad'a varmazdan mukaddem **(Sayfa No: 21-b)** hâzır ve mevcud ittirmeğe tekayyüd ve ihtimâm eyleyesiz şöyle ki iyâzenallahi te'âla Asâkir-i İslâmım Belgrad'a varmazdan evvel zehâir ve mühimmât sefîneleri hâzır ve mevcûd bulunmamağla müzâyakaya bâis olasız sonradan bir veçhile cevâb viremeyüb hidemât-ı hümâyûnumda mekâsib üzere olduğunuz içün her birinizin işi ukûbet ile hakâret olunmanız mukarrer bilesiz ana

göre basîret ve ittihâd üzere hareket idüb avk-ı te'hirden ve ihmâl-i tekâsülden begâyet ihtirâz eyleyesiz şöyle bilesiz alâmet-i şerîfe i'timad kılasız.
Tahriren fî'l-yevmi's-sani aşer şehr-i Cemâzıyelevvel lî-sene seb'a ve tis'in ve elf.
Be makâm-ı Edirne el-mahrûse

Varak No: 21b
Hüküm No:77
Tarihi:
Konusu: Kamaniçe Kalesi muhafazası hakkında fermân-ı âli
Şerî'at-meâb Niğbolu kâdîsı efendi zîde-fazlühü ve kıdvetü'l-emâsil ve'l-akrân Niğbolu Sancağı mütesellimi ve kethüda yeri zîde-kadriha inhâ olunur ki livâ-yı mezbûrun bi'l-cümle zü'emâ ve erbâb-ı tımârı alay beyleri ile Kamaniçe muhâfızı vezîr-i mükerrem izzetli Hüseyin Pâşâ hazretleriyle ma'an Kamaniçe ka'ası muhâfazasına me'mûr olmuş iken hâliyâ henüz olurundan hareket itmedikleri ilâm olunmağla imdi livâ-yı mezbûrun zü'emâ ve erbâb-ı tımârının cümlesi me'mûr oldukları üzere olurundan ihrâc ve vezîr-i müşârü'n-ileyhin yanına irsâl ittirmekde her birinizin mukayyed ve ihtimâm eylemeniz bâbında sâdır olan emr-i şerîf-i âlîşân mûcebince mektûb tahrir ve irsâl kılındı. Vüsûlunde mûceb-i fermân-ı âlî üzere amel eyleyesiz şöyle ki tevâif-i mezbûrdan biri ita'at-ı fermân-ı hümâyûn itmeyüb ka'la-yı mezbûre muhâfazasından imtinâ ider ise ol-makûlelerin hânesin ma'rifet-i şer'iyle mühürleyüb ve kendisi dâhî ahz ü ka'labend eyledikden sonra isim ve resimleriyle ve zeâmet tımârları ile vûku' üzere ilâm eyleyesiz avk ve te'hirden ve hilâfete mugâyir hareketten ihtirâz eyleyesiz ve's-selâm.
Süleyman bin Mustafâ Pâşâ

Varak No: 21b
Hüküm No:78
Tarihi:12 Şevval 1096
Konusu: Arpa ve peksimet gemilerinin nakli hakkında fermân-ı âli
Mefâhirü'l-kudât ve'l-hükkâm ma'denü'l fezâil ve'l-kelâm Silistre ve Niğbolu câniblerinden Belgrad'a varınca nehr-i Tuna'nın iki cânibinde olan kâdîlar zîde-fazlühüm tevki'-i ref'i-i hümâyûn vâsıl olacak ma'lûm ola ki inşâ'allahi te'âlâ ol nehirden Sefer-i hümâyûn'a me'mûr olan Asâkir-i mansûrem içün bin doksan yedi senesine mahsûb olmak üzere Silistre ve Niğbolu sancaklarında iştirâ ve Belgrad'a nakline fermânım olan şa'ir ve beksimât gemileri tahmîl olunub Belgrad'a irsâl oldukda siz ki kâdîlar siz zikr olunan ticâretlerden iştirâ olunub gemilerde tahmîl olunan mirî zehâir sefîneleri Belgrad'a varınca yol üzerinde her kangınız ki taht-ı kazâsına dâhil olur ise iktiza edin mahallerde emr-i şerîfimle ta'yin olunan cerahorları çektirüb bu bahâne ile re'ayâ fukârasından ahz ve celb-i mâl olmamak şartıyla emîn ü sâlim birbirinize ulaşdırıb avk ve te'hirden ihtirâz eyleyesiz deyü fermânım olmuşdur. Buyurdum ki hükm-i şerîfimle vardukda bu bâbda sâdır olan emrim üzere amel idüb dâhî siz ki kâdîlar siz Niğbolu ve Silistre sancaklarında vâkî' olan kâdîlıklardan Sefer-i hümâyûnum içün iştirâsı fermânım olam şa'ir ve dakîkden tabh-ı fermânım olan beksimâd tabh ve hâzır ve amâde olunub gemilere tahmîl ve Belgrad'a irsâl olundukda yol üzerinde her kangınızın taht-ı hükümetine dâhil ve vâsıl olur ise cerahor iktiza iden mahallerde çekdirüb bir gün evvel birbirinize ulaşdırıb ıyâzen b'illâhi te'âlâ zarar ve gezend erişdirmekden

ihtirâz eyleyesiz ama bu bâbda ihtimâm idüb bu bahâne ile re'âyâ fukârasından ahz ve celb-i mâl olunmakdan begâyet ihtirâz eyleyesiz şöyle bilesiz alâmet-i şerîfe i'timad kılasız.
Tahriren fî'l-yevmi's-sani aşer min şehr-i Şevvâlü'l-mükerrem lî-sene sitte ve tis'in ve elf.
Be makâm-ı Edirne el-mahrûse

Varak No: 22a
Hüküm No:79
Tarihi: 24 Cumade'l-ulâ 1097
Konusu: Zahire gemilerinin iştira ve nakli hakkında emr-i âli
Mefâhirü'l-kudât ve'l-hükkâm ma'denü'l fezâîl ve'l-kelâm Niğbolu ve Silistre sancaklarında vâkî' olan kâdîlar zîde-fazlühüm ve kıdvetü'l-emâsil ve'l-akrân zikr olunan sancakların iştirâ mübâşirleri zîde-kadrühüm tevki'-i refi'-i hümâyûn vâsıl olacak ma'lûm ola ki Silistre ve Niğbolu sancaklarının Tırnova ve Ziştovi kazâlarından ma'ada bundan akdem iştirâ ve Belgrad'a nakli fermânım olan mîrî zehâir sefîneleri zikr olunan sancaklardan Belgrad'a varınca götürmek üzere olan cerâhorlara tahmîl olunan zehâirimizin her biri kilesine ikişer pare ücretlerin taraf-ı mîrîden verilmek üzere ta'yin olunmağla zikr olunan cerâhorların ücretleri Silistre ve Niğbolu sancaklarının tenzîl olunan zehâir bahasından virmek üzere ta'yîn ve havâle olunmağla imdi siz ki mübâşirler siz zikr olunan cerâhorların ikişer pare ücretlerini bi't-temâm virüb ve zikr olunan zahîreyi bir gün evvel irsâl ve isâl ittirmekden ziyade takayyüd ve ihtimâm eyleyesiz deyü fermânım olmuşdur. Buyurdum ki hükm-i şerîfimle vardıkda bu bâbda sâdır olan emrim üzere amel idüb dâhî siz ki mübâşirler siz zikr olunan sancakların tenzîl olan zehâir bahasından zikr olunan cerâhorların ücretleri içün ta'yin ve havâle olunan ikişer pare ücretleri bi't-temâm virüb zikr olunan zehâiri bir gün evvel irsâl ve isâl ittirmekde ziyâde ihtimâm avk ve te'hirden ve cerâhorların ücretlerinden bir akçe ketm olunmakdan begâyet ihtirâz eyleyesiz şöyle bilesiz alâmet-i şerîfe i'timad kılasız.
Vasale ileyna fî 24 min Cumade'l-ulâ sene 1097

Varak No: 22a
Hüküm No:80
Tarihi: 3 Cumade'l-ulâ 1097
Konusu: Arpa nakli fermânı
Mefâhirü'l-kudât ve'l-hükkâm ma'denü'l fezâîl ve'l-kelâm Silistre ve Niğbolu sancaklarında vâkî' olan kâdîlar zîde-fazlühüm ve mefâhirü'l-emâsil ve'l-akrân livâ-yı mezbûrede iştirâ zahîresi cem'ine me'mûr olan mübâşirler zîde-kadrühüm tevki'-i refi'-i hümâyûn vâsıl olacak ma'lûm ola ki Silistre ve Niğbolu sancaklarında olan ocaklık arpasın arpa kulu sefîneleri tahmîl ve Belgrad'a nakli fermânım olan arpanın her bir kilesine ikişer pâre taraf-ı mîrîden verilmek üzere ta'yîn olunmağla imdi zikr olunan cerâhorların ikişer pâre ücretleri Silistre ve Niğbolu sancaklarının tenzîl olunan zahîrelerinin beher kilesinden verilmek verilmek üzere ta'yîn ve havâle olunan akçeye siz ki mübâşirler siz zikr olunan cerâhorların ücretlerin tamâmen virüb bir gün evvel irsâl ve isâl ittirmekde ziyâde ihtimâm eyleyesiz deyü fermânım olmuşdur. Buyurdum ki hükm-i şerîfimle vardıkda bu bâbda sâdır olan emrim üzere amel idüb dâhî siz ki kâdîlar siz zikr olunan sancakların iştirâ zahiresi cem'ine

me'mûr olan mübâşirler siz livâ-yı mezbûrede tenzîl olunan zehâir bahasından zikr olunan cerahorların ücretleri içün ta'yin ve havâle olunan ikişer pâre ücretleri bi't-temâm virüb ve zikr olunan zehâiri bir gün evvel irsâl ve isâle ziyâde ihtimâm idüb avk-ı te'hirden ve cerâhorların ücretlerinden bir akçe ketm olunmakdan begâyet hazer edesiz şöyle bilesiz alâmet-i şerîfe i'timad kılasız.
Tahriren fî'l-yevmi's-salis şehr-i Cumade'l-ulâ lî-sene seb'a ve tis'in ve elf.

Varak No: 22b
Hüküm No:81
Tarihi: Evahir-i Rebi'ülahır 1098
Konusu: Zehâir isticâline vârid olan emr-i şerîf
Mefâhirü'l-kudât ve'l-hükkâm ma'denü'l fezâl ve'l-kelâm İsakçı'dan Belgrad'a gelince nehr-i Tuna'nın iki tarafında vâkî' olan kâdîlar zîde-fazlühüm ve mefâhirü'l-emâsil ve'l-akrân menzil emîni ve iskele emînleri ve iştirâ mübâşirleri ve sefîne reisleri ve sâir ayân-ı vilâyetin iş erleri zîde-kadrühüm tevki'-i refi'-i hümâyûn vâsıl olacak ma'lûm ola ki işbû sene-i mübârekde Sefer-i hümâyûnum me'mûr olan Asâkir-i İslâm içün lâzım olan zahîreyi bir gün evvel ber-vech-i müsâra'at Belgrad'a erişdirilmesi ziyâde ehemm-i umûrdan olmağla imdi siz ki kâdîlar ve menzil emîni ve iskele emînleri ve iştirâ mübâşirleri ve sefîne reisleri ve ayân-ı vilâyet siz işbû emr-i şerîfimle mübâşir ta'yîn olunan zîde-kadriha vardığı sa'at İsakçı'dan Belgrad'a gelince taht-ı kazânızdaki nehr-i Tuna üzerinde her ne mikdâr zehâir ile dolu gemiler var ise bir an arâm ve tevakkuf ittirilmeyüb mu'accelen Belgrad'a erişmek içün birbirinize ulaşdırıb bir türlü özr ve bahâne eylemeyüb kat'a avk ve te'hir ettirmeyesiz şöyle ki ihmâl ve müsamahanız sebebiyle bir gün evvel Belgrad'a erişmeyüb Asâkir-i İslâmın zarûret ve müzayakalarına bâis olasız sonradan bir vechile cevâb veremeyüb her birinize eşid ukûbet ile hakâret olunur bilmiş olasız deyü fermân-ı âlîşânım sâdır olmuşdur. Buyurdum ki hükm-i şerîfimle vardıkda bu bâbda sâdır olan emrim üzere amel idüb dâhî siz ki kâdîlar ve menzil emîni ve iştirâ mübâşirleri ve iskele emînleri ve sair ayân-ı vilâyet siz bu zamanı sâîr zamana kıyâs eylemeyüb her kangı iskelede zahîre ile dolu sefâîn var ise emr-i şerîfimle mübâşir vardığı sa'at bir an te'hir ve tevakkuf ittirmeyüb ber-vech-i müsara'at birbirinize ulaşdırmak üzere cümleden mukaddem Belgrad'a erişdirüb iyâzen billâhi te'ala Asâkir-İslâmın müzâyâkasına bâis olmakdan begâyet ihtirâz eyleyesiz şöyle ki müsamahanız sebebiyle bir gün evvel zehâir erişmeyüb Asâkir-i İslâmın müzâyakasına bâis olasız sonradan her biriniz eşid ukûbet ile hakâret olunur bilmiş olasız ana göre her biriniz var kuvveti bâzûya getürüb zehâir husûsu ehemm-i umurdan olmağla her biriniz bir gün evvel Belgrad'a erişdirmekde sa'y-ı beliğ idüb bir vechile avk ve te'hir ittirmeyesiz şöyle bilesiz alâmet-i şerîfe i'timad kılasız.
Tahriren fî'l-evahir şehr-i Rebi'ülahır lî-sene semân ve tis'in ve elf.
Be makâm-ı Belgrad
Vasale ileynâ be-yed-i Ömer Ağa fî 19 Cemazıyelevvel sene 1098.
(Derkenâr: Zehâir isticâline vârid olan emr-i şerîfdir.)

Bu mazmûnda Abdülbaki Ağa yediyle isticâl içün bir kıt'a fermân-ı şerîf dahî vârid olmuşdur.
Fî 20 min Cumade'l-ulâ sene 1098.
Be makâm-ı Belgrad.

Belgrad tarafına Kamaniçe muhâfızı Hüseyin Pâşâ hazretleri ittiba'nından el-Hâc Hasan yediyle iki nefer menzil bargiri verile deyü kıt'a fermân sâdır olub Kamaniçe tarafına gitmişdir.
Hurrire fî 22 min Cemâzıyelevvel sene 1098.

Varak No: 23a
Hüküm No:82
Tarihi: Evail-i Receb 1098
Konusu: Zahire, cebehâne ve mühimmat nakli hakkında emr-i âli
Mefâhirü'l-kudât ve'l-hükkâm ma'denü'l fezâîl ve'l-kelâm Ordû-yi hümâyûnum olan İsakçı'dan Niğbolu'ya varınca yol üzerinde vâkî' olan kâdîlar zîde-fazlühüm ve mefâhirü'l-emâsil ve'l-akrân zikr olunan kazâlarda vâkî' mütesellimler voyvâdâları ve sâir iş erleri zâbîtleri zîde-kadrühüm tevki'-i refi'-i hümâyûn vâsıl olacak ma'lûm ola ki hâliyâ Belgrad tarafına nakli fermânım olan zehâîr ve cebehâne ve sâîr mühimmât sefîne gemileri bir gün evvel ve bir sa'at mukaddem ve ber vech-i müsâraat inşâallahi te'âlâ emîn ü sâlim mahalline varup isâl olunmağın ehemm-i umûr deyn-devletimden olmağla imdi zikr olunan zehâir ve sâîr mühimmât gemileri taht-ı hükümetinizde olan mahallere varup dâhil olunduklarında mu'tad-ı kadîm üzere yarar ve tuvânâ kulağuzlar iş bilur ademler ta'yîn ve bir gün evvel varup mahalline irsâl olunsun husûsunda her biriniz ikrâr ve ia'net vakt-i tâmm ves'i-i sa'y-i hâlâ kelâm eyleyüb ıyâzen-bi'l-lâhi Te'âlâ yollarda mahsûf ve muhâtara olan yerlerde zarar ve gezer isâbet eylememek üzere her biriniz gayret ve ihtimâm birle bu hidemât-ı hümâyûn edâ ve tekmîlde zerre kusûr konmayub inşâ'allahi te'âlâ er-rahmân emîn ü sâlim taht-ı kazânıza varup dâhil olduğu sıhhati vuku'ı üzere yazub Ordu-yi hümâyûnuma arz ve ilâm idüb husûs-ı mezbûrda gereği gibi ihtimâm leyl ü nehâr hidmet-i hümâyûnumda mecd ü sa'î olmanız bâbında fermân-ı âlîşânım sâdır olmuşdur. Vüsûl buldukda bu bâbda sâdır olan fermân-ı celîli'l-kadrim mûcebince amel dahî Belgrad'a nakl ve irsâl fermânım olan zehâir ve mühimmât ve sefîne gemileri taht-ı kazânızda dâhil oldukda siz ki zâbitler siz her biriniz gayret ve himmetinizle emîn ü sâlim mahal-i mamûre isâl içün lâzım gelen mahallerde leyl ü nehâr hevâb ü râhatı kendinize harâm iderek ve matûf ve muhâtara olan mahallerde yanlarına yarar iş bilur kulağuzlar koşub inşâ'allahi te'âlâ zikr olunan gemilerin bir gün varup mahaline îsâl ve irsâl olunmasında her biriniz takayyüd-i tâmm ves'i-i sa'y-i hâlâ kelâm eyleyüb şöyle ki ihmâl ve tekâsülünüz sebebiyle ıyâzen b'illâhi te'âlâ bir nesne zarar ve gezer isâbet itmek olur ise adem-i tekayyüdünüzden bilüb badehu hakkınızdan gelmek mukarredir ana göre basîret ve intibâh üzere hareket ve fermânım olan gemileri mahal-i fırsat-ı fevt olmanızdan mukaddem mahaline îsâl eyleyüb vech-i meşrûh üzere işbû sâdır olan emr-i şerîfimin mazmûn-ı münîfi ile amel olasız şöyle bilesiz alâmet-i şerîfe i'timad kılasız.
Tahriren fî evâil-i şehr-i Recebü'l-müreccb lî-sene semân ve tis'in ve elf.
Be yurd-ı sahrâ-yı İsakçı.
Vasale ileyna fî 12 min Recebü'l-ferd lî-sene el-mezbûre

Varak No: 23a
Hüküm No:83
Tarihi: 1 Cemazıyelevvel 1098

Konusu: Cebehâne, asker ve mühimmat nakli hakkında emr-i şerîf
Mefâhirü'l-kudât ve'l-hükkâm ma'denü'l fezâîl ve'l-kelâm Kili'den Kamaniçe'a varınca Tuna yalılarında vâkî' olan kâdîlar ve mefâhirü'l-emâsil ve'l-akrân iskele emînleri ve ayân-ı vilâyet iş erleri zîde-kadrühüm tevki'-i refi'-i hümâyûn vâsıl olacak ma'lûm ola ki hâliyâ Asitâne-i sa'adetimden Belgrad'a irsâl olunan cebehâne ve dergâh-ı muallam cebecilerinden Abdullah Reis sefînesine tahmîl olunan mühimmât ve neferât bir gün evvel Ordû-yi hümâyûnuma îsâli fermânım olmağın Kili'den Kamaniçe'a varınca cerâhor kulağuz tedâriki mühim olmağın imdi siz ki kâdîlar ve iskele emînleri ve sâir iş erleri siz mezbûr Abdullah Reis Kili'ye vâsıl olduğu gibi te'hir ittirmeyüb Kili'den Kamaniçe'a varınca lâzım gelen cerâhor ve kulağuzları koşub gerekdiği gibi hıfz ve hirâset iderek bir gün evvel ve bir sa'at mukaddem emîn ü sâlim birbirinize ulaşdırıb avk ve te'hirden ihtirâz eyleyesiz deyü fermânım olmuşdur. Buyurdum ki hükm-i şerîfimle vardıkda bu bâbda sâdır olan emrim üzere amel idüb dâhî reis-i mezbûr Kili iskelesine dâhil olduğu gibi Kili'den Kamaniçe'a varınca lâzım gelen cerâhor ve kulağuzları virüb kat'a te'hir ittirilmeyüb gerekdiği gibi hıfz ve hirâset iderek emîn ü sâlim birbirinize ulaşdırmakda ziyâde ihtimâm idüb ihmâl ve müsamahadan ve fermânım üzere bir gün evvel mahalline erişdirmemekden begâyet ihtirâz eyleyesiz şöyle bilesiz alâmet-i şerîfe i'timad kılasız.
Tahriren fî'l-yevmi'l-hadi ve'l-ışrîn şehr-i Cemâzıyevvel lî-sene semân ve tis'in ve elf.
Be makâm-ı Konstantıniyye el-mahrûse.
Vasale ileyna 12 min recebü'l-ferd lî-sene 1098.

Varak No: 23a
Hüküm No:84
Tarihi: Gurre-i Receb 1098
Konusu: Cebehâne gemilerinin nakli hakkında fermân
Şerâyi-şiâr İsakçı'dan Kamaniçea varınca vâkî' olan kuzât efendiler zîde-fazlühüm inhâ olunur ki hâliyâ Belgrad'a îsâli fermân buyrulan dört kıt'a cebehâne sefînelerinin bir gün evvel irsâli ehemm olmağla gerekdir ki uğradığı kazâlarda beher sefîneye dört nefer kulağuz virüb mahalline râhî kılınmak fermânım olmuşdur.
Fî gurre-i Receb sene 1098
Vasale ileyna fî 12 Recep lî-sene 1098

Varak No: 23b
Hüküm No:85
Tarihi: 7 Cumade'l-ulâ 1098
Konusu: Sefer için gerekli olan zahirenin nakli hakkında fermân-ı şerîf
Mefâhirü'l-kudât ve'l-hükkâm ma'denü'l fezâîl ve'l-kelâm İsakçı'dan Fethü'l İslâm'a varınca yol üzerinde Tuna yalılarında vâkî' olan kâdîlar zîde-fazlühüm ve mefâhirü'l-emâsil ve'l-akrân kal'a dizdârları ve neferât ağaları ve iskele emînleri ve a'yan-ı vilâyet iş erleri zîde-kadrühüm tevki'-i refi'-i hümâyûn vâsıl olacak ma'lûm ola ki hâliyâ Sefer-i hümâyûnuma me'mûr Asâkir-i İslâm'ın zâd ve zevâdları içün Asitâne-i sa'adetimden sefîne ile Belgrad'a irsâl olunan zahîre İsakçı'dan Kamaniçe'a varınca yol üzerinde her kangınızın taht-ı kazâsına dâhil olur ise kat'a arâm ve tevakkuf ittirmeyüb yarar ve mutemed-i aliyye kulağuzları koşub gerekdir ki

muhkem-i hıfz ve hirâset iderek bir gün mukaddem ve bir sa'at evvel emîn ü sâlim birbirinize ulaşdırıb zinhâr avk ve te'hîrden ve ihmâl-i müsaheleden begâyet ihtirâz eyleyesiz deyü fermânım olmuşdur. Buyurdum ki hükm-i şerîfimle vardıkda bu bâbda sâdır olan emrim üzere amel idüb dâhî kat'a arâm ve tevakkuf ve bir vechile avk ve te'hîr ittirmeyüb hâlâ Sefer-i hümâyûnum içün Asitâne-i sa'adetimden sefîne ile Belgrad'a isâl olunan zahîre İsakçı'dan Kamaniçe'a varınca yol üzerinde kangınız taht-ı kazâsına dâhil olur ise yanına yarar ve mutemed-i alîyye kulağuzlar koşub gerektiği gibi hıfz ve hirâset iderek bir gün evvel ve bir sa'at mukaddem emîn ü sâlim birbirinize ulaşdırıb zinhâr ihmâl ve müsaheleden begâyet eyleyesiz şöyle ki zikr olunan zehâir Sefer-i hümâyûnumun ehemm ve mühimmâtından olmağla fermânım üzere bir türlü avk ve te'hîr olunub bir gün evvel mahalline erişmemekle ıyazen b'illâhi te'ala müzâyakaya bâis olasız bu bahâne-i özr ve cevâbın ber-vech-i mesmû-ı hümâyûnum olmayub i'tâb ve i'kâbe müstehak olmanız mukarrer bilesiz şöyle bilesiz alâmet-i şerîfe i'timad kılasız.
Tahriren fî'l-yevmi's sâbi aşer mîn şehr-i Cumade'l-ulâ lî-sene semân ve tis'in ve elf.
Be makam-ı Konstantiniyye el-mahrûse
Vasale ileyna fî 12 mîn Recebü'l-ferd li-sene 1098

Varak No: 23b
Hüküm No:86
Tarihi: (silik) 1098
Konusu: Asker, mühimmat ve cebehânenin nakli hakkında fermân-ı şerîf
Mefâhirü'l-kudât ve'l-hükkâm ma'denü'l fezâîl ve'l-kelâm Kili'den Kamaniçe'a varınca Tuna yalılarında vâki' olan kâdîlar zîde-fazlihüm ve mefâhirü'l-emâsil ve'l-akrân iskele emînleri ve ayân-ı vilâyet iş erleri zîde-kadrühüm tevki'-i refi'-i hümâyûn vâsıl olacak ma'lûm ola ki hâliyâ Asitâne-i sa'adetimden Belgrad'a irsâl olan cebehâne ve dergâh-ı muallam cebecilerinden Osman Reis sefînesine tahmîl olunan mühimmât ve neferât bir gün evvel Ordû-yi hümâyûna îsâli mühim olmağın Kili'den Kamaniçe'a cerahor ve kulağuz tedâriki mühim olmağın imdi siz ki kâdîlar ve iskele emînleri ve sâir iş erleri siz mezbûr Osman Reis Kili'ye dâhil olduğu gibi te'hîr ittirilmeyüb Kili'den Kamaniçe'a varınca lâzım gelen cerahor ve kulağuzların koşub gerektiği gibi hıfz ve hirâset iderek bir gün mukaddem ve bir sa'at evvel emîn ü sâlim birbirinize ulaşdırıb avk ve te'hîrden ihtirâz eyleyesüz deyü fermânım olmuşdur. Buyurdum ki hükm-i şerîfimle vardıkda bu bâbda sâdır olan emrim üzere amel idüb dâhî reis-i mezbûr Kili iskelesine dâhil olduğu gibi Kili'den Kamaniçe'a varınca lâzım gelen cerahor ve kulağuzları virüb kat'â te'hîr ittirilmeyüb gerektiği gibi hıfz ve hirâset iderek emîn ü sâlim birbirinize ulaşdırıb her biriniz ziyâde ihtimâm idüb ihmâl ve müsaheleden ve fermânım üzere bir gün evvel mahalline erişdirmemekden begâyet ihtirâz eyleyesiz şöyle bilesiz alâmet-i şerîfe i'timad kılasız.
Tahriren (silik) semân ve tis'in ve elf.
Be makâm-ı Konstantiniyye el-mahrûse.
Vasale ileyna fî 12 min Receb sene 1098.

Yine Kili'den Kamaniçe'a varınca Seyyid Ali sefînesiyle cebe-hâne mühimmâtı nakli içün varid olan emr-i şerîf minvâl-i muharrer üzere târîh-i mezbûr ile müverrih

ve mazmûnu dâhî idâre-i şerîfiye mutâbık olmağla işbû bu mahale kayd olunmak üzere işâret olundu.
Fî 12 mîn.
Be makam-ı Konstantiniyye el-mahrûse
Vasale ileyna fî 12 min recebü'l-ferd sene 1098

Rusçuk'dan İstanbul'a varınca yalnız üç re's bargire yalnız üç menzil verilmek üzere kâîmmakâm pâşâ hazretlerinin ağa-zade Mustafâ Ağa yediyle vârid olan emr-i şerîf bu mahale kayd şod.
Fî evâsıt-ı Cemâziye'l-âhir sene 1098
Makâm-ı Belgrad el-mahrûse

Yine Kili'den Kamaniçe'a varınca Hâcı İsmail ve Mustafâ nâm reisler sefîneleriyle zehâir nakli içün vârid olan emr-i şerîf iki kıt'a olub minvâl-i muharrer üzere târih-i mezbûr ile müverrih ve mazmûnu dahî emr-i şerîfe mutâbık olmağla zehâir sefîneleri olduğu tasrih olmağla işbû mahale şehr verildi.
Be makâm-ı Konstantiniyye
Vasale ileyna fî 12 mîn receb li-sene 1098

Varak No: 24a
Hüküm No:87
Tarihi: 5 Cumade'l-ulâ 1098
Konusu: Arpa, tophâne mühimmatı nakli fermânı
Mefâhirü'l-kudât ve'l-hükkâm ma'denü'l fezâîl ve'l-kelâm İsakçı'dan Kamaniçe'a varınca yol üzerinde Tuna yalılarında vâki' olan kâdîlar zîde-fazlühüm ve mefâhirü'l-emâsil ve'l-akrân kal'a dizdârları ve neferât ağaları ve iskele emînleri ve ayân-ı vilâyet iş erleri zîde-kadrihüm tevki'-i refi'-i hümâyûn vâsıl olacak ma'lûm ola ki hâliyâ Sefer-i hümâyûnum içün Asitâne-i sa'adetimden Belgrad'a irsâl olunan şa'îr ve tophâne mühimmâtı İsakçı'dan Kamaniçe'a varınca yol üzerinde her kangınız taht-ı kazâsına dâhil olur ise kat'a te'hîr ve arâm-ı tevakkuf ittirmeyüb yanına yarar ve mu'temed-i ailîyye kulağuzlar koşub gerekdiği gibi hıfz ve hirâset ittirmeğe bir gün evvel ve bir sa'at mukaddem emîn ü sâlim birbirinize ulaşdırıb zinhâr ihmâl ve müsâhelen ve avk ve te'hîrden begâyet ihtirâz eyleyesiz deyü fermânım olmuşdur.Buyurdum ki hükm-i şerîfimle vardıkda bu bâbda sâdır olan emrim üzere amel idüb dâhî kat'a arâm ve tevakkuf ve bir vechile avk ve te'hîr ittirmeyüb hâliyâ Sefer-i hümâyûnum içün Asitâne-i sa'adetimden Belgrad'a irsâl olunan şa'îr ve tophâne mühimmâtı İsakçı'dan Kamaniçe'a varınca yol üzerinde her kangınızın taht-ı kazânıza dâhil olur ise yanına yarar kulağuzlar ve mu'temed-i alîyye ademler koşub gerekdiği gibi muhkem-i hıfz ve hirâset iderek bir gün evvel ve bir sa'at mukaddem emîn ü sâlim birbirinize ulaşdırmakda her biriniz ziyâde ihtimâm idüb ihmâl-i müsâheleden ıyâzen-b'illâhi te'âla Sefer-i hümâyûnum içün mühimmât-ı mezbûreye menâzil ve merâhilde afet ve zarar erişdirmekden begâyet ihtirâz eyleyesiz şöyle bilesiz alâmet-i şerîfe i'timad kılasız.
Tahriren fî'l-yevmi'l-hâmis aşer şehr-i Cumade'l-ulâ sene 1098.
Be makâm-ı Konstantiniyye el-mahrûse
Vasale ileyna be-yed-i Reis Durmuş Çelebi tahriren fî 13 min recebü'l-ferd sene 1098.

Varak No: 24b
Hüküm No:88
Tarihi: 17 Cumâde'l-ulâ 1098
Konusu: Arpa nakli hakkında emr-i âli
Mefâhirü'l-kudât ve'l-hükkâm ma'denü'l fezâîl ve'l-kelâm İsakçı'dan Kamaniçe'a varınca yol üzerinde Tuna yalılarında vâki' olan kâdîlar zîde-fazlühüm ve mefâhirü'l-emâsil ve'l-akrân kal'a dizdârları ve neferât ağaları ve iskele emînleri ve ayân-ı vilâyet iş erleri zîde-kadrihüm tevki'-i refi'-i hümâyûn vâsıl olacak ma'lûm ola ki hâliyâ Sefer-i hümâyûnuma me'mûr olan Asâkir-i İslâm'ın zâd ve zevâdları içün Asitâne-i sa'adetimden sefîne ile Belgrad'a irsâl olunan şa'îr İsakçı'dan Kamaniçe'a varınca yol üzerinde her kangınızın taht-ı kazâsına dâhil olurlar ise kat'a arâm ve tevakkuf ittirmeyüb yarar ve mu'temed-i alîyye kulağuzlar koşub gerekdiği gibi muhkem ve hirâset iderek bir gün mukaddem ve bir sa'at evvel emîn ü sâlim birbirinize ulaşdırıb zinhâr avk ve te'hîrden ve müsâheleden begâyet ihtirâz eyleyesiz deyü fermânım olmuşdur. Buyurdum ki hükm-i şerîfimle vardıkda bu bâbda sâdır olan emrim üzere amel idüb dâhî kat'a arâm ve tevakkuf ve bir vechile avk ve te'hîr ittirmeyüb Asitâne-i sa'adetimden sefîne ile irsâl olunan şa'îr ve zahîreyi İsakçı'dan Kamaniçe'a varınca yol üzerinde her kangınızın taht-ı kazâsına dâhil ise yanına yarar ve mu'temed-i alîyye kulağuz koşub gerekdiği gibi hıfz ve hirâset iderek bir gün evvel ve bir sa'at mukaddem emîn ü sâlim birbirinize ulaşdırıb zinhâr ihmâl ve müsâheleden begâyet ihtirâz eyleyesiz şöyle ki zikr olunan zehâir Sefer-i hümâyûnumun ehem-i mühimmâtından olmağla fermânım üzere bir türlü avk ve te'hîr olunub bir gün evvel mahaline erişmemekle ıyâzen-b'illâhi te'âla müzâyakaya bâis olasız bu bâbda özr ve cevâbınız bir vechile mesmû-ı hümâyûnum olmayub itâb ve ikâbe müstehak olmanız mukarrer bilesiz şöyle bilesiz alâmet-i şerîfe i'timad kılasız.
Tahriren fî yevmi's-sâbi aşer mîn Cumâde'l-ulâ lî-sene semân ve tis'in ve elf.
Be makâm-ı Konstantiniyye el-mahrûse
Vasale ileyna fî 13 mîn receb 1098.
Eskici oğlu el-Hâc Ahmed Reis sefînesidir.

Varak No: 24b
Hüküm No:89
Tarihi: 26 Cumâde'l-ulâ 1098
Konusu: Arpa nakli hakkında emr-i âli
Mefâhirü'l-kudât ve'l-hükkâm ma'denü'l fezâîl ve'l-kelâm İsakçı'dan Kamaniçe'a varınca yol üzerinde Tuna yalılarında vâki' olan kâdîlar zîde-fazlühüm ve mefâhirü'l-emâsil ve'l-akrân kal'a dizdârları ve neferât ağaları ve iskele emînleri ve ayân-ı vilâyet iş erleri zîde-kadrihüm tevki'-i refi'-i hümâyûn vâsıl olacak ma'lûm ola ki hâliyâ Sefer-i hümâyûnuma me'mûr olan Asâkir-i İslâm'ın zâd ve zevâdeleri içün Asitâne-i saâadetimden sefîne ile Belgrad'a irsâl olunan şa'îr İsakçı'dan Kamaniçe'a varınca yol üzerinde her kangınızın taht-ı kazâsına dâhil olurlar ise kat'a arâm ve tevakkuf ittirmeyüb yarar ve mu'temed-i alîyye kulağuzlar koşub gerekdiği gibi muhkem-i hafz ve hirâset iderek bir gün mukaddem ve bir sa'at evvel emîn ü sâlim birbirinize ulaşdırıb zinhâr avk ve te'hîrden ihmâl-i müsâheleden begâyet ihtirâz

eyleyesiz deyü fermânım olmuşdur. Buyurdum ki hükm-i şerîfimle varmışken kıdvetü'l-emâsil ve'l-akrân mübâşir ta'yîn olunan Ahmed zîde-kadrihü vardıkda bu bâbda sâdır olan emrim üzere amel idüb dâhî kat'a arâm ve tevakkuf ve bir vechile avk ve te'hîr ittirmeyüb hâlâ Sefer-i hümâyûnum içün Asitâne-i sa'adetimden Belgrad'a irsâl olunan şa'îr İsakçı'dan Kamaniçe'a varınca her kangınızın taht-ı kazâsına dâhil olur ise yanına yarar ve mu'temed-i alîyye kulağuzlar koşub gerekdiği gibi muhkem-i hıfz ve hirâset iderek bir gün evvel ve bir sa'at mukaddem emîn ü sâlim birbirinize ulaşdırıb zinhâr ihmâl ve müsâhele eylemeyesiz şöyle ki zikr olunan şa'îr Sefer-i hümâyûnumun ehemm-i mühimmâtından olmağla bir gün ve bir türlü avk ve te'hîr olunmağla müzâyakaya bâis olasız özr ve cevâbınız bir vechile makbûl-i hümâyûnum olmayub ikâbeye müstehak olmanız mukarrer bilesiz şöyle bilesiz alâmet-i şerîfe i'timad kılasız.
Tahriren fî'l-yevmi's-sâdis ve'l-ışrin mîn Cumâde'l-ulâ lî-sene semân ve tis'in ve elf.
Konstantiniyye el-mahrûse
Vasale ileyna fî 26 Receb sene 1098.
(Derkenâr: Sitne Boğazı'ndan Taban deniz sefînesinin reisi olan İbrâhîm reis yerine olan Ahbar sefînesi gelmeyüb ancak tonbâzı gelmişdir.)

Varak No: 25a
Hüküm No:90
Tarihi: 28 Cumâde'l-ulâ 1098
Konusu: Arpa nakli hakkında emr-i âli
Mefâhirü'l-kudât ve'l-hükkâm ma'denü'l fezâîl ve'l-kelâm İsakçı'dan Kamaniçe'a varınca yol üzerinde vâki' olan kâdîlar zîde-fazlühüm ve mefâhirü'l-emâsil kal'a dizdârları ve neferât ağaları ve iskele emînleri ve ayân-ı vilâyet iş erleri zîde-kadrihüm tevki'-i refi'-i hümâyûn vâsıl olacak ma'lûm ola ki hâliyâ Sefer-i hümâyûnuma Asâkir-i İslâm içün Asitâne-i sa'adetimden sefîne ile Belgrad'a irsâl olunan şa'îr İsakçı'dan Kamaniçe'a varınca yol üzerinde her kangınızın taht-ı hükümetine dâhil olursa kat'a arâm ve tevakkuf ittirmeyüb yarar ve mu'temed-i alîyye kulağuzlar koşub gerekdiği gibi muhkem-i hıfz ve hirâset iderek emîn ü sâlim her biriniz bir gün evvel ulaşdırıb zinhâr avk ve te'hîrden ve ihmâl ve müsâheleden begâyet ihtirâz eyleyesiz deyü fermânım olmuşdur. Buyurdum ki hükm-i şerîfimle dergâh-ı mu'alla müteferrikalarından kıdvetü'l-emâsil ve'l-akrân Receb zîde-kadriha vardıkda bu bâbda sâdır olan emrim üzere amel idüb dâhî kat'a te'hîr ve tevakkuf ve bir vechile avk ittirilmeyüb hâlâ Sefer-i hümâyûnum içün Asitâne-i sa'adetimden sefîne ile Belgrad'a irsâl olunan şa'îr İsakçı'dan Kamaniçe'a varınca yol üzerinde her kangınızın taht-ı hükümetine dâhil olursa yanına yarar ve mu'temed-i alîyye kulağuzlar ta'yîn idüb gerekdiği gibi muhkem-i hıfz ve hirâset iderek bir gün mukaddem ve bir sa'at evvel emîn ü sâlim birbirinize ulaşdırıb zinhâr ihmâl ve müsâheleden begâyet ihtirâz eyleyesiz şöyle ki fermânım üzere zikr olunan şa'îr Sefer-i hümâyûnumun ehemm-i mühimmâtından olmağla türlü avk ve te'hîr olub bir gün evvel mahaline erişmemekle ıyâzen-b'illâhi te'âla müzâyakaya bâis olasız bu bâbda özr ve cevâbınız bir vechile mesmû-ı hümâyûnum olmayub itâb ve ikâbe müstehak olmanız mukarrer bilesiz şöyle bilesiz alâmet-i şerîfe i'timad kılasız.
Tahriren fî'l-yevmi's-sâmin ve'l-ışrin min şehr-i Cumâde'l-ulâ lî-sene semân ve tis'in ve elf.
Be makâm-ı Konstantiniyye

Sefîne-i mezkûrenin reisi bâzâra giden el-Hâc Ahmed'dir.
Visâl fî 20 Şa'bân sene 1098.
Varak No: 25a
Hüküm No:91
Tarihi: 8 Cemazıyelâhır 1098
Konusu: Buğday ve arpa nakli hakkında emr-i âli
Mefâhirü'l-kudât ve'l-hükkâm ma'denü'l fezâîl ve'l-kelâm İsakçı'dan Kamaniçe'a varınca yol üzerinde vâki' olan kâdîlar zîde-fazlühüm ve mefâhirü'l-emâsil kal'a dizdârları ve neferât ağaları ve iskele emînleri ve kurrâ zâbitleri ve ayân-ı vilâyetin iş erleri zîde-kadrihüm tevki'-i refi'-i hümâyûn vâsıl olacak ma'lûm ola ki hâliyâ Sefer-i hümâyûnuma me'mûr olan Asâkir-i İslâmımın zâd ve zevâdlarçün Asitâne-i sa'adetimden sefîneleriyle Belgrad'a irsâl olan hınta ve şa'îr İsakçı'dan Kamaniçe'a varınca yol üzerinde her kangınızın taht-ı kazâsına dâhil olur ise kat'a arâm ve tevakkuf ittirmeyüb yarar ve mu'temed-i alîyye kulağuzlar koşub gerekdiği gibi muhkem-i hıfz ve hirâset iderek bir gün mukaddem ve bir sa'at evvel emîn ü sâlim birbirinize ulaşdırıb avk ve te'hîrden ve ihmâl-i müsâheleden ihtirâz eyleyesiz deyü fermânım olmuşdur. Buyurdum ki hükm-i şerîfimle dergah-ı mu'allam sefînelerinden kıdvetü'l-emâsil ve'l-akrân İbrâhîm zîde-kadriha vardıkda bu bâbda sâdır olan emrim üzere amel idüb dâhî kat'a te'hîr ve tevakkuf ve bir vechile avk bahâne eylemeyüb zikr olunan hınta ve şa'îr her kangınızın taht-ı hükümetine dâhil olursa yanına yarar ve mu'temed-i alîyye kulağuzlar koşub gerekdiği gibi muhkem-i hıfz ve hirâset iderek bir gün mukaddem ve bir sa'at evvel emîn ü sâlim birbirinize ulaşdırıb avk ve te'hîrden ve ihmâl-i müsâheleden ve ıyâzen-b'illâhi te'âla afet ve zarar isâbetinden ve fermânım üzere mu'accelen îsâl olunmamakdan begâyet ihtirâz eyleyesiz şöyle bilesiz alâmet-i şerîfe i'timad kılasız.
Tahriren fî'l-yevmi's-samin şehr-i Cemâzıyelahır lî-sene semân ve tis'in ve elf.
Makâm-ı Konstantiniyye el-mahrûse
Tophâneli köyünün oğlu el-Hâc Ömer'in deniz sefînesidir.
Vasale ileyna fî 20 Şaban lî-sene 98.
(Sayfa No: 25b)
Zikr olunan Asitâne-i sa'adetimden deniz sefîneleri işbû sahîfenin zahrında iki kıt'a fermân-ı şerîf kayd olunub kıdvetü'l-emâsil ve'l-akrân Mustafâ Ağa nâm kimesne mübâşiri olduğu deniz sefînesinde boğazın battuğu mezbûrân sefînelerin mübâşirleri haber verub ancak batan sefînenin yanında olan tonbâz halâs olmağla ol-dahî İsakçı tarafında olmağın işbû bin doksan sekiz senesi Cemâziye'l-âhir târihiyle tevrih-i fermân-ı şerîf olmağla zikr olunan tuğrâlı ve nişânlu fermân mucebince zikr-i mürûr iden tonbaz Rusçuğa geldikde kulağuzu verilmek üzere yedine fermân olduğuna müş'ar işbû mahale şerh verildi.
Hurrire fi visâli'n-niyam fî 30 Şa'banü'l-muazzam lî-sene semân ve tis'in ve elf.
Merkûm tonbazın reisi Çatak Ahmed nâm kimesnedir gaflet olunmaya.

Belgrad'dan İsakçı'ya varınca umûr-ı mühimme ile irsâl olunan iki nefere bir kıt'a menzil kayığı verile deyü buyuruldu.
Fî 12 Şaban sene 1098.
Vasale ileyna ve sicil fî'l-yevmi'l hâdi ışrin min Şabanü'l-muazzam lî'l-sene el-mezbûre.

Sadr-ı âlî hazretlerinin İmamı Efendi hazretlerinin tevâbiden Eyyüb Bey nâm kimesne Belgrad tarafından gelüb İsakçı tarafına revâne olmuşdur.
Belgrad tarafından kaîmmakâm hazretlerinin emmisi oğlu el-Hâc Şaban Ağa Rusçuk iskelesinden çıkub ademlerinden Ali Bey yediyle işbû bin sekiz senesinde vâki' Şabanü'l-muazzamın birinci günü târîhiyle tevrih tuğrâlı ve nişânlu fermân-ı şerîf vârid olub mazmûnu bir nefere bir menzil bârgîri verilmek fermân olunmağın bu mecelle şerh verilmiştir. İstanbul'a revâne olmuşdur.
Be makâm-ı Belgrad
Vasale ileyna fî 21 Şabanü'l-muazzam lî-sene el-merkûme

Yine mezbûr el-Hâc Şaban Ağa'nın kendi içün İstanbul tarafına gitmek içün işbû sene-i mübârekde vâki' Şabanü'l-muazzamın dördüncü günü târîhiyle tevrih üç nefere yalnız üç menzil bârgiri verilmek üzere bir kıt'a fermân-ı şerîf dahî sâdır olmağla mûcebince bu mahale kayd olunmuşdur.
Be makâm-ı Belgrad el-mahrûse
Vasale ileyna fî 21 Şabanü'l-muazzam lî-sene 1098.

Kul mevâcibi içün Belgrad tarafından gelüb İstanbul'a revâne olmak üzere Mehmed Çâvuş nâm kimesne yediyle işbû doksan sekiz senesinde vâki' Şabanü'l-muazzamın evâsıtı târîhiyle tevrih tuğrâlı ve nişânlû bir def'a fermân-ı şerîf vârid olub mazmûn-ı münîfinde yalnız bir iş ademe yalnız bir iş menzil bârgirine verilmesi fermânım olmağın bu mahale şerh verilmişdir.
Be makâm-ı Belgrad el-mahrûse Zemun

Varak No: 25b
Hüküm No:92
Tarihi: 15 Receb 1098
Konusu: Barut, tüfek ve ağaç kürek nakli hakkında fermân-ı şerîf
Mefâhirü'l-kudât ve'l-hükkâm ma'denü'l fezâîl ve'l-kelâm İsakçı'dan Kamaniçe'a varınca yol üzerinde vâki' olan kâdîlar zîde-fazlühüm ve mefâhirü'l-emâsil kal'a dizdârları ve neferât ağaları ayân-ı vilâyetin iş erleri zîde-kadrihüm tevki'-i refi'-i hümâyûn vâsıl olacak ma'lûm ola ki hâliyâ Sefer-i hümâyûnum içün Asitâne-i sa'adetimden Belgrad'a irsâl içün Seyyîd Mustafâ Reis'in sefînesine def' ve tahmîl olunan beş yüz kantar bârut ve tüfenk ve ağaç kürek İsakçı'dan Kamaniçe'a varınca yol üzerinde her kangınızın taht-ı kazâsına dâhil olursa kat'a arâm ve tevakkuf ittirmeyüb yarar ve mu'temed-i alîyye kulağuzlar koşub gerekdiği gibi muhkem-i hıfz ve hirâset iderek bir gün ve bir sa'at mukaddem emîn ü sâlim birbirinize ulaşdırıb zinhâr avk ve te'hîrden ve ihmâl-i müsâheleden begâyet ihtirâz eyleyesiz deyü fermânım olmuşdur. Buyurdum ki hükm-i şerîfimle vardıkda bu bâbda sâdır olan emrim üzere amel idüb hâlâ Belgrad'a irsâl olunan cebehâne mühimmâtı İsakçı'dan Kamaniçe'a varınca yol üzerinde **(Sayfa No: 26a)** her kangınızın taht-ı kazâsına dâhil olursa kat'a arâm ve tevakkuf ittirmeyüb yarar ve mu'temed-i alîyye kulağuzlar koşub gerekdiği gibi muhkem-i hıfz ve hirâset iderek bir gün evvel ve bir sa'at mukaddem emîn ü sâlim birbirinize ulaşdırıb zinhâr avk ve te'hîrden ve ihmâl-i müsâheleden begâyet ihtirâz eyleyesiz şöyle bilesiz alâmet-i şerîfe i'timad kılasız.
Tahriren fî'l yevmi'l hâmis aşer şehr-i Recebü'l-müreccb lî-sene semân ve tis'in ve elf.

Be makâm-ı Konstantiniyye el-mahrûse
Vasale ileyna be-yed-i Çorbacı Mahir Ağa fî 25 Şaban lî-sene 1098.
Varak No: 26a
Hüküm No:93
Tarihi: 6 Cemâziye'l-âhir 1098
Konusu: Buğday ve arpa nakli hakkında emr-i âli
Mefâhirü'l-kudât ve'l-hükkâm ma'denü'l fezâîl ve'l-kelâm İsakçı'dan Kamaniçe iskelesine varınca Tuna yalılarında vâki' olan olan kâdîlar zîde-fazlühüm ve mefâhirü'l-emâsil kal'a dizdârları ve neferât ağaları ve iskele emînleri ve kurrâ zâbitleri ve ayân-ı vilâyetin iş erleri zîde-kadrihüm tevki'-i refi'-i hümâyûn vâsıl olacak ma'lûm ola ki hâliyâ Sefer-i hümâyûnuma me'mûr olan Asâkir-i İslâm'ın zâd ve zevâdı içün Asitâne-i sa'adetimden sefîneler ile Belgrad'a irsâl olunan hınta ve şa'îr İsakçı'dan Kamaniçe'a varınca yol üzerinde her kangınızın taht-ı kazâsına dâhil olursa kat'a arâm ve tevakkuf ittirmeyüb yarar ve mu'temed-i alîyye kulağuzlar koşub gerekdiği gibi muhkem-i hıfz ve hirâset iderek bir gün mukaddem ve bir sa'at evvel emîn ü sâlim birbirinize ulaşdırıb avk ve te'hîrden ve ihmâl-i müsâheleden ihtirâz eyleyesiz deyü fermânım olmuşdur. Buyurdum ki hükm-i şerfimle dergâh-ı muallam müteferrikâlarından kıdvetü'l-emâsil ve'l-akrân Ali zîde-kadriha vardıkda bu bâbda sâdır olan emrim üzere amel idüb dahî kat'a te'hîr ve tevakkuf ve bir vechile özr ve bahâne eylemeyüb zikr olunan hınta ve şa'îr her kangınızın taht-ı hükümetine dâhil olursa yarar ve mu'temed-i alîyye kulağuzlar koşub gerekdiği gibi muhkem-i hıfz ve hirâset iderek bir gün ve bir sa'at evvel emîn ü sâlim birbirinize ulaşdırıb avk ve te'hîrden ve ihmâl ve müsâheleden ıyâzen-b'illâhi te'âla yollarda afet ve zarar isâbetinden ve muaccelen isâl olunmakdan begâyet ihtirâz eyleyesiz şöyle bilesiz alâmet-i şerîfe i'timad kılasız.
Tahriren fî'l yevmi's-sâdis şehr-i Cemâziye'l-âhir lî-sene semân ve tis'in ve elf.
Be makâm-ı Konstantiniyye el-mahrûse
Vasale ileyna be-yed-i Ali Reis f 25 Şabanü'l-muazzam sene 1098.

Varak No: 26a
Hüküm No:94
Tarihi: 25-Şaban-1098
Konusu: Ali Pâşâ'nın buyuruldusu.
Şerî'at-şiâr demir kapûdan Rusçuğa varup gelince Tuna'nın iki yanında vâki' olan kâdîlar zîde-fazlühüm inhâ olunur ki umûr-ı mühimme içün menzil ile irsâl olunmuşdur her kangınızın taht-ı hükümet-i şiârınızda olan iskeleleri dâhil olursa yalnız bir ademe bir menzil kayığı verüb bir gün evvel ve bir sa'at mukaddem salîmen birbirinize ulaştırıb mahal-i me'mûre erişdirmeğe sa'y idüb avk ve te'hîrden ihtirâz eyleyesiz.
fî 25 Şaban sene 1098.
Vasale ileyna fî 25 Şaban sene 1098.
(Derkenâr: Ali Pâşâ'nın buyuruldusu.)

Varak No: 26b
Hüküm No:95
Tarihi: 2o Safer (silik)
Konusu: Zahire nakli hakkında fermân-ı şerîf

Mefâhirü'l-kudât ve'l-hükkâm ma'denü'l fezâîl ve'l-kelâm Tulça iskelesinden Belgrad'a varınca nehr-i Tuna'nın iki cânibinde karîb olan yerlerin kâdîları zîde-fazlühüm ve mefâhirü'l-emâsil ve'l-akrân iskele emînleri ve sâîr ayân-ı vilâyetin iş erleri zîde-kadrihüm tevki'-i refi'-i hümâyûn vâsıl olacak ma'lûm ola ki nehr-i Tuna'nın iki cânibinde olan kazâlar ba'îd olub cerahorlar ihrâcı fermân olunan kazâların cerâhorları zehâir üzerine me'mûr olan mübâşirleri ma'rifetiyle ta'yîn olduğu mahallerde bi'l-noksân hâzır ve amâde ve mevcûd ittirilüb mühimmât-ı seferiyye ile gelen sefâini Belgrad'a varınca menzil emîni Ahmed zîde-mecduhü ma'rifetiyle çekdirüb emîn ü sâlim birbirinize ulaşdırıb avk ve te'hîr ittirmeyesiz deyü fermânım olmuşdur. Buyurdum ki hükm-i şerîfimle vardıkda bu bâbda sâdır olan emrim üzere amel idüb dahî mübâşirleri ma'rifetiyle cerâhor ihrâcı fermân olunan kazâlardan bi'l-noksân cerâhorları ihrâc ve ta'yîn oldukları mahallerde mevcûd ve hâzır ve amâde ittirilüb mühimmât-ı seferiyye ile gelen sefâini çekdirüb emîn ü sâlim birbirinize ulaşdırıb menzil emîni zîde-mecduhü ma'rifetiyle Belgrad'a nakl ittirmekde her biriniz ziyâde ihtimâm idüb avk ve te'hîr ittirmeyüb kimesneye taallül ve muhâlefet ittirmeyesiz amma tamam-ı ihtimâm idüb bu bahâne ile fukâraya zülm ve te'addî olunmakdan ve celb-i mal olunmakdan begâyet ihtirâz eyleyesiz şöyle bilesiz alâmet-i şerîfe i'timad kılasız.
Tahriren fî'l yevmi'l-ışrin şehr-i Saferü'l-hayr lî-sene (silik)
Edirne el-mahrûse
Vasale ileyna fî yevmi's-sâni min (silik)

Varak No: 26b
Hüküm No:96
Tarihi: 20 Safer 1099
Konusu: Zahirenin telef olmadan nakil edilmesi hususunda fermân
Mefâhirü'l-kudât ve'l-hükkâm ma'denü'l fezâîl ve'l-kelâm İsakçı'dan Belgrad'a varınca Tuna'nın kenarında vâki' olan kâdîlar zîde-fazlühüm ve'l-iftihârü'l-emâcid ve'l-ekârim zahîre nakline me'mûr olan kapûcubaşılar zîde-mecduhü mefâhirü'l-emâsil ve'l-akrân zahîre mübâşirleri ve iskele emînleri zîde-kadrihüm tevki'-i refi'-i hümâyûn vâsıl olacak ma'lûm ola ki bin doksan sekiz senesinde defterdâr-ı sâbık Mehmed Pâşâ'nın Anadolu ve Rumili câniblerinden iştirâ eylediği zehâir menzilleri ve menzil mübâşirleri zimmetinde zuhûr eden zahîre ve Karadeniz ve nehr-i Tuna'da şâykâ ve terâneler üzerinde olan zehâir Tuna nehrinde don olmak ihtimâli oldukda bulundukları yerde menzil emîni zîde-mecduhü ma'rifetiyle derânbâr olunub ve Tuna nehri don olmadığı halde sefînelerde olan her kangı mahalde bulunursa küçük sefînelerde vaz' ittirüb ve mu'tâd olan cerâhorlara çekdirüb cümlenin ma'rifeti ve imdâdları ile girdâblardan nehr-i Tuna ile bir sa'at mukaddem yerlu yerine vaz' ve Belgrad anbârına nakl ittirmekde ziyâde takayyüd ve birbirinize i'anet eyleyesiz ki deyü fermânım olmuşdur. Buyurdum ki hükm-i şerîfimle vardukda bu bâbda sâdır olan emrim üzere amel idüb dahî defterdâr-ı sâbık müşarü'n-ileyh Mehmed Pâşâ'nın Anadolu ve Rumilinde iştirâ ittiğü menzillerde ve menzil mübâşirleri ve misillerinde zuhûr iden zehâir ve nehr-i Tuna ve Karadeniz şâîkâları ve terâneleri üzerinde olan zehâir telef olmamak içün bulundukları yerden menzil emînleri ma'rifetiyle anbârlara ve nehr-i Tuna donmadığı halde büyük sefînelerden küçük sefînelere vaz' ve cerâhorlara çekdirmek üzere cümlenin i'ânetleriyle bir gün evvel Belgrad'a nakl ve teslîm-i anbâr ittirmekde her biriniz takayyüd ve ihtimâm idüb avk

ve te'hîrden ve ihmâl-i müsâheleden ihtirâz eyleyesiz şöyle bilesiz alâmet-i şerîfe i'timad kılasız.
Tahriren fî'l yevmi'l-ışrin şehr-i Saferü'l-hayr lî-sene tis'a ve tis'in ve elf.
Be makâm-ı Edirne el-mahrûse

Varak No: 26b
Hüküm No:97
Tarihi: 20 Safer 1097
Konusu: Zahirenin teftiş ve nakli hakkında emr-i âli
Mefâhirü'l-kudât ve'l-hükkâm ma'denü'l fezâîl ve'l-kelâm Belgrad'dan Tulça İsakçı ve İsmail iskelelerine yol üzerinde ve nehr-i Tuna kenarında vâki' olan kâdîlar zîde-fazlühüm ve mefâhirü'l-emâsil ve'l-akrân iskele emînleri ve kal'a Ağaları ve sâir ayân-ı vilâyetin iş erleri zîde-kadrihüm tevki'-i refî'-i hümâyûn vâsıl olacak ma'lûm ola ki hâlâ Belgrad'dan Tuna üzerinde olan kapudânlarda ve mahzenlerde olunan zehâir Tulça ve İsmail ve İsakçı'ya varınca yoklanub ve defter olunan teftîş olunmak içün kıdvetü'l- emâcid ve'l-ayân menzil emîni zîde-mecduhü irsâl olunmağla her kangınızın taht-ı hükümetine dâhil olursa kimesneye te'addî olunmamak üzere emîn ü sâlim birbirinize ulaşdırasız deyü fermânım olmuşdur. Buyurdum ki hükm-i şerîfimle vardukda bu bâbda sâdır olan emrim üzere amel idüb dahî Tuna üzerinde olan kapudânlarda ve mahzenlerde bulunan zehâiri teftîş eyleyüb irsâl olunan menzil emîni zîde-mecduhü her kangınızın taht-ı hükümetine dâhil olursa kimesneye te'addî olunmamak üzere Tulça ve İsakçı ve İsmail iskelerlerine varınca emîn ü sâlim birbirinize ulaşdırıb avk ve te'hîriden ve bu bahâne ile kimesneye te'addîden begâyet ihtirâz eyleyesiz şöyle bilesiz alâmet-i şerîfe i'timad kılasız.
Tahriren fî'l yevmi'l-ışrin şehr-i Saferü'l-hayr lî-sene seb'a ve tis'in ve elf.
Edirne el-mahrûse

Varak No: 27a
Hüküm No:98
Tarihi: 12 Safer 1097
Konusu: Zahirenin nakli hakkında emr-i şerîf
Mefâhirü'l-kudât ve'l-hükkâm ma'denü'l fezâîl ve'l-kelâm Kili ve İsmail iskelelerinden Belgrad'a varınca Tuna kenarında vâki' olan kâdîlar zîde-fazlühüm ve mefâhirü'l-emâsil ve'l-akrân iskele emînleri ve iş erleri zîde-kadrihüm tevki'-i refi'-i hümâyûn vâsıl olacak ma'lûm ola ki hâlâ zikr olunan iskelelerden Belgrad'a varınca Tuna kenarında olan iskelelerde anbârlara vâz olunan zehâir ba'zının sâhibi mevcûd olmayub ve ba'zının sâhibi mevcûd ve nakl itmeğe kâdir olmağla hâliyâ irsâl olunan menzil emîni ma'rifetiyle tefahhus olunub nakli me'mûr olanları ve kâdir olmayanları mûma ileyh ma'rifetiyle ne vechile mümkün ise bir gün evvel Belgrad'a irsâl ittirmeğe her biriniz ziyâde takayyüd ve ihtimâm idüb avk ve te'hîr ittirmeyesiz deyü fermânım olmuşdur. Buyurdum ki hükm-i şerîfimle vardukda bu bâbda sâdır olan emrim üzere amel idüb dahî vech-i meşrûh üzere İsmail ve Kili iskelelerinden Belgrad'a varınca Tuna üzerinde olan iskelelerde anbârlar ve vaz' olunan zehâir teftîşi ve nakline menzil emîni zîde-mecduhü me'mûr olmağla her biriniz mûmâ ileyh ma'rifetiyle gerekdiği gibi tefahhus ve sâhib olanları ve olmuşları Belgrad'a nakli ne vechile mümkün ise mûmâ ileyh ma'rifetiyle bir gün evvel nakl ve

irsâl ittirmeye her biriniz takayyüd ve ihtimâm idüb avk ve te'hîrden ve ihmâl-i müsâheleden ihtirâz eyleyesiz şöyle bilesiz alâmet-i şerîfe i'timad kılasız.
Tahriren fî'l yevmi's-sâni aşer şehr-i saferü'l-hayr lî-sene seb'a ve tis'in ve elf.
Edirne el-mahrûse

Varak No: 27a
Hüküm No:99
Tarihi: 3 Rebi'ülevvel 1097
Konusu: Mürur hakkında fermân-ı âli
Mefâhirü'l-kudât ve'l-hükkâm ma'denü'l fezâîl ve'l-kelâm Rusçuk'tan Belgrad'a varınca Tuna kenarında vâki' kâdîlar zîde-fazlühüm ve ayân-ı vilâyet iş erleri zîde-kadrihüm tevki'-i refi'-i hümâyûn vâsıl olacak ma'ûm ola ki hâlâ Rusçuk'tan Belgrad'a varınca mürur iden sefîneler u'sret çekmekle nehr-i Tuna'nın kenarında sefînem derine mâni olur ba'zı sa'b mahaller var ise ol-makûleleri gerekir ki tathîr eyleyesiz ki mürur iden sefîneler ahsen vechile geçüb u'sret çekdirilmeye deyü fermânım olmuşdur. Buyurdum ki hükm-i şerîfimle vardukda bu bâbda sâdır olan emrim üzere amel idüb dahî vech-i meşrûh üzere Rusçuk'tan Belgrad'a varınca sefîne mürur iden Tuna kenarında ba'zı sa'b mahaller var ise ol-makûle mahalleri gereği gibi tathîr eyleyesiz ki mürur iden sefîneler ahsen vechile geçüb u'sret çekdirilmeye şöyle bilesiz alâmet-i şerîfe i'timad kılasız.
Tahriren fî'l yevmi's-sâlis şehr-i Rebi'ülevvel lî-sene seb'a ve tis'in ve elf.
Edirne el-mahrûse

Varak No: 27a
Hüküm No:100
Tarihi: -
Konusu: Gemilerin müruru hakkında emr-i âli
İftihârü'l-emâcid ve'l-ekârim nehr-i Tuna üzerinde olan mîrî sefâîn Belgrad'a isâle me'mûr olan dergâh-ı mu'allam kapucu başıları olan ve dâme mecde-hümâ mefâhirü'l-kudât ve'l-hükkâm ma'denü'l fezâîl ve'l-kelâm nehr-i Tuna'nın iki cânibinde vâki' olan kâdîlar zîde-fazlühüm ve mefâhirü'l-emâsil ve'l-akrân iskele emînleri ve iş erleri zîde-kadrihüm tevki'-i refi'-i hümâyûn vâsıl olacak ma'lûm ola ki sen ki mûmâ ileyh dergâh-ı mu'allam kapucu başıları dâme mecde-hümâsın bundan akdem nehr-i Tuna ile Belgrad'a irsâl olunan yedi zehâir gemileri girdâblara vardıkda küçük yüz arkalara a'celen boşaldub ve girdâbları cerâhorlar ile mürûr ittirdikten sonra yine gemilere koyub ve sâîr mahallerde dahî mîrî zehâir sefînelerin eğlendirmeyüb cerâhorlara çekdürüb bir gün evvel Belgrad'a irsâl ve itmâm-ı hidmet itmek üzere emr-i şerîfim verilmişken hâlâ bu ana dek tekâsül üzere olub girdâblar mahallerine gelen sefâîn kesret üzere olub eğlenüb ba'zının gemileri ifnâ olub ashâbı gelüb ahvâlleri ilâm eyledikde asla mühim edinmeyüb mîrî gemi zahîresiyle delindikde hüccet ittirüz deyü tekâsül üzere olduğunuz elcinden bu babda tekâsülünüz sebebiyle isâbet iden zarar-ı hüccet ve sâîr tarîkiyle mesmû'-ı hümâyûnum olmaz imdi bu def'a Ordu-yi hümâyûnum menzil emîni Ahmed zîde-mecduhü ol tarafa vâsıl oldukda ma'iyyet ve ittifâk üzere vüsûl bulan mîrî sefâîni muaccelen girdâblardan küçük kayıklara boşaldub ve çekdirmekde yine gemiler ile mîrî cerâhorlara çekdirüb mu'accelen Belgrad'a irsâl ve îsâl ve kabzına me'mûr olana teslîm ittiresiz deyü fermânım olmuşdur. Buyurdum ki hükm-i şerîfimle

vardukda bu bâbda sâdır olan emrim üzere amel idüb dahî siz mûmâ ileyh kapucu başıları ve iskele emînleri siz kat'a te'hîr ve tevakkuf eylemeyüb **(Sayfa No:27b)** bu def'a Ordu-yi hümâyûnum menzil emîni Ahmed zîde-mecduhü varup ol-tarafa varup vâsıl oldukda ma'iyyet ve ittifâk üzere vüsûl bulan mîrî sefâîni muaccelen girdâblardan küçük kayıklara boşaldub ve çekdirmek yine gemilere tahmîl ve bir gün evvel Belgrad'a irsâl eylemeğe ziyâde takayyüd ve ihtimâm eyleyesiz şöyle bilesiz alâmet-i şerîfe i'timad kılasız.
Tahriren fî
Târîhi yoktur.

Varak No: 27b
Hüküm No: 101
Tarihi: 23-Safer-1097
Konusu: Zahirenin satın alınması ve nakli hakkında fermân-ı âli
Mefâhirü'l-kudât ve'l-hükkâm ma'denü'l fezâîl ve'l-kelâm İsakçı'dan Belgrad'a varınca nehr-i Tuna yalısında vâki' olan kâdîlar zîde-fazlühüm ve mefâhirü'l-emâsil ve'l-akrân kethüda yerleri ve yeniçeri serdârları ve sâir ayân-ı vilâyetin iş erleri zîde-kadrihüm tevki'-i refi'-i hümâyûn vâsıl olacak ma'lûm ola ki bundan akdem iştirâsı fermânım olan zehairin Tuna ile nakli lâzım geldikde iştirâ üzerine mübâşirler Tuna'da bulunan tıransileri kira ile tutub zehâireyi nakl eyleyeler deyü fermânım olmuşdur lakin bu bahâne ile her mübâşir kendi zahîresinin üç dört mertebe kifâyetten ziyâde tıransi ahz idüb sâir zehaîr ve tüccâr zehaîri nakl olunmağa tıransi bulunmayub kahta bâis oldukları ilâm olunmağla imdi her mübâşire kendi zahîrelerinin nakl idecek mikdârı tıransi menzil emîni ma'rifetiyle verilüb zahîresinden ziyâde celb-i mal içün ahz eyleyüb sâir zehaîr mu'attal ve bu bahâne ile hilâf-ı şer' ve kânûn kimesneye zülm ve te'addî olunmağa deyü fermânım olmuşdur. Buyurdum ki hükm-i şerîfimle sâdır olan emrim üzere amel idüb dahî vech-i meşrûh üzere zikr olunan Tuna iskelelerinde zehaîr tahmîl iden mübâşirlerin zahîresine kifâyet idecek mikdârı transi menzil emîni ma'rifetiyle kendisine virdikden sonra kifâyetten ziyâde celb-i mal içün ahz eyledikleri tıransi var ise sâirlere bu bahâne ile gerek mîrî ve gerek tüccâr zahîresi nakl-i te'hîre kalmakdan ve sefîne ashâbına bir tarîk ile zülm ve te'addîden begâyet ihtirâz eyleyesiz şöyle bilesiz alâmet-i şerîfe i'timad kılasız.
Tahriren fî'l yevmi's-sadis ve'l-ışrin şehr-i Saferü'l-hayr lî-sene seb'a ve tis'in ve elf.
Edirne el-mahrûse

Varak No: 27b
Hüküm No: 102
Tarihi: 13 Safer 1097
Konusu: Belgrad tarafına olan serdâr-ı ekrem hazretleri tarafından menzil emîni yediyle vârid olan buyruldu-ı şerîfdir
Kıdvetü'l-emâsil ve'l-akrân menzil emîni Ahmed Ağa zîde-kadriha inşa'allahü te'âla işbû sene-i mübârekede musammemm olan Engürüs seferi içün fermân olunan zehaîrlerden şa'îr ve dakîk ve beksimâd ve saman ve hatab ki vardır gerek menzillerde ve gerek iskelelerde mevcûd olan zehaîri bulunub yerlu yerine nakl ittirmekde ve derânbâr ve hıfz olunmakda müstakilen sana sipâriş ve fermân olnumuşdur sen dahî gerekdiği gibi takayyüd ve ihtimâm idüb oturaklarda ve

hareketlerde bir tarîk ile Asâkir-i İslâm'a zarûret çekdirmeden begâyet ihtirâz eyleyesiz ve menzil emînlerinin a'zli ve nasbı ve iştirâ Ağalarının nakl ve teslîmleri ve derânbar etmeleri sana sipâriş olunmağla gereği gibi deyn-keşân basîret üzere olasın ve Tuna üzerinde olan gemilerin nakline tarîk ile asân ise bir gün evvel ve zehaîri mahaline îsâl eyleyesin ve zehaîr fermân olunan kâdîlıklara ve cem'ine me'mûr olanlara ademler gönderüb zehaîre müteallik mesâlihleri ve gerek cerâhor ve araba ve fırınları bir sa'at evvel gördürüb lâzım gelen akçeleri içün memhûr menzil tezkiresi virüb gelüb hazîneden akçesin alub ashâbına teslîm eyleyesiz ammâ bu bahâne ile hilâf-ı şer'-i şerîf bir ferde zülm ü te'addîden ve tecâvüz eylediğin istimâ' olunur ise bir vechile özr ve cevâbın mes'ul olmayub itâb ve ikâbe müstehâk olmak mukarrer bilüb ana göre basîret ve ittibâh üzere olub hilâfetten begâyet ihtirâz eyleyesiz deyü buyuruldu.
Fî 19 Safer sene 1097.
(Derkenâr: Belgrad tarafına olan serdâr-ı ekrem hazretleri tarafından menzil emîni yediyle vârid olan buyruldu-ı şerîfdir.)
Vasale ileyna fî 8 Cemâzıyelahır lî'l-sene el-merkûme.

Varak No: 28a
Hüküm No:103
Tarihi: 29 Safer 1097
Konusu: Yeniçerilerin görevlendirilmeleri hakkında emr-i âli
Şerâyi-şiâr Niğbolu Sancağı'nda olan kuzât efendiler zîde-fazlühüm ve kazâ-yı mezbûrlarda vâki' yeniçeri serdârları zîde-kadrihüm inhâ olunur ki Babadağı'nda altmış altı hâsekiler odasına ve serdengeçdi bayrakları altına ziyâde nefer-i yeniçeri bâzarlamak babında fermân-ı âlişân vârid olmağla mûcebince buyruldu tahrir olunub kıdvetü'l-emâsil ve'l-akrân ocâkdan Mehmed Çâvuş zîde-kadriha ta'yîn olunmuşdur vüsûlunda gerekdir ki ol-taraflarda mukîm ve misâfir olan seferlü yeniçeri ve topçu ve cerâhor neferatından olub bu ana dek me'mûr oldukları yerlere gitmeyüb yerlerinde kalanları gerektiği gibi tefahhus ittirüb bu tarafa me'mûr olanları bu tarafa yollayub ve sâîrleri dahî me'mûr oldukları yerlere yollayub bundan sonra tevâîf-i mezbûreden bir ferdi yerlerinde tutmayub me'mûr oldukları mahallerde bayrakları altına hidemât-ı alîyyede mevcûd ittirilmekde takayyüd-i ihtimâm ittiğünüzden sonra siz ki yeniçeri serdârları siz ol-taraflarda olan kul oğullarından ve bir tarîk ile esâmesi çalınan nefer yeniçeriden ve silah altında mâhir ve cenk ve harbe kâdir gayret-yiğitden dirlik isteyen nemikdâr bulunursa bayraklarınız altına bırakdurub bu tarafa getiresiz ki altmış altı hâsekiler odasın isteyenleri odasına virüb ve serden geçdi bayrakları altına bâzarlamak ve isteyenleri serdengeçdi bayrakları altına yazdırub ber-muceb-i fermân-ı âlî tekmîl-i neferât ittirile husûs-ı mezbûr umûr-ı mühimmeden olmağla her biriniz takayyüde taksîrât itmeyüb ihmâl ve müsamahadan ve tekrar adem göndermeğe muhtâç ittirilmekden ihtirâz idüb bir gün evvel ve bir sa'at mukaddem bu tarafda bulunmağa sa'y eyleyesiz ve lakin bu bahâne ile tam'a-yı hamma deyü şerb-i hilâf-ı şer' ve kânûn kimesneyi rencîde itmeyüb ve ittirmeyüb mûceb-i buyruldu ile amel olasız deyü fermânım olmuşdur.
Fî 29 Safer sene 1097.

Varak No: 28a
Hüküm No:104

Tarihi: Evahir-i Cemâzıyelevvel 1097
Konusu: Yeniçerilerin görevlendirilmeleri hakkında emr-i âli
Şerâyi-şiâr Niğbolu Sancağı'nda olan kuzât efendiler hazâret-i huzûrlarında tahiyyât-ı sâfiyye ve teslîmât-ı vâfiyye iltihâkıyla ve bi'l-fîl livâ-yı mezbûrda yeniçeri serdârları ( ) nâm yoldaşlar huzûrlarına bedel-i selâm inhâ olunur ki Babadağı'nda altmış altı hâsekiler odasına ve serden geçdi bayrakları altında ziyâde nefer-i yeniçeri bâzarlamak babında ve devletlû sa'adetlû yeniçeri Ağası hazretlerinden mühürlü mektûb emr-i üslub ve mûcebince fermân-ı âlîşân vârid olmağla işbû mektûb tahrir olunub kıdvetü'l-emâsil ve'l-akrân Üçüncü Bölüğün Mehmed Çâvuş'u zîde-kadriha ile irsâl olunur vüsûlüne gerektiği gibi ol-taraflarda mukîm ve misâfir olan seferlü yeniçeri ve topçu ve cerâhâne neferâtından olub bu ana dek me'mûr oldukları yerlere gitmeyüb yerlerinde kalanları gerekdiği gibi tefahhus idüb bu tarafa me'mûr olanları bu tarafa yollayub ve sâîrleri dahî me'mûr oldukları yerlere yollayub bundan sonra tevâîf-i mezbûreden bir ferdi yerlerinde tutmayub me'mûr oldukları mahallerde bayrakları altında hidemât-ı alîyyede mevcûd ittirilmek üzere kemâl-i mertebe takayyüd ve ihtimâm ittiğinizden sonra siz ki yeniçeri serdârları ( ) nâm yoldaşlar siz ol-taraflarda olan kul oğullarından ve bir tarîk ile esâmeleri çâlınan nefer yeniçeriden ve silâh altında mâhir ve cenk ve harbe kâdir gayret yiğitten dirlik isteyenleri ne mikdâr bulunur ise bayraklarınız altında bırakdurub bu tarafa getiresiz ki altmış altı hâsekiler odasın isteyenleri odasına verüb ve serdengeçdi bayrakları altına bâzarlamak isteyenleri serdengeçdi bayrakları altına yazdurub ber-mûceb-i emr-i âlî tekmîl-i neferât ittirile husûs-ı mezbûr sâîr maddeye kıyâs olunmayub avk ve te`hîr ve kabul itmemekle her biriniz takayyüdde taksîrât itmeyüb ihmâl ve müsamahadan ve tekrâr adem gönderilmeğe muhtâç itmede ihtirâz idüb bir gün evvel ve bir sa'at mukaddem bu tarafda bulunmağa sa'y eyleyesiz lakin bu bahâne ile tama'-ı hamma deyü şerb-i hilâf-ı şer' ve kânûn kimesneyi rencîde itmeyüb ve ittirmeyüb mûceb-i mektûb ile amel olasız.
Tahriren fî evâhir şehr-i Cemâzıyelevvel lî-sene seb'a ve tis'in ve elf.
Vasale ileyna fî 8 Cemâzıyelahıre li'l-sene el-merkûme
Muhlis Mehmed Hâsekir-i Muhâfaza-yı Bâbâdağı

Varak No: 28b
Hüküm No:105
Tarihi: 29 Safer 1097
Konusu: Cebehâne mühimmatı gemilerinin nakli hakkında fermân-ı âli
Mefâhirü'l-kudât ve'l-hükkâm ma'denü'l fezâîl ve'l-kelâm Asitane-i sa'adetimden Kamaniçe'a varınca Karadeniz ve Tuna yalılarında vâki' olan kâdîlar zîde-fazlühüm ve mefâhirü'l-emâsil ve'l-akrân zikr olunan kazâlarda vâki' mütesellim ve kethüda yerleri ve yeniçeri serdârları ve iskele emînleri ve ayân-ı vilâyetin ve sâîr iş erleri zîde-kadrihüm tevki'-i refi'-i hümâyûn vâsıl olacak ma'lûm ola ki Tophâneli Hâcı Musa Reis sefîneleriyle hâlâ İstanbul'dan Sefer-i hümâyûnum içün Belgrad'a irsâl olunan cebehâne mühimmâtı sefîne-i mezbûre ile her kangınızın taht-ı kazâsına ve iskelesine dâhil olursa tevakkuf ittirmeyüb yarar kulağuzlar virüb ve rüzgâr olmayub yedek ile gitmek iktizâ eylediği mahalde kefâlet mikdârı cerâhor tedârik ve inşâ'allahi te'âla bir gün ve bir sa'at mukaddem kemâl-i sür'at ve isti'câl yerle birbirinize irsâl ve emîn ü sâlim mahaline isâl ittirmekde ziyâde ikdâm ve ihtimâm eyleyüb ve bir mahalde eğlendirmekden adem-i takayyüdünüz sebebiyle bir nesne

zâyi ve telef olunmakdan begâyet ihtirâz eylemeniz babında fermân-ı âlîşân sâdır olmuşdur. Buyurdum ki hükm- işerîfimle vüsûl buldukda bu babda sâdır olan fermân-ı celîli'l-kadim mûcebince amel idüb dahî siz ki mûmâ lileyh siz sefîne-i mezbûrda her kangınız taht-ı kazâ ve iskelesine dâhil olursa tevakkuf ittirmeyüb yarar kulağuzlar virüb ve rüzgâr olmayub yedek ile gitmek iktizâ eylediği mahalde kefâlet mikdârı cerahorlar tedârik ve inşâ'allahi te'âla bir gün ve bir sa'at mukaddem kemâl-i sür'at ve isti'câl yerle birbirinize irsâl ve emîn ü sâlim mahaline isâl ittirmekde her biriniz ziyâde ikdâm ve ihtimâm eyleyüb bir mahalde eğlendirmekden adem-i takayyüdünüz sebebiyle bir nesne zâyi ve telef olunmakdan begâyet ihtirâz eyleyesiz şöyle ki vakt ve zamanıyla varup erişmeye ve yâhûd noksân bir vechile özr ve cevâbınız mesmû'-ı hümâyûnum olmayub zarar ve nedâmet çekdirmenizden mâ'ada noksân gelen ve telef olan cebehâne kendinizden ahali-i vilâyetten tahmîl ve tekmîl olunub ana göre bir gün evvel itmâm-ı hidmet bezl-i makdûr ve sa'î-ı mevfûr eyleyüb emr-i şerîfimin mazmûn-ı münîfi ile amel olasız şöyle bilesiz alâmet-i şerîfe i'timad kılasız.
Edirne el-mahrûse
Tahriren fî'l-evâhir şehr-i Rebi'ülahır lî-sene seb'a ve tis'in ve elf.
Vasale ileyna fî 8 min Cemâziye'l-âhire lî-sene el-merkûme

Ve yine emr-i şerîf-i âlîşân mûcebince Tophâneli el-Hâc Ahmed yediyle kezalik târîh-i mezbûr ile müverrah mazmûnu dahî minvâl-i muharrer üzere emr-i şerîf-i âlîşân sâdır olmağla ol-dahi bu mecelle kayd olmak üzere işâret olundu.
Vasale ileyna yevmi'l-mezbûr
(Derkenâr: Dergâh-ı âlî cebecilerinden birinci bölüğün çorbacısı Ali Ağa yediyle vârid olmuşdur.)

Ve yine emr-i şerîf-i âlîşân mûcebince Beşiktaşlı Osman Reis sefînesiyle hâlâ İstanbul'dan Belgrad'a irsâl olunan cebehâne mühimmâtı Kamaniçe'a varınca yarar kulağuzlar ve rüzgar olmayub yedek ile gitmek iktizâ eyledüğü mahalde kifâyet mikdârları cerahorlar tedârik ittirmek üzere târîh-i mezbûr ile müverrah emr-i şerîf-i âlîşân vârid olmağla ol-dahî bu mahale kayd olmak üzere işâret olundu.
Vasl fî sâni min Cemâziye'l-âhire sene 1097.
(Derkenâr: Dergah-ı âlî cebecileri beşinci bölüğün odabaşısı Mustafâ Odabaşısı yediyle vârid olmuşdur.)
(Sayfa No: 29a)

İstanbul'dan Kamaniçe'a varınca Beşiktaşlı Çamur Hâcı Mehmed Reis sefînesiyle tophâne mühimmâtı nakl içün vârid olan emr-i şerîf dahî minvâl-i muharrer üzere târîh-i mezbûr ile müverrah ve mazmûnu dahî evâmir-i şerîfe-i sâbıka üzere olmağla işbû mahale kayd olmak üzere işâret olunmuşdur.
Vasl fî 9 Cemâziye'l-âhire sene 1097
(Derkenâr: Altmış yedi topçular çorbacısı Ahmed Ağa yediyle vârid olmuşdur.)

Yine İstanbul'dan Kamaniçe'a varınca Tophâneli Çalık Osman Reis sefînesiyle cebehâne mühimmâtı nakl içün vârid olan emr-i şerîf dahî minvâl-i muharrer üzere târîh-i mezbûr ile müverrah ve mazmûnu dahî evâmir-i şerîfe-i sâbıka üzere olmağla işbû mahalde kayd olunmuşdur.

Vasale ileyna fî yevmi'l-sâni aşer min Cemâziye'l-âhire sene 1097
(Derkenâr: Onuncu bölüğün cebeciler çorbacısı Ramazan Ağa yediyle.)
Yine İstanbul'dan Kamaniçe'a varınca Tophâneli Kuyumcu Musa Reis sefînesiyle tophâne mühimmâtı nakl içün vârid olan emr-i şerîf dahî minvâl-i muharrer üzere târîh-i mezbûr ile müverrah ve mazmûnu dahî evâmir-i şerîfe-i sâbıka üzere olmağla işbû mahale kayd olunmuşdur.
Vasl fî 12 lî-sene Cemâziye'l-âhire sene 1097
(Derkenâr: Bölük-i ser-oda Birinci Mehmed Beşe Tophâne Otağı'ndan yediyle vârid olmuşdur.)

Yine Asitâne-i sa'adetten Kamaniçe'a varınca Tophâneli Topal-zâde İbrâhîm Reis sefînesiyle Belgrada irsâl olunan tophâne mühimmâtı nakl içün kulağuzlar virüb ve rüzgâr olmayub yedek ile gitmek iktizâ eyledin mahalde kifâyet mikdârı cerahor tedârik ittirmek üzere minvâl-i muharrer üzere târîh-i mezbûr ile müverrah ve mazmûnu dahî evâmir-i emr-i şerîfe-i sâbıka üzere olmağla işbû mahale kayd şod.
Vasale ileyna fî yevmi's-sâmin min Recebü'l-ferd lî-sene seb'a ve tis'in ve elf.
(Derkenâr. Çavuş-ı Tophâne Mustafâ Çavuş yediyle vârid olmuşdur)

Varak No: 29a
Hüküm No:106
Tarihi: 7 Cemâziye'l-âhir 1098
Konusu: Buğday ve arpa nakli hakkında fermân-ı âli
Mefâhirü'l-kudât ve'l-hükkâm ma'denü'l fezâîl ve'l-kelâm İsakçı'dan Kamaniçe'a varınca Tuna yalılarında vâki' olan kâdîlar zîde-fazlühüm ve mefâhirü'l-emâsil ve'l-akrân kal'a dizdârları ve neferât Ağaları ve iskele emînleri ve kurrâ zâbitleri ve ayân-ı vilâyetin iş erleri zîde-kadrühum tevki'-i refi'-i hümâyûn vâsıl olacak ma'lûm ola ki hâlâ Sefer-i hümâyûnuma me'mûr olan Asâkir-i İslâm'ın zâd ve zevâdları içün Asitâne-i sa'adetimden sefîneler ile Belgrad'a irsâl olunan hınta ve şa'îr İsakçı'dan Kamaniçe'a varınca yol üzerinde her kangınızın taht-ı kazâsına dâhil olursa kat'â arâm ve tevakkuf ittirmeyüb yarar ve mu'temed-i âlîyye kulağuzlar koşub gerekdiği gibi muhkem-i hıfz ve hirâset iderek bir gün mukaddem ve bir sa'at evvel emîn ü sâlim birbirinize ulaşdırıb avk ve te'hîrden ve ihmâl-i müsaheleden ihtirâz eyleyesiz deyü fermânım olmuşdur. Buyurdum ki hükm-i şerîfimle dergâh-ı mu'allam müteferrikalarından kıdvetü'l-emâsil ve'l-akrân Ömer zîde-kadriha vardukda bu bâbda sâdır olan emrim üzere amel idüb dahî kat'a te'hîr ve tevakkuf ve bir vechile özr ve bahâne eylemeyüb zikr olunan hınta ve şa'îr her kangınızın taht-ı hükümetine dâhil olursa yanına yarar ve mu'temed-i âlîyye kulağuzlar koşub gerekdiği gibi muhkem-i hıfz ve hirâset iderek bir gün mukaddem ve bir sa'at evvel emîn ü sâlim birbirinize ulaşdırıb avk ve te'hîrden ve ihmâl-i müsaheleden ıyâzen-b'illâhi te'âla yollarda afet ve zarar isâbetten ve fermânım üzere mu'accelen isâl olunmakdan begâyet ihtirâz eyleyesiz şöyle bilesiz alâmet-i şerîfe i'timad kılasız.
Tahriren fî'l- yevmi's-sâbi şehr-i Cemâziye'l-âhir lî-sene semân ve tis'in ve elf.
Be makâm-ı Konstantiniyye el-mahrûse
Vasale ileyna be-yed-i Hüseyin Reis fî 27 Şabânü'l-muazzam sene 1098

Varak No: 29a
Hüküm No:107

Tarihi: 23 Cemâzıyelevvel 1098
Konusu: Buğday nakli hakkında fermân-ı âli
Mefâhirü'l-kudât ve'l-hükkâm ma'denü'l fezâîl ve'l-kelâm İsakçı'dan Kamaniçe'a varınca yol üzerinde Tuna yalılarında vâki' olan kâdîlar zîde-fazlühüm ve mefâhirü'l-emâsil ve'l-akrân kal'a dizdârları ve neferât Ağaları ve iskele emînleri ve ayân-ı vilâyetin iş erleri zîde-kadrihüm tevki'-i refi'-i hümâyûn vâsıl olacak ma'lûm ola ki hâliyâ Sefer-i hümâyûnuma me'mûr olan Asâkir-i İslâmımın zâd ve zevâdları içün Asitâne-i sa'adetimden sefîne ile Belgrad'a irsâl olunan hınta İsakçı'dan Kamaniçe'a yol üzere her kangınızın taht-ı kazâsına dâhil olursa kat'a arâm ve tevakkuf ittirmeyüb yarar ve mu'temed-i âlîye kulağuzlar koşub gerekdiği gibi muhkem-i hıfz ve hirâset iderek bir gün mukaddem ve bir sa'at evvel emîn ü sâlim birbirinize ulaşdırıb zinhâr ihmâl ve avk-ı te'hîrden ve ihmâl-i müsaheleden begâyet ihtirâz eyleyesiz şöyle bilesiz alâmet-i şerîfe i'timad kılasız.
Tahriren fî'l- yevmi's-sâlis ve'l-ışrin şehr-i Cemâzıyelevvel lî-sene semân ve tis'in ve elf.
Be makâm-ı Konstantiniyye el-mahrûse
Sefîne reisi Mustafâ ve (...) müteferrika Dervîş Ağa tahriren fî 27 Şabân sene 1098.

Varak No: 29b
Hüküm No:108
Tarihi: 20 Safer (silik)
Konusu: Cerahor ihracı fermânı
Mefâhirü'l-kudât ve'l-hükkâm ma'denü'l fezâîl ve'l-kelâm Tulça İskelesi'nden Belgrad'a varınca nehr-i Tuna'nın iki cânibinde karîb olan yerlerin kâdîları zîde-fazlühum ve mefâhirü'l-emâsil ve'l-akrân iskele emînleri ve sâîr ayân-ı vilâyetin iş erleri zîde-kadrühum tevki'-i refi'-i hümâyûn vâsıl olacak ma'lûm ola ki nehr-i Tuna'nın iki cânibinde olan kazâlar kayd olub cerahorlar ihrâcı fermân olunan kazâların cerahorları zehâir üzerine me'mûr olan mübâşirleri ma'rifetiyle ta'yîn oldukları mahalde bi'l-noksân hâzır ve amâde ve mevcûd ittirilüb mühimmât-ı seferiyye ile gelen sefâîn Belgrad'a varınca menzil emîni Ahmed zîde-mecdühu ma'rifetiyle çekdirüb emîn ü sâlim birbirinize ulaşdırıb avk ve te'hîr ittirmeyesiz deyü fermânım olmuşdur. Buyurdum ki hükm-i şerîfimle vardıkda bu bâbda sâdır olan emrim üzere amel idüb dahî mübâşirleri ma'rifetiyle cerahor ihrâcı fermân olunan kazâlardan bi'l-noksân cerahor ihrâc ve ta'yîn oldukları mahallerde mevcûd ve hâzır ve amâde ittirilüb mühimmât-ı seferiyye ile gelen sefâîni çekdirüb emîn ü sâlim birbirinize ulaşdırıb menzil emîni zîde-mecdhühu ma'rifetiyle Belgrad'a nakl ittirmekde her biriniz ziyâde ihtimâm idüb avk ve te'hîr ittirmeyüb kimesneye t'aallül ve muhâlefet ittirmeyesiz amma tamâm-ı ihtimâm idüb bu bahâne ile fukâraya zülm ve te'addî olunmakdan ve celb-i mal olunmakdan begâyet ihtirâz eyleyesiz şöyle bilesiz alâmet-i şerîfe i'timad kılasız.
Tahriren fî'l yevmi'l-ışrin şehr-i Saferü'l-hayr lî-sene (silik)
Edirne el-mahrûse
Vasl fî'l-yevmi'l-sâni min (silik)

Varak No: 29b
Hüküm No:109
Tarihi: 20 Safer 1097

Konusu: Zahirenin don olma ihtimalindeki Tuna üzerinden nakli hakkında emir
Mefâhirü'l-kudât ve'l-hükkâm ma'denü'l fezâîl ve'l-kelâm İsakçı'dan Belgrad'a varınca Tuna'nın kenârında vâki' olan kâdîlar zîde-fazlühum ve mefâhirü'l-iftihârü'l-emâcid ve'l-kirâm zahîre nakline me'mûr olan kapucu bâşılar zîde-mecdühuma ve mefâhirü'l-emâsil ve'l-akrân zahîre mübâşirleri ve iskele emînleri zîde-kadrühum tevki'-i refi'-i hümâyûn vâsıl olacak ma'lûm ola ki bin doksan beş senesinde defterdâr-ı sâbık Mehmed Pâşâ'nın Anadolu ve Rumili câniblerinden iştirâ eylediği zehâir menzillerde ve menzil emînleri zimmetinde zuhûr iden zahîre ve Karadeniz ve nehr-i Tuna'da şâyka ve terânseler üzerinde olan zehâir Tuna nehri don olmak ihtimâli oldukda bulundukları yerde menzil emîni zîde-mecdühu ma'rifetiyle derânbâr olunub ve Tuna Nehri don olmadığı halde büyük sefînelerde olan her kangı mahalde bulunub küçük sefînelere vaz' ittirüb mu'tâd olan cerahorlara çekdürüb cümlenin ma'rifeti ve imdâdları ile girdâblardan nehr-i Tuna ile bir sa'at mukaddem yerlu yerine vaz' ve Belgrad anbârlarına nakl ittirmekde ziyâde takayyüd ve her biriniz i'anet eyleyesiz ki deyü fermânım olmuşdur. Buyurdum ki hükm-i şerîfimle vardıkda bu bâbda sâdır olan emrim üzere amel idüb dahî defterdâr-ı sâbık müşarü'n-ileyh Mehmed Pâşâ'nın Anadolu ve Rumili'nde iştirâ idüb menzillerde ve menzil mübâşirleri zimmetinde zuhûr iden zehâir ve nehr-i Tuna ve Karadeniz şâykaları ve terânseleri üzere olan zehâir telef olmamak içün bulundukları yerden menzil emîni ma'rifetiyle anbârlara ve nehr-i Tuna donuığu halde büyük sefînelerden küçük sefînelere vaz' ve cerahorlara çekdirmek üzere cümlenin i'ânetleriyle bir gün evvel Belgrad'a nakl ve teslîm-i anbâr ittirmekde her biriniz takayyüd ve ihtimâm idüb avk ve te'hîrden ve ihmal-i müsaheleden ihtirâz eyleyesiz şöyle bilesiz alâmet-i şerîfe i'timad kılasız.
Tahriren fî'l yevmi'l-ışrin şehr-i Saferü'l-hayr lî-sene seb'a ve tis'in ve elf.
Be makâm-ı Edirne el-mahrûse

Varak No: 29b
Hüküm No:110
Tarihi: 20 Safer 1097
Konusu: Zahire teftişi ve nakli hususunda emir
Mefâhirü'l-kudât ve'l-hükkâm ma'denü'l fezâîl ve'l-kelâm Belgrad'dan Tulça ve İsakçı ve İsmail iskelelerine varınca yol üzerinde ve nehr-i Tuna kenârında vâki' olan kâdîlar zîde-fazlühum ve mefâhirü'l-emâsil ve'l-akrân iskele emînleri ve kal'a Ağaları ve sâir ayân-ı vilâyetin iş erleri zîde-kadrühum tevki'-i refi'-i hümâyûn vâsıl olacak ma'lûm ola ki hâlâ Belgrad'dan Tuna üzerinde olan kapudânlardan ve mahzenlerden alınan zehâir Tulça ve İsmail ve İsakçı'ya varınca yoklanub ve defter olunub teftîş olunmak içün kıdvetü'l-emâcid ve'l-ayân menzil emîni zîde-mecdühu irsâl olunmağla her kangınızın taht-ı hükümetine dâhil olursa kimesneye te'addî olunmamak üzere emîn ü sâlim birbirinize ulaşdırasız deyü fermânım olmuşdur. Buyurdum ki hükm-i şerîfimle vardıkda bu bâbda sâdır olan emrim üzere amel idüb dahî Tuna üzerinde olan kapudânlarda ve mahzenlerde bulunan zehâiri teftîş eyleyüb irsâl olunan menzil emîni zîde-mecdühu her kangınızın taht-ı hükümetine dâhil olursa kimesneye te'addî olunmamak üzere Tulça ve İsakçı ve İsmail iskelelerine varınca emîn ü sâlim birbirinize ulaşdırıb avk ve te'hîrinden ve bu bahâne ile kimesneye tekdîrden begâyet ihtirâz eyleyesiz şöyle bilesiz alâmet-i şerîfe i'timad kılasız.

Tahriren fî'l yevmi'l-ışrin şehr-i Saferü'l-hayr lî-sene seb'a ve tis'in ve elf.
Edirne el-mahrûse

Varak No: 30a
Hüküm No:111
Tarihi: 12 Safer 1097
Konusu: Zahire nakli hakkında fermân-ı âli
Mefâhirü'l-kudât ve'l-hükkâm ma'denü'l fezâîl ve'l-kelâm Kili ve İsmail iskelelerinden Belgrad'a varınca Tuna kenârında vâki' olan kâdîlar zîde-fazlühum ve mefâhirü'l-emâsil ve'l-akrân iskele emînleri ve iş erleri zîde-kadrühum tevki'-i refi'-i hümâyûn vâsıl olacak ma'lûm ola ki hâlâ zikr olunan iskelelerden Belgrad'a varınca Tuna kenârında olan iskelelerde anbârlara vaz' olunan zehâirin ba'zısının sâhibi mevcûd olmayub ba'zısının sâhibi mevcûd ve nakl itmeğe kâdir olmağla hâliyâ irsâl olunan menzil emîni ma'rifetiyle tefahhus olunub nakle me'mûr olanları ve kâdir olmayanları mûmâ ileyh ma'rifetiyle ne vechile mümkün ise bir gün evvel Belgrad'a irsâl ittirmekle her biriniz ziyâde takayyüd ve ihtimâm idüb avk v te'hîr itmeyesiz deyü fermânım olmuşdur. Buyurdum ki hükm-i şerîfimle vardıkda bu bâbda sâdır olan emrim üzere amel idüb dahî vech-i meşrûh üzere İsmail ve Kili iskelesinden Belgrad'a varınca Tuna üzerinde olan iskelelerde anbârlarda vaz' olunan zehâir teftîşi ve nakline menzil emîni zîde-mecdühu me'mûr olmağla her biriniz mûmâ ileyh ma'rifetiyle gerekdiği gibi tefahhus ve sâhib olanları ve olmayanları Belgrad'a nakli ne vechile mümkün ise mûmâ ileyh ma'rifetiyle bir gün evvel nakl ve irsâl ittirmeğe her biriniz tekayyüd ve ihtimâm idüb avk ve te'hîrden ve ihmâl-i müsâheleden ihtirâz eyleyesiz şöyle bilesiz alâmet-i şerîfe i'timad kılasız.
Tahriren fî'l yevmi's-sâni aşer şehr-i Saferü'l-hayr lî-sene seb'a ve tis'in ve elf.
Edirne el-mahrûse

Varak No: 30a
Hüküm No:112
Tarihi: 3 Rebiülevvel 1097
Konusu: Mürur hakkında fermân-ı âli
Mefâhirü'l-kudât ve'l-hükkâm ma'denü'l fezâîl ve'l-kelâm Rusçuk'dan Belgrad'a varınca Tuna kenârında vâki' kâdîlar zîde-fazlühum ve ayân-ı vilâyetin iş erleri zîde-kadrühum tevki'-i refi'-i hümâyûn vâsıl olacak ma'lûm ola ki hâlâ Rusçuk'dan Belgrad'a varınca mürûr iden sefîneleri u'sret çekmekle nehr-i Tuna'nın kenârında sefîne mürûruna mâni' olur ba'zı sa'b mahaller var ise ol-makûleleri gerekdiği gibi tathîr eyleyesiz mürûr iden sefîneler ahsen vechile geçüb u'sret çekdirilmeye deyü fermânım olmuşdur. Buyurdum ki hükm-i şerîfimle vardıkda bu bâbda sâdır olan emrim üzere amel idüb dahî vech-i meşrûh üzere Rusçuk'dan Belgrad'a varınca sefîne mürûr iden Tuna kenârında ba'zı sa'b mahaller var ise ol-makûle mahalleri gerekir ki tathîr eyleyesiz ki mürûr iden sefîneler ahsen-i vechile geçüb u'sret çekdirilmeye şöyle bilesiz alâmet-i şerîfe i'timad kılasız.
Tahriren fî'l yevmi's-sâlis şehr-i Rebiülevvel lî-sene seb'a ve tis'in ve elf.

Edirne el-mahrûse
Varak No: 30a
Hüküm No:113

Tarihi: -
Konusu: Zahirenin nakli hakkında emr-i şerîf
İftihârü'l-emâcid ve'l-ekârim Tuna üzerinde olan mîrî sefâîni Belgrad'a isâle me'mûr olan dergâh-ı mu'allam kapucu başıları olan ( ) dâme mecdühumâ ve mefâhirü'l-kudât ve'l-hükkâm ma'denü'l fezâîl ve'l-kelâm nehr-i Tuna'nın iki cânibinde vâki' olan kâdîlar zîde-fazlühum ve mefâhirü'l-emâsil ve'l-akrân iskele emînleri ve iş erleri zîde-kadrühum tevki'-i refi'-i hümâyûn vâsıl olacak ma'lûm ola ki hâlâ sen ki mûmâ ileyh dergâh-ı mu'allam kapucu başıları ve dâme mecdühumâ sen bundan akdem nehr-i Tuna ile Belgrad'a irsâl olunan mîrî zehâir gemileri girdâblara vardıkda küçük yüz arkalara acâle boşaldub ve girdâblara cerahorlar ile mürûr ittirdikten sonra yine gemilere koyub ve sâîr mahallerde dahî mîrî zehâir sefînelerin eğlendirmeyüb cerahorlara çekdirüb bir gün evvel Belgrad'a irsâl ve itmâm-ı hidmet eylemek üzere emr-i şerîfim verilmişken hâlâ bu ana dek tekâsül üzere olub girdâblar mahaline gelen sefâîn kesret üzere eğlenüb ba'zının gemileri ifnâ olub ashâba gelüb ahvâlleri ilâm eylediğin asla mühim edinmeyüb mîrî gemi zahîresiyle delindikde hüccet ittiriruz deyü tekâsül üzere olduğunuz ecilden bu bâbda tekâsülünüz sebebiyle isâbet iden zarar-ı hüccet ve sâîr tarîk ile mesmû'-ı hümâyûnum olmaz imdi bu def'a Orduyi hümâyûnum menzil emîni Ahmed zîde-mecdühu ol tarafa vâsıl oldukda ma'iyyet ve ittifâk üzere vüsûl bulan mîrî-i sefâîni muaccelen girdâblardan küçük kayıklara boşaldub ve çekdirmeğe yine gemiler ile mîrî cerahorlara çekdürüb muaccelen Belgrad'a irsâl ve îsâl ve kabzına me'mûr olana teslîm ittiresiz deyü fermânım olmuşdur. Buyurdum ki hükm-i şerîfimle vardıkda bu bâbda sâdır olan emrim üzere amel idüb dahî siz ki mûma-ileyh kapucu başıları ve iskele emînleri siz kat'a te'hîr ve tevakkuf eylemeyüb

(30b-31a) (29b-30a) ile mükerrerdir.

(31b-32a) (27b-28a) ile mükerrerdir.

(32b-33a) (27b-28a) ile mükerrerdir.

(29a) (34a) ile mükerrerdir.

Varak No: 34b
Hüküm No:114
Tarihi: Evail-i Cemâziye'l-âhir 1097
Konusu: Hasan yoldaşın serdar tayin edilmesi ile ilgili mektup
Şerâit-şiâr Rusçuk kâdîsı efendi zîde-fazlühu dürer-i tahiyyât-ı sâfiyyât iltihâkından sonra inhâ-ı muhibbâne olunan budur ki taht-ı kazânızda vâki' serdâr ref' olunub uslüb-i sâbık üzere mütekâ'id elli beş cemâ'atinin Hasan nâm yoldaş serdâr nasb ve ta'yîn olunmağın işbû mektûb tahrîr ve irsâl kılılndı lede'l-vüsûl mezbûru serdârlık umûrunda istihdâm idüb aheri dâhil ittirmeyesiz ve ol-cânibde yeniçeri ve acemî oğlân topçu ve cebeci mezbûru üzerlerine serdâr bilüb sözünden taşra ve rey'inden hâriç vaz' ittirmeyüb itâat ve inkıyâd üzere olalar ve tevâif-i mezbûreden bila-vâris ma'ruf-ı fevt olanların muhallefât-ı metrûkatın merkûme ahz ü kabz ve suk-i sultânide fürûht ittirüb vâsıl olan nükûdu müfredât defteriyle mumzî ve mahtûm bu canibe irsâl ittiresiz ve lakin hilâf-ı şer' ve kânûn kimesneye rencîde ittirmeyesiz ve

sen ki serdâr sen taht-ı hükümetinde olan yeniçeri ve topçu ve cebeci nefrâtı me'mûr oldukları Sefer-i hümâyûna serhadlerine acemî yollayub bir ferdi himâye eylemeyüb alıkoymayasın ve re'aya zümresinden olanlara hilâf yere sâhib çıkmayub ve dirlik iddiâsında ittirmeyesiz şöyle bilesiz mûceb-i mektûb ile âmel olasız.
Tahriren fî evail şehr-i Cemâziye'l-âhir lî-sene seb'a ve tis'in ve elf.
el-Hâc Hasan Ağa yeniçeriyân-ı dergâh-ı âlî hâlâ.
Vasl fî yevmi'l-sâni aşer min Cemâzıyelahır lî-sene 1097.

Varak No: 34b
Hüküm No:115
Tarihi: -
Konusu: Rusçuk ahalisinin idane hücceti
Medîne-i Rusçuk aHalîlerinden el-Hâc Halîl Efendi el-İmâm ve el-Hâc Abdullah Efendi el-İmâm ve Ali Efendi el-İmâm ve Mehmed Efendi bin Mustafâ ve Kenan zâde bin İbrâhîm Efendi el-İmâm ve Hasan Efendi el-İmâm ve Mehmed Efendi el-İmâm ve İbrâhîm Çelebi ibn-i Mustafâ ve el-Hâc Mustafâ ve Hüseyin Çelebi ve cizyedâr İbrâhîm Çelebi ve el-Hâc Arslan bin Ali kethüda-yı şehr ve Medîne-i mezbûr kazâsına tâbi' Vetova nâm karye sükkânından Osman Bey ibn-i Mustafâ ve karye-i Karakocalı sükkânından Ahmed bin ve Bey Alanı nâm karyeden Hüseyin halîfe el-İmâm ve es-Seyyid Ahmed Çelebi ve Usturençe nâm karyeden Mehmed Beşe ibn-i Hüseyin nâm kimesneler ve sâîrleri ba-cem'ihim meclis-i şer'i hatîru lâzımu't-tevkirde işbû bâisü'l kitâp iştirâ-yı atiyyü'l-beyân mübâşir olan Halîl Ağa ibn-i Ahmed nâm kimesne mahzarında her biri ikrâr ve takrîr-i kelâm idüb hâlâ mezbûr Halîl Ağa yediyle emr-i şerîf-i âlîşân vârid olub işbû sene-i mübârekde vâki' Sefer-i hümâyûnda top çekmek içün Rusçuk kazâsından beher re'si ikişer bin akçeye olmak üzere yirmi beş re's top-keşân bargîrleri iştirâ ve mübâşir bundan her bir re's bargîre ikişer bin sağ akçeleri ashâbına verilmek üzere sahrâsına getürüb ıstabl-i amireye teslîm oluna deyü fermân buyrulmağın ber-mûceb-i emr-i âlî zikr olunan yirmi beşer re's top-keşân bargîrlerinin her bir re'sine taraf-ı mîrîden ta'yîn olunan ikişer bin akçeden müctemi' olan elli bin akçeden ber-vech-i nakd mübâşir-i mezbûr yedinden bi't-temâm ve'l-kemâl ahz ü kabz eyledik meblağ-ı mezkûrdan zimmetinde bir akçe ve bir habbe bâki kalmadı dediklerinde mâ vaka'a bi't-taleb ketb olundu
Şühûdü'l-Hâl
Mefahirü'l-emâsil Receb Ağa Voyvoda-ı Kurâ-yı Havas. Fahrü'l-akrân Abdi Ağa kethüda yeri. Hasan Ağa Serdâr. Hüseyin Ağa Voyvoda-yı Medîne-i mezbûr. İbrâhîm Bey menzili. Receb Ağa bin Hasan. Mustafâ Ağa İskender zâde. El-Hâc Receb. Mehmed Beşe ser-muhsırân. Ve'l-gayr.

Varak No: 34b
Hüküm No:116
Tarihi: -
Konusu: Asker ihracı hakkında mektup
İzzetlü Niğbolu mütesellimi ( ) Ağa hazretlerinin huzûrlarına vird-i daavât-ı safiyyât iltihâkıyla inhâ olunur ki livâ-yı mezbûrda vâki' olan kadılıklardan cenk ve harbe kâdir ale'l-umûm nefîr-i amm askeri ihrâc olunub serdâr-ı ekrem vezîr-i mükerrem devletlû Pâşâ hazretlerinin yanında hâzır ve mevcûd bulunmak üzere hatt-ı hümâyûn şevket-makrûn sâdr olunmağın mûcebince eyâlet-i mezbûrîn kazâlarından

asâkir-i nefîr-i amm ihrâc olunub ahali-i vilâyetten ayân ve sâir iş erlerinden kimesne kalmayub hâli üzere iken şimdi iki yüz kadar atlu levendât ile devir nâmıyla çıkub vilâyetlere müteezzi üzere olmanız kâdîlar tarafından arz ve ilâm itmeleriyle mektûb tahrir ve irsâl olunmuşdur vüsûlunde livâ-yı mezbûre mülhakâtından Şumnu ve Hezargrad ve Eski Cuma ve Osmanbazarı ve Rusçuk ve Tırnova nâm kâdîlıkların ale'l-umûm ayân ve iş erleri ihrâç olunmuşdur kazâ-yı mezbûrları devr-i nâmıyla rencîde eylemeyesiz zirâ bir vakt sâire kıyâs itmeyesiz ve ale'l-husûs devr olunmak hatt-ı hümâyûn ile men' olunmuşdur imdî mukayyed olub ve mütenebbih olub mezbûrları rencîde eylemeyesiz eğer yine te'addî olunursa Asitâne-i sa'adetime arz olunur sonra zahmet çekersiz men' olunmuş ahvâli yine zuhûr ittirmede rıza-yı hümâyûn yokdur imdî zikr olunan kazâları ve devir nâmıyla min ba'd rencîde eylemeyesiz sonra nedâmet çekersiz şöyle ma'lûmunuz ola baki hemişe izzetlü
Edirne Süleyman ser-bostan mine'l-muhibbü'l-mahlas.
Sicil fî yevmi's-sâbi aşer min Şevvalü'l-mükerrem lî-sene seb'a ve tis'in ve elf.

Varak No: 35a
Hüküm No:117
Tarihi: Evail-i Cemâziye'l-âhir 1097
Konusu: At ve bargir satın alınması hakkında fermân-ı âli
Mefâhirü'l-kudât ve'l-hükkâm ma'denü'l fezâîl ve'l-kelâm Niğbolu kâdîsı Niğbolu Sancağı'nda vâki' olan kâdîlar zîde-fazlühum tevki'-i refi'-i hümâyûn vâsıl olacak ma'lûm ola ki işbû sene-i mübârek Sefer-i hümâyûna me'mûr olan Asâkir-i İslâm rah-ı gaza'da din-i mübîn hidmetinde süvâr olmak içün kendülere ziyâde devâr iktizâ itmeğle imdî taht-ı kazânızda at ve bargîri olanları haber ve agâh ve değer bahâları tâife-i mezbûrdan ber-vech-i nakd virilmek üzere Edirne'ye bârgir götürüb bey' eylemek içün tenbîh ve irsâl ve at ve bârgiri olanlardan bir ferdi himâye ile din-i mübîn hidmetini ta'tîl ittirmeyüb bu bahâne ile at ve bârgiri olmayanları ta'cîz ve yâhûd celb-i mal içün rencîde ve bu bâbda akçe-i sâlyâne olmağla bir fertten bir akçe ve bir habbe alınmayub ve hâneye salınub sâir tekâlif gibi kazâ-yı mezbûr sükkânından cümle halk-ı tekâliften olunmayub ancak bir at ve bârgiri olanlar getürüb değer bahâsıyla satmak üzere tenbih ve irsâl eylemek babında fermân-ı âlîşânım sâdır olmuşdur. Buyurdum ki vüsûl buldukda bu babda sâdır olan fermân-ı celilî'l-kâdrim mûcebince amel idüb dahî vech-i meşrûh üzere taht-ı kazânızdan her bir at ve bârgiri olanları haber ve agâh ve değer bahâlarıyla fürûht eylemek içün Edirne'ye irsâl ittiresiz şöyle ki at ve bârgiri olub getürüb fürûht itmekte taallül iderlerse ol-makûleleri isim ve resimleriyle yazub ilâm eyleyesiz ki at ve bârgirleri cânib-i mîrîden kabz olunduğundan mâ'ada ita'at-ı fermân-ı hümâyûnum eylemedikleri içün sâire mûceb-i ibret olunur ki bunu sâire tekâlif gibi hâneye salmayub ve at ve bârgiri olmayanlardan bir akçe ve bir habbe alınmayub ve aldırmayub fukârayı bir türlü hâlet ile ta'cîz ve rencîde ittirmeyesiz bu babda at ve bârgiri olanlardan bir ferdi himâye ve olmayanlardan akçe alınub ve yâhûd vech-i aher ile te'addî olunduğu mesmû'-ı hümâyûnum olursa kat'a cevâba kâdir olmayub mes'ûl ve mu'ateb olmanız mukarrerdir ana göre agâh olub emr-i şerîfimin mazmûn-ı münîfi ile amel olasız şöyle bilesiz alâmet-i şerîfe i'timad kılasız.
Tahriren fî evail şehr-i Cemâziye'l-âhir lî-sene seb'a ve tis'in ve elf.

Sahrâ-yı saray-ı Edirne.
Varak No: 35a
Hüküm No:118
Tarihi: Evail-i Cemâziye'l-âhir 1097
Konusu: Muhallefât-ı metrûkât mektubu
Şeraît-şiâr Rusçuk kâdîsı efendi zîde-fazlühu bi'l-fîl kazâ-yı mezbûrda olan yeniçeri serdârı zîde-kadriha inhâ olunur ki Rusçuk kazâsında vâki' menzilci Siyâvuş Hânında mesâkin iken bilâ-vâris ma'ruf-ı fevt olan yirmi dört cema'atin Hasan nâm yoldaşın ve Arnavutzâde kahvesinde fevt olan dördüncü bölüğün Kara Ali nâm yoldaşın ve yine mahall-i mezbûrda müteveffâ üçüncü bölüğün İbrâhîm nâm yoldaşın ve Ömer Bey hânesinde fevt olan yirmi bir bölüğün Erzurumi Hasan nâm yoldaşın muhallefât-ı metrûkâtları cânib-i beytü'l-mala aîd ve raci' iken serdâr-ı sâbık Süleyman nâm yoldaş ahz ü kabz idüb taraf-ı beytü'l-mala eylemediği ecilden işbû mektûb tahrir olunub yeniçeri çâvuşlarından kıdevetü'l-emâsil ve'l-akrân yirmi dört bölüğün Mehmed Çâvuşu ta'yîn ve irsâl kılınmışdır lede'l-vüsûl metrûkat-ı merkûmenin ahz ü kabz olunan beytü'l-malları ol-cânibde ehl-i vukûf yoldaşları tarafından kalan memhûr defterleri mûcebince merkûm serdâr-ı sâbık Süleyman nâm yoldaşdan bi-hasbü'ş şer'-i şerîf çâvuş-ı merkûm Süleyman ve mumzî ve mahtûm defter ile cânib-i beytü'l-mala irsâl ittirile şöyle ki defterde olan beytü'l-malı irâd-ı teslîm eylemekde muhâlefet idecek olursa çâvuş-ı merkûm teslîm ve bu cânibe irsâl eyleyesiz ahvâlleri beytü'l-mal emîni ile bu tarafta şer'le görüle ve sen ki hâlâ serdârsın husûs-ı mezbûre takayyüd olub müteveffâ-yı mezbûrun bi'l-cümle beytü'l-malları ve bu ana dek vâki' beytü'l-malları bi'l-cümle teslîm ittirilüb bir nesne ketm ve ihfâ eylemekden ihtirâz eyleyesiz şöyle bilib mûceb-i mektûbe amel olasız ve's-selâm.
Tahriren fî evâsıt şehr-i Cemâziye'l-âhir lî-sene seb'a ve tis'in ve elf.
El-fakir el-Hâc Hasan Ağa-yı yeniçeriyân-ı dergah-ı âlî.
Vasale ileyna fî 22 mîn Cemâziye'l-âhir lî-sene merkûme.

Varak No: 35b
Hüküm No:119
Tarihi: 15 Şevval 1097
Konusu: Zahirenin güvenli bir şekilde nakli hakkında buyruldu
Şeraît-şiâr fazîlet-vakâr Niğbolu'dan Silistre'ye varınca Tuna yalısında vâki' olan kâdîlar zîde-fazlühum kıdvetü'l-emâsil ve'l-akrân iskele emîni ve voyvadâları zîde-kadrühum siz inhâ olunur ki hâlâ Kamaniçe'ye sa'adetlû pâşâ efendimiz hazretlerinden sefîne ile zehâir irsâl olunmuşdur her kangınızın taht-ı hükümetine iskele emîni varup dâhil olursa mahûf ve muhâtara olan yerlerden emîn ü sâlim geçmek içün sefîne-i mezbûrenin üzerine kifâyet mikdârı ademler ta'yîn idüb Silistre'ye varınca mahûf ve muhâtara olan yerlerden emîn ü sâlim birbirinize irsâl ve îsâl eylememekten begâyet ihtirâz ve dikkat idüb ihmâl ve müsamaha eylemeyüb ber mûcebiyle amel edesiz.
Fî 15 Şevval sene 1097.
El- fakir Mustafâ kâîmmakam-ı Niğbolu hâlâ.
Vasale ileyna fî 20 Şevvalü'l-mükerrem lî-sene el-merkûme.

Varak No: 35b
Hüküm No:120
Tarihi: 12-(?)-1098
Konusu: Vergi toplanması hakkında buyruldu
Şeraît-şiâr Rusçuk kâdîsı efendî zîde-fazlühu inhâ olunur ki erbâb-ı tımârdan dârende-i buyuruldu Veli sipâhî-i dîvân-ı Özi'ye arz-ı hâl idüb berât-ı şerîf-i âlîşân ile mutasarrıf olduğu tımârı karyelerinden kazâ-yı mezbûre tâbi' ( ) nâm karye ve sâir tevâbi' karyelerinin bin doksan yedi senesinde vâki' olan mahsûlatı berât mûcebince bunun tahvîl târîhine düşün karyeleri toprağında zirâ'at idenlerden hâsıl eyledikleri öşürlerinin terekelerin şer' ve kânûn ol taleb eyledikde medîne-i Rusçuk sâkinlerinden Yuvaçi nâm kimesneye virdik deyü taallül ve inâd üzere oldukların bildürüb aşâr-ı şer'iyyesi şer'le müteveccih olanlardan alıverilmek babında buyruldu iltimâs eylemeniz kıdvetü'l-emâsil ve'l-akrân ( ) zîde mübâşir ta'yîn olunmuşdur. Vüsûlunda gerekdir ki mezbûrun elinde olan berâtı mûcebince sene-i mezbûre mahsûlü tahvîl târîhine düşmüş ise berât mûcebince tahvîl ve târîhine düşen mahsûlü defterlü ve haric re'ayadamıdır her kimde olursa olsun zirâ'at idenler zimmetinden ve Yuvaçi'den mübâşir-i âlîyye sâbit olan mahsûlatı cüzi ve külli her ne ise mübâşir-i merkûm ma'rifetiyle ba'de's-subût hükm idüb bi't-temâm tahsîl ittirüb hilâf-ı şer' ve kânûn kimesneye taallül ve inâd ittirmeyesiz amma bu bahâne ile re'aya fukârasından bir senede iki def'a alınmakdan ihtirâz eyleyesiz deyü buyuruldu.
Fî 12 R. sene 1098.
Vasale ileyna fî 20 Rebi'ülevvel sene 1098.
(Derkenâr: Bâ-hatem-i ünvân sa'adetlü Receb Pâşâ ve vali-i eyâlet-i Özi)

Varak No: 35b
Hüküm No:121
Tarihi: -
Konusu: Ölen İbrâhîm'in borcunun ödenmesi hakkında buyruldu.
Şeraît-meâb fazîlet-meâb Rusçuk kâdîsı efendi hazretleri kâmyâb-ı inhâ olunur ki dârende-i buyuruldu Mehmed arz-ı hâl virüb kazâ-yı mezbûre tâbi' Gölpınar nâm karyeli sâkin İbrâhîm Ağa nâm kimesneye hüccet-i karz-ı şer'îden iki yüz esedi guruş virüb meblağ-ı mezbûru almadan merkûm İbrâhîm fevt olmağla metrûkâtını kabz idüb vereseyi Mustafâ ve Veli nâm kimesnelerden taleb ittikde virmemekde muhâlefet üzere oldukların bildirüb şer'le görülüb alıvermek babında buyruldu iltimâs itmekle ısdâr ve kıdvetü'l-emâsil ve'l-akrân ( ) Ağa zîde-kadrühu ta'yîn olunmuşdur. Vüsûlünde gerekdir ki mezbûru şer'-i ihzâr ve bunun ile berâber temâm-ı hakk üzere ihtimâm idüb göresiz şer'en hakkı zahir olursa ba'de's-subût hüküm idüb alıverüb icrâ-yı hakk eyleyesiz şöyle ki ba'de's-subût virmekde muhâlefet iderlerse mezbûrları mübâşir-i mûmâ ileyhe koşub huzûrumuzda şer'le görülmek içün ihzâr ittirüb minba'd hilâf-ı şer'-i şerîf kimesneye iş ittirmeyesiz deyü buyuruldu.
(Derkenâr: Bâ-hatem-i ünvân-ı yeğen es-Seyyid Ahmed Pâşa vâli-i Niğbolu)

Varak No: 35b
Hüküm No:122
Tarihi: 23 Cemâzıyelevvel 1098

Konusu: Arpa nakli hakkında fermân
Mefâhirü'l-kudât ve'l-hükkâm ma'denü'l fezâîl ve'l-kelâm İsakçı'dan Kamaniçe'a varınca yol üzerinde Tuna yalılarında vâki' olan kâdîlar zîde-fazlühum ve mefâhirü'l-emâsil ve'l-akrân kal'a dizdârları ve neferât Ağaları ve iskele emînleri ve ayân-ı vilâyetin iş erleri zîde-kadrühum tevki'-i refî'-i hümâyûn vâsıl olacak ma'lûm ola ki hâlâ Sefer-i hümâyûnuma me'mûr olan Asâkir-i İslâmımın zâd ve zevâdları içün Asitâne-i sa'adetimden sefîne ile Belgrad'a irsâl olunan şa'îr İsakçı'dan Kamaniçe'a yol üzere her kangınızın taht-ı kazâsına dâhil olursa kat'a arâm ve tevakkuf ittirmeyüb yarar ve mu'temed-i âlîye kulağuzlar koşub gerekdiği gibi muhkem-i hıfz ve hirâset iderek bir gün mukaddem ve bir sa'at evvel emîn ü sâlim birbirinize ulaşdırıb zinhâr avk ve te'hîrden ve ihmâl-i müsaheleden begâyet ihtirâz eyleyesiz.
Tahriren fî'l- yevmi's-sâlis ve'l-ışrin şehr-i Cemâzıyelevvel lî-sene semân ve tis'in ve elf.
Be makâm-ı Konstantiniyye el-mahrûse
(Derkenâr: Mütefrrika Yusuf zîde-kadriha mübâşiri olub Mahmûd Reis sefînesidir Vasale ileyna fî 27 Şabanü'l-muazzam sene 1098)

Varak No: 36a
Hüküm No:123
Tarihi: 12 Rebi'ülevvel 1098
Konusu: Zahirenin gereği gibi nakli hakkında fermân-ı âli
Mefâhirü'l-emâsil ve'l-akrân menzil emîni yanına ta'yîn olunan yirmi dokuz bölüğün çâvuşu Kasım Çâvuş ve Tuna yalısında vâki' olan yeniçeri serdârları zîde-kadrühu tevki'-i refî'-i hümâyûn vâsıl olacak ma'lûm ola ki hâlâ ol-taraflarda mîrî zehâir tedârikine irsâl olunan menzil emîni varup zehâir tedârikine dikkat ve ihtimâm üzere iken yeniçerilik iddi'âsı idenlerden ba'zıları zehâirin tahsîline men' oldukları i'lâm olunmağla imdî düstûr-ı mükerrem müşîr-i müffehhâm vezâretle dergâh-ı muallam yeniçeri Ağası olan vezîrim Mustafâ Pâşâ ve edâmâllahi Te'âla iclalehunun irsâl eylediği mumzî mektûbun mûcebince her biriniz mîrî zehâir tedârikine iânet ve zehâirleri nehr-i Tuna'da boş bulunan gemilere tahmîl ve bir gün evvel Belgrad'a irsâl ittirmede dikkat ve ihtimâm idüb eğer asker ve eğer re'aya zahîre yükledüb Belgrad'a gelince dolu sefînelere müdâhele eylemeyüb ve erzâkların sefîneden ihrâç eylemeyüb mûceb-i mektûb ile amel olasız deyü fermânım olmuşdur. Buyurdum ki hükm-i şerîfimle vardıkda bu babda sâdır olan emrim üzere amel idüb ve dahî sen ki menzil emîni ile ma'an zahîre nakline me'mûr olan Kasım Çâvuş ve serdârlar siz müşarü'n-ileyhin mektûbu mûcebince ol-makûle yeniçerilik iddi'âsında olub mîrî zehâir tahsîline men' ve sefâîn tahmîline taarruz ve Belgrad'a gelecek asker ve re'ayanın yüklü sefâînine ve erzâklarına müdâhele idenleri kat'a taarruz ittirmeyüb mûceb-i mektûb ile amel idüb fermân-ı şerîfime muhâlif kimesneye iş ittirmeyesiz şöyle bilesiz alâmet-i şerîfe i'timad kılasız.
Tahriren fî'l yevmi's-sâbi aşer şehr-i Rebi'ülevvel lî-sene semân ve tis'in ve elf.
Be-meştâ-ı Belgrad
Vasale ileyna fî-yevi's-sâni aşer şehr-i Rebi'ülâhır lî-sene merkûme.

Varak No: 36a
Hüküm No:124
Tarihi: 3 C. 1098

Konusu: Asker ihracı hakkında buyruldu
Şerâyi'-şi'âr Niğbolu'ndan Rusçuğa varup gelince yol üzerinde vâki' olan kâdîlar zîde-fazlühum inhâ olunur ki kazâ-yı mezbûrdan Özi tarafına Sefer-i hümâyûn devlet-makrûn ihrâcı fermân buyrulmağın asker emr-i şerîfim olagele irsâl olmağın buyruldu ısdâr olunmuşdur her kangınızın taht-ı kazâsına varup dâhil olursa yalnız bir nefer ademe yalnız bir re's olan bârgiri yerlüden tedârik ve yanına yarar kulağuzlar koşub emîn ü sâlim birbirinize irsâl ve îsâl idüb avk ve te'hîrden ihmâl ve müsaheleden ve hilâf-ı şer' ve kânûn takayyüdden begâyet ihtirâz üzere olasız deyü buyruldu.
Fî 3 C. sene 1098.
Vasale ileyna fî 5 min Cumâde'l-ula lî-sene merkûme.
(Derkenâr: Zikr olunan buyruldu Niğbolu Vâlisi es-Seyyîd Ahmet Pâşâ tarafından Asâkir-i İslâm içün vârid olan emr-i şerîf husûsuçün vârid olmuşdur ve yine Niğbolu'ya gitmiştir.)

Şerâyi'-şi'âr Babadağı'ndan Eflak tarafına varup gelince yol üzerinde olan kuzât efendiler zîde-fazlühum ve sâir iş erlerine inhâ olunur ki dârende-i buyuruldu umûr-ı mühimme ve mesâlih-i müsta'cil ile gönderilmeğin buyrulub tahrir olunmuşdur gerekdir ki her kangınızın taht-ı kazâsına dâhil olursa yalnız iki nefere iki re's menzil bârgiri verüb husûs-ı mezbûre kat'a inâd ve muhâlefet eylemeyüb mûceb-i buyruldu ile amel olasız deyü buyuruldu.
Fî 20 R. sene 1098
Vasale ileyna fî 8 C. sene 1098.

Varak No: 36b
Hüküm No:125
Tarihi: Evahir-i Rebi'ülahır 1098
Konusu: Gemilerin nakli hakkında fermân-ı âli
Mefâhirü'l-kudât ve'l-hükkâm ma'denü'l fezâîl ve'l-kelâm Belgrad'dan Rusçuğa varınca ve Rusçuk'dan İstanbul'a varınca yol üzerinde vâki' olan kâdîlar zîde-fazlühum tevki'-i refi'-i hümâyûn vâsıl olacak ma'lûm ola ki ulağla irsâl olunmuşdur. Buyurdum ki hükm-i şerîfimle her kangınızın taht-ı kazâsına varup dâhil olur ise Belgrad'dan Rusçuğa varınca kayık ile Rusçuk'dan İstanbul'a varınca menzil bârgiri bulunan yerlerde yalnız bir nefer ademe yalnız bir re's menzil bârgiri verilüb ve bulunmayan yerlerde yolda yolcu yükün yıkdırmayub yerlüden yarar ve tüvâna olan bârgirleri tedârik ve ihzâr idüb ve mahûf ve muhatâra olan mahallerde yanına yarar kulağuzlar koşub emîn ü salîm birbirinize irsâl ve îsâl ve ber-vech-i ta'cîl mahall-i ma'mûre îsâl idüb avk ve te'hîrden ve ihmâl-i müsaheleden ve hilâf-ı şer'-i şerîf kimesneye zülm ve te'addî ve tecâvüzden begâyet ihtirâz eyleyesiz şöyle bilesiz alâmet-i şerîfe i'timad kılasız.
Tahriren fî evâhir-i şehr-i Rebi'ülahır lî-sene semân ve tis'in ve elf.
Be makam-ı Belgrad el-mahrûse.
Vasale ileyna fî 9 min Cemâzıyelevvel lî-sene el-merkûme.
Devletlü sa'adetlü kâîmmakâm pâşâ (silik) hazretlerinin iç mehterlerinden Hasan Bey Belgrad tarafından gelüb İstanbul tarafına bârgir menzili ile gitmiştir.

Varak No: 36b
Hüküm No:126
Tarihi: 9 Cemâzıyelevvel
Konusu: Bargir temini hakkında emr-i âli
Şirâ'-şi'ar Niğbolu ve semtine varup gelince yol üzerinde vâki' olan kâdîlar zîde-fazlühum inhâ olunur ki fermân-ı mezbûreden Özi tarafına Sefer-i hümâyûn devlet-karine ikrâb (...)-ı fermân vilayet-i asker emr-i şerîfi ulağıyla irsâl olunmak buyruldu ahvâli olunmuşdur her kangınızın taht-ı kazâsına varup dâhil olursa nasıl bir nefer adem yalınız içün(?) bir re's ulak bârgiri yerlûden tedârik ve yanına yarar kulağuz koşub emîn ü sâlim birbirinize irsâl ve îsâl idüb avk ve te'hîrden ihmâl ve müsâheleden hilâf-ı şer' ve kânûn-ı emiriyyeden begâyet ihtirâz eyleyesiz.
Fî 9 min Cemâzıyelevvel.
Vasale ileyna be-yed-i Mehmed Bey.

Varak No: 36b
Hüküm No:127
Tarihi: 27 Cemâzıyelevvel 1098
Konusu: Menzil bargiri sayısı hakkında buyruldu
Şera'it-şi'âr Niğbolu'dan Babadağı kışlağına gelince yol üzerinde vâki' olan kuzât efendiler zîde-fazlühum inhâ olunur ki hâliyâ sancâk-ı mezbûrda mutasarrıf olan emîrü'l-ümerai'l-kirâm izzetlü Ahmed Pâşâ hazretleri ol-tarafda ba'zı umûr-ı mühimme içün adem göndermek murâd ittikde gerekdir ki bir nefer ademisine yalnız bir re's menzil bârgiri virüb bu husûsda avk ve te'hîr ve inâd ve muhâlefet ittirmeyüb mûceb-i buyruldu ile amel olasız deyü buyruldu.
Fî 27 sene 1098.
Vasale ileyna fî 9 min Cumâde'l-ulâ sene 1098.

Varak No: 36b
Hüküm No:128
Tarihi: 1 Rebi'ülahır 1098
Konusu: İstanbul'dan gönderilen askerlerin silahlı adamlar tarafından korunması hakkında fermân-ı âli
Mefâhirü'l-kudât ve'l-hükkâm ma'denü'l fezâîl ve'l-kelâm Belgrad'dan İsakçı'ya varınca Tuna kenârında vâki' olan kâdîlar zîde-fazlühum ve mefâhirü'l-emâsil ve'l-akrân neferât Ağaları ve dizdârları ve iskele emînleri ve ayân-ı vilâyetin iş erleri zîde-kadrühum tevki'-i refi'-i hümâyûn vâsıl olacak ma'lûm ola ki siz ki kal'a neferâtı Ağaları ve dizdârları siz hâlâ Belgrad'dan Asitane-i sa'adetime irsâl olunan yetmiş sekiz nefer iş erler İsakçı'ya varınca yol üzerinde her kangınızın taht-ı kazâsına dâhil olurlarsa muhkem-i hıfz ve hirâset olunmak kal'a neferâtı ve yerlüden kifâyet mikdârı müsellah-i yarar ademler ta'yîn gecelerde ve gündüzlerde gerekdir ki beklettirüb ve yanına müsellah ademler koşub emîn ü sâlim birbirinize ulaşdırıb ve beher re's esîre ikişer pârelik etmek aldırub ve akçesin mübâşir yedinden ashâbına verdirüb mahaline varup vâsıl oluncaya dek ıyâzen b'illâhi Te'âla harâr ve yâhûd bir zarar isâbet ittirmekden her biriniz ihtirâz idüb husûs-ı mezbûre ihtimâmda dakîka-yı fevt eylemeyesiz deyü fermân-ı âlîşânım sâdır olmuşdur. Buyurdum ki hükm-i şerîfimle vardıkda bu babda sâdır olan emrim üzere amel idüb dahî siz ki kâdîlar ve

dizdârlar ve kal'a Ağaları ve sâîr ayân ve vilâyet iş erleri zikr olunan esîrler Belgrad'dan İsakçı'ya varınca yol üzerinde her kangınızın taht-ı kazâsına dâhil muhkem-i hıfz ve hirâset itmek kal'a neferâtındane yerluden kifâyet mikdârı ademler ta'yîn gecelerde ve gündüzlerde gerekdiği gibi bekleyüb ve yanına müsellah ademler koşub emîn ü sâlim birbirinize ulaşdırıb ve beher re's esîrlere yevmi ikişer pârelik etmek aldırub ve akçesin mübâşir yedinden ashâbına verdirüb mahaline varup vâsıl **(Sayfa No: 37a)** ıyâzen b'illâhi harâr ve yâhûd bir zarar isâbet ittirmekden her biriniz ihtirâz idüb vech-i meşrûh üzere olan emr-i şerîfimin mazmûn-ı münîfi ile amel olasız şöyle bilesiz alâmet-i şerîfe i'timad kılasız.
Tahriren fî 1 şehr-i Rebi'ülahır sene 1098.
Be makâm-ı Belgrad.

Varak No: 37a
Hüküm No:129
Tarihi: 5 Ca. 1098
Konusu: Verilecek menzil bargirinin sayısı hakkında buyruldu.
Şera'it-şi'âr Babadağı'ndan Niğbolu'ya varup ve gelince yol üzerinde olan kuzât efendiler ve sâîr iş erleri inhâ olunur ki dârende-i buyruldu umûr-ı mühimme ile Ordû-yi Asâkir-i İslâm hidmetiyle gönderilmişdir gerekdir ki her kangınızın taht-ı kazâsına varup dâhil olursa yalnız bir nefere yalnız bir re's menzil bârgiri virüb inâd ve muhâlefet itmeyüb mûceb-i buyruldu amel olasız deyü buyuruldu.
Fî 5 Ca. sene 1098.
(Derkenâr:Bâ hatem-i unvân sa'adetlü devtletlü serdâr-ı ekrem Mustafâ Pâşâ be-yed-i Hüseyin Ağa.)

Şera'it-şi'âr Niğbolu'dan Rusçuğa varup gelince yol üzerinde vâki' olan kâdîlar zîde-fazlühum umûr-ı mühimme içün ulak irsâl olunmağın bu berevât tahrir olunmuşdur gerekdir ki her kangınızın taht-ı kazâsına dâhil olursa yalnız iki neferâd ve yalınız re's menzil bârgiri yerluden tedârik ve yanında yarar kulağuzlar koşub emîn ü sâlim birbirinize îsâl idüb avk ve te'hîrden ve ihmâl-i müsaheleden hilâf-ı şer' ve te'addîden ihtirâz üzere olasız deyü buyuruldu.
Fî 7 Ca. sene 1098
Vasale ileyna fî 16 Cumâde'l-ula sene 1098

Şera'it-şi'âr Niğbolu'dan Rusçuğa varup gelince yol üzerinde vâki' olan kâdîlar zîde-fazlühum umûr-ı mühimme içün ulak irsâl olunmağın buyruldu tahrir olunmuşdur gerekdir ki her kangınızın taht-ı kazâsına dâhil olursa yalınuz iki nefer ademe iki re's menzil olan bârgiri yerluden tedârik ve yanına yarar kulağuzlar koşub emîn ü sâlim birbirinize îsâl idüb avk ve te'hîrden ve ihmâl-i müsaheleden hilâf-ı şer' ve te'addîden ihtirâz üzere olasız deyü buyuruldu.
Fî 7 Ca. sene 1098
Vasale ileyna fî 16 C. sene 1098

Varak No: 37a
Hüküm No:130
Tarihi: Evail-i Cemâziye'l-âhir 1098
Konusu: Bargir tedariki hakkında fermân-ı âli

Mefâhirü'l-kudât ve'l-hükkâm ma'denü'l fezâîl ve'l-kelâm Niğbolu'dan Şam-ı şerîfe varup gelince yol üzerinde vâki' olan kâdîlar zîde-fazlühum tevki'-i refi'-i hümâyûn vâsıl olacak ma'lûm ola ki olagele irsâl olunmuşdur. Buyurdum ki hükm-i şerîfimle her kangınızın taht-ı kazâsına varup dâhil olursa menzil bârgiri bulunan yerlerden yalınuz iki nefer ademe yalınız iki re's menzil bârgiri verilüb bulunmayan yerlerde yolda yolcu yükün yıkdırmayub yerluden yarar ve tuvânâ olan bârgirleri tedârik ve ihzâr idüb mahrûf ve muhatara olan mahallerde yanına yarar kulağuzlar koşub emîn ü sâlim birbirinize irsâl ve ber-vech-i ta'cîl mahal-i mâmûra îsâl idüb avk ve te'hîrden ve ihmâl-i müsaheleden ve hilâf-ı şer' kimesneye zülm ve te'addî ve tecâvüzden begâyet ihtirâz eyleyesiz şöyle bilesiz alâmet-i şerîfe i'timad kılasız.
Tahriren fî evâil şehr-i Cemâziye'l-âhir lî-sene semân ve tis'in ve elf.
Be makâm-ı Belgrad el-mahrûse
Vasale ileyna fî 16 C. sene 1098.

Varak No: 37a
Hüküm No:131
Tarihi: Evail-i Rebi'ülahır 1098
Konusu: Bargir tedariki hakkında fermân-ı âli
Mefâhirü'l-kudât ve'l-hükkâm ma'denü'l fezâîl ve'l-kelâm Belgrad'dan Niğbolu'ya yola varup gelince yol üzerinde vâki' olan kâdîlar zîde-fazlühum tevki'-i refi'-i hümâyûn vâsıl olacak ma'lûm ola ki ulağla irsâl olunmuşdur. Buyurdum ki hükm-i şerîfimle her kangının taht-ı kazâsına varup dâhil olursa menzil bârgiri verilüb virilen yerlerde yalınuz ancak bir nefer ademe ancak bir re's menzil bârgiri verilüb bulunmayan yerlerde yolda yolcu yükün yıkdırmayub yerlüden yarar ve tüvânâ ulak bârgirleri tedârik ve ihzâr idüb mahûf ve muhatara olan mahalde yanına yarar kulağuzlar koşub emîn ü sâlim birbirinize irsâl ve ber-vech-i ta'cîl mahal-i mâmûra îsâl idüb avk ve te'hîrden ve ihmâl-i müsaheleden ve hilâf-ı şer'-i şerîf kimesneye zülm ve te'addî ve tecâvüzden begâyet ihtirâz eyleyesiz şöyle bilesiz alâmet-i şerîfe i'timad kılasız.
Tahriren fî evâil şehr-i Rebi'ülâhır lî-sene semân ve tis'in ve elf.
Be makâm-ı Belgrad
Vasale ileyna 16 C. sene el-mezbûre

Varak No: 37b
Hüküm No:132
Tarihi: Evail-i Cemâziye'l-âhir 1098
Konusu: Kırım Hanı'nın adamlarının korunması hakkında fermân-ı âli
Mefâhirü'l-kudât ve'l-hükkâm ma'denü'l fezâîl ve'l-kelâm Babadağı'ndan Belgrad'a varınca yol üzerinde vâki' olan kâdîlar zîde-fazlühum ve mefâhirü'l-emâsil ve'l-akrân zikr olunan kazâlarda vâki' kethüda yerleri ve yeniçeri serdârları ve sâir iş erleri zîde-kadrühum fazlühum tevki'-i refi'-i hümâyûn vâsıl olacak ma'lûm ola ki hâlâ bi'l-fîl kadîm-i hân olan cenâb-ı celâlet-meâb Selim Giray Hân ve damet- maâlî tarafından bir mühim ve müsta'cel husûs içün üç nefer ademisin Belgrad cânibine revâne olmağla imdî emr-i şerîfimle her kangınızın taht-ı kazâsına varup dâhil olursa yerluden yarar ve müsellah yanlarına dörder beşer ademler koşub emîn ü sâlim birbirinize irsâl ve ber-vech-i ta'cîl mahall-i mâmûre îsâl idüb avk ve te'hîrden ve ihmâl-i müsaheleden ve ıyâzen b'illâhi Te'âla yollarda ve bellerde zarar ve gezend

isâbet ittirmekden ihtirâz olunmak babında fermân-ı âlîşânım sâdır olmuşdur. Buyurdum ki vüsûl buldukda bu babda sâdır olan fermân-ı celîli'l-kadrim mûcebince amel idüb dahî hân-ı müşârü'n-ileyhin tarafından mühim ve müsta'cel husûs içün ta'yîn ve irsâl olunan ademler her kangınızın taht-ı kazâsına varup dâhil olursa yerluden yalnız yarar ve müsellah dörder beşer ademler koşub emîn ü sâlim birbirinize irsâl ve ber-vech-i ta'cîl mahall-i mâmûre îsâl idüb avk ve te'hîrden ve ihmâl-i müsaheleden begâyet ihtirâz eyleyüb vech-i meşrûh üzere işbû sâdır olan emr-i şerîfimin mazmûn-ı münîfi ile amel olasız şöyle bilesiz alâmet-i şerîfe i'timad kılasız.
Tahriren fî evâil şehr-i Cemâziye'l-âhir lî-sene semân ve tis'in ve elf
Be makâm-ı Babadağı
Vasale ileyna fî 17 Cumade'l-ula sene 1098.

Hân-ı müşârü'n-ileyhin ademleri Zekeriya Ağa ile iki kıt'a menzil bârgiri fermân sâdır olub iki kıt'a fermân-ı şerîfin üç re's menzil bârgiri tasrîh olunub Belgrad cânibine revâne olmuşdur iki fermân-ı şerîfin dahî târîhleri mâh-ı Cemâzıyelevvelin evâili târîhiyle müverrahdır.

Kayukçı Mehmed Ağa'nın ademlerinden Ahmed yediyle iki kıt'a menzil bârgiri fermân sâdır olub bu kıt'a-yı fermân-ı şerîfde iki re's menzil bârgiri tasrîh olunub Şumnu ve Hezargrad'a revân olmuşdur. Târîhi Rebi'ülâhırın evâsıtıyla müverrahdır.

Varak No: 37b
Hüküm No:133
Tarihi:12-? -1098
Konusu: Kalelerin yoklanması hakkında buyruldu
Şera'it-şi'âr fazîletlü Rusçuk kâdîsı efendi zîde-fazlühum kıdevetü'l-(?) kal'a-ı mezbûre dizdârı zîde hıfz inhâ olunur ki inşâallahü te'âlâ bu sene-i mübârekede kal'aların yoklaması lâzım ve ehemm olmağın buyruldu tahrir ve ısdâr Ağalarımızdan kıdvetü'l-emâsil ve'l-akrân ( ) zîde-kadriha ta'yîn olunmuşdur. Lede'l-vüsûl gerekdir ki me'mûr olduğu kal'anın neferâtı yerlü yerinde amâde olsun ve sâir levâzımâtda fî'l-cümle gereği gibi mübâşir-i mûmâ ileyh ma'rifetiyle yoklanub mevcûd nâmevcûdun ale'l-esâmi yerlü yerince defter idüb tarafımıza irsâl bu bahâne ile şer'-i şerîf kimesneye zülm ve te'addîden ihtirâz idüb mûceb-i buyruldu ile amel olasız.
Fî 12 C.(?) sene 1098.
Vasale ileyna fî 18 min Cemâzıyelevvel sene 1098.
(Derkenâr: Bâ-hatem-i ünvân Receb Pâşâ vâli-i eyâlet-i Silistre)

Varak No: 37b
Hüküm No:134
Tarihi:12 Rebi'ülâhır 1098
Konusu: Zahire naklinde görevli geminin müdahalesiz geçmesi hakkında emir
Mefâhirü'l-kudât ve'l-hükkâm ma'denü'l fezâîl ve'l-kelâm Tuna yalısında vâki' olan kâdîlar zîde-fazlühum ve mefâhirü'l-emâsil ve'l-akrân iştirâ mübâşirleri zîde-kadrühum tevki'-i refi'-i hümâyûn vâsıl olacak ma'lûm ümerâ-yı sefîne reislerinden Ebubekir der-sa'adetimde arz-ı hâl idüb Belgrad'dan Asâkir-i İslâm'a zahîre

götürmek içün boş sefînesiyle Rusçuk cânibinde mürur eyledikde bir kıt'a sefînesine kimesne müdâhele eylememek bâbında emr-i şerîfim ricâ eylediği ecilden imdî yalınız **(Sayfa No: 38a)** bir kıt'a sefînesine müdâhele olunmayub mürûren kimesne mâni' olmağa deyü fermânım olmuşdur. Buyurdum ki hükm-i şerîfimle vardıkda bu bâbda sâdır olan emrim üzere amel idüb dahî Nehlor reis kendinin bir kıt'a sefînesiyle Rusçuk câniblerinden Asâkir-i İslâm'a zahîre götürmek içün boş sefînesiyle giderken iskelelerde mürûruna kimesne mâni' olmayub mirî zehâir tahmîl ideriz deyü iştirâ mübâşirlerine mezbûrun sefînesine müdâhele ittirmeyüb husûs-ı mezbûr içün tekrâr şikâyet olunmak eylemeyesiz şöyle bilesiz alâmet-i şerîfe i'timad kılasız.
Tahriren fî yevmi's-sâni aşer şehr-i Rebi'ülâhır lî-sene semân ve tis'in ve elf.
Be meştâ-ı Belgrad.
Vasale ileyna fî 18 min (?) sene 1098.

Varak No: 38a
Hüküm No:135
Tarihi: Evail-i Cemâzıyelevvel 1098
Konusu: Menzil bargiri tedariki konusunda fermân-ı âli
Mefâhirü'l-kudât ve'l-hükkâm ma'denü'l fezâîl ve'l-kelâm Babadağı'ndan Belgrad'a varınca yol üzerinde vâki' olan kâdîlar zîde-fazlühum tevki'-i refi'-i hümâyûn vâsıl olacak ma'lûm ola ki ulâğla irsâl olunmuşdur. Buyurdum ki hükm-i şerîfimle her kangınızın taht-ı kazâsına varup dâhil olursa yalınız bir nefer ademe yalınız bir re's menzil bârgiri verilüb bulunmayan yerlerde yolda küçüğe yükün yıkdırmayub yerluden yarar ve tüvânâ olan bârgirleri tedârik ve ihzâr idüb mahûf ve muhâtara olan yerlerde yalınız yarar kulağuzlar koşub ber-vech-i ta'cîl emîn ü sâlim birbirinize irsâl ve mahall-i mâmûra îsâl idüb avk ve te'hîrden ve ihmâl-i müsaheleden ve hilâf-ı şer'-i şerîf kimesneye zülm ve te'addîden begâyet ihtirâz eyleyesiz şöyle bilesiz alâmet-i şerîfe i'timad kılasız.
Tahriren fî evâil şehr-i Cemâzıyelevvel lî-sene semân ve tis'in ve elf.
Be meştâ-yı Babadağı
Vasale ileyna fî 19 min (?) sene 1098.
Be-yed-i Mustafâ Bey

Varak No: 38a
Hüküm No:136
Tarihi: Evahir-i Rebi'ülâhır 1098
Konusu: Zahirenin zamanında nakli hakkında fermân-ı âli
Mefâhirü'l-kudât ve'l-hükkâm ma'denü'l fezâîl ve'l-kelâm İsakçı'dan Belgrad'a gelince Tuna'nın iki cânibinde vâki' olan kâdîlar zîde-fazlühum ve mefâhirü'l-emâsil ve'l-akrân menzill emîni ve iskele emînleri ve iştirâ mübâşirleri ayân-ı vilâyetin iş erleri zîde-kadrühum ve sefîne reisleri tevki'-i refi'-i hümâyûn vâsıl olacak ma'lûm ola ki inşâ'allahi te'âla işbû sene-i mübârekede Sefer-i hümâyûnuma me'mûr olan Asâkir-i İslâm içün ziyâde zahîre lâzım ve mühim oldukda evvel Belgrad'a müsâraat üzere erişdirilmesi ehemm-i umûrdan olmağla siz ki kâdîlar ve menzil emîni ve iştirâ mübâşirleri ve iskele emînleri ve ayân-ı vilâyet ve sefîne reisleri siz işbû emr-i şerîfimle ta'yîn olunan mübâşir varduğu sa'at her biriniz hevâb-ı râhâtı kendünize harâm idüb Tuna üzerinde her kangı iskelede zehâir ile memlû sefîne var ise bir an

tevakkuf ve arâm ittirmeyüb mu'accelen Belgrad'a erişmek üzere ber-vech-i müsara'at birbirinize ulaşdırıb bir türlü avk ve te'hîr ve özr ve bahâne eylemeyesiz şöyle ki ihmâl ve müsâheleniz sebebiyle bir gün evvel Belgrad'a erişmeyüb Asâkir-i İslâm'ın zarûret ve müzâyakaya bâis olmak ihtimâli olursa sonradan ber- vechile özr ve cevâbınız mesmû'-ı hümâyûnum olmayub her birinize eşid ukûbet ile mukâvemet olunur bilmiş olasız deyü fermân-ı âlîşânım sâdır olmuşdur. Buyurdum ki hükm-i şerîfimle vardukda bu bâbda sâdır olan emrim üzere amel idüb dahî siz ki kâdîlar ve ayân-ı vilâyet menzil emîni ve iskele emînleri ve sefîne reisleri siz her biriniz hevâb-ı râhatı kendünize harâm idüb emr-i şerîfimle mübâşir varduğu sa'at kangı iskelede zehâir sefînesi var ise bir gün evvel Belgrad üzere sür'atle birbirinize ulaşdırıb ıyâzen b'illâhi te'âla zarûret ve müzâyakaya bâis olasız sonra her birinize cezâ terettüb olunub eşid ukûbet ile haklarınızdan gelünür bilmiş olasız ana göre hevâb-ı rahâtı kendünize harâm idüb var kuvveti bâzûya getürüb zehâiri (...?) üzere erişdirmekde her biriniz ziyâde dikkat ve ihtimâm eyleyesiz şöyle bilesiz alâmet-i şerîfe i'timad kılasız.
Tahriren fî evâhir şehr-i Rebi'ülâhır lî-sene semân ve tis'in ve elf.
Be meştâ-yı Belgrad.
Vasale ileyna fî'l-yevmi't-tasi şehr-i Cumâde'l-ula sene 1098

Varak No: 38a
Hüküm No:137
Tarihi: 17 Cumâde'l-ula 1098
Konusu: Menzil bargiri verilmesi hakkında emir
Asitâne-i sa'adet tarafından mâh-ı Cumâde'l-ula'nın sekizinci günü târîhiyle müverrah Eflak'dan İstanbul'a varup gelince Libka'dan Süleyman nâm kimesne yediyle yalnız bir nefer ademe yalnız ancak bir menzil bârgiri verildi.
Hurrire fî 17 min Cumâde'l-ula lî-sene semân ve tis'in ve elf.

Varak No: 38a
Hüküm No:138
Tarihi: 12 Cemâzıyelahır 1098
Konusu: Vezîr-i azam hazretlerinin sahhlı fermânıdır
Şerâ'yi-şi'ar İsakçı'dan Belgrad'a varınca yol üzerinde vâki' olan kâdîlar ve iskele emînleri ve hâlâ umûr-ı mühimme ile irsâl olunan beş neferin menzil kayığı virilüb ve ber-vech-i müsâra'at birbirinize irsâl ve isâl ittiresiz deyü fermânım olmuşdur.
12 Ca.sene 1098
Vasale ileyna fî 21 Cemâzıyelevvel lî-sene semân ve tis'in ve elf.

Libka Mustafâ Efendi yediyle vârid olub İsakçı tarafına menzil kayığı ile revâne olmuşdur.
(Derkenâr: Vezîr-i azam hazretlerinin sahhlı fermânıdır.)

Mezbûr Mustafâ Efendi tekrâr Libka Cemâzıyelevvelinin evâili târîhiyle müverrah Belgrad'dan Babadağı'na varup gelince iki re's menzill bârgirine tuğrâlı bir kıt'a fermân-ı şerîf vârid olmağla karâdan gitmek içün iki re's menzil bârgiri verilmişdir
Hurrire fî 21 min Cumâde'l-ula sene 1098
21 yevm-i Cuma mâh-ı mezbûr vasale ileyna

Varak No: 38b
Hüküm No:139
Tarihi:4 Cemâzıyelevvel 1098
Konusu: Zahire nakli hakkında fermân-ı âli

Mefâhirü'l-kudât ve'l-hükkâm ma'denü'l fezâîl ve'l-kelâm nehr-i Tuna kenârında vâki' olan kâdîlar zîde-fazlühum ve mefâhirü'l-emâsil ve'l-akrân hâliyâ menzil emîni ve iskele emînleri ve iştirâ mübâşirleri ve kurrâ zâbitleri ve ayân-ı vilâyetin iş erleri ve kethüda yerleri ve yeniçeri serdârları zîde-kadrühum tevki'-i refi'-i hümâyûn vâsıl olacak ma'lûm ola ki hâlâ Sefer-i hümâyûnuma me'mûr altı bölük halkı ve sipâh ve silahdâr ve dergâh-ı mu'allam yeniçerilerinin ve sâir kapum kullarıçün Belgrad'a ziyâde zehâir nakli umûr-ı mühimme-i seferimden olub bir gün evvel ve bir sa'at mukaddem erişdirilmesi ehemm ve elzem olmağla imdî siz ki kâdîlar ve menzil emîni ve iştirâ mübâşirleri ve iskele emînleri ve sâir sefâîn reisleri ve ayân-ı vilâyetin iş erleri siz bu zamânı sâire kıyâs ve bir türlü özr ve bahâne ve kat'a müsamaha ve tekâsül sadedinde olmayub ol-câniblerde bulunan zehâiri Asâkir-i İslâmım içün bir gün ve bir sa'at mukaddem evvel be-evvel nehr-i Tuna kenarlarında bulunan boş sefînelere tahmîl ve zehâir ile memlû olan sefâîn ile ma'an ta'cîl-i ale't-ta'cîl mübâşir zîde-kadrühû ma'rifetiyle Belgrad'a irsâl ve îsâl ittirilmekde her biriniz ziyâde basîret ve intibâh üzere hareket ve zehâir husûsu Sefer-i Hümâyûnun ehemm ve elzem olan Asâkir-i İslâmım ta'yinâtı içün serî'an ve acelen birbirinize ulaşdırıb kat'a bir mahallde te'hîr ve tevaffuk ittirmekden avk ve te'hîrden ve ihmâl ve müsâmahadan begâyet ihtirâz eyleyesiz şöyle ki bu zamânı sâire kıyâs ve zahâir husûsu gerekdiği gibi takayyüd ve ihtimâm itmeyüb tekâsül üzere olursanız sonradan bir vechile her birinizin özr ve cevâbınız istimâ' olunmayub her biriniz hidemât-ı hümâyûnumda müsâmaha üzere olduğunuzdan eşid ukûbet ile hakâret olunmalarınız mukarrer bilüb ana göre sa'i-i mevfûr eylemeniz bâbında fermân-ı âlîşânım sâdır olmuşdur. Buyurdum ki hükm-i şerfimle kıdvetü'l-emâcid ve'l-ayân İsmail zîde-mecdühû vardukda bu bâbda sâdır olan emr-i celîli'l-kadrim mûcebince amel idüb dahî siz ki kâdîlar ve menzil emîni ve iştirâ mübâşirleri ve iskele emînleri ve ayân-ı vilâyet siz kat'a te'hîr ve tevakkuf ve bu zamânı sâire kıyâs eylemeyüb zehâir husûsu Sefer-i Hümâyûnumun ehemm ve elzeminden olmağla kat'a bir türlü arâm itmeyüb **(Sayfa No: 39a)** ol-câniblerde bulunan zehâirlerin mu'accelen boş olan sefînelere tahmîl ve memlû bulunan sefîneler ile ma'an Asâkir-i İslâmım içün bir sa'at ve bir gün mukaddem ta'cîl-i ale't-ta'cîl evvel be-evvel Belgrad'a irsâl ve îsâline her biriniz ziyâde dikkat ve ihtimâm ve bir mahallde eğlendirilmeyüb seri'an ve acelen mübâşir-i mûmâ ileyh ma'rifetiyle erişdirilmekde begâyet mecd ü sâ'î olasız şöyle ki zehâir husûsu Sefer-i Hümâyûnumun ehemm ve elzeminden ve bir gün evvel iştirâsı umûr-ı mühimme seferimden iken tekâsül üzere olub te'hîre bâis olursanız bir vechile her birinizin cevâbı mesmû' olmaz her biriniz eşid ukûbet ile hakâret olunmalarınız mukarrer ve muhakkık bilüb ana göre her biriniz basîret ve intibâh üzere olasız fermân-ı şerîfime muhâlif vaz' ve hareketten ihtirâz idesiz şöyle bilesiz alâmet-i şerîfe i'timad kılasız.

Tahriren fî'l-yevmi'l-râbi şehr-i Cumâde'l-ula lî-sene semân ve tis'in ve elf.
Be makâm-ı Belgrad.
Vasale ileyna be-yed-i İsmail Efendi fî 21 min Cumâde'l-ula lîl-sene el-merkûme.

Varak No: 39a
Hüküm No:140
Tarihi:12 Cumâde'l-ula 1098
Konusu: Zahire nakli hakkında fermân-ı âli
Mefâhirü'l-kudât ve'l-hükkâm ma'denü'l fezâîl ve'l-kelâm Tuna yalılarında vâki' olan kâdîlar zîde-fazlühum ve mefâhirü'l-emâsil ve'l-akrân menzil emîni ve kethüda yerleri ve yeniçeri serdârları ve ayân-ı vilâyetin iş erleri ve bi'l-cümle kura zabitleri zîde-kadrühum tevki'-i refi'-i hümâyûn vâsıl olacak ma'lûm ola ki hâlâ Asâkir-i İslâmım içün ziyâde zahîre lâzım ve ber-vech-i ta'cîl Belgrad'a irsâl ve bir sa'at evvel ulaşdırılması ehemm-i umûrdan olmağla imdî bu bâbda cümleniz arâm ve tevakkuf eylemeyüb ve Belgrad'a irsâl olunmak üzere Tuna yalılarında hâzır ve mevcûd olan zehâir gerek iştirâ ve gerek mübaya'adır begâyet acele üzere sefînelere vaz' ve tahmîl ve bir sa'at mukaddem Belgrad'a irsâl ittirmede cümleniz var kuvveti bâzûya getirüb gerekdir ki itmâm-ı hidmet eylemede mecd ü sây olub bu bahâne ihmâl ve te'hîrden begâyet ihtirâz eyleyesiz deyü fermân-ı âlîşânım sâdır olmuşdur. Buyurdum ki hükm-i şerîfimle kıdvetü'l-ayân İsmail zîde-mecdühû mübâşir ta'ayyün olunmağla vardukda bu bâbda sâdır olan emrim üzere amel idüb dahî siz ki kâdîlar ve menzil emîni ve iştirâ mübâşirleri ve sefâîn reisleri ve gayrılar siz bir an ve bir sa'at te'hîr ve tevakkuf eylemeyüb dahî vech-i meşrûh üzere Belgrad'a irsâl olunacak zehâiri sefînelere icâleten ol-vakt vaz' ve tahmîl ve bir gün bir sa'at evvel Belgrad'a irsâl ve vakt ü zamânıyla yetişdirmeğe mecd ü sây olasız ve sen ki menzil emîni zîde-mecdühû sen her iskeleye adamların ta'yîn idüb dahî zikr olunan zehâiri bir sa'at evvel sefînelere vaz' ve tahmîl ittirmekde sen-dahî sa'î ve dikkat eyleyesin şöyle ki her iskeleye adamların koşub ıyâzen b'illâhi te'âla zahîre vakti ile Belgrad'a erişdirile sonra ber-vechile cevâbın mesmû'-ı hümâyûnum olmayub bu bâbda su'al ve ikâb olacağını mukarrer bilüb ana göre sâr zehâiri kıyâs eylemeyüb bir gün evvel zehâirin Belgrad'a erişdirilmesine ihtimâm-ı tâmm eyleyesin ve siz ki sefâîn reisleri siz her iskelede mevcûd olan zehâiri bila-te'hîr sefînelerinize vaz' ve tahmîl ve siz dahî bir gün ve bir sa'at evvel Belgrad'a gelüb zahîrelerin yetişdirilmesinde ziyâde sây ve ikdâm eyleyesiz el-hâsıl zahîre umûru sâîre kıyâs olunmayub bu bâbda cümleniz ihtimâm idüb avk ve te'hîrden ve ihmâl-i müsâheleden ve vakti ile yetişdirilmemekle zarûret ve müzâyakaya bâis olmakdan ziyâde ihtirâz eyleyesiz şöyle bilesiz alâmet-i şerîfe i'timad kılasız.
Tahriren fî'l-yevmi's-sâni aşer şehr-i Cumâde'l-ula lî-sene semân ve tis'in ve elf.
Be meştâ-yı Belgrad.
Vasale ileyna İsmail Efendi el-mezbûr fî 22 min Cumâde'l-ula sene 1098.

Varak No: 39b
Hüküm No:141
Tarihi:10 Cumâde'l-ula 1098
Konusu: Kamaniçe Kalesi için zahire tedariki hakkında emr-i şerîf
Kıdvetü'l-kudât ve'l-hükkâm ma'denü'l fezâîl ve'l-kelâm Mevlana Rusçuk kâdîsı zîde-fazlühû ve mefâhirü'l-emâsil ve'l-akrân Rusçuk sâkinlerinden Arslan zîde-kadrühû tevki'-i refi'-i hümâyûn vâsıl olacak ma'lûm ola ki bundan akdem Kamaniçe Kal'ası içün ziyâde zahîre tedâriki lâzım ve mühim oldukda sen ki mezbûr Arslan zîde-kadrühû sen Rusçuk'dan narh-ı câri üzere akçeleri ashâbına verilmek şartıyla mübâya'ası fermânım olan on bin kile buğdayı ve beş bin kile darıyı mu'accelen

mübâya'a ve mübâşir ma'rifetiyle sefînelere vaz' ve İsakçı'da irsâli fermânım olmuşdur henüz irsâl olmamağla bu bâbda ziyâde mes'ul ve mu'atab olmuşsuzdur imdî emr-i şerîfim varduğu sa'at bir an tevakkuf ittirmeyüb ol-mikdâr kile-i zehâiri acele üzere mübâya' ve tedârik ve bir gün evvel teslîm ittirmekde her biriniz ziyâde dikkat ve ihtimâm eyleyesiz deyü fermânım olmuşdur. Buyurdum ki hükm-i şerîfimle vardukda bu bâbda sâdır olan emrim üzere amel idüb dahî kat'a te'hîr ve tevakkuf eylemeyüb Kamaniçe Kal'asıçün mübâya'sı fermânım olan ol-mikdâr kile buğdayı ve darıyı bir gün evvel teslîm ittirmekde ziyâde dikkat ve ihtimâm idüb ıyâzen b'illâhi te'âla avk ve te'hîrden ve bir gün evvel varup erişmemekle müzâyakaya bâis olmakdan begâyet ihtirâz eyleyesiz şöyle bilesiz alâmet-i şerîfe i'timad kılasız.
Tahriren fî'l-yevmi'l-aşer min Cumâde'l-ula lî-sene semân ve tis'in ve elf.
Be makâm-ı Belgrad.
Vasale ileyna fî 22 Ca. sene 1098 be-yed-i İsmail Efendi

Varak No: 39b
Hüküm No:142
Tarihi:22 Cemâzıyelevvel 1098
Konusu: Bargir tedariki hakkında emir
Rusçuk'dan Edirne'ye Van'dan Kırım'a varınca yol üzerinde vâki' olan kuzât efendilere hitâben Hân hazretlerinin hâzinedârı Ali Ağa yediyle iki kıt'a fermân-ı şerîf vârid olub cemâzıyelevvelinin evâili ile müverrah olmağın ikişer dört bârgire menzil fermânı vârid olmuşdur.
Tahriren fî 22 min Cumâde'l-ula sene 1098.
Vasale ileyna

Varak No: 39b
Hüküm No:143
Tarihi:25 Cemâzıyelevvel 1098
Konusu: Rusçuk İskelesi'nde teslim alınan zahire defteri
İşbû sene-i mübârekede vâki' olan Sefer-i Hümâyûna me'mûr olan Asâkir-i İslâm içün ziyâde zahîre tedâriki lâzım ve mühim olmağla Rusçuk kâdîsından füruht içün zahîre hıfz idenlerin anbârlarında ve çiftlik sahibleri ve zî-kudret olanlar zahîrelerin câniblerine bi't-temâm tedârik ve huddâmları ile iskeleye nakl ve menzil emînine tamâmen teslîm ittirilmek içün her bir istanbuli kilesine mübâşir yedinden seksener akçe bahâsı ashabına verilmek üzere kazâ-yı mezbûrda yedi bin beş yüz istanbuli kilesi şa'îr mübâya'ası fermân buyrulub zikr olunan yedi bin beş yüz kile istanbuli şa'îrden her türlü te'hiyyesinin ahalisinden zahîre hıfz idenlerden ve zîr-i kudret olanlardan bin yüz altmış istanbuli kilesi şa'îr mübâya'ası isâbet itmekle vech-i meşrûh üzere defter olunub bi'l-fîl menzil emîni iftihârü'l-emâcid ve'l-ayân Süleyman Ağa'ya Rusçuk İskelesinde teslîm olunmak üzere mübâşir yedine verilen defterdir ki zikr olunur.
Tahriren fî 25 min cemâzıyelevvel lî-sene 1098.

Karye-i Dümekle İstanbolî Keyl	Karye-i Kara Kocalı şa'ir Keyl	Karye-i Tirsinik İstanbolî Keyl	Karye-i Ablanova-yı Müslim Keyl	Karye-i Basaraba Keyl 50

100	100	100	100	
Karye-i Maçka Keyl 10	Karye-i Krasna Keyl 50	Karye-i Pergos Keyl 50	Karye-i Bozofça Keyl 50	Karye-i Obretenik Keyl 50
Karye-i Ablanova-yı Cedîd Keyl 100	Karye-i Vetova Keyl 150	Karye-i Brestoviçe Keyl 20	Karye-i Ostoriçe Keyl 30	Karye-i Bey Alanı Keyl 50
Karye-i Bâtin-i Müslim ve zimmiyân Keyl 20	Karye-i Sağırlar Keyl 20	Karye-i Virbofka Keyl 50	Karye-i Gölpınar Keyl 30	Karye-i Helvacı Yenicesi Keyl 30

Cem'an Yekûn
İstanbul keyl şa'îr
1160

Vech-i meşrûh üzere Tutrakan nâhiyesinin zî-kudret hıfz idenlerin içündür. Aynî ile defter olunmuşdur.

Tahriren fî't-târîh el-merkûm

Karye-i İslepoli İstanbulî Keyl 160	Karye-i Babo Keyl 30	Karye-i Orhan-ı Kebir Keyl 100	Karye-i Rahova-yı Bala Keyl 50	Karye-i Kuzgunluk Keyl 25
Karye-i Tutrakan Keyl 50	Karye-i Yörükler Keyl 30	Karye-i Beleslatin Keyl 30	Karye-i Balpınar Yenicesi Keyl 30	Karye-i Lipnik Keyl 30
Karye-i Has Fakih Keyl 30	Karye-i Koşarna Keyl 30	Karye-i Ali Fakih ma'a Kışla Keyl 30	Karye-i Senova Keyl 20	**(Sayfa No: 40a)** Karye-i Balpınar Keyl 40
Karye-i Kovancılar Keyl 30	Karye-i Hacı Fakih Keyl 15	Karye-i Ödlenik Keyl 15	Karye-i Taban Keyl 15	Karye-i Garvan Keyl 20
Karye-i Kara Mehmediler Keyl	Karye-i Maretin Keyl 15	Karye-i Gaziciler Keyl 15	Karye-i Veisler Keyl 20	Karye-i Sarı Sinanlı Keyl 30

15				
Karye-i Day Hızır Keyl 20	Karye-i Kövece Keyl 30	Karye-i Orozlar Keyl 20	Karye-i Sarı Göllü Keyl 30	Karye-i Orhan-ı Sagir Keyl 35
Karye-i Sarı İnebeyi Keyl 15	Karye-i Mahalle-i Bara Keyl 15			

Cem'an Yekûn
İstanboli keyl şa'îr
1040

Vech-i meşrûh üzere Mihr-i Mâh Sultan Vakfiyesi karyelerinden zîr-i kudret ve füruht içün zahîre hıfz idenlerin defteridir ki zikr olundu.
Tahriren fî- târîh el-merkûme

Karye-i Çernova İstanbuli Keyl	Karye-i Kadı Köyü Keyl	Karye-i Köjova(?) Keyl	Karye-i Kütüklü Keyl	Karye-i Pasaniçe Keyl
Karye-i Ceroşova Keyl	Karye-i Galiçe Keyl	Karye-i İsmil-i Cedîd Keyl	Karye-i Sırt Alanı Vakıf Keyl	Karye-i (?) Keyl
Karye-i Kobroviçe Keyl	Karye-i Türk İsmili Keyl	Karye-i Tetova Keyl	Karye-i Üper İstanbuli Keyl	

Cem'an Yekûn
İstanbolî şa'îr
1800

Vech-i meşrûh üzere nefs ve Rusçuk'da çiftlik sâhibleri ve fürûht içün hafz idenlere ve zîr-i kudret olanlara cümle ahâli-i vilâyet ittifâkıyla ale'l-esâmi defter olunub zikr olunan yedi bin beş yüz kile İstanbuli'den nefs ve Rusçuk ahâlisine isâbet idüb defter olunan şa'îr-i İstanbuli kile 3500.
Üç bin beş yüz kile İstanbuli-i şa'îrdir.

Varak No: 40a
Hüküm No:144
Tarihi:22- Cemâzıyelevvel -1098
Konusu: Neferlere verilecek bargir sayısı hakkında fermân-ı şerîf
Belgrad'dan Silistre'ye varup gelince yalnız iki nefer ademe yalnız iki re's bârgiri verilmek üzere menzil emîni olan Süleyman Ağa'nın ademlerinden Dayı Muslu bey yediyle Cumâde'l-ula'nın evâil târîhiyle müverrah tuğrâlı fermân-ı şerîf vârid olub Silistre tarafına revâne olmuşdur.
Vasale ileyna fî 2 Cemâziye'l-âhir sene 1098.

Varak No: 40a
Hüküm No:145
Tarihi:18 Cemâzıyelevvel 1098
Konusu: Şikest-top ve yuvarlak nakli hakkında fermân-ı âli
Mefâhirü'l-kudât ve'l-hükkâm ma'denü'l fezâîl ve'l-kelâm Silistre ve İsakçı ve Kili ve ve kâdîlar zîde-fazlühüm ve mefâhirü'l-emâsil ve'l-akrân nâzırlar ve ayân-ı vilâyetin iş erleri zîde-kadrühum tevki'-i refi'-i hümâyûn vâsıl olacak ma'lûm ola ki hâliyâ Asitâne-i sa'adetime gönderilmek fermânım olan şikest toplar ve yuvârlaklar inşâ'allah Silstre'ye ve yâhûd İsakçı'ya ve Kili'ye ve sâir kazâlara vâsıl oldukda mu'accelen deryâ sefînelerine tahmîl ve birbirinize ulaşdırasız deyü fermânım olmuşdur. Buyurdum ki hükm-i şerîfimle vardukda bu bâbda sâdır olan emrim üzere amel idüb dahî Asitâne-i sa'adetime irsâl olunan şikest toplar ve yuvârlaklar zikr olunan kazâlara vâsıl oldukda deryâ sefînelerne tahmîl ve bir gün evvel Asitâne-i sa'adetime irsâle her biriniz takayyüd ve ihtimâm eyleyesiz şöyle bilesiz alâmet-i şerîfe i'timad kılasız.
Tahriren fî'l-yevmi's-sâmin aşer min Cumâde'l-ula lî-sene semân ve tis'in ve elf.
Be meştâ-ı Belgrad.
Vasale ileyna fî yevmi'l- hâdi aşer min Cemâziye'l-âhir lîl-sene el-merkûme.

Varak No: 40b
Hüküm No:146
Tarihi: Evâhir-i Cemâzıyelevvel 1098
Konusu: Araba ihracı ve nakli hakkında emir
Mefâhirü'l-kudât ve'l-hükkâm ma'denü'l fezâîl ve'l-kelâm Niğbolu ve Eski Cuma ve Rusçuk kâdîları zîde-fazlühûm ve mefâhirü'l-emâsil ve'l-akrân zikr olunan kazâlarda vâki' kethüdâ yerleri ve yeniçeri serdârları ve ayân-ı vilâyetin iş erleri zîde-kadrühûm tevki'-i refi'-i hümâyûn vâsıl olacak ma'lûm ola ki hâliyâ işbû sene-i mübârekede Sefer-i hümâyûnuma me'mûr olan Asâkir-i İslâm nusret-i encâmın zâd ve zevâdları ve cebehâne ve sâir mühimmâtları tahmîl içün kazâdan mu'tâd üzere arabalar ihrâcı ve rûz-i seferden on beş gün evvel gelüb İsakçı sahrâsında hâzır ve mevcûd bulunması umûr-ı lâzıme-i deyn-i devletimden olmağla cem' ve tahsîl içün mukaddemâ evâmir-i âlîyyem ile mübâşir gönderilmişdir. İmdi bu emr-i şerîfim varduğu gibi bir an ve bir sa'at te'hîr ve tevakkuf olunmayub zikr olunan arabaları ber-vech-i ta'cîl mübâşir ma'rifetiyle tahsîl ve bir gün mukaddem getürüb mahale teslîm eylemekde her biriniz ziyâde ikdâm-ı tâmm ve sâ'y hâlâ kelâm eyleyüb avk ve te'hîrden ve bu bahâne ile celb-i mâl olunmakdan begâyet özr ve ictinâb eylemeniz bâbında fermânım olmuşdur. Buyrudum ki vüsûl buldukda bu bâbda sâdır olan fermân-ı celîli'l-kadrim üzere ve mukaddema verilen emr-i şerîfim mûcebince amel idüb dahî bu sene-i mübârekede taht-ı kazânızdan mu'tad-ı kadîm üzere iştirâsı fermânım olan arabaları ber-vech- i ta'cîl ta'yîn ve irsâl olunan mübâşir mûmâ ileyh ma'rifetiyle tahsîl ve rûz-ı seferden on beş gün mukaddem getürüb İsakçı sahrâsına arâ ve teslîm ittirmekde her biriniz takayyüd-i tâmm ve sâ'y hâlâ kelâm eyleyüb ihmâl ve tekâsülden ve bu bahâne ile re'aya fukârasına te'addî ve tecâvüzden begâyet özr ve ictinâb eyleyesiz ve siz ki mübâşirler siz yine şöyle ki me'mûr olduğunuz üzere zikr olunan arabaları bir gün ol evvel olanların ihrâc ve cem' ve tahsil her biriniz yanlarına düşüb ale't-ta'cil sorub getürüb vakt-i mezbûre değin teslîm eylemekde ihmâl olunur ise ancak siz ki adem-i takayyüdünüzden bilüb sual ve

mu'âteb olmanız mukarrerdir ana göre hareket ve basîret üzere olub vech-i meşrûh üzere işbû sâdır olan emr-i şerîfimin mazmûn-ı münîfi ile amel olasız şöyle bilesiz alâmet-i şerîfe i'timad kılasız.
Tahriren fî evâhir şehr-i Cumâde'l-ula lî-sene semân ve tis'in e elf.
Be meştâ-yı Babadağı.
Vasale ileyna fî 3 Cemâziye'l-âhir lî-sene semân ve tis'in e elf.

Varak No: 40b
Hüküm No:147
Tarihi:20 Cemâzıyelevvel 1098
Konusu: Neferlere verilecek bargir sayısı hakkında buyruldu
Niğbolu'dan mîrî-i iştirâ olan mîrîlere varup gelince vâki' olan kâdîlara fermân-ı şerîf ile taayyün olunan İsmail Efendi ademleri Yusuf Bey'e yalnız iki re's menzil bârgiri verilmek üzere buyruldu.
Fî 20 Ca.sene 1098.
Vasale ileyna 4 Cemâzıyelevvel sene 1098.
(Derkenâr: Bâ hatem-i ünvân Ahmet Pâşâ)

Varak No: 40b
Hüküm No:148
Tarihi:12 Cemâziye'l-âhir 1098
Konusu: Verginin toplanması hakkında buyruldu
Şera'ît-meâb kâdîsı zîde-fazlühûm inhâ olunur ki hâlâ Çernova havâssımızın zabtıçün işbû bin doksan sekiz Muharreminin ibtidasından sene ahirine varıncaya değin tarafıma aîd olan mahsûlatı ahz ü kabz olunmasıçün kıdvetü'l-emâsil ve'l-akrân Ağa zîde-mecdühûya tevfîz ve deruhde-i iltizâm olunmağla buyruldu tahrir ve irsâl olunmuşdur. Vüsûlunda gerekdir ki havâss-ı mezbûrun tarafıma aîd ve râci' olan mahsûlat ve rüsumâtın ve sâir bâd-ı hevâsın mu'tad-ı kadîm ve sinin-i sâbık ve olageldiği üzere ahz ü kabz ittirmeyüb taraf-ı aherden bir kimesneye vaz' ittirmeyüb şer'-i şerîf ve kânûn-ı münîfe ve kaideden olanlarına mügâyir iş ittirmeyüb mûceb-i buyruldu ile amel olasın deyü fermânım olmuşdur.
Fî 12 M.ene 1098.
Vasale ileyna fî 7 min Cemâziye'l-âhir sene 1098.

Varak No: 41a
Hüküm No:149
Tarihi:22 Zilhicce 1098
Konusu: Diho kızı Konruş adlı kadının vesâyet hücceti.
Medîne-i Rusçuk kazâsına tâbi' Çernovoda nâm karye ahâlisinden olub bundan akdem hâlik olan Dimo veled-i Vasil nâm zimmînin sulbi sagîr oğlu Dimo'nun bâbâsı hâlik-i merkûmdan kendüye isâbet ve intikâl iden emvâlini hıfz içün bir vasî nasb ve taayyün olunmak lâzım ve ehemm olmağla hâkim-i mevki' sadr-ı küttâb tûlî-lehû ve hüsn-i me'âb hazretleri dahî umûr-ı vesâyeti görmeğe kâdre idüğü mütehakkık ve lakin validesi işbû hafızü'r-râkim Konruş bint-i Diho nâm nasrâniyyeyi sagîr-i merkûmun emvâlini hıfz ve ahvâlini zabt vasî nasb ve ta'yîn eyledikde ol-dahî vesâyet-i mezbûreyi kabul ve hidmet-i lâzımesini kemâyenbağı edâya taahhüd itmeğin mâ vaka'a bi't-taleb ketb olundu.

Tahriren fî'l-yevmi's-sâni ve'l-ışrin min Zi'l-hiccetü'ş-şerîfe lî-sene salis ve tis'in ve elf.

Şühûdü'l-Hâl

Fahrü'l-akrân kethüda yeri Ahmed Ağa. El-Hâc Receb bin Mehmed. Muhtesib el-Hâc Hasan. Kul oğlu Mehmed Çelebi. Ve Gayrühüm.

Varak No: 41a
Hüküm No:150
Tarihi:22 Zilhicce 1098
Konusu: Konruş'un alacağının isbatı ile ilgili i'lâm

Medîne-i Rusçuk kazâsına tâbi' Çervena-voda nâm karye ahalisinden olub bundan akdem hâlik olan Dimo veled-i Vasil'in verâseti zevce-i metrûkesi Konruş bint-i Diho nâm nâsriyye ile sulbi sagîr oğlu Dimo'ya münhasire olduğu şer'a zâhir ve mütebeyyin oldukdan sonra mezbûre Konruş tarafından husûs-ı atîyyü'l-beyân ikrâra vekil olduğu hakîm-i şer'-i cahid mahzarında zât-ı mezbûreye ma'rifet-i şer'iyye ile ârifân olan karye-i mezbûr sükkânından Dedo veled-i Duka ve Dimo veled-i Duka nâm zimmîler şehâdetleri ile şer'a sâbit olub sübut-ı vekâletine hükm-i şer'-i lahıkk olan Görgi veled-i Niko nâm zimmî meclis-i şer'-i hatîru lâzımu't-tevkirde hâlik-i merkûmun hayatında şerikleri işbû hamiliyü'r-rakım Nikola veled-i Astana'ya ve Zopo veled-i Astana nâm zimmîler muvâcehelerinde bi'l-vekâle ikrâr-ı tâmm ve takrîr-i kelâm idüb mezbûrân Nikola ve Juba hâlik-i merkûm Dimo ile hayatında envâi' ticârette şerikleri olub merkûm Dimo kıbel-i feshü'ş-şirke hâlik olmağla müvekkilem mezbûre Konruş hâlik-i merkûmun hâlikine gelince beyyinelerinde cereyân iden ahz ü itâyı merkûmân ile asâlete ve vesâyete hesâb eylediklerinden mâl-ı şirketten hâlik-i merkûmun mezbûrân Nikola ve Juba zimmetlerinde bin üç yüz altmış dokuz esedî gurûş ve bir rub' hakkı zuhûr itmekle mezbûrân Nikola Juba'ya işbû defter natık olduğu üzere meblağ-ı mezbûr bin üç yüz altmış dokuz esedî gurûş ve bir rub'u müvekkilem mezbûre Konruş'a bi'd-defa't vaz' ve teslîm olduğu ber-vech-i muharrer bî't-temâm ve'l-kemâl ahz ü kabz eyleyüb hâlik-i merkûm ile ale'l-hâlik beyyinelerinde cârî olan ahz ü itâ ve muâmelât-ı şettâ ve sâir hukûka müteallik amme-i deavi mutâbakâtdan mezbûrândan Nikola ve Juba'nın zimmetlerin ibrâ-yı amm kâtiü'n-nizâıyla bi'l-asâle emr ve iskât eylediklerinden gıbbe't-tasdikü'ş-şer' mâ vaka'a bi't-taleb ketb olundu.

Fî yevmi's-sâni ve'l-ışrin min Zilhccetü'ş-şerîfe lî-sene salis ve tis'in ve elf.

Şühûdü'l-Hâl

Fahrü'l-akrân kethüda yeri Ahmed Ağa. El-Hâc Receb el-mü'ezzin. Muhtesib el-Hâc Hasan. Kul oğlu Mehmed Çelebi. Mustafâ Sadık. Abbas bin Mehmed. İsmail bin Abdi. Ve Gayrühüm mine'l-huzzâr.

Varak No: 41a
Hüküm No:151
Tarihi: 22 Zilhicce 1098
Konusu: Ahmed Ağa'nın idane hücceti

Medîne-i Rusçuk'da bi'l-fîl serdâr ve yeniçeri beytü'l-mâl emîni olan fahrü'l-akrân Ahmed Ağa bin Mehmed meclis-i şer'-i hatîru lâzımu't-tevkirde işbû râfiü'l-kitâp Mehmed Beşe bin Ali nâm kimesne mahzarında ikrâr ve takrîr-i kelâm idüb dergâh-ı âlî yeniçerilerinin otuz dördüncü cemâat yoldaşlarından olub zâhirde ve emr-i şerîfe

vâki′ olmamağla terkibi taraf-ı beytü'l-mâla âîd olan ve diğer Mehmed Beşe bin Abdullah nâm kimesne mezbûr Mehmed Beşe yedine hayatında yüz esedî gurûş ile teslîm oldı. İstidâ′ ve kabz ve tesellüm eyledikden sonra kıbel-i (...) idüb meblağ-ı mezbûr taraf-ı beytü'l-mâla râci′ olmağla hâlâ mezbûr Mehmed Beşe meblağ-ı mezbûr yüz otuz gurûşu bana def′ ve teslîm ben-dahî bi't-temâm ve'l-kemâl mezbûr Mehmed Beşe'nin yedinden ahz ü kabz eyledüm meblağ-ı mezbûrdan yedinde ve kıblesinde bir akçe ve bir habbe bâki kalmadı dedikde gıbbe't-tasdikü'ş-şer′ mâ vaka′a bi't-taleb ketb olundu.
Fî yevmi's-sâni ve'l-ışrin min Zilhccetü'ş-şerîfe lî-sene salis ve tis'in ve elf.

Şühûdü'l-Hâl

Mustafâ Beşe bin Osman. Mustafâ Beşe bin Mehmed. Süleyman Beşe. Y'akûb Dade bin Süleyman. Receb Beşe bin Mahmûd. Kanlı Mustafâ Beşe. Mehmed (...) Kul Oğlu.
Ve Gayrühüm mine'l-huzzâr.

Varak No: 41b
Hüküm No:152
Tarihi: Gurre-i Muharrem 1094
Konusu: Abdullah Ağa'nın alacağının isbatına dair i'lâm

Medîne-i Rusçuk kazâsına tâbi′ Dümekle nâm karyenin hâlâ zâbiti olan fahrü'l-akrân Abdullah Ağa bin Adurrahman nâm kimesne meclis-i şer′-i hatîru lâzımu't-tevkirde medîne-i mezbûre mahallâtından Cami-i Atik mahallesi sâkinlerinden işbû bâisü'l-kitâb umdetü'l-eşbâh İsmail Ağa bin Abdülkerim Efendi mahzarında ikrâr-ı tâmm ve takrîr-i kelâm idüb karye-i mezbûre bin doksan üç senesinde mûmâ ileyh İsmail Ağa'nın taht-ı iltizâmında olub vakt-i hasâd mûmâ ileyhin târîhinde olmağla karye-i merkûme ve tevâbi′ karyelerinin toprağında zirâ′at ve hirâset olunub hâsıl olan terekesinin öşri re′ayası üzerlerine edâsı lâzım gelen ispençe ve sâir hukûk ve rüsûmlar külli ve cüzi sene-i mezbûrede sekiz yüz kırk üç kıt′a esedî gurûş ve üç rub′ bâliğ′ olub mahsûlât-ı rüsûmâttan sene-i merkûme Şabânü'l-muazzamın on beşinci gününe değin mûmâ ileyh İsmail Ağa ancak beş yüz yirmi üçü ahz ü kabz idüb üç yüz yirmi üç gurûş ve üç rub′u re′aya zimmetlerinde kalmışdır. El-hâletü hazihî zikr olunan Dümekle ve tevâbi′ karyesi sene-i mezkûre Şaban'ından beşinci gününe taraf-ı saltanat-ı âlîyyeden bana tevcîh ve yedime berât-ı şerîf-i âlîşân verilmeğin ber mûcb-i berât-ı âlîşân yedime verilen fermân-ı şerîfin tahvîl târîhine düşen mahsûlâtı ahz ü kabz eyleyesiz deyu ta′yîn ve tasrîh buyrulmağla imtisâlen târîh-i mezkûrda karye-i merkûme ile tevâbi′ karyesin be-hesabü'ş-şer′ ve ber mûceb-i fermân-ı âlî zabt idüb meblağ-ı mezbûr sekiz yüz kırk üç gurûş ve üç rub′ un beş yüz yirmi gurûşun iltizâm hasebiyle vakt-i hasâd târîhinde olmağla mûmâ ileyh İsmail Ağa ahz ü kabz idüb meblağ-ı mezbûrde bâki kalan meblağ-ı rüsûm üç yüz yirmi üç gurûş ve üç rub′u ber mûceb-i berât- ı âlîşân benim tahvîl ve târîhime düşmekle hâlâ ben kabz ve kabûl idüb ba′de'l-yevm meblağ-ı mezbûr sekiz yüz kırk üç gurûşda her biriniz aherin zimmetini ibrâ-ı amm kâtiü'n-nizâıyla ibrâ ve iskât idüb husûs-ı mezbûrda benden asâlete ve vekâlete da′va ve nizâ′ zuhûr ve sudûr ider ise lede'l-hükkâme'l-kirâm mesmu′ ve makbûl olmayasız dedikde gıbbe't-tasdikü'ş-şer′ mâ vaka′a bi't-taleb ketb olundu.
Fî gurre-i muharremü'l-harâm lî-sene erbâ′a ve tis'in ve elf.

Şühûdü'l-Hâl
Fahrü'l-akrân Arslan Ağa. Fahrü'l-imtisâl Yusuf Ağa. Umdetü'l-akrân kethüda yeri. Batınlı-zâde Receb Ağa. Ali bin Hüseyin zâde. Ali emirü'l-(...). İskender zâde Arslan Ağa. Abbas Çelebi ibn-i Mehmed. Halîl Çelebi muhtesib zade. Abdullah Efendi bin Abdülhalim. Ve'l- gayr.
Alay Beyi Ali Efendi
Temme'r-rakam haffe'l-kalem hurrire el-fakrullahi Te'âlâ sunullahü'l-mevla be-medîne-i Rusçuk afa-anhü.

Varak No: 41b
Hüküm No:153
Tarihi:12- Muharem -1094
Konusu: Menzil satışı
Medîne-i Rusçuk mahallâtından Cami-i Cedid Mahallesi sâkinlerinden Mustafâ bin Abdullah nâm kimesne meclis-i şer'-i hatîr-i lâzımü't-tevkirde mahalle-i mezbûre sâkinelerinden işbû bâisü'l-kitâb zevcesi Neslihan bint-i Abdullah nâm hâtûn mahzarında ikrâr ve takrîr-i kelâm idüb hâlâ silk-i mülkümde münselik olub mahalle-i mezbûrede vâki' bir tarafdan Babo Mehmed ve bir taraftan bostan Ömer ve bir taraftan Hasan ve bir tarafı tarîk-i amm ile mahdûd ve mümtâz olan bir bâb tahtanî menzili ve eşcar-ı müsmire ve gayr-ı müsmireyi teşmîl mülk menzilimi nakd-i râyicden ol-vakt-i feyz üç bin akçeye tarafeynden icâb ve kabûle hâvi bey'-i bât-ı sahîha-yı şer' ile bey' idüb kabz-ı semen ma'dud ve teslîm mebî'-i mahdûd eyledim bade'l-yevm menzil-i marü'z-zikr zevce-i mezbûrenin mülk-i müştirasidir keyfe-mâ-yeşâ ve yuhtâr mutasarrıf olsun dedikde gıbbe't-tasdikü'ş-şer' mâ vaka'a bi't-taleb ketb olundu.
Fî yevmi's-sâni aşer min Muharremü'l-harâm lî-sene erbâ'a ve tis'in ve elf.
Şühûdü'l-Hâl
Mehmed Efendi el-İmâm. Abdullah Efendi el-İmâm. Ali Çavuş. El-Hâc Receb. Ali Çelebi piyâle zâde. Mustafâ el-Muhzır.

Varak No: 42a
Hüküm No:154
Tarihi:22 Muharem 1094
Konusu: Şahin adlı kölenin itâk hücceti
Medîne-i Rusçuk mahallâtından Arık Ramazan mahallesi sükkânından Abdullah Çelebi ibn-i el-Hâc Ramazan nâm kimesne muhâssıl-ı kazada rıkkını muterife olan işbû alçak boylu gök ela gözlü açık kaşlı Macarü'l-asıl müslimü'l-mille bâîsü'l-kitâb Şahin bin Abdullah nâm abd-i memlükü mahzarında ikrâr-ı tâmm ve takrr-i kelâm idüb hâlâ mevsûfe-i merkûm Şahin hasb-i tallahü'l-azîm ve't-talebe'l-marazâtü'l-rabbihü'l-mevla cem'-i mâlımdan itâk ve tahrîr ve rakabesin rıbkâ-ı rıkktan ıtlâk eyledim mevsûfe-i Şahin sâir herâyinet gibi hürr olub üzerinde hakk-ı velâdan gayrı hakkım kalmadı dedikde gıbbe't-tasdikü'ş-şer' lede'l-câhi mâ vaka'a bi't-taleb ketb olundu.
Fî yevmi's-sâni ve'l-ışrîn Muharremü'l-harâm lî-sene erbâ'a ve tis'in ve elf.

Şühûdü'l-Hâl
Murad Çelebi bin İbrâhîm. Mehmed Efendi ibn-i Ahmed el-İmâm. Es-Seyyid Mehmed Çelebi el-muhtesib. Diğer mehmed Efendi el-hatib be-cami-i suk. Y'akûb Dede.

Varak No: 42a
Hüküm No:155
Tarihi:27 Muharem 1094
Konusu: Neslihan adlı kadının muhala'a hücceti
Medîne-i Rusçuk mahallâtından Arık Ramazan Mahallesi sâkinlerinden Neslihan bint-i Abdullah nâm hâtûn muhâssıl-ı kazada mahalle-i mezbûre sükkânından işbû bâisü'l-kitâb Türk bin Halîl nâm kimesne mahzarında bi-tav'ihâ ikrâr ve takrîr-i kelâm idüb mezbûr Türk hâlâ benim zevcim olub beynimizde hüsn-i zindegânimiz olmamağla zimmetinde mütekarrir ve ma'kudu'n-aleyh olan iki bin akçe mihr-i mü'accelemden ve nafaka-yı iddetimden ve ma'unet-i süknâm fârîğa olmak üzere muhâlefe-i sahîha-yı şer'iyye ile muhâlif olub ol-dahî zevc-i mübîn üzere hal-i mezbûru kabûl eyledi bade'l-yevm zevciyyetine ve sâir beynimizde ma'lume ve muhaveleye mütalika cem'-i da'va ve muhâsamât ve imândan her birimiz aherin zimmetini ibrâ-ı amm kâtiü'n-nizâıyla ibrâ ve iskât eyledik dedikde gıbbe't-tasdikü'ş-şer' lede'l-câhi mâ vaka'a bi't-taleb ketb olundu.
Fî yevmi's-sâbi ve'l-ışrîn Muharremü'l-harâm lî-sene erbâ'a ve tis'in ve elf.
Şühûdü'l-Hâl
İsmail Ağa bin el-merkûm çavuş zade. Mustafâ Beşe el-muhtesib. Kudred Ali Mehmed Beşe ser muhzırân. Mustafâ el-muhzır. Hasan el-muhzır.

Temme'l-kelâm fi hâze'l-makam hurrire el-kadı el-Hâc Mahmûd.

Varak No: 42a
Hüküm No:156
Tarihi:2 Safer 1094
Konusu: Eşkıya salıdırısı hakkında i'lâm
Hâlâ fermân-ı şerîf-i âlîşân ile bulunduğu yerlerde haydar ve eşkiyâsını teftîşe me'mûr olan fahrü'l-emâsil vel-akrân Receb Usta Kara Hasan nâm şakîye meclis-i şer'-i şerîf ihzârâtından sonra medîne-i Rusçuk mahallatından Faik mahallesi sâkinlerinden Ali Çelebi ibn-i Turgut nâm kimesne merkûm Kara Hasan muvâcehesinde üzerine da'va ve takrîr-i kelâm idüb târîh-i kitâbdan altı ay mukaddem kazâ-yı mezbûre tâbi' Bey Alanı nâm karyeden gelir iken Yılanlık nâm mahallde merkûm Kara Hasan ve refîklerinden Gaybun ani'l-meclis dört nefer Haydar ve eşkiyâları benim önüme gelüb altımda olan bârgirimi ve bir tabancamı ve bir heybemi ve bir sîm kılıcımı ve üzerimde olan cümle esvapımı soyub beni üryân eylemişlerdir husûs-ı merkûm mezbûr Kara Hasan mes'ul olub takrîr ve tahrîr ve mûceb-i şer'iyye icrâ olunmak matlubumdur dedikde gıbbe's-sual merkûm Kara Hasan cevâbında fi'l-hakika târîh-i mezkûrda müdde'a-yı merkûm Ali Çelebi'ye karye-i mezkûre Bey Alanı'ndan gelür iken refîklerim olub Gaybun ani'l-meclis Hezargrad Kazâsı'ndan Satıcılar nâm karyeden Tokalı Receb ve karındaşı Mürdet ve Prevadi kazâsına tâbi' Köseç Kâdî Köyü nâm karye sâkinlerinden İsmail Bey ve

karye-i mezbûreden Kadı Köyünden Salih bey nâm kimesneler ile müddeâ-yı merkûmun önüne çıkub beş nefer kimesne altından bârgirini ve tabancasını ve heybesini ve bir sîm kılıcını ve üzerinde olan esvâbını yağma ve gârt eyledik ve bundan mukaddem kazâ-yı mezbûreye Prevadi kurbunda Rum taifesinden bir nefer zimmîyi tutub bârgiri ve esvâbını ve cümle emvâl ve erzâkını yağma eyledük deyu ikrâr ve itirâf eyledikden sonra merkûm Kara Hasan'ın keyfiyet hali huzzâr-ı meclisten olub Bey Alanı nâm karye ahalisinden Hüseyin Hace el-imâm ve Mehmed Bey bin Hüseyin ve Mehmed Bey bin Abdülkerim ve Ali bin Mehmed Beşe ve Mehmed bin Ahmed ve Hüseyin bin Süleyman ve Rusçuk'tan es-Seyyid Süleyman nâm kimesnelerden tefahhus olundukda merkûm Kara Hasan eşkiyâdan olub hırsızlık etmek adet-i müstemirresidir ve iyi adem değildir yenice bunun gibi müttehemât-ı sâbıka ile meşhûm olub andan cümlemiz müteezzîleriz deyu **(Sayfa No:42b)** her biriniz merkûm Kara Hasan'ın şu halinden haber vermeğin mûcebince merkûm Kara Hasan mûma ileyh Receb Usta'nın yedine teslîm olunmağın mâ vaka'a bi't-taleb ketb olundu.

Fî yevmi's-sâni min Saferü'l hayr lî-sene erbâ'a ve tis'in ve elf.

Şühûdü'l-Hâl

Fahrü'l-akrân Arslan Ağa. Fahrü'l-emsâl Şaban Ağa. Yunus Ağa. İbrâhîm Ağa Şahmerdan. El-Hâc Mehmed Ağa Voyvoda. Ali Çavuş.

Varak No: 42b
Hüküm No:157
Tarihi:13 Safer 1094
Konusu: Menzil satışı

Fî'l-asl vilâyet-i Rumili'nde Hersek sancağında vâki' kasaba-yı Foça sükkânından olub medîne-i Hezargrad kazâsına tâbi' Birbofka nâm karyede mütemekkin olan Nasreddin bin Mehmed Ağa bin nâm kimesne meclis-i şer'-i hatîru lâzımu't-tevkirde kasaba-yı mezbûre Foça sükkânından işbû bâ'isü'l-kitâb Mustafâ Bey bin Mehmed Çelebi nâm kimesne mahzarında ikrâr-ı tâmm ve takrîr-i kelâm idüb bâbâm mezbûr Mehmed Ağa bundan akdem vefât idüb muhallefâttan bana ırsü'ş-şer'le isâbet idüb kasaba-yı mezbûr mahallatından Hamza Bey mahallesinde bir tarafı tuğra-zâde Mehmed Bey mülkü ve bir taraf-ı müşteri-i merkûmun mülkü ve bir tarafı tarîk-i amm ile mahdûd ve mümtâz olan bir bâb tahtanî menzil vilâyetinde taş mahzeni ve kilârı ve fırun ve eşcâr-ı müsmire ve gayr-ı müsmireyi teşmîl mülk-i hisse-i şer'iyyeyi müştera-yı merkûm Mustafâ Bey'e nakd-ı râyiçden ol-vakt-i feyz beş bin akçeye tarafeynden icâb-ı kabûlü hâvî bey'-i bât-ı sahîha-yı şer' ile bey' idüb kabzına taslît edilmeden sonra semeni olan meblağ-ı mezbûru temâmen ahz ü kabz eyledim ba'de'l-yevm menzil Mehmed ve mezkûr müşteri-i merkûmun mülk-i müştirasıdır keyfe-mâ-yeşâ ve yuhtâr mutasarrıf olsun dedikde gıbbe't-tasdikü'ş-şer' mâ vaka'a bi't-taleb ketb olundu.

Fî yevmi's-sâlis aşer min Saferü'l-hayr lî-sene erbâ'a ve tis'in ve elf.

Şühûdü'l-Hâl

Ali Bey bin Osman. Mehmed Ağa bin Mustafâ Çavuş. Salih bin Ömer. Ömer bin Dilaver. Mehmed Beşe muhzırbaşı.

Varak No: 43a
Hüküm No:158

Tarihi:24 Şevval 1093
Konusu: Şerife adlı kadının muhala'a hücceti
Medîne-i Rusçuk mahallâtından el-Hâc Musa Mahallesi sâkinlerinden Şerife bint-i Mustafâ nâm hâtûn muhâssıl-ı kazada zevc-i muhâlifi işbû râfi'ül-kitâb Receb bin Ali nâm kimesne mahzarında bi-tav'ihâ ikrâr ve takrîr-i kelâm idüb hâlâ zevcim merkûm Receb ile beynimizde hüsn ü zindegânemiz olmamağla zimmetinde mütekarrir ve ma'kûd-ı âlîyye olan üç bin dört yüz akçe mihr-i mü'accelemden ve nafaka-yı iddetimden ve ma'unet-i süknâm fârîğa olmak üzere zevcim merkûm ile muhâlefe-i sâhiha-yı şer'iyye ile muhâlefe olub ol-dahî hal'-i mezbûru vech-i mübîn üzere kabûl idüb ba'de'l-yevm zevciyyet ve sâir beynimizde cereyân iden hukûk-ı müteallika cem'-i da'va ve mutâlibât ve imândan her birimiz aharın zimmetine ibrâ-ı amm kâtiü'n-nizâıyla ibrâ ve iskât eyledik dedikde gıbbe't-tasdikü'ş-şer' mâ vaka'a bi't-taleb ketb olundu.
Fî yevmi'l hâmis ve'l-ışrîn min Şevvalü'l-mükerrem lî-sene salis ve tis'in ve elf.
Şühûdü'l-Hâl
Es-Seyyid İbrâhîm Efendi. El-Hâc Hasan el-Muhtesib. Kethüda ve el-fukâr. Kudred Ali. Mehmed Beşe. Abbas el-Muhzır.

M. fi'l-ehad gurre-i garrâ-yı zi'l-ka'detü'ş-şerife li-sene selâse ve tis'in ve elf Allâhümme bârek-lenâ ve tame'a'l-enâm.

Varak No: 43a
Hüküm No:159
Tarihi:4 Zilhicce 1093
Konusu: 'Â'işe adlı kadının terekesi.
Muhallefâtü'l-merhûme 'Â'işe bin Muslî ed-debbâğ matet min (...) sâkine-i mahalle-i Cami-i Cedid min mahallât-ı medîne-i Rusçuk ve (...) med'uvven Hatice bint-i Veli ve ümmü'l-ebeveyn med'uvven İbrâhîm bin Sefer-i Dilaver verâseti mahzarında (...) vâki'.
Tahriren fî yevmi'l-râbi' min Zilhiccetü'ş-şerîfe sene salis ve tis'in ve elf.

Neftî Kapak 1 aded Kıymeti 281	Küçük Kazgan Kıymeti 1400	Lengeri Sahan 5 aded Kıymeti 285	Bakraç 1 aded Kıymeti 60	Tabe 1 aded Kıymeti 30
Yasdık 1 aded Kıymeti 42	Beyaz kebe 2 aded Kıymeti 96	Abâ Dömeki Kıymeti 81	Fıçı 1 aded Kıymet 52	Cedîd Gömlek 11 aded Kıymeti 1302
Erkek Donu 4 aded Kıymeti 170	Alaca müsta'mel sade Kıymeti 150	Döşek Çarşebi 1 aded Kıymeti 45	Sîm (...)Bilâzik Kıyye 1 Kıymeti 320	Alaca çuka Serpûş 1 aded Kıymeti 50
Münakkaş Uçkur 6 aded Kıymeti	Çit Yasdık 5 aded Kıymeti 100	Alaca Boğça 3 aded Kıymeti 42	El Peşkiri 3 aded Kıymeti 20	Hamam Tası 1 aded Kıymeti 30

150				
Alaca Don 2 aded Kıymeti 42	Bez Makremelik 9 aded Kıymeti 50	Münakkaş Makreme 4 aded Kıymeti 80	Çözülmüş Bez 1 aded Arşın 9 Kıymeti 100	Penbe İplik Dirhem 100 Kıymeti 25
Orta Bakraç 1 aded Kıymeti 121	Sagir bakraç 1 aded Kıymeti 30	Na'linî 2 aded Kıymeti 25	Kürde 1 aded Kıymeti 91	Sagîr Tüfenk 1 aded Kıymeti 20
Büyük Kantar 1 aded Kıymeti 120	Çerişne 1 aded Kıymeti 30	Ocak Demiri 1 aded Kıymeti 20	Tırnâkob 1 aded Kıymeti 20	Değirmen Taşı 1 aded Kıymeti 42
Al Çul 1 aded Kıymeti 12	Fıçı 2 aded Kıymeti 56	Destgâh 1 aded Kıymeti 110	Köhne Çerke 1 aded Kıymeti 30	Tekne 2 aded Kıymeti 30
Araba-yı Odun 6 aded Kıymeti 30	Koltuk Sanduğu 2 aded Kıymeti 15			

Cem'an Yekûn
5726

Mine'l-İhrâcât

Resm-i kısmet Kıymeti 140	Hüddamiye Kıymeti 30	Katibiyye Kıymeti 85	İbrâhîm Çelebi Kıymeti 50	İhzâriye Kıymeti 50

Cem'an
363
Sahhu'l-Bâki
El-taksim (...)
5363

Hissetü'l-imâm 1782	Hissetü'l- amm 3574

Varak No: 43a
Hüküm No:160
Tarihi: 8 Zilka'de 1093
Konusu: Ayşe adlı kadının muhala'a hücceti

Medîne-i Rusçuk mahallâtından Cami-i Cedîd Mahallesi sâkinlerinden Ayşe bint-i Salih nâm hâtûn muhassıl-ı kazâdan zevc-i muhâlefi işbû râfiü'l-kitâb Mehmed bin Şaban nâm kimesne mahzarında bi-tav'ihâ ikrâr ve takrîr-i kelâm idüb zevcim mezbûr ile beynimizde hüsn-i zindegânemiz olmamağla zimmetinde mütekarrir ve

ma'kudu'n-aleyh olan altı bin akçe mihr-i mü'eccelemden ve nafaka-yı iddetimden ve ma'unet-i süknâmdan fârîğa olmak üzere muhâlefe-i sâhiha-yı şer'iyye ile muhâlefe olub ol-dahî vech-i mübîn üzere hal'-i mezbûru kabûl ittikden sonra ba'de'l-yevm zevciyyete ve sâir beynimizde cereyân iden hukûk-ı müteallika her birimiz aherin zimmetini ibrâ-ı amm kâtiü'n-nizâıyla ibrâ ve iskât eyledik dedikde gıbbe't-tasdikü'ş-şer' mâ vaka'a bi't-taleb ketb olundu.
Fî yevmi's sâmin min Zilka'deü'ş-şerîfe lî-sene salis ve tis'in ve elf.
Şühûdü'l-Hâl
Berber İbrâhîm. Osman Beşe el-râci. Receb Bey bin Ali. Üstad Mehmed bin Yusuf. Mehmed Keçeci.

Varak No: 43b
Hüküm No:161
Tarihi: 13 Zilka'de 1093
Konusu: Melayim adlı cariyenin itâk hücceti.
Medîne-i Rusçuk mahallâtından Cami- i Atik mahallesi sâkinlerinden Receb Celil ibn-i el-Hâc Ahmed nâm kimesne meclis-i şer'-i hatîr-i lâzımü't-tevkirde rıkkını muterife olan işbû ortalı boylu ela gözlü Rumiü'l-asıl Melayim bint-i Abdullah nâm câriyesi muvacehesinden ikrâr ve takrîr-i kelâm idüb hâlâ mevsufe-i mezbûre Melayim hasb-i tallahü'l-azîm ve't-talebe'l-marazâtü'l-rabbi'r-kerîm cem'i malımdan itâk ve tahrir ve sâir harâyire-i asliyât zümresine ilhâk ve idrâc idüb ba'de'l-yevm mevsufe-i mezbûre Melayim sâir harâyire-i asliyât gibi hürre olub üzerinde hakk-ı veladan gayrı hakkım kalmadı dedikde gıbbe't-tasdikü'ş-şer' mâ vaka'a bi't-taleb ketb olundu.
Fî yevmi's sâdis aşer min Zilka'deü'ş-şerîfe sene 1093.
Şühûdü'l-Hâl
Fahrü'l-akrân Ali Ağa emin. El-Hâc İsa Kenari. Mahmûd Çelebi Kenari. Ali Bey Kenari. Kapudan Mehmed Bey. Hüseyin Kenari. Ve'l-gayr.

Varak No: 43b
Hüküm No:162
Tarihi: 18 Zilka'de 1093
Konusu: Ümran adlı kadının muhala'a hücceti
Medîne-i Rusçuk mahallâtından Cami-i Cedîd Mahallesi'nden sâkine Ümran bint-i Mustafâ nâm hâtûn meclis-i şer'den zevci işbû râfi'ül-kitâb Mehmed bin Hasan mahzarında ikrâr ve takrîr-i kelâm idüb zevcim mezbûr ile beynimizde hüsn-i zindegânemiz olmayub ben nâ-sezâ olmağla zevcim mezbûreye alaca kaftân ve bir serpûş def' ve teslîm ol-dahî ahz ü kabz eyledikden sonra zimmetine mütekarrir ve ma'kudu'n-aleyh olan üç bin sekiz yüz akçe mihr-i müe'ccelem ve nafaka-yı iddet-i münîfim üzerlerine ve ma'unet-i süknâm dahî kendi üzerime olmak üzere zevcim mezbûr Mehmed ile muhâlefe-i sâhiha-yı şer'iyye ile muhâlefe olub ol-dahî hal'-i mezbûru kabûl itmeğin hukûk-ı zevciyete ve marü'z-zikr alaca ve serpûşa müteallik-i amme da'vadan her birimiz aharın zimmetini ibrâ-yı amm kâtiü'n-nizâıyla ibrâ ve iskât eyledik dedikde gıbbe't-tasdikü'ş-şer' mâ vaka'a bi't-taleb ketb olundu.
Fî yevmi's sâmin aşer min Zilka'deü'ş-şerîfe lî-sene salis ve tis'in ve elf.

Şühûdü'l-Hâl
Süleyman Beyler. Osman Çelebiler. İsmail bin Abdi. Mustafâ bin Sadık. Abbas bin Mehmed.

Varak No: 43b
Hüküm No:163
Tarihi: 13 Zilka'de 1093
Konusu: İdane hücceti
Medîne-i Rusçuk mahallâtından Arık Ramazan mahallesi sâkinlerinden iken bundan akdem vefât iden Feridun Çavuş ibn-i Abdülmenan nâm Süka Bey verâseti sulbi kebir oğulları Ahmed Ağa ve Ali Ağa'ya münhasire olub mezbûr Ali Ağa dahî fevt olub verâseti zevce-i metrûkesi İsmihan nâm hâtûn ile sülbiye-i kebire kızları Ümmühan ve 'Â'işe ve Havva ve Emetullah ve Neslihan münhasire olduğu şer'a zâhir ve mütehakkık oldukdan sonra mezbûrât Ümmühan ve 'Â'işe ve Havva ve Emetullah ve Neslihan taraflarından vech-i atiyyü'l-zikr ikrâra vekil olub Mehmed Bey bin Halîl ve diğer Mehmed Çelebi ibn-i Abdullah nâm kimesneler şehâdetleri şer'a vekâleti sâbite olan Hasan bin Abdurrahman nâm kimesne meclis-i şer'-i hatîru lâzımu't-tevkirde medîne-i mezbûre sükkânından Osman Ağa bin Abdullah nâm kimesne mahzarında bi'l-vekâle ikrâr ve takrîr-i kelâm idüb müvekkilât-ı mezbûrânın babaları müteveffa-yı merkûm Ali Ağa'nın terekesinden olub medîne-i mezbûrede Mesih Mahallesi'nde vâki' bir tarafından Tüfekçi Ali Çelebi menzili ve bir tarafı Abdi Çelebi zâde ve kethüda yeri Ahmed Ağa dükkanları ve tarafını tarîk-i amm ile mahdûd olan ma yeşa ve yuhtâr elli ölçü ve bir mikdâr arsa ve bir bâb nalbant dükkânı ve bir bâb kazzâz dükkânı ve kapu üstünde kahvehâneyi muhtevî mülk-i hândan kendülere isâbet iden nısf-ı hisse-i şâyiaların semeni kalile ahara bey'e ve semeni kendülere îsâle ve kabz ve îsâl-i mütevakkıf olduğu umûrun küllisine merkûm Osman Ağa'ya taraflarından vekîl ve nâîb-i münâsib nasb ve ta'yîn olub oldahî vekâlet-i mezbûreyi kabûl ve hidmet-i lâzımelerin idâne-i taahhüd eyleyesiz dedikde gıbbe't-tasdikü'ş-şer' mâ vaka'a bi't-taleb ketb olundu.
Fî yevmi's sâdis aşer min Zilka'deü'ş-şerîfe lî-sene salis ve tis'in ve elf.
Şühûdü'l-Hâl
Hayri Bey. Zülfikar kethüda. Muhtesib Hâcı Hasan. Kuloğlu Mehmed. Abbas el-Hâcı. Mustafâ el-Hâc

Varak No: 43b
Hüküm No:164
Tarihi: 13 Zilka'de 1093
Konusu: Mehmed Çelebi'nin idane hücceti
Medîne-i Rusçuk mahallâtından Arık Ramazan mahallesi sâkinlerinden iken bundan akdem vefât iden Feridun Çavuş ibn-i Abdülmenan nâm müteveffânın verâseti sulbi kebir oğulları Ahmed Ağa ve Ali Ağa nâm kimesneler münhasire olub ba'dehu mezbûr Ali Ağa dahî fevt olub verâseti zevce-i metrûkesi İsmihan nâm hâtûn ile sülbiye-i kebire kızları Ümmühan ve 'Â'işe ve Emetullah ve Havva ve Neslihan münhasire olduğu şer'en zâhir ve müte'ayyin oldukdan sonra mezbûr Ahmed Ağa tarafından husûs-ı atiyyü'z-zikri ikrâra vekîl olub Kıytas bin Abdullah ve Hasan bin Mustafâ nâm kimesneler şehâdetleriyle şer'a vekâleti sâbite olan Mehmed Çelebi ibn-i Abdullah nâm kimesne meclis-i şer'-i hatır-i lâzımü't-tevkirde **(Sayfa No: 44a)**

mezbûr Ahmed Ağa'nın sülbi kebîr oğlu Mustafâ Çelebi nâm kimesne mahzarında bi'l-vekâle ikrâr ve takrîr-i kelâm idüb mütevekkilim mezbûr Ahmed Ağa babası müteveffâ-yı mezbûr Feridun Çavuş'un terekesinden olub medîne-i mezbûrede Mesih Mahalle'sinde vâki' bir tarafdan Tüfekçi Ali Çelebi menzili ve bir taraftan Abdi zâde ve kethüda yeri Ahmed Ağa dükkânları ve tarafeyni tarîk-i amm ile mahdûd olan fevkânî ve tahtânî elli oda ve bir mikdârı arsa ve bir bâb nalbant dükkânı ve bir bâb kazzâz dükkânı ve kapu üstünde bir kahve hâneyi muhtevî mülk-i hândan bi-hesâbü'l ırşi'ş-şer' kenduye isâbet iden nab-ı hisse-i şâyiasın sümünü mislüyle ahere bey' ve sümününü ahz ü kabz eyledikden sonra müvekkilim mezbûrun ma'lûme'l-mikdâr deynini edâ ve fazla kalursa kenduye îsâle ve kabz-ı îsâli mütevakkıf olduğu umûr-ı gereklisine oğlu mezbûr Mustafâ Çelebi'ye vekil ve nâib-i münâsib-i nasıb ve ta'yîn idüb ol-dahî vekâlet-i mezbûreyi kabûl ve hidmet zamanını edâya taahhüd eyledi dedikde gıbbe't-tasdikü'ş-şer' mâ vaka'a bi't-taleb ketb olundu.
Fî yevmi's sâdis aşer min Zilka'deü'ş-şerîfe lî-sene salis ve tis'in ve elf.
Şühûdü'l-Hâl
Eş-şâhidîn

Varak No: 44a
Hüküm No:165
Tarihi: 13 Zilka'de 1093
Konusu: Hâne satışı
Medîne-i Rusçuk mahallâtından Arık Ramazan mahallesi sâkinlerinden iken bundan akdem vefât iden Feridun Çavuş ibn-i Abdülmenan nâm müteveffânın verâseti sulbi kebir oğulları Ahmed Ağa ve Ali Ağa'ya münhasire olub ba'dehu merkûm Ali Ağa dahî fevt olub verâseti zevce-i metrûkesi İsmihan nâm hâtûn ile sülbiye-i kebire kızları Ümmühan ve 'Â'işe ve Havva ve Emetullah ve Neslihan münhasire olduğu şer'en zâhir ve mütehakkık oldukdan sonra mezkûr Ahmed Ağa tarafından husûs-ı atiyyü'l-beyânı vekîl olduğu Hasan bin Mustafâ ve Kıytas bin Abdullah nâm kimesneler şehâdetleriyle şer'a vekâleti sâbit olan sülbi kebîr oğlu Mustafâ Çelebi nâm kimesne ile mezbûrât İsmihan ve Ümmühan ve 'Â'işe ve Emetullah ve Havva ve Neslihan taraflarından husûs-ı atiyyü'l-zikr zâtları ma'rifet-i şer'iyye ile arifân olan Mehmed Bey bin Halîl ve diğer Mehmed Çelebi ibn-i Abdullah şehâdetleri ile şer'a vekâleti sâbite olan Osman Ağa bin Abdullah nâm kimesne meclis-i şer'-i hatıru lâzımu't-tevkirde mefâhirü'l-emâsil ve'l-iştibâh işbû ba'isü'l-kitâb Ali Koç Ağa ibn-i Ömer mahzarında her biri bi'l-vekâle ikrâr-ı tâmm ve takrîr-i kelâm idüb müteveffâ-yı evvel mezkûr Feridun Çavuş'un terekesinden olmağla bi-hesabü'l-ırsı'ş-şer' müvekkilimiz mezbûrûne isâbet ve intikâl idüb medîne-i mezbûre Mesih Mahalle'sinde vâki' bir tarafdan Tüfekçi Ali Çelebi mülkü ve bir taraftan Abdi Çelebi zâde ve kethüda yeri Ahmed Ağa dükkânları ve iki tarafdan tarîk-i amm ile mahdûd fevkânî ve tahtânî elli oda ve bir mikdârı arsa ve bir bâb nalband dükkânı ve bir bâb kazzâz dükkânı ve kapu üstünde bir kahve hâneyi müstemil mülk-i hâneyi cümle tevâbı' ve levahıki ile mûmâ ileyh Ali Koç Ağa'ya vekâletimiz hasebiyle dokuz yüz kıt'a esedi gurûş tarafından ilhâk ve kabûle hâvi bey'-i bât-ı sahîha-yı şer' ile bey' ve teslîm ol-dahî ber vech-i muharrer iştirâ ve kabûl ve tesellüm eyledikden sonra semen-i mezbûr dokuz yüz guruşu yedinden tamâmen ahz ü kabz eyledik fîmâba'd hân-ı mezbûr mûmâ ileyh Ali Koç Ağa'nın mülk-i müştirasıdır keyfe-mâ-

yeşâ' ve yuhtâr mutasarrıf olsun müvekkillerimizin kat'a müdâhelesi kalmadı dediklerinde gıbbe't-tasdikü'ş-şer' mâ vaka'a bi't-taleb ketb olundu.
Fî yevmi's sâdis aşer min Zilka'deü'ş-şerîfe lî-sene salis ve tis'in ve elf.
Şühûdü'l-Hâl
Mefâhirü'l-ayân Arslan Ağa. Fahrü'l-eşbâh Yusuf Ağa. Muhtesib zâde Hasan Çelebi. İskender zâde Mustafâ Çelebi. Ömer Ağa bin Sinan. Ebubekir Çelebi Edirnevî. Mustafâ sadıke'l-muhzır. İsmail bin Abdi. Ali bin Mehmed. Hüseyin bin Abdullah. Hasan bin Mahmûd. Ve Gayrühüm mine'l-huzzar.

Varak No: 44a
Hüküm No:166
Tarihi: 22 Zilka'de 1093
Konusu: Hacı Mustafâ Ağa'nın kefâlet hücceti.
Medîne-i Rusçuk kazâsına tâbi' Kosu-ı Müslim nâm karye ahalisinden Abdurrahman halîfe ibn-i Hasan ve Satı bin Ertuğrul ve Zeynel bin Geyvan ve Hasan bin Turgut ve İbrâhîm bin Ali ve Muharrem bin Demir nâm kimesneler meclis-i şer'-i hatır-i lâzımü't-tevkirde medîne-i mezbûrede Bacanak mahallesi sükkânından fahrü'l-eşbâh işbû râfi'ül-kitâb el-Hâc Mustafâ Ağa ibn-i mir Hüseyin Çavuş tarafından husûs-ı atiyyü'l-beyânı tasdîke vekil olduğu bimâ hüve nehycü's-sübût şer'e vekâleti sâbit olan el-Hâc Ömer bin Hayri nâm kimesne her biri ikrâr ve takrîr-i kelâm idüb karye-i mezbûrenin ihtîyârlarından olmağla bin doksan iki senesinde vâki' tekâlif-i divaniyye içün müvekkil-i mûmâ ileyh el-Hâc Mustafâ Ağa yüz yirmi iki esedi gurûş bana ikrâz idüb ben dahî istikrâz ve ahz ü kabz idüb her birimizi aherin zimmetini edâya kefâlet-i sâhiha-yı şer'iyye ile kefil-i mâl olduk dediklerinde gıbbe't-tasdikü'ş-şer' mâ vaka'a bi't-taleb ketb olundu.
Fî yevmi's sâni ve'l-ışrin min Zilka'detü'ş-şerîfe lî-sene salis ve tis'in ve elf.
Şühûdü'l-Hâl
Benli Mustafâ Ağa.(Silik) Mehmed. Mehmed Efendi ibn-i (Silik). Abdullah Efendi (Silik). Mehmed Çelebi bin Mustafâ. Mutab Mehmed Çelebi. (...) zâde Mehmed Çelebi.
M. fi'l-ehad gurre-i garrâ-yı zi'l-hiccetü'ş-şerife li-sene selâse ve tis'in ve elf.

Varak No: 44b
Hüküm No:167
Tarihi: 2 Zilhicce 1093
Konusu: Dimitri'nin kethüda ta'yîn edilmesi.
Fî'l-asl medîne-i Tırnova kazâsına tâbi' Arnavud nâm karye ahâlisinden olub hâlâ medîne-i Rusçuk'da Kalpakçı tâîfesinden olan Mihal veled-i Todor nâm zimmî ve İstimat veled-i Yano Penaki veled-i Ustuyan ve Andri veled-i Ustuyani ve Petro veled-i Pereşkova nâm zimmîler ve sâîrleri meclis-i hatıru lâzımu't-tevkirde tâîfe-i merkûmeden işbû hâmilü'r-rakîm Dimitri veled-i Kiro nâm zimmî muvacehesinde her biri ikrâr-ı tâmm ve takrîr-i kelâm idüb merkûm Dimitri san'at-ı mezbûrede bizim akdem ve umûr-ı didemiz olub kethüdalığa bir vechile mahal ve müstehak olmağla kalpakçılık san'atına müte'allik olan cem'i ' umûrumuzu görmeğe merkûm Dimitri'yi kethüdâ nasb ve ta'yîn eyledik merkûm zımmî hidmet-i mezbûreyi kemâyenbağı edâ-yı taahhüd itmeğin mâ hüve'l-vâki' bi't-taleb ketb olundu.
Fî yevmi's sâni min Zilhiccetü'ş-şerîfe lî-sene salis ve tis'in ve elf.

Şühûdü'l-Hâl
Mehmed Çelebi. Mehmed Çelebi bin Mustafâ. Süleyman Bey. Osman Çelebi. Abbas el-Muhzır.

Varak No: 44b
Hüküm No:168
Tarihi: 22 Zilka'de 1093
Konusu: Hüseyin Beşe'nin alacağının isbatına ilişkin i'lâm
Medîne-i Rusçuk mahallâtından el-Hâc Musa Mahallesi sükkânından işbû râfiü'l-kitâb Hüseyin Beşe ibn-i Mustafâ nâm kimesne meclis-i şer'-i hatıru lâzımu't-tevkirde medîne-i Hezargrad kazâsına tâbi' Batişniçe nâm karye sâkinlerinden Nedelko veled-i Todori ve Butsa veled-i Muşu ve Dıragon veled-i Giran ve İvan veled-i Rusta nâm zimmetler muvacehelerinde üzerlerine da'va ve takrîr-i kelâm idüb târîh-i kitâbdan yedi ay mukaddem medîne-i merkûmede merkûmûn Nedelko ve Butsa ve Dragon ve İvan yedlerine kırk kıt'a esedi gurûş ikrâz ve teslîm anlar dahî karye-i mezbûre umûr içün yedimden ikrâz ve kabz ve tesellüm idüb meblağ-ı mezbûru karye-i merkûme müsâlihine sarf ve istihlâk itmeler ile hâlâ meblağ-ı mezbûru taleb eylediğimde edâdan imtinâ' iderler sual olunub alıverilmesi matlubumdur dedikde gıbbe's-sual ve akibü'l-inkâr müdde'a-yı mezbûrdan müdde'âsını mübeyyin beyyine taleb olundukda udûl-ı müslimînden olub medîne-i mezbûrede Cami-i Cedîd Mahallesi sükkânından Ali Bey bin Mehmed ve Mesih Voyvoda Mahallesi sükkânından İsmail bin Abdullah nâm kimesneler li-ecli'ş-şehâde meclis-i şer'a hâzırân olub eserü'l-istişhâd fi'l-hakika müdde'a-yı mezbûr Hüseyin Beşe târîh-i kitâbdan yedi ay mukaddem medîne-i mezbûrede merkûmun Nedelko ve Butsa ve Dragon ve İvan nâm zimmîlere bizim huzûrumuzda kırk esedi gurûşunu ikrâz ve teslîm ve merkûmun zimmetler dahî karye-i mezbûre umûr içün müdde'a-yı mezbûrun yedinden ikrâz ve kabz ve tesellüm idenler biz bu husûsta be veche üzere şâhidleriz ve şehâdet-i şer'iyye dahî ideriz deyu her biri şehâdet-i şer'iyye eylediklerinde gıbbe't-ta'dil ve't-tezkîye şehâdetleri makbûle olmağın mûcebince meblağ-ı mezbûru müdde'a-yı mezbûre edâ ve teslîme mezbûrun zimmetleri tenbiye birle mâ vaka'a bi't-taleb ketb olundu.
Fî yevmi's sâni ve'l-ışrin min Zilka'detü'ş -şerîfe sene 1093.
Şühûdü'l-Hâl
Mehmed Çelebi ibn-i Abdi el-mü'ezzin. Mehmed bin Abdullah. İsmail Abdi. Hasan bin Mehmed. Mustafâ el-Hâcı.

Varak No: 44b
Hüküm No:169
Tarihi: Evâil-i Zilka'de 1093
Konusu: Vasî tayini hakkında ilam
Bâisü'l tahrir-i kitâb nakli ve mûceb-i tastîr-i hitâb-ı hüküm budur ki Bosna eyâletinde Hersek sancağında vâki' medîne-i Foça kazâsına tâbi' fî'l-asl Kurna Jejçe nâm karye sâkinlerinden iken Rusçuk kazâsında temekkün idüb bundan akdem vefât iden İbrâhîm Ağa ibn-i Mustafâ Çavuş nâm müteveffânın sülbiye kızı Zilkade nâm sagirenin tesvîye-i umûruna kıbel-i şer'-i enverden vasî-i mensûbu olan li ebeveyn ammisi - fahrü'l-ekârim Mehmed Ağa bin Mustafâ Çavuş nâm kimesneden vesâyete ve asâlete ve li-ebeveyn karındaşı fahrü'l-emâsil el-Hâc Murtaza Efendi'den ve li-

ebeveyn kız karındaşları Safiye ve Peykzâde bint-i Mustafâ Çavuş el-mezbûr nâm hâtûnlardan vech-i âtî üzere da'va-yı sâhiha-yı şer'iyye ile mesbûk-ı istişhâd-ı şer' sudûrundan sonra udûl-ı ihrâz-ı müslimînden olub medîne-i mezbûre sâkinlerinden Mehmed Efendi ibn-i el-Hâc Nuh bin el-Hâc Ali ve İbrâhîm Çelebi ibn-i Keyvan bin Ferid nâm kimesneler taallül ve tahvîl içün mahall-i cerh ve te'addî hâzırân olub şöyle edâ-yı şehâdet-i şer'iyye eylediler ki karye-i mezbûre sâkinlerinden iken Rusçuk kasabasında vefât idüb muhallefâtı min lehü'z-zabt yedinde mazbûta idüğü mesmû'muz olan İbrâhîm Ağa bin Mustafâ Çavuş nâm müteveffânın sagîre-i mezbûre bint-i sülbiyesi ve vârisesidir ve müsteşhîdin-i mezbûrîn Mehmed Ağa ve el-Hâc Murtaza Efendi li-ebeveyn karındaşları ve vârisleridir ve müsteşhîdin-i mezbûrîn **(Sayfa No: 45a)** li-ebeveyn kız karındaşları ve vârisleridir babaları Mustafâ Çavuş ve anaları Hadice ve cedleri Ömer Çavuş'dur ve maskat-ı re'sleri karye-i mezbûredir müteveffâ-yı mezbûrun verâseti kızı sagîre-i mezbûre Zilkade'ye ve karındaşları mûmâ ileyh Mehmed Ağa ile el-Hâc Murtaza Efendi'ye ve kız karındaşları merkûmâtân Safiye ve Peykzâde'ye münhasiredir bunlardan gayrı vârisi ve terekesine müstehakı olduğu ma'lumumuz değildir biz bu husûsa bu veche üzere şâhidleriz ve şehâdet dahî ideriz deyü her biri edâ-yı şehâdet-i şer'iyye eylediklerinde ba'de'-ri'ayete'l-şerâitü'l-ta'dil şehâdetleri hıyn-ı kabûlde vakı'a olmak müsteşhidîn-i mezbûrîn müteveffâ-yı mezbûrun muhâllefâtından kendilerine aide olan hisse-i ırsiyyelerin taleb ve da'va ve ahz ü kabz ve kendülerine ittisâle ve kabz ve îsâl mütevakkıf olduğu umûrun cümlesi fahrü'l-akrân Ali Bey bin Osman nâm kimesneye vekil ve meablarına nâîb nasb ve ta'yîn eylediklerinde ol-dahî vekâlet-i mezkûreyi kabûl ve merâsimini edâya taahhüd ve'l- nizâm idecek hakîka-yı hâl ve masdûka-yı makal emri't-taleb ve's-sual imdi kudâtü'l-İslâm efdâlü vülâtü'l-enâm mu'înü'l-erâmil ve'l-yetâm mümeyyinü'l-halâl-i ani'l-harâmi'l-muhtassı bi-mezîd-i inâyeti'l-meliki'l-alâm kasaba-yı mezbûrede bi'l-fîl hâkim-i hasım olan efendi hazretlerinin meclis-i adîme'l-adîmleri ve usûl ve nüvvâbları bu küttâb vâsıl olan efendilerin muhâlif-i münîfilerine inhâ olundu kerem-i ümeme lütfu hasimleri me'muldür ki telakkî bi'l-kâbul buyrulub avnillâhî te'âlâ nâ'il-i ecr (...) evlâ olasız.
Tahriren fî evâil-i Zilka'detü'ş-şerîfe lî-sene salis ve tis'in ve elf.
Minhümü't-kâdî ile'l-mecâlisi'l-hatr-ı sübhanallah Şaban bin Mehmed el-Kâdî Medine-i Foça ma'a Uluğ.

Şühûdü'l-Hâl

Mustafâ Çelebi ibn-i Mahmûd Bey bin Mehmed. Salih Çelebi ibn-i Ömer bin Kurd.

Varak No: 45a
Hüküm No:170
Tarihi: 3 Zilhicce 1093
Konusu: Vasi tayini hakkında i'lâm

Vilâyet-i Rumili'nde Bosna eyâletinde Hersek Sancağı biladından medîne-i Foça'da bi'l-fîl icrâ-yı ahkâm-ı şer'iyye iden Mehmed Efendi ibn-i Şaban Mehmed kabilinden imzâ ve hatmiyle mumzî ve muhtedim târîh-i kitâb senesi Zilka'de'sinin evâîli ile müverrah nakl-i şer'i vârid olub mazmûn fi'l-asl medîne-i Foça kazâsına tâbi' Kurna Jejçe nâm karye ahâlisinden olub Rusçuk kazâsında mütemekkin iken bundan akdem vefât iden İbrâhîm Ağa bin Mustafâ Çavuş nâm müteveffânın sülbiye-i sagîre kızı Zilkade'nin tesviye-i umûruna kıbel-i şer'den mansûb-ı vâsi olan li-ebeveyn ammi Ömer Mehmed Ağa ibn-i Mustafâ Çavuş ibn-i Ömer Çavuş nâm kimsneden asâlete

ve vesâyete li-ebeveyn er karındaşı el-Hâc Murtaza Efendi'den ve li-ebeveyn kız karındaşları Safiye ve Peykzâde bint-i Mustafâ Çavuş nâm hâtûnlardan asâlete vech-i atî üzere da'va-yı sahîha-yı şer'iyye ile masbûk-ı istişhâd-ı şer' sudûrundan sonra udûl-ahâr-i ricâl müsliminden olub medîne-i mezbûre sâkinlerinden Mehmed Efendi ibn-i el-Hâc Nuh bin el-Hâc Ali ve İbrâhîm Çelebi ibn-i Keyvan bin Ferid nâm kimesneler nakl ve tahvîl içün mahall-i cerh ve te'addî ile hâzırân olub şöyle edâ-yı şehâdetten şer'iyye eylediler ki karye-i mezbûre sâkinlerinden olub medîne-i Rusçuk'da vefât idüb muhâllefâtı min lehü'z-zabt yedine mazbûta ittüğü mesmû'muz olan İbrâhîm Ağa bin Mustafâ Çavuş ibn-i Ömer Çavuş'un sagîre-i mezbûre Zilkade sübiye kızı ve varîsimdir ve müsteşhîdân-ı mezbûrân Mehmed Ağa ve el-Hâc Murtaza Efendi li-ebeyn karındaşları ve vârislerimdir müsteşhîdân-ı mezbûretân Safiye ve Peykzâde li-ebeveyn kız karındaşlarıdır babaları mezbûr Mustafâ Çavuş ve cedleri Ömer Çavuş'dur ve anaları Hadice nâm hâtûndur maskat-ı re'sleri karye-i mezbûredir müteveffâ-yı mezbûrun verâseti kızı sagîre-i mezbûre Zilkade'ye ve karındaşları mûmâ ileyh Mehmed Ağa ve el-Hâc Murtaza Efendi'ye ve kız karındaşları mezbûretân Safiye ve Peykzâde'ye münhasiredir bunlardan gayrı vârisi ve terekesine müstahak ahar olduğu ma'lumumuz değildir biz bu husûsa bu veche üzere şâhidleriz ve şehâdet dahî ideriz deyü her biri edâ-yı şehâdet-i şer'iyye eylediklerinde ba'de ri'ayete'l şerâitü'l-ta'dil şehâdetleri makbûle olmağın müsteşhîdân-ı mezbûrân müteveffâ-yı mezbûrun muhâllefâtından kendilerine aide olan hisse-i ırsiyyeleri da'va ve taleb ve ahz ü kabza ve kendulerine îsâle ve ve kabz ve îsâl mütevakkıf olduğu umûrun küllisini Ali Bey ibn-i Osman nâm kimesneye vekil ve mukâbillerine nâîb nasb ve ta'yîn eylediklerinde ol-dahî vekâlet-i mezbûreyi kabûl ve merâsimini edâ-yı taahhüd eylediğini hâvî bulunmağın nakl-i mezbûr-ı merkûmun talibleriyle müteveffa-yı mezbûrun zevce-i metrûkesi olub medîne-i Rusçuk'da el-Hâc Musa Mahallesi'nde sâkine Rabia bint-i Mahmûd Ağa tarafından red-i cevâba vekil olduğu zâtını ma'rifet-i şer'iyye ile arifân olan Hüseyin Çelebi ibn-i Mustafâ ve el-Hâc Murad ibn-i İbrâhîm nâm kimesneler şehâdetleri şer'a sâbit olan İsmail Ağa bin Mehmed Çavuş muvâcehesinde feth ve kıra'at ve istintâk olduklarında vekîl-i mezbûr İsmail Ağa müvekkile-i mezbre Rabia Hâtûn'un tereke-i müteveffâ-yı mezbûre vaz' yedini ikrâr lakin nakl-i mezbûrun Mevlana-yı mesfûr kıbelinden mürûrunu **(Sayfa No: 45b)** bi'l-vekâle inkâr idecek mezbûrûn Mehmed Ağa ve el-Hâc Murtaza Efendi ve Ali Bey'den vürûd-ı nakl-i mezbûre beyyine taleb olundukda nakl-i mezbûrun zeylinde isimleri mestûr olan şâhid ü tarîkden Mustafâ Çelebi ibn-i Mehmed Bey ve Salih Çelebi ibn-i Ömer li-ecli'ş-şehâde meclis-i şer'a hâzırân olub istişhâd olunduklarında fi'l-hakika nakl-i mezbûr Mevlana-yı mezkûr Mehmed Efendi ibn-i Şaban bin Mehmed kabilinden vârid olub Mevlana-yı mezkûr Mehmed Efendi nakl-i mezbûru bizim huzûrumuzda imzâ idüb ve mühürleyüb imzâ ve hattıma beni işhâd ile nakl-i mezbûrun zeylinde olan hatt ve hatem kendüsündedir biz bu husûsa bu veche üzere şâhidleriz ve şehâdet dahî ideriz deyü her biri edâ-yı şehâdet-i şer'iyye eylediklerinde gıbbe't-ta'dil ve't-tereke şehâdetleri makbûle olmağın mûcebince ba'del-hükkam ve't-tenbih mâ vaka'a bi't-taleb ketb olundu.
Tahrien fî yevmi's sâdis min Zilhiccetü'ş -şerîfe lî-sene salis ve tis'in ve elf.

Şühûdü'l-Hâl

Fahrü'l-eşbâh Arslan Ağa. Abdullah Efendi el-İmâm. Mehmed Efendi el-mü'ezzin. Mehmed Çelebi Kuloğlu. Süleyman Bey.

Varak No: 45b
Hüküm No:171
Tarihi: 3 Zilhicce 1093
Konusu: Rahova-yı Zir köyü zimmîlerinin kefâlet hücceti.
Medîne-i Rusçuk kazâsına tâbi' Rahova-yı Zir nâm karye ahâlisinden Tehne veled-i Rusan ve Kurd veled-i Rusa nâm zimmîler meclis-i şer'-i hatırda medîne-i mezbûrede Mahmûd Voyvoda Mahallesi ahâlisinden işbû râfi'ül-kitâb Ahmed Çelebi bin Abdülmennan nâm mahzarında her biri ikrâr ve takrîr-i kelâm idüb biz karye-i mezbûre ahâlisinin kocalarından olub karye-i mezbûreye müteallik müsâlihlerinin vekilleri olmağla işbû bin doksan üç senesinde vârid olan bedel-i avarız-i şa'îr içün mezbûr Ahmed Çelebi bize yüz otuz sekiz buçuk esedi gurûş ikrâz ve teslîm biz dahî yedinden ber-vech-i muharrer iktirâz ve kabz ve tesellüm idüb her birimiz aharın zimmetine lazım gelen meblağa emr ve kabûlü havi kefâlet-i sâhiha-yı şer'iyye ile kefîl olmağın meblağ-ı mezburu târîh-i kitâbdan yüz yirmi gün tamamına değin edâ ve teslîm itdük dediklerinde mâ vaka'a bi't-taleb ketb olundu.
Fî yevmi's sâdis min Zilhiccetü'ş -şerîfe sene 1093.
Şühûdü'l-Hâl
Mefahirü'l-ayân kethüda yeri Ahmed Ağa. Muhtesib-zâde Hüseyin Çelebiler. Ali Efendi Filibeli. Süleyman Bey. Ve Gayrühüm.

Varak No: 45b
Hüküm No:172
Tarihi: 23 Zilka'de 1093
Konusu: Siyâvuş adlı kişinin mülk satışı
Medîne-i Rusçuk mahallâtından Cami-i Cedid Mahallesi ahâlisinden Siyâvuş bin Abdullah nâm kimesne meclis-i şer'-i hatırda işbû râfi'ül-vesîka İbrâhîm Bey bin Cafer mahzarında ikrâr ve takrîr-i kelâm idüb yedimde mülk ü hakkım olub mahalle-i mezbûrede vâki' bir tarafdan Şaban nâm kimesne malı ve bir tarafdan Toriş Bey malı ve bir tarafdan el-Hâc Mehmed malı ve bir tarafdan tarîk-i amm ile mahdûd iki bâb oda ve kilâr ve mahzen ve fırın ve cüneyneye müştemil mülkümüz cümle tevâbi'yle mezbûr İbrâhîm Bey tarafından icâb ve kabûle hâvî bey'-i kat'i ile seksen beş esedi gurûşa bey' ve teslîm ol-dahî iştirâ ve tesellüm ve kabûl eyledikden sonra semeni seksen beş gurûşu yedinden tamamen ahz ü kabz eyledim fimâba'ad menzil-i mahdûd-ı mezbûr İbrâhîm Bey'in mülk-i müştirâsıdır keyfe mâ yeşâ ve yuhtâr mutasarrıf olsun dedikde gıbbe't-tasdikü'ş-şer' mâ vaka'a bi't-taleb ketb olundu.
Fî yevmi's sâlis ve'l-ışrin min Zilka'detü'ş-şerîfe sene 1093.
Şühûdü'l-Hâl
Mehmed Çelebi bin Abdi. İbrahmi Çelebi bin Receb. El-Hâc Demir bin. Mustafâ zâdeler. Osman Beşeler. Debbağ İbrâhîm. İvaz bin Abdullah. Receb bin Abdullah. Ahmed Bey. Ve Gayrühüm.

Varak No: 45b
Hüküm No:173
Tarihi: 14 Zilhicce 1093
Konusu: Sefer adlı kişinin vesâyet hücceti
Medîne-i Rusçuk mahallâtından Cami-i Cedid Mahallesi sâkinlerinden iken bundan esbak vefât iden Sefer bin Ahmed nâm müteveffânın sulbi kebir oğlu Mehmed ve

Halîl ve Mustafâ'nın tesviye-i umûruna kıbel-i şer'den ber vech-i nasb ve't-ta'sîr olunmak lâzım ve mühim olmağla hâkim-i mevki' kitâb-ı sagîrden mezbûrunun babaları müteveffâ-yı mezbûrun ırsi'ş-şer'le isâbet iden emvâlini zabt ve ahvâli hıfz içün tahmîli işbû bâis'ül-kitâb Ramazan bin Ahmed nâm kimesneyi vasî-i nasb ve taayyün idüb ol-dahî vesâyet-i merkûmeyi kabûl ve taahüd-i hidemât itmeğin mâ vaka'a bi't-taleb ketb olundu.
Fî yevmi'l rabi' aşer min Zilhiccetü'ş-şerîfe lî-sene salis ve tis'in ve elf.
Şühûdü'l-Hâl
Es-Seyyid Mehemd Çelebi. Ömer yazıcı. Mustafâ el-Muhzır. Abdülkerim el-Muhzır

Varak No: 45b
Hüküm No:174
Tarihi: 14 Zilhicce 1093
Konusu: Kara Ahmed Ağa ve Hasan Bey'in kefâlet hüccetleri
Medîne-i Rusçuk kazâsına tâbi' Dömekle nâm karye sâkinlerinden Kara Ahmed Ağa ibn-i Receb ve Hasan Bey bin Abdullah ve İbrâhîm Beşe ibn-i Kudred nâm kimesneler meclis-i şer'-i hatıru lâzımu't-tevkirde medîne-i mezbûre mahallâtından Cami- i Atik Mahallesi sâkinlerinden işbû râfi'ül-kitâb fahrü'l-akrân İsmail Ağa ibn-i Abdülkerim Efendi mahzarında her biri ikrâr-ı tâmm ve takrîr-i kelâm idüb karye-i mezbûre ahâlisi kendi umûrları içün mûmâ ileyh İsmail Ağa yedinden beş yüz kıt'a esedi gurûş iktirâz ve kabz itmeğle karye-i merkûme ahâlisinden mûmâ ileyh İsmail Ağa'ya cihet-i karz-ı şer'iyyeden meblağ-ı mezbûr beş yüz gurûş zimmetlerinde deyni olmağın her birimiz meblağ-ı mezbûre emr ve kabûle hâviye kefâlet-i sahîha-yı şer'iyye ile kefîl-i bî'l-mâl olub meblağ-ı mezbûr doksan gün va'de tamamında lâzıme'l-kazâ deynimizdir dediklerinde mukırûn-ı merkûmunun kefâlet mahkiyyeleri hasebiyle cârî olan ikrârını mezbûr İsmail Ağa dahî tasdîk itmeğin mâ vaka'a kayd şod.
Fî 14 min Zilhiccetü'ş-şerîfe lî-sene salis ve tis'in ve elf.
Şühûdü'l-Hâl
El-Hâc Mustafâ Bey. Osman Bey. Mustafâ Ağa bin Mehmed Ağa oğlu. Abdülkerim el-Muhzır. Hasan el-Muhzır

Varak No: 46a
Hüküm No:175
Tarihi: 7 Şevval 1093
Konusu: Babo köyünden İbrâhîm adlı kişinin evinde öldürülmesi üzerine yapılan keşif i'lâmı
Medîne-i Rusçuk kazâsına tâbi' Babo nâm karye ahâlisinden işbû ashâbü'l-kitâb Ahmed Çelebi ibn-i Salih ve Hasan Çelebi ibn-i Salih ve es-Seyyid Oruç bin Arslan ve İbrâhîm bin Arslan ve es-Seyyid Y'akûb bin Eynel ve Hüseyin Beşe ibn-i İbrâhîm ve Osman ibn-i Habib ve Ali bin Mustafâ ve Mustafâ bin İbrâhîm nâm kimesneler meclis-i şer'-i hatırda takrîr-i kelâm ve ta'bîr-i ani'l-merâm idüb karye-i mezbûre sâkinlerinden İbrâhîm bin Ali nâm kimesne târîh-i kitâbdan üç gün mukaddem gice ile kendi menzilinde başına soba ta'bir olunur a'sâ-yı kebîr ile darb ve ol darbdan nâşi fevt olub merkûm İbrâhîm hâlâ kendi menzilinde maktûl bulunmağın savb-ı şer'den üzerine varulub ba'de'l-mu'ayenete ve'l-müşahede keşf ve tahrîr ve sûret-i yedimde i'ta olunmak matlûbumuzdur dediklerinde kıbel-i şer'den Mevlana Mehmed Efendi

ibn-i Mustafâ irsâl olunub ol-dahî zeyl-i kitâbdan muharrerü'l-esâmi olan sikât-ı müslimîn ile maktûl-ı merkûmun menziline varduklarında a'zasına nazar olunub fi'l-hakika başı soba ile darb ve darb ve ol darbdan nâşi fevt olub merkûm İbrâhîm maktûl bulunduğu Mevlana-yı mezbûr mahallinde keşf ve tagrîr idüb badehu mahkeme-i şerîfe hüddâmından olub ma'a irsâl olunan Ahmed Beşe ile meclis-i şer'e gelüb ale'l-vuk'u inhâ ve takrîr itmeğin mâ vaka'a bi't-taleb ketb olundu.
Fî yevmi's sâbi min Şevvalü'l-mükerrem lî-sene salis ve tis'in ve elf.
Şühûdü'l-Hâl
Es-Seyyid İbrâhîm Çelebi ibn-i Mustafâ. Es-Seyyid Mustafâ an karye-i Orhan-ı Sagîr. Mehmed Beşe ibn-i Hüseyin an karye-i Sarı İnebeyi. Es-Seyyid Maden bin Ali. İbrâhîm Bey bin Veli.

Varak No: 46a
Hüküm No:176
Tarihi: 7 Şevval 1093
Konusu: Maktulün keşfi i'lâmı
Medîne-i Rusçuk kazâsına tâbi' Babo nâm karye sâkinlerinden iken bundan akdem maktûl-ı fevt olan İbrâhîm bin Ali nâm müteveffânın verâseti zevce-i metrûkesi Şerîfe Abdi bint-i es-Seyyid İbrâhîm nâm hâtûn ile sulbi oğlu Abdullah nâm sagîre münhasire olduğu şer'a zâhir ve mütebeyyin oldukdan sonra mezbûre Abdi meclis-i şer'-i hatıru lâzımu't-tevkirde karye-i mezbûre sâkinleinden işbû bâisü'l-kitâb Ahmed Çelebi ibn-i Ali ve Hasan Beşe ibn-i Salih ve es-Seyyid Oruç bin Arslan ve İbrâhîm bin Arslan es-Seyyid Y'akûb bin Eynel ve Hüseyin Beşe ibn-i İbrâhîm nâm kimesneler mahzarlarında ikrâr ve takrîr-i kelâm idüb zevcim mezbûr İbrâhîm târîh-i kitâbdan üç gün mukaddem gice ile kendi mülk-i menzilinde katl olunub karye-i mezbûre sâkininden Seyyid Abdi nâm kimsne katl eyledi deyü da'va-yı sûretinde olduğum ecilden merkûm Abdi'den gayrı mezbûrundan ve sâîr karye-i merkûme ahalisinden ma'lûme'l-esâmî ve mahsûse'l- eşhâs kimesnelerden zevcim maktûl-ı mezbûrun dam ve diyetine müteallika kat'a da'va ve nizâ' ve husumet yokdur ba'de'l-yevm husûs-ı mezbûre müteallika da'va ve nizâ' zuhûr ve sudûr ider ise lede'l-hükkâme'l-kirâm mesmû' ve mübadele olsun dedikde gıbbe't-tasdikü'ş-şer' mâ vaka'a bi't-taleb ketb olundu.
Fî yevmi's- sâbi min Şevvalü'l-mükerrem lî-sene salis ve tis'in ve elf.
Şühûdü'l-Hâl
Fahrü'l-akrân Arslan Ağa. Mefâhirü'l-Şuyyuh es-Seyyid İbrâhîm Efendi el-İmâm. Abdullah Efendi el-İmâm. Tozmaz-zâde Mustafâ Çelebi. Mehmed Efendi bin Abdullah Efendi. Muhtesib zâde Hüseyin Çelebi. Es-Seyyid İbrâhîm Çelebi. Mehmed dâde ibn-i Hasan. İbrâhîm Bey bin Veli. Es-Seyyid Maden Ali ve'l-gayr.

Varak No: 46a
Hüküm No:177
Tarihi: 12 Şevval 1093
Konusu: İbrâhîm Ağa'nın nafaka i'lâmı
Medîne-i Rusçuk'da yâve ahzına me'mûr olan İbrâhîm Ağa meclis-i şer'a takrîr-i kelâm idüb kazâ-yı mezbûre tâbi' Şir-i Kobred nâm karye de Ali Beşe nâm kimesne yediyle bir sipâh iki ön ayağı seken bârgir yâve ahz olunmağın kıbel-i şer'den yevmi

sekiz akçe nafaka takdîr olub mârü'z-zikr bârgir emîni merkûm yedine bi'-temâm def' ve teslîm olunmuşdur.
Tahriren fî yevmi's-sâni aşer min Şevvalü'l-mükerrem lî-sene salis ve tis'in ve elf.
Şühûdü'l-Hâl
Mustafâ Ağa cebeci zâde. Mehmed Çelebi bin Mehmedân. Ebubekir bin Ahmed. Mustafâ bin (Silik).

Varak No: 46a
Hüküm No:178
Tarihi: 12-Şevval -1093
Konusu: Ramazan Bey'in nafaka i'lâmı
Rusçuk kazâsına tâbi' Üper nâm karye subâşısı Ramazan Bey'in yediyle yâve (...) orta boylu gök gözlü sarı bıyıklı ve uzun boylu kara bıyıklı ala gözlü iki re's kazak gulâmların her birine yevmi sekiz akçe nafaka takdîr olunmuşdur.
Fî 12 Şevvalü'l-mükerrem sene 1093.
Şühûdü'l-Hâl
Süleyman Bey kethüda. Osman Çelebi. Ahmed Bey bin Ahmed. İbrâhîm Çelebiler.

Varak No: 46b
Hüküm No:179
Tarihi: 12 Şevval 1093
Konusu:Mülk satışı
Medîne-i Rusçuk mahallâtından Kara Mustafâ ahâlisinden Receb Beşe bin Ahmed nâm kimesne meclis-i şer'de işbû râfi'ül-kitâb İvaz Bey bin Abdülmenan mahzarında ikrâr-ı tâmm ve takrîr-i kelâm idüb silk-i mülkümde münselik olub mahalle-i mezbûrede vâki' bir tarafdan el-Hâc İbrâhîm mülkü ve bir tarafdan sarraç Zülfikar mülkü ve bir tarafdan Kıncı Hasan mülkü ve bir tarafdan tarîk-i amm ile mahdûd iki bâb oda ve bir mahzen ve menâzır ve bağçe ve kenîfi mahdûd-ı mülkümdür cümle tevâbi' ve levahıkı ile mezbûr İvaz Bey yüz on beş esedi gurûşu tarafından icâb ve kabûle hâvi bey'-i kat'i ile bey' ve teslîm ol-dahî iştirâ ve tesellüm ve kabûl ittikden sonra semeni mezbûr yüz on beş gurûşa yedimden tamamen ahz ü kabz eyledüm fimâba'ad menzil-i mahdûd-ı mezbûr mezkûrun kendi mülk-i müştirasıdır keyfe mâ yeşâ ve yuhtâr mutasarrıf olsun dedikde gıbbe't-tasdikü'ş-şer' mâ vaka'a bi't-taleb ketb olundu.
Fî yevmi'l-ışrin min Şevvalü'l-mükerrem lî-sene salis ve tis'in ve elf.
Şühûdü'l-Hâl
Fahrü'l-akrân Ali Kurd Ağa. Ali Ağa bin Murtaza. Hüseyin Bey bin Mehmed. İbrâhîm Bey bin Mustafâ.

Varak No: 46b
Hüküm No:180
Tarihi: 23 Şevval 1093
Konusu: Ferzane adlı cariyenin itak hücceti
Medîne-i Rusçuk mahallâtından Mahmûd Voyvoda Mahallesi sâkinlerinden Halîl Efendi bin Mehmed nâm kimesne tarafından atik-i atiyyü'l-beyân ikrârına vekîl olub Ahmed Beşe ibn-i Mustafâ ve Ali bin Abdullah nâm kimesneler şehâdetleri ile şer'a vekâleti sâbite olan Ali Çelebi ibn-i Mehmed nâm kimesne meclis-i şer'-i hatıru

lâzımu't-tevkirde rıkkiyetini muterife işbû uzun boylu kara gözlü kara kaşlı Eflakiyyetü'l-asl müslimetü'l-mille bâisetü'l-kitâb Ferzane bint-i Abdullah nâm câriye mahzarında bi'l-vekâle ikrâr ve takrîr-i kelâm idüb hâlâ mevsûfe-i müvekkilim-i mezbûr Halîl Efendi hasb-i tallahü'l-azîm ve't-talebe'l-marazâtü'l-rabbihü'l-mevla cem'i malımdan itâk ve tahrir ve sâir harâyire-i asliyât zümresine ilhâk ve idrâç eyledi üzerinde hakk-ı veladan gayrı hakkım kalmadı dedikde gıbbe't-tasdikü'ş-şer' mâ vaka'a bi't-taleb ketb olundu.
Fî yevmi's-sâdis ve'l-ışrin min Şevvalü'l-mükerrem lî-sene salis ve tis'in ve elf.
Şühûdü'l-Hâl
İbrâhîm Çelebi Hancı. El-Hâc Hüseyin. Ali Beşe et-Tabib. Abbas el-Muhzır.

Varak No: 46b
Hüküm No:181
Tarihi: 23 Şevval 1093
Konusu: Gülbeyaz adlı cariyenin itakını onay i'lâmı
Rıkk-ı sâbıkını mu'terife olmağla zikr-i atiyyü'l-da'vaya kıbel-i şer'den me'zûne olan ela gözlü açık kaşlı rusiyetü'l-asl işbû râfi'ül-kitâb Gülbeyaz bint-i Abdullah nâm bikr câriye meclis-i şer'-i hatırda medîne-i Rusçuk mahallâtından Arık Ramazan Mahallesi sâkinlerinden iken bundan akdem vefât iden Halime bint- i Durmuş'un verâseti sülbiyye-i kebîre kızları Rabia ve Fatma nâm hâtûnlar ile li-ebeveyn er karındaşı oğlu Ali Bey bin Ferhad kimesneye münhasire olduğu şer'a zâhir ve mütehakkık oldukdan sonra mezbûrdan Rabia ve Fatma ve Ali Bey mahzarlarında da'va ve takrîr-i kelâm idüb ben müteveffâ-yı merkûme Halime'nin câriye-i memlûkesi olmağla müteveffâ-yı merkûme Halime'nin hâl-i hayatında ve kemâl-i sıhhâtında târîh-i kitâbdan iki sene mukaddem beni malından tahrîr ve itâk idüb ben sâir harâyire-i asliyât gibi hürre olmuşken hâlâ vefât itmekle varise-i mezbûre bana tereke-i müteveffât-ı mezbûreden olmak üzere vaz' eylediler sual olunub kasriyetlerine tenbîh ve salîm-i tahlîye olunmak matlûbumdur dirken gıbbe's-sual mezbûreden mevsûfe-i mezbûreye minvâl-i muharrer üzere vaz'iyedlerine ikrâz lakin müteveffât-ı merkûme hayatında itâk eylediğini inkâr idecek mevsûfe-i merkûmeden müdde'asını mübeyyine-i beyyine taleb olundukda udûl-ı müslimînden olub mahalle-i mezbûre ahâlisinden el-Hâc İbrâhîm bin Ramazan ve İstadoyi bin Kudred nâm kimesneler li-ecli'-ş şehâde meclis-i şer'a hâzırân olub istişhâd olunduklarında fi'l-hakika müteveffât-ı merkûme Halime bint-i Durmuş hâl- hayatında ve kemâl-i akl-ı sıhhâtinde târîh-i kitabdan iki sene mukaddem câriye-i memlûkesi mezbûre Gülbeyaz bizim huzûrumuzda mâlından itâk ve tahrîr ve sâir harâyire-i asliyâta ilhâk ve idrâc eyledi biz bu husûsa bu veche üzere şâhidleriz ve şehâdet dahî ideriz deyü her biri edâ-yı şehâdet-i şer'iyye eylediklerinde ba'de'l-ta'dil ve't-terkiyye şehâdetleri maktûle olmağın mûcebince mevsûfe-i mezbûrenin atikine ba'de'l-hükm varise-i mezbûrûnun kasriyetlerine ve mevsûfe-i mezbûre Gülbeyaz'ın sebebli tahliye olmağın vaka'a bi't-taleb ketb olundu.
Fî yevmi's-sâdis ve'l-ışrin min Şevvalü'l-mükerrem lî-sene salis ve tis'in ve elf.
Şühûdü'l-Hâl
Fahrü'l-akrân Ahmed Ağa serdâr. Es-Seyyid Mustafâ Efendi. Çelebi Osman. İbrâhîm Beşe bin İslâm menzilci Siyâvuş. Kethüda Süleyman bin İsmail el-Muhzır. (...)

Varak No: 47a
Hüküm No:182
Tarihi: 23 Muharrem 1094
Konusu: Nasrutan adlı cariyenin itâk hücceti
Medîne-i Rusçuk mahallâtından Cami-i Atik Mahallesi sâkinelerinden Bakiye bint-i el-Hâc Mahmûd tarafından atik-i atiyyü'l-beyânı ikrâra vekîl olub bimâ hüve nehcü's-sübût şer'a vekâleti sâbite olan Hüseyin Çelebi ibn-i Mustafâ nâm kimesne meclis-i şer'-i hatıru lâzımu't-tevkirde rıkkını muterife olan işbû uzun boylu ela gözlü açık kaşlı rusiyyetü'l-asl müslimetü'l-mille bâis'ül-kitâb Nasrutan bint-i Abdullah nâm câriye mahzarında bi'l-vekâle ikrâr ve takrîr-i kelâm idüb hâlâ müvekkilem-i mezbûre mevsûfe-i merkûme Nasrutan'ı hasb-i tallahü'l-azîm ve't-talebe'l-marazâtü'l-rabbihü'l-mevlâ cem'i malından tahrîr ve itâk ve sâîr harâyire-i asliyat mezbûreyi itâk ve idrâc idüb ba'de'l-yevm mevsûfe-i merkûme Nasrutan harâyire-i asliyat gibi hürre olub üzerinde sâbir ve zâhir olan hakk-ı velâdan gayrı hakkım kalmadı diye dedikde gıbbe't-tasdikü'ş-şer' mâ vaka'a bi't-taleb ketb olundu.
Fî yevmi's-sâlis aşer min Muharremü'l-harâm lî-sene erba'a ve tis'in ve elf.
Şühûdü'l-Hâl
Fahrü'l-eşbâh Yusuf Ağa. Ali Çavuş bin Abdullah. Diğer Ali Ağa. Hüseyin Bey Topal. Derici zâde. Receb Ağa bin el-hâc Hasan.

Varak No: 47a
Hüküm No:183
Tarihi: 23 Muharrem 1094
Konusu: Mehmed adlı kölenin itâk hücceti
Medîne-i Rusçuk mahallâtından Cami-i Atik Mahallesi sâkinlerinden umdetü'l-eşbâh Arslan Ağa muhassıl-ı kazâda rıkkını muterife olan işbû orta boylu ela gözlü rusiyü'l-asl müslimü'l-mille bâis'ül-kitâb Mehmed bin Abdullah nâm abd-i memlûkü mahzarında ikrâr ve takrîr-i kelâm idüb hâlâ mevsûfe-i mezbûr hasb-i tallahü'l-azîm ve't-talebe'l-marazâtü'l-rabbihü'l-mevla cem'i mâlımdan itâk ve tahrîr ve sâîr ahrâr-ı asliyenin zümresine ilhâk ve idrâc idüb ba'de'l-yevm sâîr ahrâr-ı asliye gibi hürr olub üzerinde hakk-ı veladan gayrı hakkım kalmadı dedikde gıbbe't-tasdikü'ş-şer' mâ vaka'a bi't-taleb ketb olundu.
Fî yevmi's-sâlis aşer min Muharremü'l-harâm lî-sene erba'a ve tis'in ve elf.
Şühûdü'l-Hâl
Eş-şâhidîn

Varak No: 47a
Hüküm No:184
Tarihi: 23 Muharrem 1094
Konusu: İvaz adlı kölenin itâk hücceti
Medîne-i Rusçuk mahallâtından Cami-i Atik Mahallesi sâkinlerinden umdetü'l-eşbâh Arslan Ağa meclis-i şer'-i hatırda rıkkını mûterife olan uzun boylu açık kaşlı sarı ela gözlü sarı saçlı sarışın rusiyü'l-asl müslimü'l-mille bâisü'l-kitâb İvaz bin Abdullah nâm abd-i memlûkü muvâcehesinde ikrâr-ı tâmm ve takrîr-i kelâm idüb hâlâ mevsûfe-i mezkûr İvaz hasb-i tallahü'l-azîm ve't-talebe'l-marazâtü'l-rabbihü'l-mevlâ cem'i mâlımdan tahrîr ve itâk ve rıkkıyesin rabıta-yı rıkkdan ilhâk idüb ba'de'l-yevm mevsûfe-i mezkûr sâîr ahrâr-ı asliye gibi hürr olub üzerinde sâbit ve

zâhir olan hakk-ı veladan gayrı hakkım kalmadı dedikde gıbbe't-tasdikü'ş-şer' mâ vaka'a bi't-taleb ketb olundu.
Fî yevmi's-sâlis aşer min Muharremü'l-harâm lî-sene erba'a ve tis'in ve elf.
Şühûdü'l-Hâl
Fahrü'l-eşbâh Yusuf Ağa. Mustafâ Ağa Gançovalı. Halîl Çelebi muhtesib zâde. Ali Çavuş bin Abdullah. Mustafâ el-Muhzır. İsmail el-Muhzır.

Varak No: 47a
Hüküm No:185
Tarihi: 23 Muharrem 1094
Konusu: Bağ satışı
Fî'l-asl medîne-i Rusçuk kazâsına tâbi' Çernovi nâm karye sâkinlerinden olub hâlâ Eski Cuma kazâsına tâbi' Buhular nâm karyede mütemekkin olan Osman Bey bin Abdullah nâm kimesne meclis-i şer'-i hatıru lâzımu't-tevkirde karye-i mezbûre Pernovoda sâkinlerinden işbû bâis'ül-rakîm Ratod veled-i Radotod nâm zimmî muvacehesinde ikrâr-ı tâmm ve takrîr-i kelâm idüb hâlâ silk-i mülkümde münselik olub etraf-ı selâsede Duka ve Dimo ve Niko nâm zimmîler bağları ve taraf-ı rabî' müşteri-i merkûm bağı ile mahdûd ve mümtâz olan tahminen üç dönüm mülk bağımı müşteri-i merkûm Ratod'a otuz üç kıt'a esedi gurûşa tarafından icâb ve kabûle hâvi şurut-ı müfessideden arî bey'-i bat-ı sahîha-yı şer'iyye ile bey' ve teslîm ve temlîk idüb ol-dahî minvâl-i meşrûh üzere iştirâ ve tesellüm ve temlîk ve kabz eyledikden sonra semeni olan meblağ-ı mezbûru merkûm zimmînin yedinden tamamen ahz ü kabz eyldim ba'de'l-yevm salifüz'z-zikr ma'lumetü'l-hudûd bağ müşteri-i merkûm Ratod'un mülk-i müştirâsıdır keyfe mâ yeşâ' ve yuhtâr mutasarrıf olsun dedikde gıbbe't-tasdikü'ş-şer' mâ vaka'a bi't-taleb ketb olundu.
Fî yevmi's-sâbi aşer min Muharremü'l-harâm lî-sene erba'a ve tis'in ve elf.
Şühûdü'l-Hâl
El-Hâc Abdullah Efendi. Abdi- zâde Mehmed Çelebi. Ramazan Bey bin Hasan. İsmail el-Muhzır. Mustafâ el-Muhzır. Abdülkerim el-muhzır.(Silik) Perguşka.

Varak No: 47b
Hüküm No:186
Tarihi: 23 Muharrem 1094
Konusu: Arsa satışı
Medîne-i Rusçuk mahallâtından el-Hâc Musa Mahallesi sâkinlerinden iken bundan akdem vefât iden Muhammed bin Hasan nâm müteveffânın verâseti zevce-i metrûkesi Alime bint-i Veli nâm hâtûn ile sülbiyye-i kebîre kızı 'Â'işe'ye münhasire olduğu şer'e zâhir ve mütehakkık oldukdan sonra mezbûre Alime kendi tarafından asâlete ve merkûme 'Â'işe tarafından vekîl olub Sefer bin Dervîş ve İslâm Bey ibn-i Şaban nâm kimesneler şehâdetleri ile şer'a vekâleti sâbite olan Zilfikar Çelebi ibn-i Veis nâm kimesne vekâle meclis-i şer'-i hatıru lâzımu't-tevkirde mahalle-i mezbûre sâkinlerinden işbû bâis'ül-kitâb el-Hâc Ali nâm kimesne mahzarında her biri asâlete ve vekâlete ikrâr ve takrîr-i kelâm idüb murisimiz müteveffâ-yı mezbûrun muhallefâtından olub mahalle-i mezbûrede vâki' etrâf-ı selâsesi Ali ve Mustafâ ve Ahmed taraf-ı râbi' tarîk-i amm ile mahdûd ve beynimizde ma'lûme arz-ı hâliye mülk-ı mevrûsumuzu merkûm el-Hâc Ali'ye kırk kıt'a esedî gurûşa tarafından icâb ve kabûle hâvî bey'-i bat-ı sahîha-yı şer'iyye ile bey' idüb kabz-ı semeni ma'dûd ve

teslîm mübî'-i mahdûd eyledik ba'de'l-yevm arsa-yı mahdûd mezkûr müşteri-i mezbûr el-Hâc Ali'nin mülk-i müştirâsıdır keyfe mâ yeşâ' ve yuhtâr mutasarrıf olsun dedikde gıbbe't-tasdikü'ş-şer' mâ vaka'a bi't-taleb ketb olundu.
Fî yevmi's-sâbi aşer min Muharremü'l-harâm lî-sene erba'a ve tis'in ve elf.
Şühûdü'l-Hâl
Kara Ali. Diğer sakkâcı Ali. Hasan Beşe. Abdullah Çelebi. Abdülkerim Muhzır. Muhzır Mustafâ. İsmail Bey.

Varak No: 47b
Hüküm No:187
Tarihi: 23 Muharrem 1094
Konusu: Menzil satışı
Medîne-i Rusçuk mahallâtından Kara Mustafâ Mahallesi sâkinlerinden Yusuf Bey ibn-i Abdullah nâm kimesne meclis-i şer'-i hatıru lâzımu't-tevkirde işbû bâisü'l-kitâb Mehmed Ağa bin Musa nâm kimesne mahzarında ikrâr ve takrîr-i kelâm idüb hâlâ silk-i sahîha-yı münselik olub medîne-i mezbûre kazâsına tâbi' Çernovi nâm karye de vâki' bir tarafı Mustafâ ve bir tarafı Ali ve bir tarafı Mehmed ve taraf-ı erba'a tarîk-i amm ile mahdûd ve mümtâz olan iki bâb fevkâni hâne ve zir-i zemîn ve hamam ve kilârı ve fırını ve dâhiliye ve hâriciyesinde vâki' cümle tevâbi' ve levâhıkı ile mezbûr Mehmed Ağa'ya nakd-i râbih fî'l-vakt kabzı dokuz bin yedi yüz yirmi akçeye tarafından icâb ve kabûle hâvî şurût-ı müfsîdeden âidi bey'-i bat-ı sahîha-yı şer'iyye ile bey' idüb kabz-ı semen ma'dûd ve teslîm mübî' eyledim ba'de'l-yevm menzil-i mahdûd-ı mezkûr dâhiliye ve hâriciyesinde vâki' cümle tevâbi' ve levâhıkıyla mezbûr Mehmed Ağa'nın mülk-i müştirâsıdır keyfe mâ yeşâ' ve yuhtâr mutasarrıf olsun dedikde gıbbe't-tasdikü'ş-şer' mâ vaka'a bi't-taleb ketb olundu.
Fî yevmi's-sâmin aşer min Muharremü'l-harâm lî-sene erba'a ve tis'in ve elf.
Şühûdü'l-Hâl
Fahrü'l-akrân Şaban Ağa. Mehmed Beşe Arnavud. Murad Çelebi. Yazıcı zâde es-Seyyid Mehmed Çelebi. Mehmed Bey tâbi-i kethüda yeri. Abdullah Çelebi bin Mustafâ. Abdullah Efendi el-İmâm. Hüseyin Çelebi bin Receb-zâde. Ramazan Bey bin Hasan. Mustafâ el-Muhzır. Abdülkerim el-Muhzır. Ve'l-gayr.

Varak No: 47b
Hüküm No:188
Tarihi: 23 Muharrem 1094
Konusu: Süleyman ve Şahin adlı kölelerin itâk hüccetleri
Fî'l-asl mahrûse-i Erzurum eyaletinden kasaba-ı Koğas kazâsına tâbi' Boyalı nâm karye sâkinlerinden olub medîne-i Rusçuk mahallâtından Cami-i Atik Mahallesi'nde vâki' İskender zâde Mustafâ Ağa odasında misâfir-i mütemekkin olan fahrü'l-emâsil ve'l-akrân Mustafâ Bey ibn-i Yusuf nâm kimesne tarafından atik-i atiyyü'l-beyânı ikrâra vekîl olub Mustafâ Beşe ibn-i Ali Beşe Halîl Bey bin Süleyman nâm kimesneler şehâdetleri ile şer'a vekâleti sâbite olan İskender zâde merkûm Mustafâ Ağa meclis-i şer'-i hatıru lâzımu't-tevkirde rıkkıyetlerini mu'terifân olan işbû uzun boylu ela gözlü açık kaşlı Gürciü'l-asl müslimü'l-mille bâisü'l-kitâb Süleyman bin Abdullah nâm abd-i memlûk ile yine işbû orta boylu ela gözlü açık kaşlı Gürciü'l-asl müslimü'l-mille bâisü'l-kitâb Şahin bin Abdullah mahzarlarında bi'l-vekâle ikrâr-ı tâmm ve takrîr-i kelâm idüb müvekkilim mûmâ ileyh Mustafâ Bey mevsûfân-ı

mezbûrân Süleyman ile Şahin hasbeten-li'l-lâhi Te'âlâ ve hasenetehû li-rûhi Resûlehü'l-mu'allâ cem'i mâlından itâk ve tahrîr ve sâîr ahrâr-ı asliye gibi hürr olub üzerlerinde sâbit ve zâhir olan hakk-ı veladan gayrı hakkım kalmadı dedikde gıbbe't-tasdikü'ş-şer' mâ vaka'a bi't-taleb ketb olundu.
Fî yevmi'l hâdi ve'l-ışrin min Muharremü'l-harâm lî-sene erba'a ve tis'in ve elf.

Şühûdü'l-Hâl

Mustafâ Ağa dizdar. Ali Çavuş bin Abdullah. İskender-zâde Arslan Ağa. İbrâhîm Çelebi el-Mü'ezzin. El-Hâc Mehmed et-Tabîb. Kuloğlu. Abdülkerim el-Muhzır. İsmail el-Muhzır. Musa el-Muhzır. Hasan el-Muhzır.

Varak No: 48a
Hüküm No:189
Tarihi: 23 Cemâzıyelevel 1097
Konusu: Niğbolu valisi Ahmet Paşa'nın tevzi' defteri

Oldur ki Niğbolu vâlisi devletlû Ahmed Pâşâ hazretlerine kasaba ve aşağı nahiye içün ayân-ı vilâyet ve re'ayâ ma'rifetiyle voyvâdâ Hüseyin Ağa yediyle karşılığu verdikleri bin iki yüz on beş gurûşu ve pâşâ-yı mûmâ ileyh hudâya verdikleri iki terkeş bahası yüz beş gurûş ve kapucu bâşı Şahin Ağa'ya hudâya vedikleri taş bahası on bir gurûş ve mezbûr Şahin Ağa'ya irsâl eyldikleri ahve akçesi yedi gurûş def'a dükkânci zâde el-Hâc Mehmed'den ahz olunan kahve akçesi dokuz gurûşa ve Kenan Ağa'ya pâşâ-yı müşarü'n-ileyhin umûr-ı mühimme içün ayân-ı vilâyet ve re'ayâ bir kaç def'a irsâl eyleyüb ol-mukâbelede ücret-i kadim verdikleri otuz gurûş ve câmi imâmı olan Hüseyin Ağa'ya ücret verdikleri altmış gurûşu ve es-Seyyîd Halîl Efendi mahrûse-i Edirne'ye varup iştirâ-yı tenzîl ittiğünden otuzunu verdikleri ücretine kapu harcı iki yüz yirmi altı gurûş min cinte'l-mahsûb bin altı yüz altmış dört gurûşa bâliğ' oldukdan sonra ayân-ı vilâyet ve re'ayânın re'y-i ittifâkları ile mevcûd olan yüz otuz dört hâneye tevzi' eyleyüb beher hâneye on ikişer gurûş beşer sümün isâbet eylediği defterdir zikr olunur.
Hurrire fî'-yevmi'l-hâmis aşer min Cemâzıyelevel lî-sene seb'a ve tis'in ve elf.

Mahalle-i Cami-i Atik Hâne 1	Mahalle-i el-Hâc Musa Hâne 6	Mahalle-i Kara Mustafâ Hâne 4,5	Mahalle-i Mahmûd Voyvoda Hâne 1	Mahalle-i Faik Hâne 2
Mahalle-i Arık Ramazan Hâne 2,5	Mahalle-i Mesih Voyvoda Hâne 1,5	Mahalle-i Cami-i Cedid Hâne 4	Mahalle-i Bacanak Hâne 1	Mahalle-i Ermeniyan Hâne 1
Mahalle-i Tuna ve orta Hâne 6,5	Mahale-i Kuyumcu Hâne 1,5	Karye-i Martin Hâne 3,5	Karye-i Taban Hâne 3	Karye-i Hotanca Hâne Rub' 1
Karye-i İslepoli Hâne 10	Karye-i Mahalle-i Paşa Hâne 1	Karye-i Sarı Eblenek Hâne 0,5	Karye-i Rahova Hâne 5,5	Karye-i Ödlenek Hâne 1

Karye-i Orhan-ı Kebir Hâne 6	Karye-i Bereşlan Hâne 0,5	Karye-i Kara Sulu Hâne 0,5	Karye-i Gaziciler Hâne 1,5	Karye-i Orhan-ı sagir Hâne 3
Karye-i Babo Hâne Rub 2 3	Karye-i Koşarna Hâne Rub 1 3	Karye-i Garvan Hâne 0,5	Karye-i Lipnik Hâne 6	Karye-i İsrailler Hâne 0,5
Karye-i (...) Hâne Rub 1	Karye-i Has Fakih Hâne Rub 1 3	Karye-i Veisler Hâne 1	Karye-i Sırt Alanı Hâne 1,5	Karye-i Yörükler Hâne 2,5
Karye-i Gövece Hâne 1	Karye-i Beş Evli Hâne 1,5	Karye-i Hacı Fakih Hâne 0,5	Karye-i Senova Hâne 2	Karye-i Balpınar Hâne 3,5
Karye-i Ali Fakih ma'a Kışlak Hâne 2,5	Karye-i Cafer Ova Hâne Rub 1 1	Karye-i Day Hızır Hâne 2,5	Karye-i Bela Slatin Hâne 3	Karye-i Çanakçılar Hâne
Karye-i Karaman Bazerganı Hâne 1,5	Karye-i Kuruşova Hâne 1,5	Karye-i Kuzgunluk Hâne 2,5	Karye-i Gagalya Hâne 3	Karye-i Rahova-yı Zir Hâne 1
Karye-i Sarı Köylü Hâne 1,5	Karye-i Kara Hızırlar Hâne 1,5	Karye-i Sarı Sinanlı Hâne 2	Karye-i Kosu-ı Müslim Hâne 1	Karye-i Orozlar Hâne Rub 1 1
Karye-i Mehmediler Hâne 3,5	Karye-i Kovancılar Hâne 2,5	Karye-i Kara Ağaç Hâne 1,5	Karye-i Divane Yusuf ma'a Demirciler Hâne 1,5	Karye-i Hacı Oğulları Hâne 1,5
Karye-i Ablanova-yı Kebîrân Hâne 1	Yekûn hâne 134			

Varak No: 48b
Hüküm No:190
Tarihi: Evâil-i Cumâde'l-ula 1097
Konusu: Erdel elçilerinin müruru hakkında fermân-ı şerîf

Kıdvetü'l-kudât ve'l-hükkâm ma'denü'l fezâîl ve'l-kelâm Mevlana Rusçuk kâdîsı zîde-fazlühu ve kıdvetü'l-emâsil ve'l-akrân Rusçuk emîni zîde-kadriha tevki'-i refi'-i hümâyûn vâsıl olacak ma'lûm ola ki kıdvetü'l-ayân el-milleti'l-mesihiyye Erdel elçisi zîdet ita'at-ı dergâh-ı mu'allama arz gönderib mûrisim olan Erdel vilâyet-i hâkimin der-i devletime gelen elçileri Erdel hâkimine hediye içün ve kendi levâzımı içün alub vilâyetine götürdüğü bir mikdâr emti'adan Kırım'dan mürûr ü ubûr eyledikleri yerlerde ümenâ tarafından dahl ve rencîde oluna gelmiş değil iken sen ki emîn-i mezkûr sen gümrük talebiyle te'addî eylediğünden mâ'adâ ba'zı hidmet ile gelüb ve köyden olanlarından dahî akçe taleb idüb rencîde olunmalarıyla bundan akdem men' birle emr-i şerîfim vârid olmuş iken tenbîye olmayub elçileri ve olanları ikişer üçer gibi alıkoyub akçelerin almadıkça salıvermeyüb ziyâde özr ve te'addî olunmağla hükm-i hümâyûnum ricâ itmeğin mezbûrların gerek elçileri ve gerek ademleri gelüb gittikçe hilâf-ı şer'-i şerîf bir akçe ve bir habbeleri alınmaya eğer ba'de'l-yevm bu minvâl-i zülm ve te'addî ile rencîde olunub tekrâr şikâyet iderlerse Divân-ı hümâyûnuma ihzâr ve mes'ul ve mu'atab olmak mukarrerdir ana göre te'addîden ihtirâz olunmak bâbında fermân-ı şerîf-i âlîşânım sâdır olmuşdur. Buyurdum ki hükm-i şerîfimle vüsûl buldukda bu bâbda sâdır olan fermân-ı celîli'l-kadrim mûcebince amel idüb dâhî mezbûrların gerek elçileri ve gerek ademleri gelüb gittikçe hilâf-ı şer'-i şerîf bir akçe ve bir habbeleri alınmaya eğer ba'de'l-yevm bu minvâl-i zülm ve te'addî ile rencîde olunub tekrâr şikâyet iderlerse Divân-ı hümâyûnuma ihzâr ve mes'ul ve mu'atab olmak mukarrerdir ana göre sâdır olan emr-i şerîfimin mazmûn-ı münîfine muhâlif te'addî ve tecâvüz eylemeyesiz şöyle bilesiz alâmet-i şerîfe i'timad kılasız.
Tahriren fî evâil-i şehr-i Cumâde'l-ula lî-sene seb'a ve tis'in ve elf.
Be makâm-ı Edirne el-mahrûse
Kapu Kethüdâsı Elçi Bey (...).

Varak No: 48b
Hüküm No:191
Tarihi: Evâil-i Cumâde'l-ula 1097
Konusu: Süleyman adlı yoldaşın serdar tayin edilmesiyle ilgili mektup
Şera'ît-şi'ar Rusçuk kâdîsı efendi zîde-fazlühû dürer-i tahiyyât-ı sâfiyyât iltihâfından sonra muhibbâne olunan oldur ki taht-ı kazânızda vâki' yeniçeri serdârları ref' olunub yerine uslüb-ı sâbık üzere Birinci Bölüğün Süleyman nâm yoldaşı serdâr ta'yîn olunmağla işbû mektûb tahrîr ve irsâl kılındı lede'l-vüsûl mezbûr serdârlık umûrunu istihdâm idüb aheri dahl ittirmekden ve ol-cânibde yeniçeri ve acemi oğlan ve topçu ve cebeci mezbûru üzerlerine serdâr bilüb sözünden taşra ve reyinden hâriç vaz' eylemeyüb ita'at ve inkıyâd üzere olalar ve tevâif-i mezbûreden bilâ vâris ma'rûf-ı fevt olanların muhallefât-ı metrûkâtı merkûme ahz ü kabz ve sûk-ı sultanîden füruht ittirüb hâsıl olan nükûdu neferât defteri ile mumzî ve muhterem yed-i cânibe irsâl ittiresiz ve lakin hilâf-ı şer' ve kânûn kimesneyi rencîde ittirmeyesiz ve lakin sen ki serdarsın taht-ı hükümetinde olan ehl-i sefer yeniçeri ve topçu ve cebeci neferâtın umumen Sefer-i hümâyûna ve serhâdlerine yollayub bir daha himâye eylemeyüb alıkomayasız ve re'aya zümresinden olanlara hilâf yere sâhib çıkmayub dirlik-i idâmet ittirmeyesiz şöyle bilüb mûceb-i mektûb ile amel olasız.
Tahriren fî evâil-i şehr-i Cumâde'l-ula sene 1097.
Hâlâ asakir-i yeniçeriyân Hasan el-Hâc Mustafâ Ağa.

(Sayfa No: 49a)

İsmail mir alay Trabzon	Ahmed yedi eller Bâtum	Ez-zaîm Mehmed	Ez-zaîm Mehmed	Ez-zaîm Ömer	Ez-zaîm Mustafâ	Ez-zaîm Mehmed
Ez-zaîm İbrâhîm	Ez-zaîm Hüseyin	Ez-zaîm Ahmed	Ez-zaîm İbrâhîm	Ez-zaîm İbrâhîm	Ez-zaîm Süleyman	Ez-zaîm Halîl
Ez-zaîm Hasan	Ez-zaîm Mustafâ	Ez-zaîm Hasan	Ez-zaîm Salih	Ez-zaîm Ali	Ez-zaîm Mustafâ	Ez-zaîm Mirza
Ez-zaîm Mehmed	Ez-zaîm Süleyman	Ez-zaîm Hasan	Ez-zaîm Şahin	Ez-zaîm Kenan	Ez-zaîm Süleyman	Ez-zaîm Kenan
Ez-zaîm Mustafâ	Ez-zaîm Ahmed	Ez-zaîm Ali	Ez-zaîm Hüseyin	Ez-zaîm Osman	Tımâr-ı Rüstem	Tımâr-ı Ahmed
Tımâr-ı Mehmed	Tımâr-ı Ahmed	Tımâr-ı Mehmed	Tımâr-ı İvaz	Tımâr-ı İbrâhîm	Tımâr-ı Mustafâ	Tımâr-ı Halîl
Tımâr-ı Osman	Tımâr-ı Salih	Tımâr-ı Mustafâ	Tımâr-ı Ahmed	Tımâr-ı Mehmed	Tımâr-ı Ahmed	Tımâr-ı Mehmed
Tımâr-ı Ali	Tımâr-ı Hasan	Tımâr-ı Mahmûd	Tımâr-ı Mehmed	Tımâr-ı Şahin	Tımâr-ı Osman	Tımâr-ı Mehmed
Tımâr-ı Süleyman	Tımâr-ı Rüstem	Tımâr-ı Hüseyin	Tımâr-ı Mahmûd	Tımâr-ı Süleyman	Tımâr-ı Mehmed	Tımâr-ı Şahbaz
Tımâr-ı Süleyman	Tımâr-ı Süleyman	Tımâr-ı Dilaver	Tımâr-ı Mahmûd	Tımâr-ı Hasan	Tımâr-ı Ali	Tımâr-ı Mehmed
Tımâr-ı Hasan	Tımâr-ı Kaya	Tımâr-ı Osman	Tımâr-ı Halîl	Tımâr-ı Osman	Tımâr-ı İsmail	Tımâr-ı Ali
Tımâr-ı Ahmed	Tımâr-ı Dilaver	Tımâr-ı Mustafâ	Tımâr-ı İvaz	Tımâr-ı Ali	Tımâr-ı Ali	Tımâr-ı Hüseyin
Tımâr-ı Yunus	Tımâr-ı Murtaza	Tımâr-ı İbrâhîm	Tımâr-ı Süleyman	Tımâr-ı Mehmed	Tımâr-ı Ahmed	Tımâr-ı Mehmed
Tımâr-ı Hasan	Tımâr-ı Süleyman	Tımâr-ı Mehmed	Tımâr-ı Hasan	Tımâr-ı Ali	Tımâr-ı Hasan	Tımâr-ı Ali
Tımâr-ı Ahmed	Tımâr-ı Mehmed	Tımâr-ı Mustafâ	Tımâr-ı Ahmed	Tımâr-ı Hasan	Tımâr-ı Yadigar	Tımâr-ı Ali
Tımâr-ı Ali	Tımâr-ı İsmail	Tımâr-ı Hasan	Tımâr-ı Ahmed	Tımâr-ı Ömer	Tımâr-ı Hasan	Tımâr-ı Osman
Tımâr-ı Hayri	Tımâr-ı İbrâhîm	Tımâr-ı İbrâhîm	Tımâr-ı Şahin	Tımâr-ı Mustafâ	Tımâr-ı Salih	

Derûn-ı defterde mestûru'l-ism olan yüz on sekiz nefer-i zü'ema ve erbâb-ı tımâra bedel fermân olunmağla sefere me'mûr olmadıklarından nehr-i Tuna ile Trabzon'a varınca mürûrlarına kimesne mâni' olmaya deyü buyruldu.
Fî 7 Receb sene 1098.

Varak No: 49a
Hüküm No:192
Tarihi: 15 Cumâde'l-ula 1098
Konusu: Arpa ve cebehâne mühimmatı nakli hakkında fermân-ı âli

Mefâhirü'l-kudât ve'l-hükkâm ma'denü'l fezâîl ve'l-kelâm İsakçı'dan Kamaniçe'a varınca Tuna yalılarında vâki' olan kâdîlar zîde-fazlühum ve mefâhirü'l-emâsil ve'l-akrân kal'a dizdârları ve neferâd Ağaları ve iskele emînleri ve ayân-ı vilâyetin iş erleri zîde-kadrühûm tevki'-i refi'-i hümâyûn vâsıl olacak ma'lûm ola ki hâlâ Sefer-i hümâyûnum içün Asitâne-i sa'adetimden sefîne ile Belgrad'a irsâl olunan şa'îr ve cebehâne mühimmâtı İsakçı'dan Kamaniçe'a varınca yol üzerinde her kangınızın taht-ı kazâsına dâhil olursa kat'a arâm ve tevakkuf ittirmeyüb ve mu'temed-i aliyye kulağuzlar koşub gerekdiği gibi hıfz ve hirâset iderek bir gün mukaddem ve bir sa'at evvel emîn ü salîm birbirinize ulaşdırıb zinhar avk ve te'hirden ve ihmâl-i müsaheleden begâyet ihtirâz eyleyesiz deyü fermânım olmuşdur. Buyurdum ki hükm-i şerîfimle vardukda bu bâbda sâdır olan emrim üzere amel idüb dahî kat'a te'hîr ve tevakkuf ve bir vechile arâm ve özr bahâne ittirmeyüb hâlâ Sefer-i hümâyûnum içün Asitâne-i sa'adetimden Belgrad'a irsâl olunan şa'îr ve cebehâne mühimmâtı İsakçı'dan Kamaniçe'a varınca yol üzerinde her kangınızın taht-ı kazâsına dâhil olursa yanına yarar kulağuzlar koşub mu'temed-i aliyye ademler ta'yîn eyleyüb gerekdiği gibi muhkem-i hıfz ve hirâset iderek bir gün evvel ve bir sa'at mukaddem emîn ü salîm birbirinize ulaşdırmakda her biriniz ziyâde ihtimâm idüb ihmâl ve müsaheleden ıyâzen b'illâhi te'âlâ Sefer-i hümâyûnumun ehemminden mühimmât-ı mezbûreye menâzil ve merâhilde afet ve arar erişdirmekden begâyet ihtirâz eyleyesiz şöyle bilesiz alâmet-i şerîfe i'timad kılasız.
Tahriren fî'l-yevmi'l hâmis aşer şehr-i Cumâde'l-ula lî-sene seman ve tis'in ve elf.
Be makâm-ı Konstantıniyye el-mahrûse
Vasale ileyna be-yed-i el-Hâc Bekir el-reis ve be-yed-i Hüseyin Bey el-mübâşir.
Fî 18 min Şabanü'l-mu'azzam sene el-merkûme.

Varak No: 49b
Hüküm No:193
Tarihi: 28 Şevval 1097
Konusu: Arpa, un ve buğday satın alınması ve nakli hakkında fermân-ı âli
Kıdevetü'l-emâsil ve'l-akrân Bolu Sancağında şa'îr ve dakîk ve hınta iştirâsına me'mûr olan Ağa zîde-kadriha tevki'-i refi'-i hümâyûn vâsıl olacak ma'lûm ola ki evvel bahar-ı huceste-i asârda Sefer-i hümâyûna me'mûr olan Asâkir-i nusret-me'âsirim içün Bartın İskelesi'ne nakl olunmak üzere Bolu Sancağı'nda vâki' kâdîlıkların iştirâsı fermânım olan seksen bin kile şa'îr ve on bin kile dakîk ve on bin kile hıntaya bir gün evvel iskele üzerinden nakl idüb ve sinîn-i sâbıkâda verile geldiği üzere İsakçı'ya nakl içün şa'îr ve dakîk ve hıntanın her kilesine sekiz akçe navl-ı sefînesine virüb İsakçı İskelesi'ne irsâl idüb ve İsakçı İskelesi'nde dahî Tuna sefînelerine tahmîl ittirtüb beher sefînesi'ne onar akçeyi navl-ı sefînesi'ne virüb ve yanına mu'temed-i alîyye ademlerin koşub ve emr-i şerîfim ile ihrâcı fermânım olan cerâhorlara çekdirüb Belgrad'a irsâl ve Belgrad'da kabzına me'mûr olan teslîm ve teslîmine temessük alub mevkûfât defterlerine kayd ve ihtimâm-ı hidmet eylemekde ziyâde ihtimâm eyleyesiz deyü fermânım olumşdur. Buyurdum ki hükm-i şerîfimle vardukda bu bâbda sâdır olan emrim üzere amel idüb dahî livâ-yı mezbûrede vâki' kazâlardan iştirâsı fermânım olan şa'îr ve dakîk ve hınta mu'accelen iştirâ ve tedârik ve bir gün evvel iskele-i mezbûreye nakl idüb ve sinîn-i sâbıkâda verilegeldiği üzere İsakçı'ya nakl içün şa'îr ve dakîk ve hıntanın her bir kilesine sekizer akçe navl-ı sefînesin virüb ve İsakçı İskelesi'ne irsâl idüb ve İsakçı İskelesi'nde dahî Tuna

Sefîneleri'ne tahmîl ittirüb her bir kilesine onar akçe navl-ı sefînesine virüb ve yanına mu'temed-i alîyye ademlerin koşub ve emr-i şerîfim ile ihrâcı fermânım olan cerâhorlara çekdirüb Belgrad'a irsâl ve kabzına me'mûr oluna teslîm ve teslîmine temessükün alub mevkûfât defterlerine kayd ittiresiz hıyn-ı muhasebede ve yine mahsûb oluna el-hâsıl bu bâbda ziyâde ihtimâm idüb vech-i meşrûh üzere zehâir-i mezkûru dikkat ve zamanıyla erişdirmeye ihtimâm eylesiz şöyle ki vakt-i zamanıyle varup erişmemekle müzâyakâya bâ'is olasız bir vechile özr ve cevâbın mesmû'-ı hümâyûnum olamayub mu'âteb olmanız mukarrer bilesiz şöyle bilesiz alâmet-i şerîfe i'timad kılasız.
Tahriren fî'l-yevmi's-sâmin ve'l-ışrin şehr-i Şevvalü'l-mükerrem lî-sene seb'a ve tis'in ve elf.
Be-makam-ı Edirne el-mahrûse.
Vasale ileyna fî 16 min Şabanü'l-muazzam sene 1098.
Be-yed-i Mustafâ Bey sefîne-i el-Hâc Receb reis.
(Derkenâr: Tıbk-ı aslıhu'l-mahsûm (...) el-fâkir es-Seyyid sübhânehû ve Te'âlâ Ahmedü'l-mevlâ hılâfetehû be-kazâ-i On iki Divân)

Hâlâ Basaraba defterdârı olan Mustafâ Ağa İstanbul tarafına revâne olmağla işbû bin doksan sekiz şehr-i Şabanü'l-muazzamının evâsıtı târîhiyle müverrah yalnız iki re's ademe iki re's menzil bârgiri verilmek mezbûr Mustafâ Ağa'nın ademlerinden Abdurrahman Bey yediyle tuğrâlı fermân-ı şerîf vârid olmağla bu mahale kayd olunmuşdur.
Be makam-ı Belgrad.
Vasale ileyna fî 21 şehr-i mezbûr li'l-sene el-merkûme.

Musul kâdîsı olan fazîletlü Abdülfettah Efendi dahî İstanbul tarafına müteveccih olmağla işbû bin doksan sekiz senesi Şabanü'l-muazzamının on birinci günü târîhiyle müverrah yalnız iki re's ademe iki re's menzil bârgiri verilmek üzere yine mezbûr Abdurrahman Bey yediyle tuğrâlı bir kıt'a fermân-ı şerîf dahî vârid olmağın bu mahalle şerh olunmuşdur.
Be-makam-ı Belgrad.
Vasale ileyna 20 Şabanü'l-muazzam sene 1098.

Hâlâ Belgrad tarafında olan Ordu-yi hümâyûn tarafından Kırım'a varınca şevketlü hân Halid Ali Tebar hazretlerinin hazretlerinin tarafından mirza Ahmed Ağa yediyle işbû bin doksan sekiz senesinde vâki' Şabanü'l-şerîfin evâhiri târîhiyle müverrah bir kıt'a tuğrâlı fermân-ı şerîf vârid olub mâzmûn-ı münîfinde yalnız iki nefer ademe yalnız iki re's menzil bârgiri yine hüküm verilmekle bu mahalle şerh olundu.
Vasale ileyna fî gurre-i Ramazanü'l-mübârek sene 1098.
Be- yurd-ı sahra-yı Zemun

Yine Belgrad tarafından kezalik Kırım'a varınca şevketlü hân Halid Ali Tebar hazretlerinin çukadarları Mehmed Bey yediyle zikr olunan târîh ile müverrah iki re's menzil bârgiri yine kezalik menzil hükm-i şerîf verilmekle mahallinde et-tarihü'l-mezbur.
(silik)

Varak No: 50a
Hüküm No:194
Tarihi: 15 Zilhicce 1097
Konusu: Nüzul bedelinin toplanması hakkında fermân
Emîrü'l-ümerâi'l-kirâm kebîrü'l-küberâi'l-fihâm zi'l-kadri ve'l-ihtirâm sâhibü'l-izzi ve'l-ihtişâm el-muhtassûn–ı bi-mezîdi mülk-i inâyeti'l-ala sâbıkâ Edirne bostâncı bâşısı olan Hüseyin Pâşâ dâme maâlî tevki'-i refi'-i hümâyûn vâsıl olacak ma'lûm ola ki cenâb-ı imâret-me'ab nûre'd-din-i sultân dâmet ma'alihû Hüdâ-yı me'asir-i âliyyede bulunmağın sen ki mîrmîrân müşârü'n ileyh sen mu'accelen teslîm olunmak üzere uhdesinde olan bin yüz senesinde Niğbolu Sancağı bedel-i nüzûl malından mûmâ ileyh nûre'd-din-i sultân dâmet ma'alihû verilmek üzere üç yük akçe ta'yîn ve havâle olunmağla meblağ-ı mezbûru emr-i şerîfim varduğu gibi henüz tahmîl olunmadı ise ve zamanı geldi ise re'ayadan akçe alınmadı deyü özr ve bahâne eylemeyüb karîb olan kazâlardan âliyyü'l îsâl tedârik mûmâ ileyh tarafından kabzına me'mûr olana teslîm idüb ve temessük alub bir an te'hîr ve tevakkuf eylemeyesiz deyü fermânım olmuşdur. Buyurdum ki hükm-i şerîfimle vardukda bu bâbda sâdır olan emrim üzere amel idüb dahî meblağ-ı mezbûru âle'l-îsâl tedârik mûmâ ileyh tarafından kabzına me'mûr olana teslîm idüb ve temessük alub işbû hükm-i şerîfimin tarafına hüccet ittirüb henüz tahsîl olundu deyü özr ve bahâne eyleyüb karîb olan kazâlardan bir kere evvel tahsîl ve teslîm ittirüb avk ve te'hîr özr ve bahâne eylemeyesiz şöyle bilesiz alâmet-i şerîfe i'timad kılasız.
Tahriren fî'l-hâmis aşer şehr-i Zilhiccetü'ş-şerîfe lî-sene seb'a ve tis'in ve elf.
Be-yurd-ı sahrâ-yı Edirne
Vasale ileyna fî 7 min Muharremü'l-harâm sene 1100.

Varak No: 50a
Hüküm No:195
Tarihi: Evâhir-i Zilhicce 1097
Konusu: Sulh i'lâmı
Sebeb-i tahrîr-i mektûb budur ki fî'l-asl kasaba-yı İlok sükkânından olub bundan akdem medîne-i Rusçuk'da vâki' Çelebi Efendi dâmâdı dimekle şehîr Ahmed Ağa'nın çiftliğinde darb olunub Ohrili Mehmed Ağa zâde Ahmed Ağa hânesinde ala-tarîki'l-misâfirete mütevattın iken zikr olunan darbdan vefât idüb dârib dahî nâ-ma'lûm olan Nurullah bin Mustafâ nâm müteveffânın verâseti zevce-i metrûkesi Meryem bint-i Ahmed nâm hâtûna ve sülbiye-i sagîre kızı Hatice ile müteveffâ-yı mezbûrun firâşından hâsıl olub mezbûre Meryem'in batnında olan hamle ve vâlidesi Fatma bint-i Abdullah nâm hâtûna münhasire olduğu şer'en sâbit ve zâhir oldukdan sonra mezbûre Meryem asâleten ve sagîre-i mezbûre Hatice üzerine kıbel-i şer'den mansûb-ı vasî olduğu hasebiyle vesâyeten ve merkûme Fatma kezâlik asâleten meclis-i şer'i hatîru lâzımu't-tevkirde râfiü'l-kitâb çiftlik-i mezkûr sükkânından Dıragan veled-i Tudor ve debbâğ Dimitri veled-i Kuto ve Astana veled-i Radol ve Dobre veled-i Yuvan ve Haru veled-i Petko ve Nedelko veled-i Ulya ve Tutor veled-i Çerno nâm zimmîler ve sâir sükkân-ı çiftlik-i mezbûre mahzarlarında her biri ikrâr-ı tâmm ve takrîr-i kelâm eylediler ki katl-i mezbûrun dem-i diyetine müteallika merkûmûn zimmîler ile beynimizde münâza'at-ı kebîre ve muhâsamât-ı şedîde vâki' olmuşudu el-haletü'l-hazıhi ve sâtat-ı Muslîhûn tavassutuyla merkûm Nurullah'ın dem-i diyetine müteallika olan cem'i davâyı ve mutâlebâttan bi'l külliye her biriniz

fârig olmak üzere bizim ile seksen kıt'a esedi gurûşu inşâ'-yı akd-i sulh idüb dahî sulh-ı mezbûru kabûl ve bedel-i sulh olan meblağ-ı mezkûr seksen kıt'a esedi gurûşu merkûmûn zimmetlerin yedlerinden bi't-temâm ahz ü kabz idüb murisimiz katl-i mezbûrun dem-i diyetine müteallika da'vadan zimmetlerin ibrâ-yı amm ile ibrâ eyledik minba'd husûs-ı mezbûre müteallik bizden asâlete ve vesâyet ve vekâleten da'va ve nizâ'ı südûr ve zuhûr ider ise lede'l-hükkâme'l-kirâm makbûl-ı mesmû' ola dediklerinde mukırtân-ı mezbûrtânın vech-i meşrûh üzere câri olan ikrarlarını el-mukır-ı lehü'l-merkûmun zimmetler dahî bi'l-muvâcehe tasdîk ve tahkîk idecek mâ vaka'a bi't-taleb ketb olunub yed-i min lehu bit't-taleb def' olundu.
Hurrire fî-evâhir-i şehr-i Zilhiccetü'ş-şerîfe lî-sene seb'a ve tis'in ve elf.

Şühûdü'l-Hâl

Ali Efendi el-İmâm. Muhtesib zâde Hüseyin Çelebi. Mataracı Mehmed Ağa. Tavil Mustafâ Beşe. Hazret-i an mahalle-i el-cami-i Musa. Yusuf Beşe. Kurd oğlu Ahmed Bey. Muhzır Abdülkerim. Muhzır Ahmed Beşe. Ve Gayrühüm mine'l-huzzar.

Varak No: 50b
Hüküm No:196
Tarihi: Evâsıt-ı Zilhicce 1099
Konusu: Mahsulün zabtı ile ilgili temessük emri

Kıdvetü'l-kudât ve'l-hükkâm ma'denü'l fâzli ve'l-kelâm Rusçuk ve Tırnova kâdîları zîde-fazlühüm tevki'-i refî'-i hümâyûn vâsıl olacak ma'lûm ola ki dergâh- mu'allam kapûcu bâşılarından iftihârü'l-emâcid ve'l-akrân ve'l-ekârim Mehmed dâme-mecdühû Ordu-yi hümâyûnuma arz-ı hâl idüb iftihârü'l-emâcid ve'l-kirâm bi'l-fîl bâş kapûcu bâşısı olan Ömer dâme-mecdühû mutasarrıf olduğu havâsslarından taht-ı kazânızda vâki' Tetova ve Senova ve tevâbi' karyelerinin bin doksan dokuz senesinin zabtını buna deruhde ve iltizâmı olan meblağ-ı merkûme bi'-temâm alub kabz ve yedine kıt'a-i alâka-yı temessük virmiş iken sene-i mezbûre içün Ahmed nâm kimesne benim dahî yedimde zabt-ı temessük vardır deyü iddi'a ve fermân-ı şerîfim ibrâz idüb zabtına mâni' olmağla tekrâr müdâhale ettirmeye deyü fermân-ı şerîfim virilüb mahallinde mürâfa'a olunduklarında tarafının rızâları kat' olunmamağla siz ki kâdîlar siz sene-i mezbûre mahsûlîn Asitane'de vâki' olub ahd-i hümâyûna fermân virilince tarafına zabt ittirmemekle hâlîyâ mezbûr Ahmed münâza'asında fârig olduğun bildirüb mukaddemâ verilen emr-i şerîfim ve yedinde olan hüccet-i şer'iyye ve temessük mûcebince tarafından nâm kimesne zabt ittirilmek bâbında hükm-i hümâyûnum ricâ itmeğin yedinde olan hüccet-i şer'iyye ve emr-i şerîf ve temessük mûcebince zabt ittirüb aharı dâhil ittirmemek bâbında emrim olmuşdur. Buyurdum ki vüsûl buldukda bu bâbda sâdır olan emrim üzere amel idüb dahî havass-ı mezbûr karyelerinin sene-i mezbûre mâhsul içün yedinde temessük vardır deyü nizâ' iden mezbûr Ahmed münâza'asında fârig olub sene-i mezbûre mâhsulü hâlâ re'aya zimmetinde mevkûf durmağa ol-babda muktezâ-yı şer'-i kadîm ile amir olub dahî yedinde olan hüccet-i şer'iyye ve emr-i şerîf ve temessük mûcebince mahsûlü merkûmun tarafımdan vekîl olan mezbûre ahz ü kabz ittirüb minba'd şer-i şerîfe ve hüccet-i şer'iyyeye ve temessüküne mukaddemâ ve hâlâ vârid olan emr-i şerîfime mügâyir ahara dâhil ve taaruz ittirmeyesiz kasabada müdâhil olmayanları dahil ittirmeyüb husûs-ı mezbûr içün emr-i ahar irsâline muhtâc eylemeyesiz şöyle bilesiz alâmet-i şerîfe i'timad kılasız.
Tahriren fî'l-evâsıt-ı şehr-i Zilhiccetü'ş-şerîfe lî-sene tis'a ve tis'in ve elf.

Sahrâ-yı Edirne
Sicill ve vasl.

Varak No: 50b
Hüküm No:197
Tarihi: 27 Zilhicce 1099
Konusu: Emine adlı kadının sulh i'lâmı
Sebeb-i tahrîr-i kitâb budur ki
Özice kasabası mahallâtından Virsatli Mahallesi sâkinlerinden Emine bint-i Ebubekir nâm hâtûn meclis-i şer'i hatîr-i lâzımü't-tevkirde kenduye rıkkıyet üzere vaz' iden mahrûse-i Edirne sükkânından Osman bin Ramazan nâm kimesne mahzarında üzerine da'va ve takrîr-i kelâm idüb ben hürretü'l-asl olub kasaba-ı mezbûre sükkânından iken zevci olan Ali bin Abdullah nâm kimesne bundan akdem küffâr-ı hâksâr alınub esîr oldukdan sonra evli oğlum olan Mustafâ nâm kimesne ile Belgrad'a dâhil olduğumuzda mahmiyye-i mezbûrede iken ma'lûm olmayan bir avrete haber-i agâhım yoğ iken ba'zı bey' idüb ve darb-ı şedîd ile ile darb ve tahvîf eylediklerinden sonra hâlâ merkûm Osman Çelebi yedine düşmandır suâl olunub selîm-i tahliye olunub hürretü'l-asl olduğuma kıbel-i şer'den hüküm olunması matlûbumdur dedikde gıbbe's-suâl merkûm Osman Çelebi cevâbında medîne-i Rusçuk mahallâtından el-Hâc Musa Mahallesi sâkinlerinden Ali Çelebi bin el-Hâc Hüseyin nâm kimesneden seksen iki kıt'a esedi gurûşu iştirâ eylemişimdir merkûme Emine'nin hürretü'l-asl olduğu kat'en ma'lûm değildir deyü bâ külliye inkâr itmeğin merkûmeden beyyine taleb olundukda yine kasaba-yı mezbûre sâkinlerinden Osman bin Mehmed ve Hüseyin bin Şahbaz ve diğer Osman bin Ebubekir nâm kimesneler li-ecli'ş-şehâde meclis-i şer'a hâzırûn olub şöyle edâ-yı şehâdet eyledikler ki hâlâ merkûme Emine hürretü'l-asl olub babasının esmi Ebubekir ve karındâşının ismi Mahmûd'dur ve mahalle-i mezbûre Virmatil nâm mahalle sâkinelerindendir biz bu husûsa bu veche üzere şâhidleriz şehâdet dahî ideriz deyü her biri şehâdet dahî ideriz deyü her biri şehâdet-i şer'iyye eylediklerinde ba'de' riâyet-i şerâîtü'l-kabûl **(Sayfa No:51a)** şehâdetleri hıyn-ı kabûlde vâki' olunmağın merkûme Emine hürretü'l-asl olduğu kıbel-i şer'den ba'de'l-hükkâm mâ vaka'â bi't-taleb ketb olundu.
Hurrire fî'l-yevmi's sâbi' ve'l-ışrin min Zilhiccetü'ş-şerîfe lî-sene tis'a ve tis'in ve elf.
Şühûdü'l-Hâl
Hacı Hüseyin Beşe kasaba-yı Şumnu. Hüseyin Beşe bin Hasan. Mustafâ Beşe bin Daver. Yusuf bin Hasan. Muhzır Ahmed ve gayrühüm mine'l-hazırîn.

Varak No: 51a
Hüküm No:198
Tarihi: Evâsıt-ı Zilhicce 1099
Konusu: Kışlak fermânı
Kıdvetü'l-kudât ve'l-hükkâm ma'denü'l fezâîl ve'l-kelâm Rusçuk kâdîsı zîde-kadrihû tevki'-i refi'-i hümâyûn vâsıl olacak ma'lûm ola ki evvel bahâr-ı huceste-i asârda âlâ-yı kelime-i dîn içün Sefer-i hümâyûn takrir olub ol havâliden olan bilâd-ı İslâmiyye bi-avni-illâhi teâlâ esnâ-yı şitâda küffâr-ı hâksâr istilâsından emîn olunmak içün Asâkir-i İslâm'a bil iktizâ ol taraflarda kışlak fermânım olmağın kaza-yı mezbûr düstûr-ı mükerrem müşîr-i müfehhem nizâmü'l-alem sâbıka Kamaniçe

muhâfazasında olan mezbûr Hüseyin Pâşâ edâmallahü te'âlâ iclalehû kışlak ta'yîn olunmuşdur imdi sen ki kâdî sen varduğu günden kifâyet miktârı evler ve huddam ve davarlarına ta'mlar ve ahûrlar ta'yîn ve narh-ı câri üzere akçesiyle et ve etmek ve şa'îr ve samân ve odun tedârik ve teslîm ve akçesin bi'-temâm ashâbına alıverdirüb zarûret ve müzâyaka çekdirmeyüb kimesneye zülm ve te'addî ve tecâvüzden noksân bahâ teklîf olunub bir ferdin hakkı ibtâl olunmakdan begâyet ihtirâz ve dikkat ve zamanına değin iskân ve kışlakdırılmak bâbında fermân-ı âlîşânım sâdır olmuşdur. Buyurdum ki vüsûl buldukda bu bâbda sâdır olan fermân-ı celîli'l-kadrim mûcebince amel idüb dahî sen ki kâdî sen kazâ-yı mezbûr vezîr-i müşarü'n-ileyh kışlak ta'yîn olunmağla varduğu günden kifâyet mikdârı olur evler ve huddam ve davarlarına tâ'mlar ve ahûrlar ta'yîn ve narh-ı câri üzere akçesiyle et ve etmek ve şa'îr ve samân ve odun tedârik ve teslîm ve akçesin bi'-temâm ashâbına alıverdirüb zarûret ve müzâyaka çekdirmeyüb kimesneye zülm ve te'addî ve tecâvüzden noksân bahâ teklîf olunub bir ferdin hakkı ibtâl olunmakdan begâyet ve dikkat ve zamanına değin iskân ve kışlakdırub bir ferde ta'allül ve muhâlefet ittirilmekden ictinâb eylesin bu bâbda vârid olan emr-i şerîfimin mazmûn-ı münîfiyle amel olasız şöyle bilesiz alâmet-i şerîfe i'timad kılasız.
Tahriren fi'l-evâsıt-ı şehr-i Zilhiccetü'ş-şerîfe lî-sene tis'a ve tis'in ve elf.
Be-yurd-ı hazar-ı Edirne
Sicill ve vasale ileyna fi'l-yevmi's-sani aşer min Muharremü'l-haram sene 1100.

Varak No: 51a
Hüküm No:199
Tarihi: Evâhir-i Zilhicce 1099
Konusu: Tımar tevcihi beratı
Kıdvetü'l-kudât ve'l-hükkâm ma'denü'l fezâîl ve'l-kelâm Mevlana Rusçuk kâdîsı zîde-kadrihû tevki'-i refi'-i hümâyûn vâsıl olacak ma'lûm ola ki dârende-i fermân-ı hümâyûn veya Ordu-yi hümâyûnuma gelüb Niğbolu Sancağı'ndan Çernovi nâhiyesinde Mustafâ nâm diğer küçük menasir ve gayriden dört bin akçe tımar bundan akdem kenduye tevcîh olunub berât-ı şerîfimle üzerinde ve ahardan dahl olunmak icâb itmez iken ahardan Bosna Alay beyinden arz aldım tımâr-ı mezbûru ben zabt ittim deyü dahl itmekle elinde olan berâtı mûcebince zabt ittirülmek bâbında inâyet-i ricâ itmeğin defterhâne-i âmîrede mahfûz olan rûznâmçe-i hümâyûnuma mürâcaat olundukda tımâr-ı mezbûru vech-i meşrûh üzere üzerinde olduğu mestûr ve mukayyed bulunmağın elinde olan berâtı mûcebince zabt ittirilmek evâmir olmuşdur. Buyurdum ki sâdır olan emrim üzere tımâr-ı mezbûru merkûm Veli'nin elinde olan berâtı mûcebince zabt ve tasarrufa vâki' olan mahsûlâtı ve rusümâtın ahz ü kabz ittirdüb minba'd mezbûr Yusuf'u ol-vechile dahl ve taarruz ittirmeyesiz ve dahl idüb tahvîl ve târîhine düşen mahsûlâtdan cüzi ve külli nesnesin almışlar ise ba'de's-subut hükm idüb girü bi-kusur alıveresiz şöyle bilesiz alâmet-i şerîfe i'timad kılasız.
Tahriren fi'l-evâhir-i şehr-i Zilhiccetü'ş-şerîfe lî-sene tis'a ve tis'in ve elf.
Be yurd-ı sahrâ-yı Edirne.
Vasale ileyna fî 13 min Muharremü'l-haram sene 1100.

Varak No: 51b
Hüküm No:200
Tarihi: 11 Muharrem 1100

Konusu: Sefer için Hüseyin Paşa tarafından tahrir olunan tevzi' defteri
İşbû bin yüz senesine mahsûb olmak üzere Rusçuk kazâsının bedel-i sürsât mâlı hâlâ Sefer-i hümâyûn'a me'mûr olan Asâkir-i İslâm'ın zâd ve zevâdları içün mu'accelen tahsîl olunmak bâbında sâdır olan emr-i şerîf-i âlîşân emîrillahi'l-kirâmü'l-kübârai'l-fihâm zü'l-kadr ve'l-ihtişâm Rumili beyler beyliği pâyesiyle sâbıkâ Edirne bostancı başısı olan devletlü sa'adetlü Hüseyin Pâşâ hazretleri yediyle vâsıl olub sicill-i mahfûza ba'de'l-kayd imtisâlen kelâmü'l-âlî cümle ayân-ı vilâyet ve re'âya meclis-i şer'a ihzâr olundukdan sonra mezbûrun mu'af ve gayr yüz seksen beş tevzi' hânesi ve yirmi iki mu'af hâneleri ve kazâ-yı mezbûre tâbi' Mihr-i Mah Sultan Tabet- serahanın vakıf karyelerinin yedi hissede bir hisseleri hesâb ve cümleye hisseleri mikdârı kadimden vire geldikleri minvâl üzere tevzi' olunmak lâzım geldikde zikr olunan bedel-i sürsât mâlının esedi bin yedi yüz doksan beş gurûş olub meblağ-ı mezkûrdan kazâ-yı mezbûre tâbi' merkûme Mihr-i Mah Sultan katib Tabet-serahanın vakıf karyelerinin yedi hissede bir hisselerine isâbet iden iki yüz elli altı gurûş ihrâc olundukdan sonra bâki kalan bin beş yüz otuz beş gurûş ayân-ı vilâyet ve re'aya ittifâklarıyla mu'af ve gayr-ı mu'af beher hâneye yedişer gurûş ile beşer sümün isâbet idüb vech-i meşrûh üzere karârdan olmağın cem'ine me'mûr olan pâşâ-yı müşârü'n-ileyh hazretlerine verilen tevzi' defteridir ki zikr olunur tahrir olunur.
Tahriren fî'l-yevmi'l-hâdi aşer min Muharremü'l-haram lî-sene miât ve elf.

Mahalle-i Cami-i Cedid Hâne 4,5	Mahalle-i Cami-i Atik Hâne 1	Mahalle-i El-Hâc Musa Hâne 5	Mahalle-i Kara Mustafâ Hâne 4	Mahalle-i Mahmûd Voyvoda Hâne 1
Mahalle-i Faik Hâne 2	Mahalle-i Arık Ramazan Hâne Rubu' 2 1	Mahalle-i Bacanak Hâne 6	Mahalle-i Mesih Voyvoda Hâne 1,5	Mahalle-i Ermeniyan Hâne 1
Mahalle-i Tuna ve Orta Hâne 6,5	Mahalle-i Kuyumcu Hâne Rubu' 3	Mahalle-i Libnik Hâne 6	Mahalle-i Gagalya Hâne 2,5	Mahalle-i Orhan-ı sagîr Hâne 3
Mahalle-i Senova Hâne 1,5	Mahalle-i Garvan Hâne 0,5	Mahalle-i Kara Sulu Hâne 0,5	Karye-i Bereşlan Hâne 0,5	Karye-i Manastır-i Sagîr Hâne Rubu' 1
Karye-i Batın-ı Müslim ve Zimmîyan Hâne Rubu' 3 1	Karye-i Dümekle Hâne 6	Karye-i (...) ve Kobred Hâne 1	Karye-i Tirsinik Hâne 4	Karye-i Obretenik Hâne 3,5
Karye-i Brestoviçe Hâne Rubu'	Karye-i Taban Hâne	Karye-i Orhan-ı Kebir Hâne	Karye-i Ödenlik Hâne	Karye-i Kara Kocalı Hâne

1 1	2	6	1	4,5
Karye-i Ablanova-yı Müslim Hâne 4	Karye-i Kostaniçe Hâne 1,5	Karye-i Sağırlar Hâne 2	Karye-i Hacı Fakih Hâne 2	Karye-i Hacı Oğulları Hâne 1
Karye-i Kurşova Hâne Rubu' 1	Karye-i Kosu-ı Müslim Hâne 1	Karye-i Belaslatin Hâne 3	Karye-i Kara Mehmediler Hâne 1	Karye-i Kovancılar Hâne 2,5
Karye-i Ablanova-yı Cedid Hâne 1	Karye-i Gölpınarı Hâne 0,5	Karye-i Beş Pınar Hâne 2	Karye-i Bezofça Hâne 4	Karye-i İsfelanik Hâne 2
Karye-i Bozoşna Hâne 0,5	Karye-i Maretin Hâne 2,5	Karye-i Rahova-yı Bala Hâne 3	Mahalle-i Pare Hâne 1	Çiftlik-i Şaban Ağa Hâne 0,5
Çiftlik-i Yusuf Ağa ve Murad Çelebi Hâne 1	Çiftlik-i Mehmed Beşe Hâne 0,5	Çiftlik-i Ali Efendi Hâne Rubu' 1	Çiftlik-i Mehmed Ağa Hâne 0,5	Çiftlik-i Ohrili Hâne 0,5
Karye-i Vetova Hâne 9	Karye-i İslepoli Hâne 9	Karye-i Kuzgunluk Hâne Rubu' 2 1	Karye-i Kara Hızırlı Hâne 1,5	Karye-i Sarı Göllü Hâne 1,5
Karye-i Veisler Hâne Rubu' 1 1	Karye-i Divane Yusuf ma'a Demirciler Hâne 1,5	Karye-i Köhne İsmil Hâne Rubu' 3	Karye-i Ustoriçe Hâne 2	Karye-i Hacegi Hâne 1,5
Karye-i Senova Hâne 1	Karye-i Helvacı Yenicesi Hâne Rubu' 1 1	Karye-i Kara Ağaç Hâne 1	Karye-i Çanakçılar Hâne 0,5	Karye-i Tutrakan Hâne 5
Karye-i Gaziciler Hâne 1	Karye-i Sarı İnebeyi Hâne 0,5	**(Sayfa No:52a)** Karye-i Tirsinik Hâne 3	Karye-i Obretenik Hâne 4	Karye-i Brestoviçe Hâne Rubu' 1 1

Karye-i Taban Hâne 2	Karye-i Orhan-ı Kebir Hâne 6	Karye-i Ödlenik Hâne 1	Karye-i Kara Kocalı Hâne 4,5	Karye-i Ablanova-yı Müslim Hâne 3,5
Karye-i Kostariçe Hâne 1,5	Karye-i Sağırlar Hâne 2	Karye-i Hacı Fakih Hâne 2	Karye-i Hacı Oğulları Hâne 2	Karye-i Kurşova Rubu' 1
Karye-i Kosu-ı Müslim Hâne 1	Karye-i Belaslatin Hâne 3	Karye-i Kara Mehmediler Hâne 1	Karye-i Kovancılar Hâne 2,5	Karye-i Ablanova-yı Cedid Hâne 1
Karye-i Gölpınar Hâne 0,5	Karye-i Beşpınar Hâne 2	Karye-i Bezofça Hâne 4	Karye-i İsfelanik Hâne 2	Karye-i Bozoşna Hâne 0,5
Karye-i Maretin Hâne 2,5	Karye-i Rahova-yı Bala Hâne 3	Mahalle-i Pare Hâne 1	Çiftlik-i Şaban Ağa Hâne 0,5	Çiftlik-i Yusuf Ağa ve Murad Çelebi Hâne 1
Çiftlik-i Mehmed Beşe Hâne 0,5	Çiftlik-i Ali Efendi Rubu' 1	Çiftlik-i Mehmed Ağa Hâne 0,5	Çiftlik-i Ohrili Hâne 0,5	Karye-i Vetova Hâne 9
Karye-i İslapoli Hâne 8	Karye-i Kuzgunluk Hâne Rubu' 2 1	Karye-i Kara Hızırlı Hâne 1,5	Karye-i Sarı Göllü Hâne 1,5	Karye-i Veisler Hâne Rubu' 1 1
Karye-i Divane Yusuf ma'a Demirciler Hâne 1,5	Karye-i Köhne İsmil Hâne Rubu' 3	Karye-i Ustoriçe Hâne 2	Karye-i Hacegi Hâne 1,5	Karye-i Senova Hâne Rubu' 1 1
Karye-i Helvacı Yenicesi Hâne Rubu' 1 1	Karye-i Kara Ağaç Hâne 1	Karye-i Çanakçılar Hâne 0,5	Karye-i Tutrakan Hâne 5	Karye-i Gaziciler Hâne 1
Karye-i Sarı İnebey Hâne 0,5	Karye-i Babo Hâne Rubu' 1 1	Karye-i Koşarna Hâne Rubu' 1 1	Karye-i Yörükler Hâne Rubu' 1 1	Karye-i Sırt Alanı Hâne 1,5

Karye-i Beş Evli Hâne Rubu' 1 1	Karye-i Hacı Fakih Hâne 0,5	Karye-i Balpınar Hâne 3	Karye-i Ali Fakih ma'a Kışla Hâne 1,5	Karye-i Karaman Bazerganı Hâne 0,5
Karye-i Semerci Hâne 1	Karye-i Batın Hâne 1	Karye-i Bey Alanı Hâne 2,5	Karye-i Sarı Sinanlı Hâne 2	Karye-i Orozlar Hâne Rubu' 1 1
Karye-i Rahova-yı Zir Hâne 1	Karye-i Hotaliçe Rubu' 1	Karye-i Caferova Hâne 1	Karye-i Dabduklar Hâne 0,5	Karye-i Day Hızır Hâne 2
Karye-i Balpınar Yenicesi Hâne 1,5	Karye-i Kövece Hâne Rubu' 1 1	Karye-i Beliço Hâne 0,5	Karye-i Virbofka Rubu' 1	

Hâne Yekûn
1827

Mu'afan

Karye-i Basaraba Hâne 5	Karye-i Krasna Hâne 7	Karye-i Maçka Hâne 2	Karye-i Pergos Hâne 7	Karye-i Ablanova-yı Kebiran Hâne 1
Karye-i Kuruslova-yı zimmîyan Hâne 0,5				

Hâne Yekûn aded
22,5

Mihr-i Mah Sultan Evkaf karyelerinin yedi hissede bir hisselerine isâbet iden esedi guruş 1429.
Mu'af ve gayr-ı mu'af beher hâneye isâbet iden esedi guruş 41.
Hâne-i mu'af ve gayr-ı mu'af yekûn 205

Varak No: 52a
Hüküm No:201
Tarihi: 23 Muharrem 1100
Konusu: Peksimet pişirilmesi hakkında fermân-ı âli
Emîrü'l-ümerâi'l-kirâm kebîrü'l-küberâi'l-fihâm zü'l-kadri ve'l-ihtirâm sâhibü'l-izzi ve'l-ihtişâm el-muhtassûn-ı bi-mezîdi inâyeti'l-meliki'l-a'lâ sâbıkâ Edirne bostancıbâşısı olub umûr-ı mühimmeye me'mûr olan Hüseyin dâme ikbâlühû mefâhirü'l-kudât ve'l-hükkâm ma'denü'l fezâîl ve'l-kelâm Niğbolu kazâ sancâğında

vâki' olan kâdîlar zîde-fazlühûm ve mefâhirü'l-emâsil ve'l-akrân ayân-ı vilâyetin iş erleri zîde-kadrühûm tevki'-i refi'-i hümâyûn vâsıl olacak ma'lûm ola ki işbû bin Senesinde livâ-yı mezbûrdan iştirâsı fermânım olan yirmi bin kile hınta Sefer-i hümâyûnuma me'mûr olan Asâkir-i İslâm içün beksimâd tabh olunmak lâzım ve mühim olmağın imdi ol-mikdâr hıntanın her iki buçuk kilesinden bir kantar beksimâd tabh olunmak her kazâ hıntaları kendü kazâlarında ve yâhûd mümkün olan mahallerde her kantarı içün yirmi beşer akçe ücret-i tabhiyye verilmek üzere beksimâd tabh ittirilüb hâzır olan ve derânbar ittirilüb her biriniz husûs-ı mezbûrda gerekdiği gibi mukayyed-i ihtimâm ve sa'y-i tâmm idüb hidemât-i aliyyede bezl-i nükûd ile avk ve te'hîrden ve ihmâl-i müsâheleden begâyet ihtirâz eyleyesiz deyü fermân-ı âlîşânım sâdır olmuşdur. Buyurdum ki hükm-i şerîfimle vardukda bu bâbda sâdır olan emr-i celîli'l-kadrim mûcebince amel idüb dahî sen ki mirimiran-ı müşârü'n-ileyh ve kadılar ve ayân-ı vilâyetin iş erleri Sefer-i hümâyûnuma me'mûr olan Asâkir-i İslâm içün livâ-yı mezbûrdan iştirâsı fermânım olan yirmi bin kile hıntanın her iki buçuk kilesinden bir kantar beksimâd tabh olunmak üzere her bir kantarı içün yirmi beşer akçe ücret-i tabhiyyeleri verilmek şartıyla tabh olunmak fermânım olan beksimâdı her kazâ hıntaları kendü kazâlarında ve yâhûd mümkün olan mahallerde tabh ve bir gün evvel hâzır ve amâde ve derânbâr ittirilüb husûs-ı mezbûrda her biriniz ikdâm ve ihtimâm eyleyesiz husûs-ı mezbûrda şöyle ki her türlü bahâne ile avk ve te'hîr ittirilüb müsamahânız sebebiyle fermânım olan beksimâd tabhı olmamakla Asâkir-i islâm'ın zâd ve zahiresi müzayakasına bâis olasız bir veche ile özr ve cevâbınız makbûl olmayub mes'ul ve mu'âteb olmanız mukarrer bilesiz ana göre ihtimâm idüb tabhı fermânım olan beksimâdı bir gün evvel hâzır ve amâde ve derânbâr ittirmekde mecd ü sây olasız ve beksimâdın kantarı başına lâzım gelen yirmişer akçe ücret-i tabhiyyelerin mübâşir yedinden beksimâd tabh idenlere vedirüb kimesnenin bir akçe ve bir habbelerin ketm itmeyin bilmiş olasız şöyle bilesiz alâmet-i şerîfe i'timâd kılasız.
Tahriren fî'l-yevmi's-sadis ve'l-ışrin şehr-i Muharremü'l-haram lî-sene mi'at ve elf.
Be-sahrâ-yı Edirne el-mahrûse.
Vasale ileyna fî'l-yevmi's-sâdis aşer min Saferü'l-hayr el-târîh el-merkûme.

Varak No: 52b
Hüküm No:202
Tarihi: 6 Safer 1100
Konusu: Ali Çavuş'un hazinedâr Ahmed Ağa kefâleti hasebiyle tecessüs eylediği mektuplardır.
İzzetlü fazîletlü hazretlerinin izzi huzûr-ı şerîflerine dürr-i ed'iye lâyıka ve aziz-i ensiye-i faika ihdasıyla muhasalata inhâ olunur ki taht-ı kazâ-yı ma'delet şi'arları olan Rusçuk sükkânından bâ'is-i varaka Ali Bey nâm hayri hazinedâr Ahmed Ağa nâm kimesneyi hıyn-ı mutâlebede meclis-i şer'a ihzârına kefîl bilmiş olmağla mezbûr hazinedâr Ahmed Ağa'yı medîne-i Hezargrad'da ve kurasında tecessüs ve tefahhus eyleyüb bir eseri zuhûr itmemekle merkûm Ali Bey'in talebi ile ve varaka muhâlefet inhâ olundu me'muldür ki amel olunub ecri cüzziyle nâil oluna bâkî hemişe ilm ve fazîlet daîm ola
Fî 6 min Saferü'l-hayr lî-sene mi'at ve elf.
Mine'l-mahlasü'l-kadîm Ahmed el-kadı medîne-i Hezargrad.
Bâ hatem-i ünvân medîne-i Hezargrad Kadısı Ahmed Efendi.

(Derkenâr: Ali Çavuş'un hazinedâr Ahmed Ağa kefâleti hasebiyle tecessüs eylediği mektuplardır.)

İzzetlü fazîletlü Efendi hazretlerinin huzûr-ı şerîflerine dürr-i ed'iye lâyıka ve aziz-i ensiye-i faika ihdasıyla muhasalata inhâ olunur ki taht-ı kazâ-yı ma'delet-şi'arları olan Rusçuk sükkânından bâ'is-i varaka Ali Bey nâm hayri hazinedâr Ahmed Ağa nâm kimesneyi hıyn-ı mutâlebede meclis-i şer'a ihzârına kefîl bilmiş olmağla mezbûr hazinedâr Ahmed Ağa'yı medîne-i Şumnu'da ve kurasında tecessüs ve tefahhus eyleyüb bir eseri zuhûr itmemekle merkûm Ali Bey'in talebiyle varaka-yı muhâsalat inhâ olundu memuldür ki amel olunub ecri cüzziyle nâil olasız bâki hemişe ilm ve fazîlet daîm ola.
Fî 9 Saferü'l-hayr lî-sene mi'at ve elf.
Mine'l-mahlas el-fakr Mustafâ el-kadı be-medîne-i Şumnu.
Bâ hatem-i ünvân Şumnu Kâdîsı Mustafâ Efendi.

Fazîletlü ve sa'adetlü sultânım efendi hazretlerinin huzûr-ı izzetli savbına dürr-i ed'iye lâyıka ve aziz-i ensiye-i faika ihdasıyla muhasalata inhâ olunur ki taht-ı kazâ-yı ma'delet-şi'arları olan Rusçuk sükkânından bâ'is ve rıkk Ali Bey nâm hayri hazinedâr Ahmed Ağa kimesneyi hıyn-ı mutâlebede meclis-i şer'a ihzâr ve kefîl bilmiş olmağla mezbûr hazinedâr Ahmed Ağa'yı kasaba-yı Eski Cuma'da ve ve kurasında tecessüs ve tefahhus eyleyüb bir eseri zuhûr itmemekle merkûm Ali Bey'in talebiyle varaka-yı muhâsalat inhâ olundu memuldür ki amel olunub ecri cüzziyle nâil olasız bâki hemişe ilm ve fazîlet daîm ola.
Fî 11 min Saferü'l-hayr lî-sene mi'at ve elf.
Bâ hatem-i Eski Cuma kâdîsı Şeyh Mehmed Efendi.
Mine'l-mahlas el-fakr Şeyh Mehmed el-kâdî bâ Eski Cuma.

Varak No: 52b
Hüküm No:203
Tarihi: 23 Safer 1094
Konusu: Miha-zâde adlı zimmînin tereke defteri
Medîne-i Rusçuk'da hâlâ meşta-nişin olan vezîr-i rûşen-zamîr devletlü sa'adetlü Hüseyin Pâşâ yessirallahü mâ-yezîdü ve mâşâ hazretleri ma'rifetiyle yine medîne-i mezbûre kazâsında vâki' Yusuf Ağa Çiftliğinde sâkin iken bundan akdem maktulen halik olan Miha-zâde nâm zimmînin mecmu'a-yı metrûkatı pâşâ-yı müşârü'n ileyh hazretlerinin taraf-ı vahirü's-şerîflerinden mîrî içün ahz ü kabz olundukdan sonra bey' men yezid olunmak lâzım gelmeğin taraf-ı şer'-i enverden tahrîr olunan metrûkat defteridir ki vech-i ati üzere zikr olunur.
Tahriren fî'l-salis aşer min Saferü'l-hayr lî-sene mi'at ve elf.

Sim kılıç 1aded Kıymeti 30	Boylu Tüfenk 1 aded Kıymeti 110	Kol Tüfenk 1 aded Kıymeti 40	Togalga 1 aded Kıymeti 20	Kepenek 1 aded Kıymeti 32
Kebîr Kantar 1 aded Kıymeti 150	Sagîr Kantar 1 aded Kıymeti 28	Baklava Tepsi 1 aded Kıymeti 120	Pelye Tepsi 1 aded Kıymeti 59	Şem'i asel 1 aded Kıymeti 70

Bakır Fünye 1 aded Kıymeti 32	Nühas Kepçe 2 aded Kıymeti 56	Kebîr Lengeri 6 aded Kıymeti 300	Vusta Lengeri 6 aded Kıymeti 191	Nal yeni 5 aded Kıymeti 100
Tencere ma'a Kapak 2 aded Kıymeti 240				

Varak No: 54a
Hüküm No:204
Tarihi: 23-Şevval -1094
Konusu: Yetim malları
Tahrîr-i mâl-ı eytâm Lütfullah ve Fatma ibn-i Hasan be-marifetü'l-kadı Emrullah
Hurrire fî 3 min şehr-i Rebi'ülevvel sene 1097.
Der zimmet-i Halîl Çelebi ibn-i Mehmed an mahalle-i Mahmûd Voyvoda
Asl-ı mal esedi gurûş 90
Yalnız doksan gurûşdur.

Varak No: 54a
Hüküm No:205
Tarihi: 23-Şevval -1094
Konusu: Evin ipoteklenmesi
Mukâbelesinde sâkin olduğu hânesin rehn'i vaz' ittirdi.
Şühûdü'l-Hâl
İbrâhîm (silik). Es-Seyyid el-Hâc Halîl Efendi. Mustafâ Ağa Tuzsuz zâde. Abdullah Efendi el-İmâm. Ali Efendi el-İmâm. Osman Ağa.
Der zimmet-i Hüseyin Çelebi ibn-i Ali an mahalle-i mezbûre.
Asl-ı malesedi gurûş 90
Yalnız doksan gurûşdur.

Varak No: 54a
Hüküm No:206
Tarihi: 24 Za.1098
Konusu: Evin ipoteklenmesi
Mukâbelesinde sâkin olduğu hânesin rehn'i vaz' ittirdi.
Meblağ-ı mezbûr doksan esedi gurûş hâlâ kadı olan es-Seyyid Ahmed Efendi mezbur Hüseyin Çelebi'ye tamâmen ahz ü kabz ittü deyü ikrar ağa (silik)
Fi 24 Za. Sene 98.

Varak No: 54a
Hüküm No:207
Tarihi: 17 Cumâde'l-ula 1097
Konusu: Pınarın kayıt altına alınması
Mahalle-i Arık Ramazan'da vâki' pınarın mütevellî olan Hasan Çelebi ma'rifetiyle sicill olundu.
Hurrire fî 17 min Cumâde'l-ula sene 1097.

Der zimmet-i Tirkeş Halîl an mahalle-i mezbûre.
Asl-ı mal 1000
Meblağ-ı mezkûr muhtesib-zâde Mahmûd'dan nakl olunmuşdur.

Varak No: 54a
Hüküm No:208
Tarihi: 15 Rebi'ülâhır 1097
Konusu: Bağın ipotek edilmesi.
Mukâbelesinde mahallede vâki' bir dönüm bağı rehn'i vaz' itti.
Tahrîr-i mâl-ı eytâm Süleyman bin Cafer be-marifetü'l-vasî.
Hurrire fî 15 min şehr-i Rebi'ülâhır sene 1097.
Der zimmet-i Marfon zimmi an mahalle-i cedîd
Asl-ı mal430
Kefil-i bi'l mâl karındaşı Yovanis'dir.

Varak No: 54a
Hüküm No:209
Tarihi: 16 Cumâde'l-ula 1098
Konusu: Borç alımına dair hüccet
Karye-i Ablanova-yı Gebran sükkânından Kristo nâm meclis-i şer'de Mehmed nâm kimesne mahzarında ikrâr ve takrîr-i kleâm idüb mezbûr Mehmed'den doksan gün va'de ile otuz altı buçuk gurûş karz aldım dedikde kayd şod.
Hurrire fî 16 min şehr-i Cumâde'l-ula sene 1098.

Varak No: 54a
Hüküm No:210
Tarihi: 17 Rebi'ülâhır 1097
Konusu: Vesâyet hakkı sebebi ile yetim malının alımı
Bedel-i mâl-ı eytâm Ali ve Süleyman ibn-i Receb be-marifet-i vasî Murad Çelebi.
Hurrire fî 4 min şehr-i Rebi'ülevvel sene 1097.
Vasî Murad Çelebi takrîr-i kelâm idüb Yani zimmî zimmetinde mâl-ı eytâmdan altı buçuk gurûş olmağla vesâyetim hasebiyle meblağ-ı mezkûru mezbûr Yani zimmetinden ahz ü kabz ittim dedikde kayd şod.
Hurrire fî 17 min şehr-i Rebi'ülâhır sene 1097.
Şühûdü'l-Hâl
El-Hâc Receb el-mü'ezzin. Muslu Çelebi el-muhtesib. Ahmed Çelebi.

Varak No: 54a
Hüküm No:211
Tarihi: -
Konusu: Para alımı
Der zimmet-i Bayram bin Hüseyin ve Hasan bin Ali an karye-i Semerci
Asl-ı mal esedi gurûş 73
Yalnız yetmiş üç gurûşdur.
Vasî ma'rifetiyle meblağ-ı mezkûrun murâbahası Ali ve Süleyman nâm sagirlerin nafaka ve kisve bahâları içün ta'yîn olunmuşdur.

Mezbûrlar ve ahâli-i karyeden Turan ve Receb Yazıcı ve İbrâhîm ve İlyas birbirleri için kefil-i bi'l-malımız dedikleri kayd şod.
Şühûdü'l-Hâl
Ahmed Efendi. Mehmed Efendi. İbrâhîm Çelebi. Yusuf Ağa Çavus-zâde.

Der zimmet-i Draki an karye-i Boroşna Meblağ 2200	Ahmed Sipâhi tâbi'-i Şaban Ağa kefil-i bi'l-mal.
Kara Ali an mahalle-i Faik	Usta Receb mahalle-i Mesih

Varak No: 54a
Hüküm No:212
Tarihi: 8 Rebi'ülâhır 1098
Konusu: Vesâyet hakkı sebebi ile yetim malının alımı
Bundan vefât iden el-Hâc Ali nâm müteveffânın yetimleri Halîl ve İsmail ve 'Â'işe nâm sagîrlerin kıbel-i şer'den mansûb-ı vasî olan Hüseyin Beşe nâm kimesne ikrâr ve takrîr-i kelâm idüb işbû râfiü'l-sicill Mehmed nâm kimesne zimmetinde sagîrûn-ı mezbûrûnun dokuz gurûşları olmağla vesâyetim hasebiyle meblağ-ı mezkûru ahz ü kabz ittim dedikde kayd şod.
Hurrire fî 8 min şehr-i Rebi'ülâhır sene 1098.

Varak No: 54a
Hüküm No:213
Tarihi: 12 Rebi'ülâhır 1098
Konusu: Borç ödendiğine dair hüccet
Ali Hace nâm kimesnenin vakfından olub tilâvet-i cüzzi şerîf içün vakf ittiği akçeden Filiboz nâm Ermeni zimmetinde olan otuz gurûşu hâlâ vakf-ı mezbûrenin mütevellîsi olan Ali Çelebi ibn-i el-Hâc Halîl Efendi meblağ-ı mezkûr otuz gurûşu mezbûr Filiboz Ermeni'den ahz ü kabz ittim zimmetinde bir akçe ve bir habbe bâki kalmadı dedikde kayd şod.
Hurrire fî 12 min şehr-i Rebi'ülâhır sene 1098.
Şühûdü'l-Hâl
El-Hâc Abdullah. Ali Efendi.

SONUÇ

R-3 Numaralı Rusçuk Şer'iyye Sicili, 54 varaktan oluşmakta ve bu sicilde toplam 213 hüküm bulunmaktadır. Hükümler konulara ve tarihlere göre ayrılmamış karışık olarak kaydedilmiştir. 1b-1 nolu hükümden 13b- 51 nolu hükme kadar yerel davalar ile ilgili hüccet, i'lâm ve tereke kayıtları bulunmaktadır. Bu bölümde, 11 adet satış ve borçlu-alacaklı davası, 5 tereke kaydı, 2 boşanma davası, 2 kefâlet hücceti, 1 vasî tayinine dair hüccet, 5 köle azadı kaydı bulunmaktadır. 51. hükümden 34b-114. hükme kadar merkezden gelen emir ve fermânlar bulunmaktadır. Daha sonraki bölümde ise yerel davalar ve merkezden gelen emirler karışık olarak verilmiştir. Bu bölümde de savaş zamanı olduğu için zahire, mühimmat, asker, at tedariki çoğunluk oluşturmakla birlikte çeşitli ekonomik, siyasi, askeri kayıtlar bulunmaktadır.

Sicilde dikkat çeken en önemli hususlardan biri köle azadı ile ilgili hükümlerin çokluğudur. Bu kölelerin çoğunluğunu da kadınlar oluşturmakta ve kölelerin etnik ve milli kökenleri de değişkenlik göstermektedir. İslâm'da köle azadının teşvik edilmesi bunda etken olmuş olabilir.

Sicilde boşanma davalarını da varlığına şahit oluyoruz. Genelde boşanma davasını kadınların açtığı, mehirlerinden vazgeçmek pahasına, kocaları ile aralarında şiddetli geçimsizlik olduğu için boşanmak istedikleri belirtilmektedir. Nikah akdi ile ilgili hiç kayıt bulunmaması ise bizi, nikahların kadılar tarafından değil de imamlar tarafından kıyıldığı sonucuna götürmektedir.

Sicillerde gayrimüslimlerle ilgili kayıtlar da vardır. Öyle ki bazı kayıtlarda Müslüman ve gayri müslim birlikte mahkemeye başvurmakta, bir davanın tarafları olmaktadırlar. Bu bilgi, dini kimlikleri ayrı olsa da iç içe geçmiş, birlikte yaşamayı becerebilmiş bir Osmanlı toplumunun varlığını göstermektedir. Ayrıca, gayrimüslimler kendi cemaat hukuklarına tabi olmakta serbest iken, şer'iyye mahkemelerine başvurmaktadırlar. Bu da bize, gayrimüslim halkın, Osmanlı kadısının adaletine güven duyduklarını gösteren bir kanıttır.

Sicilin kapsadığı dönemde, kayda geçmiş öldürülme olayı 6'yı geçmemektedir. Eşkiyaların yol kesip hırsızlık yaptığını anlatan 1 hüküm ile

fi'l-i şeni (ırza geçme) ile ilgili iki hüküm vardır. Rusçuk'ta 17. yüzyılın sonlarının bir bakıma, huzurlu geçtiğini söyleyebiliriz. Elbette sadece mahkemeye intikal eden olayları değerlendirebildiğimiz ölçüde bu sonuca vardık. Çünkü özellikle ırza geçme davalarında sayının daha çok olması kolaylıkla tahmin edilebilir. Günümüzde de olduğu gibi kadın, sosyal baskılar ve uğradığı tahribatın verdiği eziklik ve utanç ile suçluluk duygusundan dolayı bu durumu açıkça söyleyememektedir.

Vasî tayini ise devletin özellikle üzerinde durduğu konulardan biridir. Bir yetim ya da öksüz kişi, kesinlikle korumasız bırakılmamakta; anne veya babanın ölümü halinde, vakit kaybetmeden, devlet tarafından gerekli müdahale yapılmaktadır.

Tereke kayıtlarında belirtilmesi gereken önemli husus ise kadın ya da erkek ayrım olmadan, genelde kişilerin ekonomik anlamda iyi durumda olduklarıdır. Ev, bağ, gümüş kılıç, kürk gibi değerli eşyaları bulunmaktadır. Fakat yakınlarına daha sade mallar bırakanlar da yok değildir.

Merkezden gelen emir ve fermânlarda ise ağırlıklı olarak savaş zamanı ile ilgili hükümler bulunmaktadır. Burada, Rusçuk limanının zahire, asker, at, koyun ve barut ile tüfek gibi mühimmat tedariki konusunda son derece faal olduğu görülmektedir. Sefer için gerekli malzemeler ya Rusçuk ve Tuna kenarındaki diğer iskelelerden, paraları ödenmek şartıyla yerli halktan temin edilmekte ya da İstanbul'dan gemilerle gönderilmektedir. Fakat bu nakil işi kolay değildir. Gemilerin girdaplara veya bazı geçimesi zor bölgelere girmekte ya da Tuna'nın don olma ihtimali bulunmaktadır. Bu konuda da devletin aldığı önlem, gemilerin güçlü cerahorlar[§] yardımıyla, belli bir kısmının daha küçük kayıklara boşaltılması ve sap mahallerin temizletilmesi olmuştur.

Bu konularla ilgili hükümlerde Belgrat'a ulaştırılacak malzemelerin asla vakit kaybetmeden, mola verilmeden zamanından yetiştirilmesi özellikle vurgulanmaktadır. Bu da göstermektedir ki gelen emirlerin zamanında yerine getirilme konusunda taşra görevlileri gevşek davranmaktadır. Ayrıca herhangi bir ihmal sonucu gemilerin delinmesi, zahirenin bozulması gibi durumlar olursa,

---

[§] Bölgeden temin edilen ücretli askerler.

bunların kendi halletmeleri gerektiği ve devletin ikazına muhatap olacakları, oluşan zararın kendileri tarafından karşılanması gerekeceği belirtiliyor. Öyle ki üç hükümde taşra görevlilerine verilen görevlerin yerine getirilmediği belirtilip sert ikazlarda bulunmaktadır.

Ordu için zahire temini yoğun bir şekilde geçmektedir. Bu da ordunun yiyecek teminine önem verildiğini göstermektedir. Ayrıca, merkez hükümet her hükümde halka zulüm yapılmaması, eziyet çektirilmemesi, baskı yapılmaması konusunda tembihlerde bulunulmaktadır. Devletin halkını koruyucu niteliği ve taşra görevlilerinin kişisel çıkar için halka olumsuz davranışlarda bulunduğu göze çarpmaktadır.

Dönemi itibariyle kadının görev tanımının geniş bir yelpazede seyrettiği bu defterde, teka'üdlük, tevzi', memuriyet, halktan vergi toplanması, mevacib verilmesi gibi çeşitli kayıtlara da rastlanmaktadır.

BİBLİYOGRAFYA

Acaroğlu, M. T. (2006). *Bulgaristan'da Türkçe Yer Adları Klavuzu*, Türk Tarih Kurumu Yayınları, Yayın no: 200, Ankara.

Akgündüz, A. (1988). *Şer'iyye Sicilleri I*, Türk Dünyası Araştırmaları VakfıYayınları, Yayın No: 52, İstanbul.

Akgündüz A. ve Cin, H. (1989). *Türk Hukuk Tarihi*, Selçuk Üniversitesi yayınları, yayın no: 58, Konya.

Akgündüz, A. ve Öztürk, S. (2000). *Bilinmeyen Osmanlı*, Osmanlı Araştırmaları Vakfı Yayınları, İstanbul.

Akgündüz A. (2002). "Şer'iye Mahkemeleri ve Şer'iye Sicilleri", *Türkler*, Cilt: 10, Yeni Türkiye Yayınları, Ankara.

Aköz, Alaaddin. (1987). *Şer'iyye Sicilleri'ne Göre XVI. Yüzyıl sonu ile XVII. Yüzyıl Başlarında Karaman*, Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Yüksek Lisans Tezi.

Anıl, Y. Ş. (1993). *Osmanlı'da Kadılık*, İletişim Yayınları, Yayın no: 135, İstanbul.

Aslan, N. (1998). "Milli Arşivimiz İçinde Şer'iyye Sicilleri", *I. Milli Arşiv Şurası, Tebliğler-Tartışmalar (20-21 Nisan 1998)*, Yayın no: 12, ss. 187-194.

Atar, F. (1988). "Kadı", *Türkiye Diyanet Vakfı İslâm Ansiklopedisi*, Cilt: 24, ss. 66-69.

Aydın, M. A. (1988). "Osmanlı Devleti'nde Mahkeme", *Türkiye Diyanet Vakfı İslâm Ansiklopedisi*, Cilt: 27, ss. 341-344.

Babinger, F. (1993). "Rusçuk", *İslâm Ansiklopedisi (MEB)*, Cilt: 9, ss. 784-787.

Bakırjieva, T. Ve Yordanov, S. (1999).*Rusçuk ve Bölgesinin (2 ve 19. Yy) Tarihine İlişkin Seçilmiş Kaynaklar*, İzvori Kaynak Kütüphânesi, Cilt: 1, Rusçuk.

Bakırjieva, T. Ve Yordanov, S. (2001). *Rusçuk Alan ve Tarih: 14. Yüzyılın sonu ve 19. Yy 70 li yılları*, Bölgesel Tarih Müzesi, Rusçuk.

Çelebi, E. (2006). *Evliya Çelebi Seyahatnamesi 3. Kitap*, hazırlayanlar: Dağlı, Y. Ve Kahraman S. A. Topkapı Sarayı Kütüphânesi Bağdat 305 No'lu Yazmanın Transkripsiyonu-Dizini, Yapı Kredi Yayınları, İstanbul.

Çolak, K. (2005). "Rusçuk ve Eflak Sınır Bölgesinde Eşkiyalık ve Asayiş Meselesi (1550-1600)", *Osmanlı ve Cumhuriyet Dönemi Türk-Bulgar İlişkileri Bildiriler, Uluslar arası Sempozyum, 11–13 Mayıs 2005,* ss.417-425.

Çolak, K. Ve Elibol, N. (2011). "Balkanlarda Birlikte Yaşama Tecrübesi: Rusçuk Örneği(1650-1700)", Editör: Meral Bayrak (Ferlibaş), *Osmanlı İdaresinde Bir Balkan Şehri: Rusçuk,* Yeditepe Yayınevi, Yayın no: 164, İstanbul.

Bayındır, A. (1986). *İslâm Muhakeme Hukuku (Osmanlı Devri Uygulaması)*, İslâmi İlimler Araştırma Vakfı, İstanbul.

Danişmend, İ. H. (1971). *İzahlı Osmanlı Tarihi Kronolojisi*, Türkiye Yayınevi, İstanbul.

Devellioğlu, F. (2002). *Osmanlıca-Türkçe Ansiklopedik Lugat*, Aydın Kitabevi Yayınları, Ankara.

Doykov, V. G. (1959). *Rusçuk: Ekonomik ve Coğrafik Karakteristik*, Devlet Yayını, Sofya.

Engin, N. (1998). *Osmanlı Devleti'nde Kölelik*, Marmara Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Vakfı Yayınları, no: 158, İstanbul.

Ertaş, M. Y. (1999). "Osmanlı Devleti'nde Sefer Organizasyonu", *Osmanlı, 6*, Yeni Türkiye Yayınları, Ankara, ss.590-597

Ertaş, M. Y. (2005). "İbrâhîm Hamdi'ye Göre Silistre'den Vidin'e Tuna Kıyısındaki Osmanlı Şehirleri", *Osmanlı ve Cumhuriyet Dönemi Türk-Bulgar İlişkileri Bildiriler, Uluslar arası Sempozyum, 11–13 Mayıs 2005,* ss. 243-252.

Ertaş, M. Y. (2007). *Sultanın Ordusu*, Yeditepe Yayınevi, no: 55, İstanbul

Faroqhi, S. (2009). *Orta Halli Osmanlılar*, Türkiye İş Bankası Kültür Yayınları, no:1795, İstanbul.

Fendoğlu, H. T. (1996). *İslâm ve Osmanlı Hukuknda Kölelik ve Cariyelik: Kamu Hukuku Açısından Mukayeseli Bir İnceleme*, Umut Matbaacılık, İstanbul.

İnalcık, H. (1993). "Mahkeme", *İslâm Ansiklopedisi (MEB),* Cilt: 7, ss.149-151.

İvanova, S. (?). *Aydınlanma: 17. ve 18. Yy. Ruse Belediyesi Öncesi Döneme Doğru*, Ulusal Kütüphâne 'Kiril ve Metody', Rusçuk.

Kaçan Erdoğan M. (2005). "Rusçuk Kalesi", *Uluslar arası Osmanlı ve Cumhuriyet Dönemi Türk-Bulgar İlişkileri Sempozyumu Bildiri Kitabı*, ss. 425-438.

Kiel, M. (1988). "Rusçuk", *Türkiye Diyanet Vakfı İslâm Ansiklopedisi*, cilt: 35, ss. 246-250)

Mardin, E. (1993). "Kadı", *İslâm Ansiklopedisi (MEB)*, Cilt: 6, ss.42-46

Memişoğlu, H. (1995). *Bulgaristan'da Türk Kültürü*, Türk Kültürünü Araştırma Enstitüsü Yayınları, Yayın no: 145, Ankara.

Ongan, H. (1958). *Ankara'nın 1 Numaralı Şer'iye Sicili: 21. Rebiülahir-991-Evahir-i Muharrem-992*, Türk Tarih Kurumu Yayınları, Yayın no: 125, Ankara.

Ortaylı, İ. (1994). *Hukuk ve idare Adamı Olarak Osmanlı Devletinde Kadı*, Turhan Kitabevi Yayınları, Ankara.

Ortaylı, İ. (1988). "Kadı", *Türkiye Diyanet Vakfı İslâm Ansiklopedisi*, cilt: 24, ss. 69-75.

Pamuk, B. (2012). "Zor Yılların Başlaması", *Osmanlı Tarihi El Kitabı,* Grafiker Yayınları, yayın no: 73, Ankara, ss. 279-344

Parmakov, S. P. (1936). *Ruse: Dün ve Bugün*, Rusçuk.

Sami, Ş. (1989). *Kamus-ı Türki*, Enderun Yayınları, Yayın no: 31, İstanbul.

Sami, Ş. (2011). *Kamus-ı Türki (Latin Harfleriyle)*, İdeal yayıncılık, İstanbul.

Schacht, J. ((1993). "Mahkeme", *İslâm Ansiklopedisi (MEB),* Cilt: 7, ss.146-149.

Simenov, S. (1929). *Rusçuk: Geçmişte ve Günümüzde Tarihsel, Coğrafik ve İstatistiksel Notlar ile Şehir Planı*, Sim. Simenov Kırtasiye, Rusçuk.

Taş, K. Z. (1998). "Arşiv Malzemesi Olarak Şer'iyye Sicilleri ve Taşra Üniversitelerinde Tarih Araştırmaları", *I. Milli Arşiv Şurası, Tebliğler-Tartışmalar (20-21 Nisan 1998)*, Yayın no: 12, ss. 175-186.

Topal, M. (2008). "II. Mustafâ'nın Avusturya Seferlerinde Rusçuk Şehri ve Limanı'nın Önemi" *Türklük Araştırmaları Dergisi, Prof. Dr. Mücteba İlgürel'e Armağan II- özel sayı-, sayı: 20,* İstanbul.

Topal, M. (2011). "Rusçuk Şehri'nin Yeri ve Adı Üzerine Düşünceler", Editör: Meral Bayrak (Ferlibaş), *Osmanlı İdaresinde Bir Balkan Şehri: Rusçuk,* Yeditepe Yayınevi, Yayın no: 164, İstanbul.

Tuğlacı, P. (1984). *Bulgaristan ve Türk-Bulgar İlişkileri*, Cem Yayınevi, İstanbul.

Uzunçarşılı, İ. H. (?). *Dünya Tarihi, Osmanlı Tarihi,* cilt: 3, Atatürk Kültür, Dil ve Tarih Yüksek Kurumu Türk Tarih Kurumu Yayınları, Ankara.

Uzunçarşılı, İ. H. (1984). *Osmanlı Devleti'nin İlmiye Teşkilatı*, Türk Tarih Kurumu Yayınları, Yayın no:171, Ankara.

Yılmaz, F. (2010). *Osmanlı Tarih Sözlüğü*, Gökkubbe Yayınları, İstanbul.

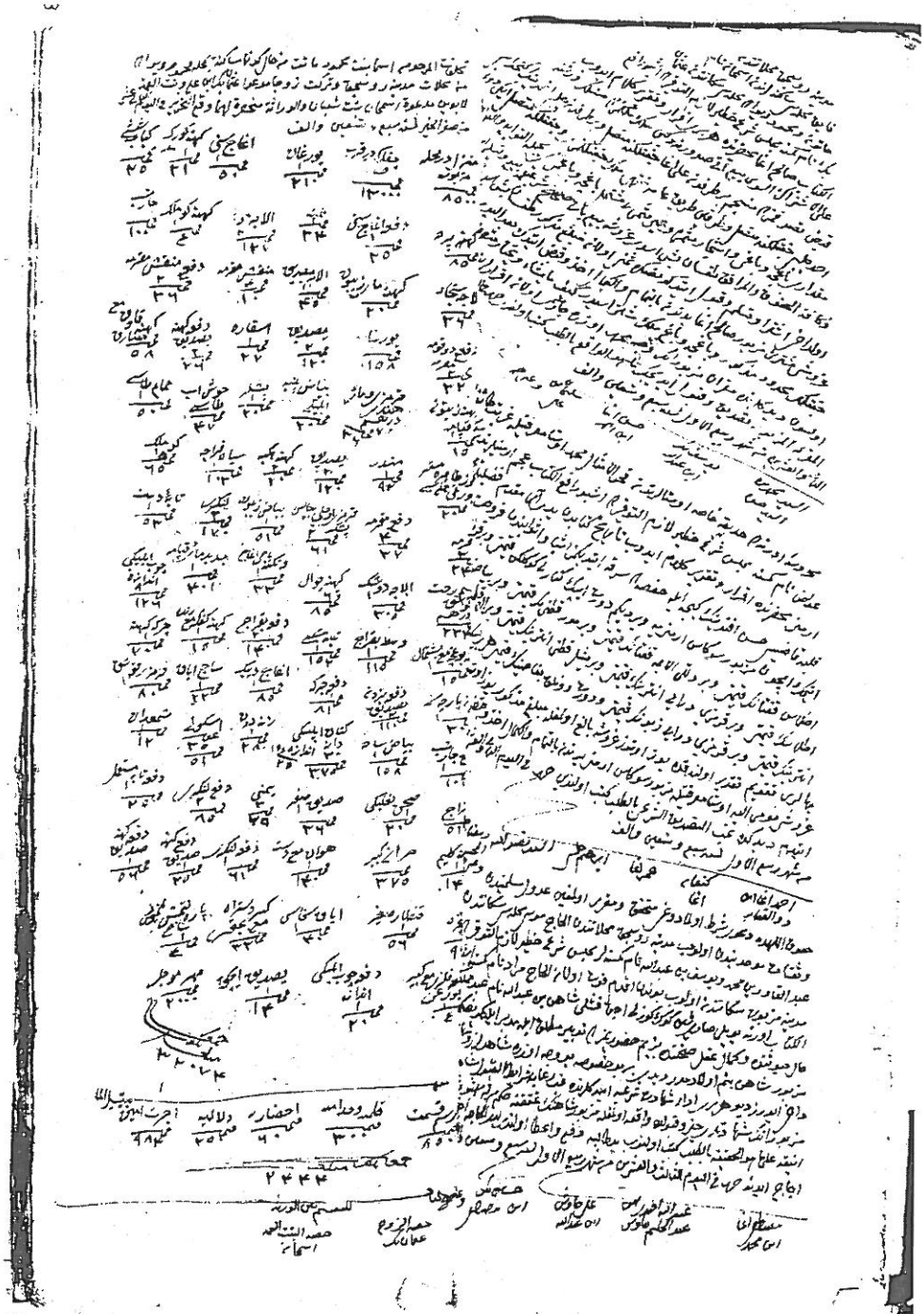
Yılmazçelik, İ. (1998). "Şer'iyye Sicillerinin Bir Merkezde Toplanması Üzerine Bazı Mülahazalar", *I. Milli Arşiv Şurası, Tebliğler-Tartışmalar (20-21 Nisan 1998)*, yayın no: 12, ss.159-173.

Yurtışığı, I. (?). *979 Numaralı Bolu Şer'iyye Sicili'nin XIX. Yüzyıl Bolu Tarihine Katkıları: H. 1295-1296/M. 1878-1879),* Bolu Halk Kültürünü Araştırma ve Uygulama Merkezi Yayınları, Yayın no: 7, Ankara.

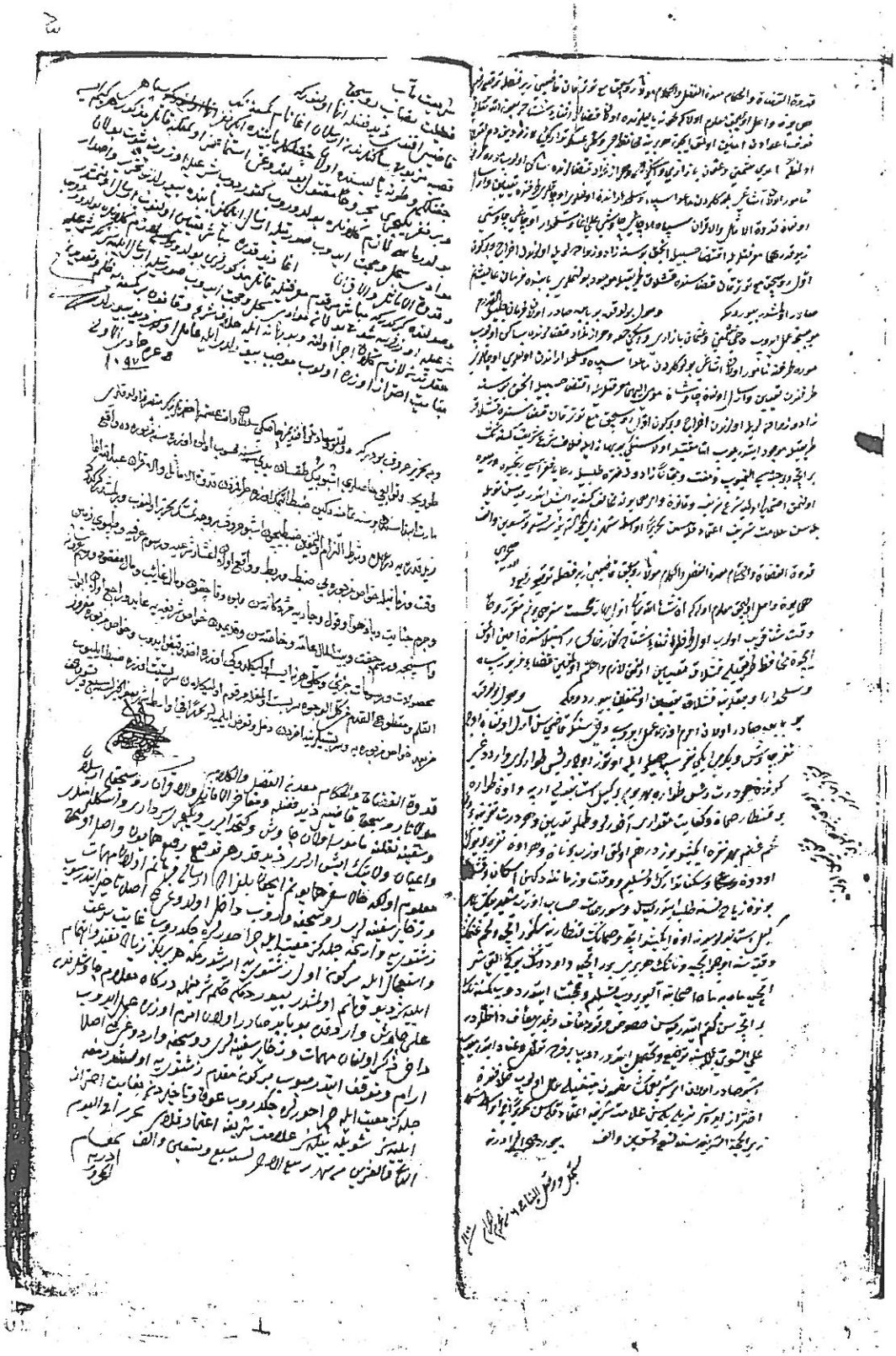
Ze'evi, D. (2009). "Osmanlı Şer'i Mahkemesi Kayıtlarının Ortadoğu Sosyal Tarihi Açısından Kullanımı: Yeniden Değerlendirme", *Vakıflar Dergisi, sayı: 32,* Ankara.

EKLER

EK 1: R-3 Numaralı Rusçuk şer'iyye Sicili Vr. 5b-6a

EK 2: R-3 Numaralı Rusçuk Şer'iyye Sicili Vr. 17b-18a

EK 3: R-3 Numaralı Şer'iyye Sicili Vr. 43b-44a

